

إِيمَان وَ إِسْلَام

(إعتقادنامه)

تُرْكْمَنچَه

عالم فاضل وليّ كامل إرشاد دائر سينك قطبو
غوٲ الثقلين حضرة مولانا ضياء الدين
الشيخ خالد البغدادي
المتوفى سنة ١٢٤٢ هـ. [١٨٢٦ م.] في الشام

قد اعتنى بطبعه طبعة جديدة بالأوفست
مكتبة الحقيقة

يطلب من مكتبة الحقيقة بشارع دار الشفقة بفاتح ٥٧ استانبول-تركيا

ميلادي

هجري شمسي

هجري قمري

٢٠٢٤

١٤٠٣

١٤٤٦

من اراد ان يطبع هذه الرسالة وحدها او يترجمها إلى لغة اخرى فله من الله الاجر الجزيل ومنا
الشكر الجميل وكذلك جميع كتبنا كل مسلم مأذون بطبعها بشرط جودة الورق والتصحيح

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: (خيركم من تعلّم القرآن وعلمه) وقال ايضا
(خذوا العلم من افواه الرجال).

ومن لم تيسّر له صحبة الصالحين وجب له ان يذكر كتباً من تأليفات عالم صالح
وصاحب إخلاص مثل الإمام الرباني المجدد للألف الثاني الحنفي والسيد عبد الحكيم
الارواصي الشافعي واحمد التيجاني المالكي ويتعلم الدين من هذه الكتب ويسعى نشر
كتب أهل السنة بين الناس ومن لم يكن صاحب العلم أو العمل أو الإخلاص ويدعي
أنه من العلماء الحق وهو من الكاذبين من علماء سوء. واعلم أنّ علماء أهل السنة هم
المحافظون الدين الإسلامي وأما علماء سوء هم جنود الشياطين.^(١)

(١) لآخر في تعلّم علم ما لم يكن بقصد العمل به مع الإخلاص (الحديقة الندية ج: ١ ص: ٣٦٦، ٣٦٧
والمكتوب ٣٦، ٤٠، ٥٩ من المجلد الأول من المكتوبات للإمام الرّبّاني المجدّد للألف الثاني قدّس سرّه)

تنبيه: إنّ كلاً من دعاة المسيحية يسعون إلى نشر المسيحية والصهاينة اليهود
يسعون إلى نشر الادعاءات الباطلة لخاصاماتها وكهنتها ودار النشر - الحقيقة - في
استانبول يسعى إلى نشر الدين الاسلامي وإعلائه اما الماسونيون ففي سعي لإحياء وإزالة
الاديان جميعاً فالليب المنصف المتصف بالعلم والادراك يعي ويفهم الحقيقة ويسعى
لتحقيق ما هو حق من بين هذه الحقائق ويكون سبباً في إنالة الناس كافة السعادة الابدية
وما من خدمة اجلّ من هذه الخدمة اسديت إلى البشرية.

Baskı: İhlâs Gazetecilik A.Ş.

Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İhlâs Plaza No: 11 A/41
34197 Yenibosna-İSTANBUL Tel: 0.212.454 30 00

ایمان و اسلام اۋنگ سۆز (مُقَدَّمَه)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ بیلَه باشلاي لینگ کیتابا * الله آدی اینگ غوی سیغیناقدیر
نِعْمَتلاری سیغماز اۋلچی حسابا * کوپ رحملی، عَفْو سؤین بیر رب دیر!
الله تَعَالی، دُنیادا تمام انسانلار رحم آدیار. مُحْتَاج بولدیقلاری زادلاری
یارادیپ، هر کیمه ایبریار. اَبَدی سَعَادَتَه غاوشدیران یولی گۆرکزیار. نَفْسَلَرِنَه،
یامان یولداشلار، ضَرَرلی کیتابلار و بیگانَه رادیولار آلدانیپ، بُو سَعَادَت
یولیندان آیریلانلاردان، کُفر و ضَلَالَت یولینا غوشیلانلاردان، پُشیمان بولپ،
عَفْو دیلانلری هِدایَتَه غاویشدیریار. بۇلاری اَبَدی فَلَکَتَدَن غُوتاریار. آزغین،
ظالم بولانلار بُو نِعْمَتینی احسان ائمه یار. اولاری، خاهلادیقلاری، ایسلَه
دیكلری کُفر یولیندا غوییار. آخِرْتَدَه، جَهَنَّمَه گیتمه لی بولان مُؤْمِنَرَدَن، ایسلَه
دیگینی، احسان آدیپ عَفْو اَتَحک، جَنَّتَه غاویشدیر جاقدیر. هر جانلینی
یارادان، هر بار زادی، هر لحظه بارلیقدا دُوردیران، همه سینی، قورقی و
دَهشتَدَن غوریان، دینگه الله دیر. بۇیلَه بیر الله نینگ شَرَفلی آدینا سیغینیپ،
یعنی اوندان مدد دیلأپ بُو کتابی یازماغا باشلایارس.
الله تَعَالی غا حمد بولسین. اونینگ سؤیگیلی پیغمبری مُحَمَّد عَلَیْهِ
السَّلَام صَلاة و سَلام بولسین. اول اَعلى پیغمبرینگ پاک اهل بیتینه و
عادل، صادق اصحابی نینگ هر بیرینه، خیرلی دُعالار بولسین.
حمد، تمام نِعْمَتلاری الله تَعَالی نینگ یارادیپ ایبردیگینه اینانماق و
ایتماق دیمکدیر. شُکر، تمام نِعْمَتلاری اِسْلامیَّتَه گۆره غُولانماق دیمکدیر.

دینِ اسلامینگ اینانجلارینی، آمرلرینی و تھیلرینی بیلدیرن مؤنگلرچہ دگرلی کتاب یازیلیدیر، بۇلارینگ کۆپی، باشغا دیللرہ تَرْجُمہ ادیلیپ، ہر مملکتہ دارغاپدیر. مۇنگہ غارشیلیق، بوزیق فیکرلی، دار گۆریشلی کیشیلر و انگلیسینگ جاسۇسلارینا آلدانان جاھل دینی آدمالار، زندیقار، ہمیشہ، اسلامینگ فائدالی، فیضلی و اشیقیلی احکامینا، یعنی آمرلرنہ، تھیلرنہ هُجُوم ادیپ، اونى لکّہ لہ مآگہ، اویرمآگہ، مُسلمانلاری آداماغا اۇغراشیدیرلار.

اسلامی عالِملارینگ شو وقت ہم، دُنیانینگ ہر یریندہ، اسلامی اعتقادی نشر اتمآگہ، اوندان دِفاع اتمآگہ غَیرت اَدیکلری شُکران بیلہ گۆرلمکدہ دیر. اسلامی اَصحابِ کِرام دان اَشیدپ، کتابلارا یازان دوغری یولینگ عالِملارینا (اھلِ سُنّت عالِملار) دیلر. اھلِ سُنّت عالِملارینگ کتابلارینی اوقیمادیق ویا آنکلاپ بیلمہ دیک، تْک تْک کیشینینگ، قُرآن کریمدن وَ حدیثِ شَرِیفلَرَدَن یالنگیش مَعْنی لار چیقارپ، نامَعْقُول گپلری و یازغیلاریدا گۆریلیان بولسا ہم، بۆیلہ سۆزلر و یازغیلار، مُسلمانلارینگ ساغدم ایمانی غارشیسیندا، آریپ گیتمکدہ، ایہ سینینگ جاھللیغینی گۆرکزمکدن باشغا تائیری بولمایاندیر.

مُسلمان بولدیغینی آیدان ویا جماعت بیلہ نماز اوقیأرقا گۆریلن بیر آدمینگ مُسلمان بولدیغی بیلینر. سونگ، مۇنینگ بیر سۆزیندہ، یازغیسیندا ویا بیر حرکتیندہ، اھلِ سُنّت عالِملارینگ بیلدیردیکلری ایمانی بیلگیلرہ اُومادیق بیر زاد گوریلسہ، مۇنینگ کُفر ویا ضلالت بولدیغی اؤزینہ دُشیندیریلر. مۇندان گچمہ سی، توبہ اتمہ سی آیدیلار. غیسغا عقلی، بوزیق فیکری بیلہ جواب برپ مۇندان گچمہ سہ، مۇنینگ یولدان آزاشان ویا مُرتد بولدیغی یا دا انگلیس کافرلرہ ساتیلان بولدیغی دُشینیلر. نماز اوقیسا، حج غا گیتسہ، ہر عبادتی و یغشیلیغی اَتسہ ہم، بۇ فلاکتدن غوتیلیپ بیلمز. کُفرہ سَبَب

بولان زاددان گچمه دیکچه، مُوندان تَوَبَه اَمَّه دیکچه مُسلمان بولپ بيلمز. هر مُسلمان، کُفرَه سَبَب بولان زادلاری یَغشی اؤگزنیپ، مُرتَد بولماقدان غورینمالی، کافر بولانلاری و مُسلمان گُورینن زندقلاری و انگلیسینگ جاسوسلارینی یَغشی تانیپ، ضررلاریندان ساقینمالیدیر.

قُرآن کریمَدَن وَحْدِیثِ شَرِیفَلَرَدَن، یالنگیش، بوزیق مَعْنی لار چیقاریلجاغینی، بُو شَکْلَدَه یَتَمِیش ایکی دُورلی آزاشیق مُسلمان فِرَقَه نینگ دُورِیچَگی، رَسُولُ الله "صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" یِغْمَرِیْمِز خَبَر بَرِیدیر. (بَرِیْقَه) وَ (حَدِیْقَه) آدلی کِتَابلار، بُو حَدِیثِ شَرِیفی، (بُخاری) وَ (مُسلِم) آدلی کِتَابلاردان آلپ، آچیقلایاندیرلَر. اولاقان اسلامی عالم و دینی پروفیسور آدی بیلَه اورتاغا چیقماقدا بولان بُو آزاشیق فِرَقَه لارداکی آداملارینگ کِتَابلارینا، کُنفَرانسلارینا آلدانمالی دال، بُو دین، ایمان اوغریلاری نینگ دُوزاقلارینا دُؤشمزلیک اُوجین، غاتی خَبَردار بولمالیدیر. بُو جاهِل مُسلمانلاردان باشغا، کُمُونِستَلَر بیلَه مَصُونلار بیر یاندان، خِرِستیان میسُیُونَرلَر و انگلیسلَره ساتیلان و هَاییلار بیلَه یهودی سِیُونِستَلَر هَم بیر یاندان، تازَه تازَه اُصُوللار بیلَه، مُسلمان اولادلاریمیزی آداماغا اوغراشیأرلَر. اوداشیق یازغیلار، فِلملَر، تَئآثرلار وَ رادیو، تَلویزیون نَشْرِیاتی بیلَه، اسلامی و ایمانی یوق اَمَّاگَه اوغراشیأرلَر. بُو یولدا میلیأرلارچَه پُول خَرچ آدیأرلَر. اسلامی عالِملار "رَحْمَهُمُ اللهُ تَعَالی"، بُولارینگ هَمّه سینَه گرکلی جَوَابلاری اؤنگچَه دَن یازپیدیرلار، اللهُ تَعَالی نینگ دینی، حُضُور وَ غُوتیلِش یولینی بیلدیرپیدیرلَر.

حَقِیقِی عالِملاردان، اولی اسلامی عالم، مَوْلانا خَالِدِ بَغدادی عُثمَانی نینگ "قُدَسَ سِرُّه" (اِعْتِقَادَنَامَه) آدلی کِتَابینی سَچدیک. بُو کِتَاب، کماخلی مَرَحُوم حاجی فِیضُ اللهِ طَرَفِیندان تُرکچَه گَه تَرْجُمَه آدیلیپ (فَرَائِدُ الْفَوَائِد) آدی بَرِیلیپ وَ ۱۳۱۲ھ. ییلیندا مِصرِدا چاپ آدیلپدیر. بُو تَرْجُمَه

نی سادە لاشدیرپ، تُرکچە (ایمان و اسلام) آدینی بَرَدیک. بیرینجی چاپی ۱۹۶۶ م. دا آیدلدی. آتدیگیمیز آچیقلامالاری، کتابدان آیرماق اُچین، بُورچاقلی پرائتیزینگ [ایچینه یازدیق. نشر بولماسینی نَصیب آتدیگی اُچین، الله تَعَالٰی غا سونگسيز حَمْد وَشُکْرلَر بولسین! بُو تَرْجَمَه نینگ فارسی بولان اصلی، استانبول یونیورسیتَه سی کُتُبخانَه سینینگ (ابنُ الامین مُحَمَّد کمال ییگ) قِسمیندا (اعتقادنامه) آدی بیلَه ف. ۲۶۳۹ نَمِرَدَه مَوْجُوددیر. تُرکچَه تَرْجَمَه سینی استانبول دَأکی (حَقِیْقَت کِتَاب اُوی)، (ایمان و اسلام) آدی بیلَه چاپ آدیدیر. (بُو نسخه دان تُرکمن دَیلَنه هَم یازیلدی.)

(دُرُّ الْمُخْتَار) آدلی کِتَابینِگ مُؤَلَّفی فَضِیْلَتلی عَلاء الدِّین حَصْکَفی "رَحْمَهُ الله تَعَالٰی"، کافرینِگ نِکاحسی بَحْثینِگ سونگیندا دِیَّار کِه، (نِکاحلی مُسلمان بیر غیز بِالْغَه بولان وَقتی، مُسلمانلیغی بیلَمَه سَه، نِکاحسی بوزیلار. [یعنی مُرتَد بولار.] الله تَعَالٰی نینگ صِفَتلارینی اونگَه بیلدیرمَه لیدیر. اول هَم، تَکرار اَتَمَه لی وَ بُولارا ایناندیم دیمَه لیدیر). ابنِ عابدین، مُونی آچیقلا یَارقا دِیَّار کِه، (غیز کیچی قا؛ اَنَه سینَه، آتاسینا تابع بولپ مُسلماندیر. بِالْغَه بولاندا، اَنَه سینینگ، آتاسینینگ دینینا تابع بولماسی دَوام اَتَمَز. اِسلامیَّتی بیلْمَان بِالْغَه بولان وَقتی، مُرتَد بولار. اِیمان ادیلجک آلتی زادی اُؤْگرنپ اِنانمادیقچا وَ اِسلامیَّتَه اُوبمانینگ گَرکلی بولدیغینا اِنانمادیقچا، (کَلِمَه تَوْحید) آیتسا، یَعْنی (لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللهُ) ديسَه هَم، مُسلمانلیغی دَوام اَتَمَز. (آمَنْتُ بِاللّٰهِ...) دا بولان آلتی زادی اُؤْگرنپ، بُولارا اِنانماسی وَ الله تَعَالٰی نینگ اَمْرلَرینی وَهْیلَرینی قَبُول اَتدیم دیمَه سی گَرکدیر). ابنِ عابدینینگ بُو سۆزینْدَن دُوشینیلیار کِه، بیر کافر، کَلِمَه تَوْحید آیتسا وَ مُونینگ مَعْنی سینا غیسْغَاجَه اِنانسا، شول لَحْظَه دا مُسلمان بولار. یُونَه، هَر مُسلمان یالی، مُونینگ هَم، اِمکان تاپدیقچا،

(أَمِنْتُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقًّا، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ) دِیپ آمَنْتُ نینگ اساسلارینی یاد آتمه سی وَمَعْنَى سِینِی وِاسلامی عِلْمِلاردان اُوزینه گِرک بولانلاری یَغشی اُگِرْمَه سی گِرکدیر. بیر مُسلمان اولادی هَم، بُو آلتی زادی وَ اسلامی عِلْمِلاری اُگِرْمَه سَه وَ ایناندیغینی آیتماسا، عاقل وَبَالِغ بولان وَقتی، مُرتَد بولار. ایمان اَدَنَدَن سونگ، (اسلامی عِلْمِلاری)، یَعْنی فَرضلاری، حراملاری، طَهارتی، غُسلی وَنَمَاز اوقیماغی وَعَوَرَت یِرلَرینی اُورْتَمَه گِی تیز سوراپ اُگِرْمَه سی هَم فَرَض بولار. سورادیغی آدمینگ اُگِرْمَه سی وِیا حَقِیقِی دینی کِتاب سالغی بَرْمَه سی، مُونگَه هَم فَرَض بولار. سورالچاق آدام وِیا کِتاب تاپماسا آخدارماسی فَرَض بولار. آخدارماسا کافر بولار. تاپیانچه بیلْمَزلیگی عُدْر بولار. فَرَضلاری وَقتیندا آداء آتمَه دیک وَحَرَام ایش اَدَن جَهَنْمَدَه عَذاب چکجکدیر. ایمانینگ آلتی اساسی حَقِّیندا، بُو کِتابیمیزدا گِینگیش بیلگی باردیر. هر مُسلمان بُو کِتابی یَغشی دِقَّت بیلَه اوقیمالی وَاوغلان اوشاغینینگ وَتَمَام دوست یارلاری نینگ اوقیماسینا غَیرت آتمَه لیدیر. عَوَرَت یِری ۲۰۷ لَنجی صَفْحَه دا یازیغلیدیر.

کِتابیمیزدا، آیه کَرِیمَه لَرینگ مَعْنی لارینی یازاندا، (مَآلاً بُویریلدی) دِیلمَکَدَه دیر. (مَآلاً) دِیمَک، (تَفْسِیر عالِمِلاری نینگ بیلدیردیکلَرینَه گُورَه) دِیمَکدیر. چُونکِه، آیه کَرِیمَه لَرینگ مَعْنی لارینی، یالْنکیز رَسُولُ اللَّهِ "صَلَّى اللَّهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ" آنگلاپدیر وَاصحابینا بیلدیرپیدیر. تَفْسِیر عالِمِلاری، بُو حَدِیثِ شَرِیفَلری مُنافِقلارینگ وَانگلیس کافرلَرَه ساتیلان زَندِیقَلارینگ، یَعْنی مَذْهَبسِیز دینی آداملارینگ اُوز اُوداشدیردِیقَلاری حَدِیثلاردان آییرپیدیرلار، تاپِیپ بیلْمَه دیکلَری حَدِیثِ شَرِیفَلر اُوچین، تَفْسِیر عِلْمِینا اُویپ، آیه کَرِیمَه

لَرَه اۋزَلرى مَعْنى بَرىپدِرلَر. عَرَبى دىلى بىلن، يۇنە تَفْسىر عِلْمىندان خَبَرى بولما دىق دىن جاھىللارى نىنگ دۇشىندىكلَرىنە (قُرآن تَفْسىرى) دىيىلمَز. مۇنىنگ اۋچىن، حَدِث شَرىفدە، (قُرآن كَرىمە اۋز اَنگلادىغىنا كۆرە مَعْنى بَرَن، كافر بولار) بۇيرىلدى.

اَللّهُ تَعَالى، ھَممە مىزى، اَھل سُنّت عالىملارنىڭ بىلدىردىگى دوعرى يولدان آيىرماسىن! اِسْلام جاھىللارنىڭ و اُولى اِسْلام عالمى يالى آد بَرىلن مَذھىبسىزلىرىنگ، مُنافىقلارنىڭ يالدىراق، گىزلى يالانلارنى اَلدانماقدان غورىسىن! آمىن.

حَقِيقَت كِتَاب اۋىي نىنگ نَشْر اَتدىگى تَمَام كِتابلار، ھَر دىلدە بولپ اِنْتَرَنَت واسِطە سى بىلە بۇتۇن دۇنياغا يايىلماقدادىر.

مىلادى

۲۰۰۱

ھىجرى شمسى

۱۳۸۰

ھىجرى قمرى

۱۴۲۲

کتابیمیزدا، تمام مُسلمان دوغانلاریمیزینگ بیلمه سی ضروری بولان
 علملاری، تعلیملرینی نُبُوت مَنبَعیندان آلان اهل سُنّت عالِملارینگ،
 یُوزلرچہ کتابلاریندان خُلاصہ اَدیب جَمعَله دیک. شِرکَدَن یَعنی کُفَرَدَن، یَعنی
 ایمانسیزلیقدان سونگ، اینگ اُولاقان گُناه، بِدَعّتِ اِعتقاددا بولماقدیر. بُو
 آراشیق وَبوزیق اِعتقادینگ تَرسینَه [ضِدّینا]، (اهل سُنّة وَالْجَماعَة) اِعتقاد
 دِییلار. الله غا ایمان اَدَن سونگ، عِبادتلارینگ، اُوستینلیکلرینگ اینگ
 دَگریسی، اهل سُنّت اِعتقاددا بولماقدیر. اهل سُنّت دِیمک، اِعتقاددا وِسْؤزلَه
 مَکَدَه وَ هَر ایشِدَه وِعِبادتلاردا وَاَنسانلارا غارشى اَدیلَن ایشلَرَدَه، مُحَمَّد عَلَیْهِ
 السّلامینگ سُنّتینَه، یَعنی یولینا وَ اَصحابِ کِراما وَ تابِعینینگ وِسونگراقى
 کَلَن اهل سُنّت عالِملارینگ،، رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُم اَجْمَعین،، اِجماعینا،
 یَعنی سَؤزبیرلیگینَه اُویماقدیر. بُولارینگ یولینی، فِقْهَی وَ عِلْمِ حال کتابلاردان
 اوقِیپ اُؤگرنمک گَرکدیر. حَقِیقَی مُسلمان، بُو یولدا بولانلاردیر.
 مُسلمانلارینگ کۆپی نَفْسَلَرینَه وَغیسغا عَقْللارینا، اُوز نَظَرلارینا وَزَمَانَه
 لارینداکى فَنّی عِلْملارا اُویپ، اهل سُنّت عالِملارینگ یولیندان
 آیریلیپدیرلار، (اهل بِدَعّت) بولیپدیرلار. (ظهِیرَه) وَ (تاتارخانیه) اَدلی
 کتابلاردا، ایمانینگ شرطلارینی وَ (اهل سُنّت اِعتقادى) اُؤگرتمکلیگینگ هَمّه
 زاد دان اُؤنگچہ گَرک بولدیغى بیلدیرلمکَدَه دیر).

اهل سُنّة وَالْجَماعَة اِعتقاددا بولماقیق آداما (اهل بِدَعّت) دِییلر. دُؤرت
 مَذْهَبَدَن بیریندَه بولماقیق کیشی، اهل سُنّت فِرْقَه دان آیریلیمیش بولار. اهل
 سُنّت اِعتقاددا بولماقیق هَم، یا کافر بولار، وَا اهل بِدَعّت بولار. اهل
 بِدَعّتلارینگ وَهَم مُرتَدلَرینگ، تَوْبَه لاری قَبول بولار. بُولارینگ تَوْبَه اَتْمَه لَرى
 اُوچین، اهل سُنّت اِعتقادى غیسغاچَه اُؤگرنیپ اِنانمالاری، آراشیق
 اِنانیشلارینا پُشیمان بولمالاری گَرکدیر.

تنبیه: میسیونرلر، مسیحیلیغی نشر آتماکه، یهودیلر، تلموتی نشر آتماکه، استانبولداکی حقیقت کتاب اوئی، اسلامیتی نشر آتماکه، مصلونلار بولسا، دینلاری یوق آتماکه غیرت ادیارلر. عقلی، علمی و انصافی بولان، بولاردان دوغریسینی اذعان، ادراک ادر، انگلار. مونینگ نشر ادیلمه سینه کممک ادیپ، تمام انسانلارینگ دنیادا و آخرتده سعادتده غاویشمالارینا سبب بولار.

شو وقت، یر یوزینده بولان مسلمانلار، اوچ فرقه غا آیریلیپدیر. بیرنجی فرقه، اصحاب کرامینگ یولیندا بولان، حقیقی مسلمانلاردیر. بولار (اهل سنت) و (سنی) و (فرقه ناجیه)، جهنمدن غوتیلان فرقه دیلیار. ایکینجی فرقه، اصحاب کراما دشمن بولانلاردیر. بولار (شیعه) و (فرقه ضالّه)، یولدان یازیق فرقه دیلر. اوچینجیسی، سنیلره و شیعه لارا دشمن بولانلاردیر. بولار (وهابی) و (نجدی) دیلیار. چونکه بولار، ایلک اول، عربستانینگ نجد شهرینده میدانا چیقیدیر. بولار (فرقه ملعونه) هم دیلیار. چونکه، بولارینگ مسلمانلارا کافر دیدیکلری، ترکچه (سعادت ابدیه) و (قیامت و آخرت) ادلی کتابلاریمیزدا یازیغیدیر. بویله دینلره پیغمبریمز لعنت ادیدیر. مسلمانلاری بو اوچ فرقه غا آیران، یهودیلر بیله انگلیسلردیر.

هر مؤمن، نفسینی تزکیه اوچین، یعنی یارادیلشیندا بولان جاهللیکدن و گناهلاردان پاکلنمک اوچین، هر وقت کان (لا اله الا الله) آیتمالی و قلبینی تصفیّه اوچین، یعنی نفسیندن و شیطاندان و یاراماز یولداشلاردان و ضررلی بوزیق کتابلاردان گلن، کفر و گناهلاردان غوتیلماق اوچین، (استغفر الله) اوقیمالیدیر. اسلامیتّه اویانینگ و گناهلارینا توبه ادنینگ دعالاری قبول بولار. نماز اوقیمادیغینگ، آچیق عیاللارا و عورت یری آچیق بولانلارا گوزلانیگ، حرام اییب ایچنینگ، اسلامیتّه اویمادیغی بللی بولار. مونینگ دعالاری قبول بولماز. ۲۱۴ لنجی صفحه دأکی علاوه نی اوقیینگ!

- ۱ -

باشلانغیچ

مولانا خالد بغدادی "قُدَسَ اللّٰهُ تَعَالٰی سِرُّهُ الْعَزِيزُ"، کِتَابینا باشلامازدان
اُونگ، اِمَامِ رَبَّانِی اَحْمَدِ فاروقی سرهنندی نینگ "رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَیْهِ"
(مَكْتُوبات) کِتَابِی نینگ اُوچینجی جلدینینگ اُون یَدینجی مَكْتُوبِیْنِی
یازیب، کِتَابینا زینت و بَرکت بَرَمَکِ اِیْسَلاُپدیر. اِمَامِ رَبَّانِی "قُدَسَ سِرُّهُ"^[۱]،
بُو مَكْتُوبِیندا بُویریآر کِه:

مَكْتُوبِیْمَا بِسْمِ اللّٰهِ بیلَه باشلا یارین. بیزلَرَه هَر نِعْمَتِی اِیْبَرَن وَاِیْنِگ اُولُی
نِعْمَتِ اَدِیپ، مُسْلِمَان اَتْمَکِ بیلَه شَرَفْلَندیرَن وَ مُحَمَّدِ عَلَیْهِ السَّلَامَا اُمّت
اَتْمَکِ بیلَه قَدِرلاندیران، اللّٰهُ تَعَالٰی غَا حَمْد وَ شُکْرَلَر بولسین!

يَغْشٰی فِکْر اَتْمَه لٰی وَ دَوْشِیْنِمَه لیدیر کِه، هَر کِیْمَه هَر نِعْمَتِی اِیْبَرَن،
دِیْنِگَه اللّٰهُ تَعَالٰی دیر. هَمَّه زادی بار اَدَن، یالنگیز اول دیر. هَر بارلیغی، هَر
لَحْظَه بارلیقدا دُور دیران هَمِیْشَه اول دیر. غُوللاردَا کِی اُسْتِیْن وَ یَغْشٰی صِفَتلار،
اونینگ لُطْفِی وَ اِحْسَانِی دیر. یاشامی میز، عَقْلِیْمِیز، عِلْمِیْمِیز، گُؤْیِجِیْمِیز،
گُورْمِگِیْمِیز، اَشِیْتِمِگِی میز، سُوْزْلَپ بیلْمِگِیْمِیز، هَمَّه سِی اونداندیر.
ساناماق بیلَه تُوْگْدِیپ بیلِیْنِمَه یان دُورلی نِعْمَتلاری، یَغْشِیْلِیقلاری اِیْبَرَن
هَمِیْشَه اول دیر. اِنْسَانلاری قیندچیلِیقلاردان، مُشْکَلاتدان غُوتاران، دُعَالاری
قَبُول اَدَن، دَرْدلری، بَلَاءلاری گِیدیرَن هَمِیْشَه اولدیر. رِزْقلاری یارادان
وَ غَاوِیْشْدیران یالنگیز اول دیر. اِحْسَانِی اول قَدَر کَانْدِیر کِه، گُناه
ایشلانلَرْنِیْگ رِزْقِیْنِی کَسْمَه یَار. گُناهلاری اُورْتَمَه سِی اول قَدَر کَانْدِیر کِه،
اَمْرِیْنِی دِیْنِگَلَه مَه دِیْک، هَمِلَرِیْنَدَن ساقینمادیق آزغینلاری، هَر کِیْمَه رَذِیل وَ

(۱) اِمَامِ رَبَّانِی، ۱۰۳۴ هـ. [۱۶۲۴ م.] دَه وَفَات اَتدی.

رُسوا اَتمَه يَار وَنَاْمُوس پَرْدَه لَرِنِي يِيرْتمايَار. عَفْوِي وَمَرَحْمَتِي اول قَدَر كَانْدِير
كِه، جَزَانِي وَعَذَابِي حَق اَدَنلَرَه عَذَاب بَرْمَكْدَه غِيَسِدَاغمايَار. نِعْمَتلاريني،
اِحسانلاريني، دوستلارينا وَدُشْمَنلارينا ساچيَار. هِيچ كِيْمَدَن بِيَر زَاد اَسِيرگَه
مَه يَار. تَمَام نِعْمَتلارينينگ اينگ اُوستيني، اينگ قِيْمَتليسي بوليپ دَا،
دوغري يولي، سَعَادَت وَغُوتيليش يوليني گُورگزيَار. يولدان آزاश्مان، جَنَّتَه
گيرْمگيميز اُؤچين تَشْوِيق بُوِيْرِيَار. جَنَّتَدَاكِي سُونگَسِيَز نِعْمَتلارا، بِيْتَمَز،
تُؤكْنَمَز دُوقلارا وَ اُوز رِضاسينا، سَؤيگِيسِيْنَه غَاوِيشِيپ بِيْلْمَه گيميز اُؤچين،
سَؤيگِيلي پِيغْمَبَرِيْنَه "صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّم" اُومَاغِيْمِيَزِي اَمْر اَدِيَار.
اِيْنَهَه، اللّٰهُ تَعَالٰى نِينگ نِعْمَتلاري گُون يالي مِيداندا دِير. باشغالاردان گلَن
يَغْشِيلِيقلار، يِنَه اوندان گلَمَكْدَه دِير. باشغالاري واسِطَه اَدَن، اولارا يَغْشِيلِيق
اَتمَه ايسَلگيني بَرَن، اولارا يَغْشِيلِيق اَدِيپ بِيْلجَك گُؤيُجِي، قُوتِي بَرَن، يِنَه اول
دِير. مُونِينگ اُؤچين، هَر يَرْدَن، هَر كِيْمَدَن گلَن نِعْمَتلاري اِيْبَرَن هَمِيْشَه اول
دِير. اوندان باشغادان يَغْشِيلِيق، اِحسان غَاراश्ماق، اَمَانْتچِيْدان، اَمَانْت بِيَر
زَاد دِيْلَه ماگَه وَ فَقِيرْدان صَدَقَه دِيْلَه ماگَه مَنگزار. بُو سُوزلَرِيْمِيَزِيْنگ، يَرِيْنْدَه
وَ دِوْغُري بُولدِيغِيْنِي، جَاهِل بُولانلار هَم، عَالِملار يالي، كُتِي ذَهْنَلِيلَر هَم،
زُكِي، يِيْتِي گُورِيْشِلِي بُولانلار يالي بِيْلَر. چُونَكِه، دُؤشِيْنْدِيرِيلَنلَر، مِيداندا
بُولان، فِكْر اَتمَه گَه، گَرَك بُولما دِيْق بِيْلگِيلَرْدِير.

اِنسانِينگ، بُو نِعْمَتلاري اِيْبَرَن اللّٰهُ تَعَالٰى غَا، گُؤيُجِي يَتْدِيگِي قَدَر شُكْر
اَتمَه سِي، اِنسانَلِيْق وَظِيْفَه سِيْدِير. عَقْلِينگ اَمْر اَتْدِيگِي بِيَر وَظِيْفَه، بِيَر بُوْرچ
دِير. يَوْنَه، اللّٰهُ تَعَالٰى غَا اَدِيلْمَه سِي گَرَك بُولان بُو شُكْرِي يَرِيْنَه كُتِيرِيپ
بِيْلْمَك، اَنگَسَاد بِيَر اِيْش دَالْدِير. چُونَكِه اِنسانلار، يوققا سُونگَرام دان
يارادِيلان، ضَعِيف، مُحْتاج، عِيْلِي وَفُصُولِي دِير. اللّٰهُ تَعَالٰى بُولسا، هَمِيْشَه بار،
سُونگَسِيَز بارْدِير. عِيْلارلدان، فُصُولارلدان، اُوزاقْدِير. تَمَام اُوستِيْنَلِيكَلَرِيْنگ اَيَّه

سیدیر. انسانلارینگ الله تَعَالٰی غا هیچ بیر باقیمدان مَنگَرَشلیکَلری، یاقینلیقلاری یوقدیر. بۇیلَه عاجز غُوللار، اویْلَه بیر اَعْلٰی الله نینگ شَأنینا یاراشار بیر شُکر اَدیپ بیلر می؟ چُونکَه، کَأَن زاد باردیر کِه، انسانلار اولاری گوزل وَ قِیمَتلی سایار. یُونَه، الله تَعَالٰی، بُولاری یامانلیق بیلر وَ خاهلاماز. حُرْمَت وَ شُکر ساندیغیمیز زادلار، خاهلانمایان، بایاق زادلار بولیپ بیلر. مُونینگ اُچیندیر کِه، انسانلار، اُز گمیس عَقْللاری، غیسغا نَظَرلاری بیلَه الله تَعَالٰی غا غارشى شُکر، حُرْمَت بولیپ بیلجک زادلاری تاپپ بیلمز. شُکر اَتْمَاگَه، حُرْمَت گورکزمَاگَه یارایان وَظیفَه لَر، الله تَعَالٰی نینگ طَرَفیندان بیلدیرلَمَه دیکچَه، اُگَمک سایلان زادلار، یامانلاماق بولیپ بیلر.

ایْنَهه، انسانلارینگ الله تَعَالٰی غا غارشى، یُورک بیلَه وَدیل بیلَه وَ بَدَن بیلَه اَتْمَه لَرى وَ اینانمالاری گِرک بولان شُکر بورجى، غُوللیق وَظیفَه لَر، الله تَعَالٰی طَرَفیندان بیلدیرلیپ وَ اونینگ سَویگیلی پیغمبری "صَلَّى الله تَعَالٰی عَلَیْهِ وَسَلَّم" طَرَفیندان اورتا غا غوییلیدیر. الله تَعَالٰی نینگ گورکزیدیگی وَ اَمَر اَتدیگی غُوللیق وَظیفَه لَرَه (إِسْلَامِیت) دیلر. الله تَعَالٰی غا شُکر، اونینگ پیغمبری نینگ کتیریدیگی یولا اویماق بیلَه بولار. بُو یولا اویمادیق، مُونینگ داشیندا غالان هیچ بیر شُکرى، هیچ بیر عِبَادَتى، الله تَعَالٰی قَبُول اَتْمَز، خاهلاماز. چُونکَه، انسانلارینگ، یَغشى، گوزل سایدیقلاری کَأَن زاد باردیر کِه، اِسْلَامِیت، بُولاری خاهلامازلیقدا، یاراماز بولدیقلارینی بیلدیرمکدَه دیر.

دِيمَك کِه، عَقْلی بولان کیشیلرینگ، الله تَعَالٰی غا شُکر اَتْمَك اُچین، مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَام اویمالاری گِرکدیر. اونینگ یولینا (إِسْلَامِیة) دیلر. مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَام اویان آداما (مُسلمان) دیلر. الله تَعَالٰی غا شُکر اَتْمَاگَه، یَعْنی مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَام اویماغا (عِبَادَت اَتْمَك) دیلر. اِسْلَامى بیلیملر ایکی قِسم دیر: دینی بیلیملر وَ فَنّی بیلیملر. دیندا رَفورمچیلار [تَجْدُودیلر]، دینی

بیلیملره (سکولاستیک بیلیملر)، فَنّی بیلیملره (راسیونال بیلیملر) دییارلر.
دینی بیلیملر هم ایکی آیریلار:

۱- یۆزک بیلّه اعتقاد ادیلمه سی، یعنی انانیلماسی گزک بولان
بیلیملردیر. بوعلملارا (أصول دین) ویا (ایمان) بیلیملری دییلر. غیسغاجه،
(ایمان) مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَامِ بیلدیردیگی آلتی زادا اینانماق و اسلامیتی
قَبُول اتمک و کُفر علامتلاری بولان زادلاری آیتماقدان و غوللانماقدان
ساقینماقدیر. هر مُسلمانیگ، کُفر علامتی بولان زادلاری اؤگزمنه سی
و بولاردان ساقینماسی گزکدیر. ایمانی بولانه (مُسلمان) دیلر.

۲- بَدَن بیلّه ویا یۆزک بیلّه ادیلجک و ساقینیلجاق عِبَادَت بیلیملری
دیر. ادیلمه سی امر ادیلن بیلیملره (فرض)، ساقینیلماسی امر ادیلن بیلیملره
(حرام) دییلر. بولارا (فروع دین) ویا (احکام اسلامیّه) ویا (اسلامیت)
بیلیملری دییلر.

[هرکیمه ایلیکی گزک بولان زاد، (کَلِمَةُ تَوْحِيد) آیتماق و مُونینگ
مَعْنٰی سینا اینانماقدیر. کَلِمَةُ تَوْحِيد (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ) دیر.
مُونینگ مَعْنٰی سی (اللَّهُ بَارْدِير وَبِير دیر. مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَام، اونینگ پیغمبری
دیر) دیمکدیر. مُونگا اینانماغا (ایمان اتمک) و (مُسلمان بولماق) دییلر. اینانان
کیشیگه (مُؤْمِن) و (مُسلمان) دییلر. ایمانیگ دواملی بولماسی گزکدیر.
مُونینگ اؤچین، کُفره سَبَب بولان زادلاری اتمکدن و کُفر علامتی بولان
زادلاری غوللانماقدان ساقینماق گزکدیر.

قُرآن کریم الله کلامی دیر. الله تَعَالٰی، جِبْرَائیل عَلَیْهِ السَّلَام آدینداکی
مَلک بیلّه، قُرآن کریمی مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَام ایزیدیر. قُرآن کریمینگ سؤزلری
عَرَبی دیر. یؤنه، بُو سؤزلری یان یانا دُؤزَن الله تَعَالٰی دیر. قُرآن کریمداکی
عَرَبی سؤزلر، الله تَعَالٰی طَرَفیندن دُؤزیلن آیتلار حالیندا، حَرْف و سؤز بولپ

گلیپدیر. بۇ خرف و سۆزلىرىنگ مەنى سى گلام الھى نى نقل اتمكده دير. بۇ خرفلارا، سۆزلره (قۇران) دىيلر. گلام الھى نى گوركزن مەنى لار ھم قۇران دير. بۇ گلام الھى بولان قۇران مخلوق دالدير. الله تعالى نىنگ باشغا صىقتلارى يالى ازلى وابدى دير. جبرائيل عليه السلام ھر يىل بير دفعه گليپ، شول وقته چنلىم اينميش بولان قۇران كريمى، لوح المحفوظ دأكى نوبتىنا گوره اوقير، پيغمبريميز ھم تكرر ادردى. آخرته تشریف ائجگى يىل، ايكى دفعه گليپ، تمامىنى اوقيدىلار. پيغمبريميز و اصحابىنگ كانى، قۇران كريمىنگ تمامىنى ياد ادپتيلر. آخرته تشریف ائديكلرى يىل خليفه ابوبكر صديق، ازىر يىلنلرى جمعاپ، يازىغلى بولانلارى گتيرديپ، بير ھيئته بۇتين قۇران كريمى يازدردى. بۇ شكلده (مصحف) دىيلن بير كىتاب ميدانه گلدى. اوتوز اوچ مۇنگ صحابه، بۇ مصحفىنگ ھر خرفى نىنگ تام يرينده بولديغىنا سۆز بيرلىگى بيله قرار بردى.

محمد عليه السلامىنگ سۆزلىرىنه (حديث شريف) دىيلر. بۇلاردان، مەنى سى الله تعالى طرفىندان، سۆزلىرى محمد عليه السلام طرفىندان بولان حديث شريفلره (حديث قدسى) دىيلر. حديث كتابلار كاندير. بۇلاردان، (بخارى) و (مسلم) ادلى كتابلار مشهوردير.

الله تعالى نىنگ امرلىرىدن اينانيلجاق بىلىملره (ايمان)، اديلجك بولانلارا (فرض)، ساقينيلجاق بولانلارا (حرام) دىيلر. فرضلارا و حراملارا (احكام اسلاميه) دىيلر. اسلامى بىلىملردن بيرينه ده اينانمادىغا (كافر) دىيلر. انسانا ايكىنجى گرک بولان زاد، يۇرگىنى پاكله مكدير. يۇرك دىيلنده، ايكى زاد دۇشينيلىر. گوگسىمىزده بولان ات پارچه سينا ھم يۇرك دىيلىار. قلب دىيلن بۇ يۇرك، حيوانلاردا ھم باردير. ايكىنجى يۇرك، قلبدان بولان، گورنمه يان يۇركدير. بۇ يۇرگه (گونگل) دىيلىار. دىنى كتابلاردا يازىغلى

بولان يۇرك، بۇ گونگلدیر. اسلامی بیلیملرینگ یری بۇ یۇرکدیر. اینانان و اینانمادیق هم بۇ یۇرکدیر. اینانان یۇرك، پاکدیر. اینانمادیق یۇرك پیسیدیر، اۆلی دیر. یۇرگینگ پاک بولماسی اۋچین غیبرت اتمک، بیرنجی وظیفه میز دیر. عبادت اتمک، خاص دا نماز اوقیماق واستیغفار آیتماق یۇرگی پاکلار. حرام ایشله مک، یۇرگی بوزار. پیغمبریمیز بۇیردی که، (کان استیغفار آیدینگ! استیغفار دُعانی اوقیماغا دوام ادنی، الله تعالی گسللیکلردن، هر دردَدَن غوریر. هیچ یادینا گلمه جک یرَدَن رزقلانديرار) استیغفار (استغفر الله) دیمکدیر. دُعالارینگ قَبول بولماسی اۋچین، اوقیانینگ مُسلمان بولماسی، گناهارینا توبه اتمه سی، معنی سینی بیلپ و اینانیپ آیتماسی گزکدیر. غارالان یۇرك بیلّه ادیلن دُعا قَبول بولماز. اۋچ دفعه دُعا اوقیانینگ وباش وَت نماز دوام ادنینگ یۇرگی هم پاکلَر و آیتماغا باشلار. یۇرك آیتمان یۇنه آغیز بیلّه ادیلن دُعانینگ فائدا سی بولماز.

دین اسلامینگ بیلدیردیگی دینی بیلیملَر، (اهل سنت) عالِملارینگ کتابلاریندا یازیغلی بولان بیلیملَر دیر. اهل سنت عالِملارینگ بیلدیردیکلری ایمان و اسلامی بیلیملَر آراسیندا، معنی لاری آچیق بولان (نص لار) دان یعنی آیه کریمه لَرَدَن وَحْدِیث شریفلَرَدَن بیرینه اینانمادیق (کافر) بولار. اینانمادیغینی گیزلّه سه، (مُنافِق) دیلر. هم گیزلّه سه، هم ده، مُسلمان گورینیپ مُسلمانلاری آداماغا اۇغراشسا، مُونگه (زندیق) دیلر. معنی سی آچیق بولمادیق نص لاری یالنگیش تاویل ادپ، یالنگیش اینانسا کافر بولماز. یۇنه اهل سنتینگ دوغری یولیندان آیریلدیغی اۋچین، جهنمه گیرجکدیر. بۇ آدام، معنی سی آچیق بولان نص لارا ایناندیغی اۋچین، عذابدا سونگسيز غالمایحاق، جهنمَدَن چیقاریلپ جَنَنَه غویلجاقدیر. بۇلارا (اهل بدعت) ویا (ضالّت فرقه لاری) دیلر. یتیمیش ایکی دۆرلی ضالّت

فِرْقَه بَارْدِير. بُولَارِیْنِگ وَكَافِرْلَرِیْنِگ، مُرتَدَلَرِیْنِگ اَتَدِیْكَلَرِی عِبَادَتَلَارِیْنِگ وَانسانلارا اَتَدِیْكَلَرِی یَغْشِیْلِیْقَلَارِیْنِگ، خِدْمَتَلَارِیْنِگ هِیچ بیری قَبُول اَدِیْلَمَز، آخِرْتَدَه ایشَه یاراماز. اِعتِقَادِی دَوغُرِی بُولان مُسْلِمَانلارا (أَهْلِ سُنَّة وَالْجَمَاعَة) وَیا (سُنَّی) دِیْلِر. سُنَّی بُولانلار، عِبَادَت اَتْمَكْدَه دَوْرَت مَذْهَبَه آیرِیْلِیْدِرلار. بُوْدَوْرَت مَذْهَبَه بُولانلار، بیریْرِی لَرِیْنِگ اَهْلِ سُنَّت بُولدِیْقَلَارِیْنِی بِلِرَلَر وَسُوْیِشَرَلَر. دَوْرَت مَذْهَبَدَن بیریْنْدَه بُولماْدِیْق آدام، اَهْلِ سُنَّت بُولماز. اَهْلِ سُنَّت بُولماْدِیْغِیْنِگ هَم، كَافِر وَیا اَهْلِ بَدْعَت بُولْجَاغِی، اِمَام رِئَاسَتِی نِیْنِگ مَكْتوبلَارِیْنِدا، خَاص هَم بیریْنْجِی جِلْدِیْنِگ اِیْكَی یُوز سَكْسَن اَلْتِیْنْجِی مَكْتوبِیْنِدا وَ (دُرُّ الْمُخْتَارِیْنِگ) طَحْطَاوِی حَاشِیَه سِیْنِیْنِگ (ذَبَاح) قِسمِیْنِدا وَ (الْبَصَائِرُ لِلْمَكْرِی التَّوَسَّلِ بِأَهْلِ الْمَقَابِرِ) اَدْلِی كِتَابِدا وَثِیْقَه لَارِی بِلَه یازِیْلِیْدِر. بُو اِیْكَی كِتَاب عَرَبِی دِیْرلار. اِیْكَیْنْجِیْسِی، هِنْدُستاندا یازِیْلِیپ وَچاپ اَدِیْلِیپ، ۱۳۹۵ هـ. [۱۹۷۵ م.] یِیْلِیْنِدا وَسونْگ اِستانْبُولدا حَقِیْقَت كِتَاب اَوْبِی طَرْفِیْنِدا اَوْفَسْت یُولِی بِلَه كَأَن سَاندا چاپ اَدِیْلِیْنْدِر.

دَوْرَت مَذْهَبَدَن بیریْنَه گَوْرَه عِبَادَت اَدْنَلَر، گُناه اَتْسَه لَر وَیا عِبَادَتَلَارِیْنِدا كَم كِسِر اَتْسَه لَر وَتَوْبَه اَتْسَه لَر، گُناهلَارِی عَفُو بُولار. تَوْبَه اَتْمَه سَه لَر، اَللَّهُ تَعَالٰی، بُولَارِی، اِیْسَلَه سَه عَفُو اَدَر، جَهَنَّمَه هِیچ غَوْبَماز. اِیْسَلَه سَه، گُناهلَارِی قَدَر، عَذاب بَرَسَه هَم، یَنَه عَذابْدان غَوْتِیْلْجَاقْدِرلار. دِیْندا ضَرْوُرِی بَلْلی بُولان، یَعْنِی جَاهِللَارِیْنِگ هَم اَشِیْتِیْدِیْكَلَرِی، آچِیْق بِلِیْگِیْلَرْدَن بیریْنَه هَم اِیْنانْمادِیْقَلار، جَهَنَّمَدَه سونْگَسِیْز عَذاب چَكْجَكْدِرَلَر. بُولارا (كَافِر) وَ (مُرتَد) دِیْلِر.

كَافِرلَر، كِتَابِلِی وَكِتَابِسیْز دِیْیپ اِیْكَیْگَه آیرِیلار. مُسْلِمَان اَوْلادِی قا، سونْگ دِیْنْدان چِیْقِیپ كَافِر بُولانَه، (مُرتَد) دِیْلِر. اِبْنِ عابِدِیْن "رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی"، شَرَك سَبَبِی بِلَه نِكَاح سِی حَرَام بُولانلار بَحْثِیْنِدا دِیْیَار كِه، (مُرتَد، مُلْحَد، زَنْدِیْق، مُجُوسِی، بُت پَرَسْت، قَدِیْم یُونان فِلَسَفَه چِیْلَر، مُنَافِیق، یَتَمِیْش

ایکی فِرْقَه دان حَدّینی آشپ کافر بولانلار، [بِرْهَمَن، بُودِیست]، باطنی، اِباهی وَدُرزی دِیلَن کیشیلر، هَمّه سی کِتَابسیز کافر دیرلر. گُمُونِستلار بیلّه مَصُونلار هَم بؤیلّه دیر. خِرِستیانلارینگ وَ یَهُودیلرینگ، گوکَدَن اِیَن وَسُونگرادان اَویریلپ بوزیلان (تَوْرَات) وَ (انجیل) کِتَابلارا اِینانانلاری کِتَابلی کافر دیر. بُولار، قایسی بیر مَخْلُوقدا (اَلْهُیّت صِفّت) بولدییغنا اِینانسا، (مُشْرِک) بولار. اَللّهُ تَعَالٰی نینگ (صِفَات ذاتیه) سینه وَ (صِفَات ثَبُوتیه) سینه (اَلْهُیّت صِفّتلاری) دِیلر.

کِتَابلی ویا کِتَابسیز قایسی بیر کافر، مُسلمان بولسا، جَهَنّمه گیرمکَدَن غُوتیلار. هیچ گُناهِسیز پاک بیر مُسلمان بولار. یُؤنّه، (سُنّی) بیر مُسلمان بولماسی گرکدیر. سُنّی بولماق دِیمک، اهلِ سُنّت عالِملاردان بیرینینگ "رَحْمَهُمُ اَللّهُ تَعَالٰی" کِتَابینی اوقیپ، اُؤگرنپ، اِیمانینگ، سؤزلرینگ وایشلرینگ مُونگه گوزّه بولماسی دِیمکدیر. دُنیادا بیر اِنسانینگ مُسلمان بولپ بولمادیغی، ضَرُورَت بولمان، اِیَانجه ایتدیغی سؤزلریندن وَ ایشلریندن بللی بولار. بُو اِنسانینگ اَحَرّته اِیمانلی گیدپ گیتمه دیگی، اَحَر دَمینده بللی بولار. اُولاقان گُناه ایشلَان اَرکک ویا عِیال بیر مُسلمان، پاک یُؤرک بیلّه، تَوْبَه اَتسه، گُناهلاری، حَتْمًا عَفُو بولار. گُناهِسیز تَرْتِمیز بولار. (تَوْبَه) نینگ نَامّه بولدییغی وَ تَوْبَه نینگ نَاهیل اَدیلجگی عِلْمِ حال کِتَابلاردا، مَثَلًا تُرکچه وَ عَرَبچه (ایمان وَ اِسْلام) وَ (سَعَادَتِ اَبَدِیّه) اَدلی کِتَابلاردا اُوزین یازغیلیدیر.

- ۲ -

ایمان وَ اِسْلام

بُو (اِعْتِقَاد نَامَه) کِتَابدا، رَسُول اَللّهُ نینگ "صَلَّى اَللّهُ عَلَیْهِ وَ سَلَّم" (ایمانی وَ اِسْلامی) بیلدیرن بیر حَدِیثِ شَرِیفی آچیقلا نجاقدیر. بُو حَدِیثِ شَرِیفینگ بَرکَتی بیلّه، مُسلمانلارینگ اِعْتِقَادلارینینگ تَمَاملا نجاغینی

[گۆیچلەنجگینی]، بۆیلە جە، صَلاحَہ و سَعَادَتَہ غاویشجاقلارینی و جُرمی، گناھسی کوپ بولان بۇ خالیدینگ ھەم "قُدس سِرُہ" غوتیلما سینا سَبَب بولغاغینی اُمید ادیارین.

ھیچ بیر زادا مُحتاج بولما دیق و کَرَمی، اِحسانی بول بولان و غوللارینا کان رَحِم اَدَن اَللّٰہ تَعَالٰی غا گوزل اِعْتِقَادِیم شۆیلە دیر کە، سَرما یە سی آز، یۆزگی قَرە بولان بۇ فَقیر خالیدینگ یَرسیز سۆزلَرینی عَفُو بُیرسین و گَمیس عِبَادَتلارینی قُبُول ایلە سین! یالانجی، آلدایجی شیطانی نگ یامانلیقلاریندان [و اِسلام دُشمنلاری نینگ یالان یالانگیش سۆزلَرینە و یازیلارینا آلدانماقدان] غوریپ، شاد ایلە سین! مَرَحْتلی لَرینگ اینگ مَرَحْتلیسی و سَخی لارینگ اینگ جومردی دینگە اَللّٰہ تَعَالٰی دیر.

اِسلامی عالِملار بُیردی کە، (مُکَلَّف) بولان، یَعنی عاقل و بالغ بولان، عیال، ارکک ھر مُسلمانی نگ، [اَللّٰہ تَعَالٰی نى تانیماسی، بیلّمە سی، یَعنی] اَللّٰہ تَعَالٰی نینگ صِفَاتِ ذاتیّە سینی و صِفَاتِ ثُبوتیّە سینی، دوغری بیلّمە سی و اینانماسی گَرکدیر. ھر کیمە ایلک فَرَض بولان زاد بۇ دیر. بیلْمَزلیک غُذر بولماز. بیلْمَزلیک گُناه بولار. اَحْمَد اوغلی خالید بَغدادی نینگ بۇ کِتابی یازماسی، باشغالارا اُستینلیک و بیلگینلیک ساتماق و مَشهور بولماق اُچین دَالدیر. بیر یادگار، بیر خِدْمَت غویماق اُچیندیر. اَللّٰہ تَعَالٰی، بۇ عاجز بولان خالید^[۱] و تَمَام مُسلمانلارا اُوز قُدرتی بیلە و رَسُولی نینگ مُبارک رُوحی نینگ کُممگی بیلە اِمداد ایلە سین! آمین.

[اَللّٰہ تَعَالٰی نینگ (صِفَاتِ ذاتیّە) سی آلتی دیر. بۇلار: وُجود، قِدم، بَقاء، و حَدائیّە، مُخالَفَةُ لِلْحَوَادِیث و قِیامُ بِنَفْسِہ دیر. وُجود، اُوز اوزیندن

(۱) خالید بَغدادی، ۱۲۴۲ ھ. [۱۸۲۶ م.] بیلیندە شام دە وَفات آتدی.

بار بولماق دیمکدیر. قَدَم، بارلیغی نینگ اؤنگی و باشلانغیجی نینگ یوق بولماسی دیر. بَقَاء، بارلیغی نینگ سونگسیز بولماسیدیر، هیچ یوق بولماققدیر. وَحْدَانِيَّة، هیچ بیر باقیمدان شریکی، نَظیری، مَنگَرشی نینگ یوقلیغی دیر. مُخَالَفَةُ لِلْحَوَادِث، هیچ بیر زادیندا، هیچ بیر مَخْلُوقَه، هیچ بیر باقیمدان مَنگَرَمَز دیمکدیر. قِيَام بِنَفْسِه، بارلیغی اؤزیندنیر، هَمیشَه بار بولماسی اؤچین، هیچ بیر زادا مُحْتَاج دالدیر، دیمکدیر. بُو آلتی صِفَتینگ هیچ بیر، مَخْلُوقلارینگ هیچ بیرینده یوقدیر. بُولارینگ، مَخْلُوقلارا هیچ بیر صُورَتدا تَعَلُّقلاری، باغلیلقلاری هَم یوقدیر. بَعْضی عالِملار، وَحْدَانِيَّة وَمُخَالَفَةُ لِلْحَوَادِثینگ عینی بولدیقلارینی آیدپ، (صِفَاتِ ذَاتِيَه بِأَش دیر) دِیپدیرلر].

اللَّهُ تَعَالَى دان باشغا بولان هَمَه زادا، (ما سِوا) وَا (عَالَم) دِیلر. شُو وَقَت (طَبِيعَت) دِییارلر. عَالَمَلَرینگ هَمَه سی یوقتی، هَمَه سینی اللَّهُ تَعَالَى یاراتدی. عَالَمَلَرینگ هَمَه سی، مُمکن دیر وَحَادِث دیر. یَعْنی، یوق قا بار بولپ بیلر وَبارقا یوق بولپ بیلر وَیوققا بار بولاندیرلار. (اللَّهُ تَعَالَى بارتی، هیچ بیر زاد یوقتی) دِیین حَدِیثِ شَرِیف مُونی بیلدیرمکده دیر.

عَالَمینگ حَدِث بولدیغینی گورگزن ایکینجی بیر دَلیل هَم، عَالَمینگ هر وَقَت بوزیلپ اویریلمه سیدیر. هر زاد اویریلمکده دیر. قَدیم بولان زاد بولسا، هیچ اویریلمز. اللَّهُ تَعَالَى نینگ ذاتی [یعنی اؤزی] وَصِفَتلاری بؤیلَه دیر. بُولار هیچ اویریلمز. [حال بُو که عَالَمده، فزیک حَادِثَه لاردا، مادّه لرینگ حال اویرمه سی بولیأر. کیمیأ رَاکسیونلاریندا، مادّه لرینگ اصلی اویریلیأر. جِسملَرینگ یوق بولپ باشغا جِسملَرَه دۇندیگینی گوریأرس. شُو وَقَت، تازَه بیلینن اُثم اویریلمه لرینده وَمَغْزِي رَاکسیونلاردا، مادّه، اَلَمَنَت هَم یوق بولیأر. اَنرْژی گَه دۇنیأر.] عَالَمَلَرینگ بؤیلَه اویریلمه لر، بیربیرلریندن حاصِل بولمالاری، سونگسیزدان گلیپ بیلمز. بیر باشلانغیجی بولماسی،

یوقدان بار ادیلن ایلکی ماده لردن، اَلْمَنْتَلَرْدَن حاصِل بولمالاری گرکدیر. عالمینگ مُمکن بولدییغنا، یعنی یوققا بار بولیپ بیلجگینه باشغا بیر دلیل هَم، عالمینگ حادث بولماسیدیر. یعنی، هَمّه زادینگ یوققا بار بولمالاری دیر. [وُجود، بار بولماق دیمکدیر. اؤچ دۇرلی وُجود باردیر: بیرینجیسی (وَاجِبُ الْوُجود) دیر. یعنی، بارلیغی گرک بولان وُجود دیر. همیشه باردیر. اؤنگچه لری و سونگسیر سونگلاری هیچ یوق بولیپ بیلمز. دینگه الله تَعَالٰی وَاجِبُ الْوُجود دیر. ایکینجیسی، (مُمتنعُ الْوُجود) دیر. یعنی، بار بولیپ بیلمز. همیشه یوغالماسی گرکدیر. شریک بارئ بؤیلکه دیر. یعنی، الله تَعَالٰی غا اورتاق، الله تَعَالٰی یالی ایکینجی بیر تانگری بار بولیپ بیلمز. اؤچینجیسی، (مُمکنُ الْوُجود) دیر. یعنی، بار هَم بولیپ بیلر، یوق هَم بولیپ بیلر. تمام عالمِر، مخلوقلارینگ هَمّه سی بؤیلکه دیر. (وُجود) کَلِمَه نینگ ترسی (عَدَم) کَلِمَه دیر. عَدَم، یوقلیق دیمکدیر. عالمِر، یعنی هَمّه زاد، بار بولمازدان اؤنگچه عَدَم ده تی. یعنی یوقتیلار.]

مَوْجود، یعنی، بار بولان زاد ایکی دیر: بیرى (مُمکن)، ایکینجیسی (وَاجِب) دیر. اگر مَوْجود، دینگه مُمکن بولساتی وَ وَاجِبُ الْوُجود بولمساتی، هیچ بیرزاد بار بولیپ بیلمزتی. [چۇنکه، یوققا بار بولماق، بیر تَغیرات دیر، بیر حادثّه دیر. فزیک بیلگیمیزه گوره، هر جسمده بیر حادثّه بولماسی اؤچین، بُو جسمه داشاردان بیر قُوتینگ تأثیر آتمه سی، بُو قُوتینگ مَنْشئى نینگ، بُو جسمدن اؤنگچه مَوْجود بولماسی گرکدیر.] مُونینگ اؤچین، مُمکن بولان مَوْجود، اؤز اؤزینّه بار بولیپ بیلمز و بارلیقدا دُورپ بیلمز. اونگا بیر قُوت تأثیر آتمه سه تی، همیشه یوقلیقدا غالارتی. بار بولیپ بیلمزتی. اؤزینی بار ادیپ بیلمه دیک، باشغا مُمکنلری هَم اَلَبْتّه خلق ادیپ بیلمز، یارادیپ بیلمز. مُمکنی یارادانینگ، وَاجِبُ الْوُجود بولماسی گرکدیر. عالمینگ بار

بولماسی، مُونی یوقدان بار آدن بیر یارادیچی نینگ بار بولدیغینی گورکزیار. گوریلیار که، حادث بولمان وُمکِن بولمان، یعنی هَمیشَه بار بولپ، تَمَام مُمکِن لَرینگ بیرپیچیک یارادیجیسی، دینگه واجِب الوجود دیر. اول قَدِم دیر. یعنی هَمیشَه بارتی. واجِب الوجود دیمک، وُجودی باشغادان بولمان دینگه اؤزیندن دیر. یعنی اؤز اؤزینَه هَمیشَه باردیر. باشغانینگ طَرَفیندان یارادیلان دالدیر. اگر بؤیلَه بولماسا، مُمکِن وَحادث بولماسی، باشغانینگ طَرَفیندان یارادیلماسی گَرَک بولار. بُو بولسا، فِکر ادیلَه نینگ تَرسینَه بولان بیر نَتیجَه دیر. فارسی دا (خُدا) دیمک، اؤز اؤزینَه هَمیشَه بولیجی، یعنی قَدِم دیمکدیر. [کِتاییمیزینگ ۸ لَنجی مادّه سینده، ۱۴۳ لَنجی صَفحه سیندا، خاص وَسیع بیلگی باردیر. لُطفاً اوندان هَم اوقیینگ!]

عالملَرینگ، شاشیلجاق بیر نِظام ایچینده بولدیقلارینی گوریاریس. فَن، هَر ییل بُولارینگ تازَه لَرینی کَشف اَتَمکده دیر. بُو نِظامی یارادانینگ، (حَی) دیری، (عالم) بیلجی، (قادر) گۆیجی یتجی، (مُرید) ایسلَه ییجی، (سَمیع) اَشتیجی، (بَصیر) گورپیجی، (مُتکَلِّم) سؤزلَه ییجی وَ (خالق) یارادیچی بولماسی گَرَکدیر. چُونکَه، اؤلَمک وَجاهِل بولماق وَگۆیجی یتَمَزلیک وَ زُور بیلَه اَتَمک، گَرلیک وَکُورلیک وَلال بولماق، هَر بیر آیری آیری قُصُوردیر، اُوتانیلجاق زادلاردیر. بُو کائِناتی، بُو عالمی، بُو نِظامدا یاراداندا وَ یوق بولماقدان غوریاندا، بؤیلَه قُصُورلی صِفَتلَرینگ بولماسی بولجاق زاد دالدیر.

[اَتَم دان ییلدیزلارا قَدَر هَر بارلیق بیربیر حِسَاب بیلَه، قانُون بیلَه یارادیلپدیر. فزیکده، کیمیاءدا، آسترونومیدا وَ بیولوژیدا کَشف ادیلپ بیلَن قانونلاردَکی، باغلیقلاردَکی نِظام، عَقللارا حَیرت بَرَمکده دیر. داروین هَم، (گوزینگ بولیشینداکی نِظامی، اینجَه لیکلری فِکر اَتدیکچَه، حَیرتَدَن جَنَناجاق یالی بولیأرین) دیمَه گَه مَجبور غالیپدیر. هَوّا، یۆزدَه ۷۸ آزوت، ۲۱

اوکسیژن و ۱ صوی گازلارینگ غاریشیمی دیر. بیلّه شیک دأل، غاریشیمدیر. اوکسیژن یۆزدّه ۲۱ دَن کَأَن بولساتی، اؤیگنلریمیزی یاقاردی. ۲۱ دَن آز بولساتی، غاندأکی غذا مادّه لری یاقیپ بیلَمَرتی. انسانلار و حیوانلار، یاشاپ بیلَمَرتی. ۲۱ مقدارِی، هَر یَرَدَه و قاردا یاغُمُرِدا اویریلمه یَار. بُو بولسا اُولاقان بیر نِعْمَت دیر. اَلله نینگ بارلیغینی، قُدَرَتینی و مَرَحْمَتینی گورگَزمه یَار می؟ بُو خارقَه یانیندا، گوزینگ بولیشی هیچ غالمقادیر. فَنّ بیلیملَرِنْدَه اوقودیلان تَمَام قانونلاری، اینجه حسابلاری، فورمُوللری یارادان، هیچ نُقصان صِفَتلی بولار می؟]

مُوندان باشغا، آدی گچَن کَمال صِفَتلارینی، مَخْلوقلاریندا هَم گور یَارِس. بُولاری، مَخْلوقلاریندا یارادیپدیر. بُو صِفَتلار، اُوزینْدَه بولماساتی، مَخْلوقلاردا ناحیللی یارادیپ بیلَرتی؟ اُوزینْدَه بولماساتی، مَخْلوقلار اوندان اُستینرَأک بولارلارتی.

یَنّه دِیَیَریس کِه، عَالَملَری یاراداندا، تَمَام کَمال، اُستین صِفَتلارینگ بولماسی و نُقصان صِفَتلاردان هیچ بیرینینگ یوق بولماسی گِرکدیر. چُونکِه نُقصان، قُصُورلی بولان، خُدا، یارادیچی بولپ بیلَمَز.

عَقْلینگ گورگَزدیگی بُو دَلیللَری بیر یانا غویساق، آيَةِ کَرِیمَه لَر وَحْدِیث شَرِیْفَلَر هَم، اَلله تَعَالٰی نینگ کَمال صِفَتلاری بولدیغینی آچیق آیان بیلدیرمکَدَه دیر. مُوندا شُبّه اَتَمک جائِز دَالدیر. شُبّه اَتَمک کُفره سَبَب بولار. یوقاریدا یازغلی سَکَز کَمال صِفَتینا (صِفَاتِ ثُبُوتِیّه) دِیَلِر. یَعْنی، اَلله تَعَالٰی نینگ صِفَاتِ ثُبُوتِیّه سی سَکَز دیر. اَلله تَعَالٰی دا تَمَام کَمال صِفَتلار باردیر. اونینگ ذاتیندا وَصِفَتلاریندا وایشلَرینْدَه هیچ بیر قُصُور وَ غاریشیقلیق وَ قَرَقِیلِیق یوقدیر. (صِفَاتِ ذَاتِیّه) وَ (صِفَاتِ ثُبُوتِیّه) غا (اَلْهُیّه صِفَتلاری) دِیَلِر. بیر مَخْلوقدا اَلْهُیّت صِفَتی بار بولدیغینا اینانان (مُشْرِک) بولار.

-۳-

اسلامینگ شرطلاری

تَمَامِ عَالَمَی، هَر لَحْظَه بَارِیْقِدَا دُورْدِیرَان وَهَر لَحْظَه حَاضِر وَنَاطِر بُولَان وَتَمَامِ یَغْشِیْلِقْلَارِیْنِگ وَ نِعْمَتْلَارِیْنِگ بَرِیْجِیْسِی بُولَان اَللّهُ تَعَالٰی نِیْنِگ کُمَکِی بِلَه اِیْنْدِی، پِیْغَمْبِرِیْمِزِیْنِگ "صَلَّى اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّم" مُبَارَک سُوْزِیْنِی آچِیْقْلَامَاغَا بَاشْلا یَارِیْس.

مُسْلِمَانلَارِیْنِگ قَهْرَمَان اِمَامِی، اَصْحَابِ کِرَامِیْنِگ عَالِی لَارِیْنْدَان، هَمِیْشَه دَوْغُرِی سُوْزِی بِلَه مَشْهُور، سُوْیْگِیْلِی اُولِیْمِز، عُمَر بِنِ خَطَّاب "رَضِیَ اللّٰهُ عَنْه" بُوْیَرِیَارِ کِه:

(اَوَّلَه بِرِ گُونْتِی کِه، اَصْحَابِ کِرَامِ دَان بِرِ نَآچَه مِزِ حَضْرَتِ رَسُوْلُ اللّٰهِ نِیْنِگ "صَلَّى اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّم" حُضُوْرِیْنْدَا وَ خِدْمَتِیْنْدَاتِیْق). اَوَّلِ گُون، اَوَّلِ سَاعَت، اَوَّلَه شَرَفْلی، اَوَّلَه قِیْمَتْلی وَهَیْچ اَلَه گَچْمَز بِرِ گُونْتِی. اَوَّلِ گُون، رَسُوْلُ اللّٰهِ نِیْنِگ صُحْبَتِیْنْدَه، یَانِیْنْدَا بُولْمَاق بِلَه شَرَفْلَنِمَک، رُوْحَلَارَا غِذَا بُولَان، جَانَلَارَا ذَوْق وَصَفَا بَرَن مُبَارَک جَمَالِیْنِی گُورْمَک نَصِیْب بُولِیْپَتِی. بُو گُونِیْنِگ شَرَفِیْنِی، قِیْمَتِیْنِی دُوشِیْنْدِیْرِیْپ بِلِمَک اُؤْچِیْن، (اَوَّلَه بِرِ گُونْتِی کِه...) بُوْیَرْدِی. جَبْرَائِیل عَلَیْهِ السَّلَامِی اِنْسَان شَکْلِیْنْدَه گُورْمَک، اُونِیْنِگ سَسِیْنِی اَشِیْتَمَک، غُوْلَلَارِیْنِگ مُحْتَاج بُولْدِیْغِی بِلِگِیْنِی، غَايَتِ گُوْزَل وَآچِیْق اَدِیْپ، رَسُوْلُ اللّٰهِ نِیْنِگ "صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَسَلَّم" مُبَارَک آغْزِیْنْدَان اَشِیْتَمَک نَصِیْب بُولَان بِرِ گُونِی یَالِی، شَرَفْلی وَقِیْمَتْلی بِرِ وَقْت تَاپِیْلِیْپ بِلِرمِی؟

(اَوَّلِ وَقْت، آی دَوْغَانِی یَالِی، بِرِ ذَاتِ یَانِیْمِزَا گَلْدِی. اَگِیْن بَاشِی غَاتِی آق، سَآچَلَارِی غَاتِی قَرَا تِی. اُؤْستِیْنْدَه تُوْز تُوْپَرَاق، دَرِ یَالِی یُوْلُچِیْلِیْق عَلامَتْلَارِی گُورِیْلَمَه یَارْدِی. رَسُوْلُ اللّٰهِ نِیْنِگ "صَلَّى اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّم" اَصْحَابِی بُولَان بِیْزَلَرْدَن هَیْچ بِرِیْمِزِی اَوْنِی تَانِیْمَه یَارْدِیْک. یَعْنِی، گُورِیْپ بِلِیْدِیْگِیْمِزِی

كيشيلردن دالتى. رَسُولُ اللَّهِ نينگ "صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" خُصُوريندا اوتوردى. ديزلارنى، مُبارك ديزلارينا ياناشدirdى). بُو كَلَن، جبرائيل آدينداكى مَلَك تى. إِنسان شَكْلينە گيرمىشتى. جبرائيل عَلَيْهِ السَّلَامينگ بۇيلە اوتورماسى، اَدَبە اويمايان يالى گورينسە هَم، بُو حالى، مُهم بير زادى بيلديرمكدە دير. يعنى، ديني عِلْم اؤگرنمك اؤچين اوتانمانينگ دوغرى بولمايدىغىنى وَاُستادا غُرور، كِبر ياراشمايمايغىنى گورگزياندير. هر كيمينگ، ديندا اؤگرنمك ايسلە ديكلرني، مُعَلِّمَرَه آزاد وچكىنمَان سوراماسى گرک بولمايدىغىنى جبرائيل عَلَيْهِ السَّلَام، أَصْحَابِ كِرَاما، بُو حالى بيلە، دۇشنديرمكدە دير. چۇنكه، دين اؤگرنمكدە اوتانماق وَ اللَّهُ تَعَالَى نينگ حَقِّينى تۇلە مكدە وَ اؤگرنمكدە وَ اؤگرنمكدە چكىنمك دوغرى بولماز.

(اول ذاتِ شَرِيف، اَللَرِنى حَضَرَت رَسُولِ اَكْرَمينگ "صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" مُبارك ديزلارنينگ اُستينە غويدى. رَسُولُ اللَّهِ غا سوراپ، يا رَسُولُ اللَّهِ! مانگە اِسْلَامِيَّتِي، مُسْلِمَانليغى آيد) ديدى.

(اِسْلَام) ديمك، لُغَت دا، بويين بۇكيپ تَسْلِيم بولماق ديمكدير. رَسُولُ اللَّهِ "صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ"، اِسْلَام سۆزى نينگ، اِسْلَامِيَّتَدَه بَأش أَصْل سُونينگ آدى بولمايدىغىنى شۇيلە بيان بۇيردى: رَسُولِ اَكْرَم "صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" بۇيردى كه:

۱- اِسْلَامينگ شَرَطلاريندان بيرينجيسى (كَلِمَةُ شَهَادَتِ گتيرمكدير). كَلِمَةُ شَهَادَتِ گتيرمك ديمك، (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ) ديمكدير. يعنى، عَاقِل وَ بَالِغ بولان وَ گيلاپ بيلن كيشينينگ، (يَرَدَه وَ گوكدە، اوندان باشغا، عِبَادَت اَدِيلْمَه گه حَقِّ بولان وَ غُولليق اَتْمَه گه لائق بولان هيچ بير زاد وَ هيچ كيم يوقدير. حَقِّقى مَعْبُود دينگه، اللَّهُ تَعَالَى دير). اول، وَاجِبِ الْوُجُود دير. هر اوستينليک اوندا دير.

اوندا هیچ بیر قُصُور یوقدیر. اونینگ اسمی (الله) دیر، دیمه سی وَ قَطعی بولپ یُوزک بیلَه اینانماسیدیر. وَ یَنَه، اول گُل رَنکلی، آق قِرمیزی، پارلاق، سؤیملی یُزلی وَ قَرا غاشلی وَ قَرا گوزلی، مُبارک مانگلایی آچیق، گوزل خویلی، گولگه سی یَرَه دُشتمز وَ سؤیچی سؤزلی، عَرِستاندا مَکّه دَه دُنیایا گلدیگی اُچین عَرَب دِیلَن، هاشمی اولادیندان (عَبْدُ الله نینگ اوغلی مُحَمَّد آدینداکی ذَاتِ عالی، اللهُ تَعَالی نینگ غُولی وَ رَسُولی دیر، یَعْنی پیغمبری دیر). وَ هَب نینگ غیزی بولان حَضَرَتِ اَمَنَه نینگ اوغلی دیر. [میلادی ۵۷۱ لَنجی ییلینگ، دُردینجی آبی نینگ ۲۰ سینَه دُوشنبَه گون دانگ وَ قتی آغاراندا] مَکّه شَهریندَه دُنیایا تَشْرِیف آتدی. قِرق یاشیندا قا پیغمبر بولدیغی اُزینَه بیلدیریلدی. بُو ییلَه (بَعَثت ییلی) دِیلَر. مُوندان سونگ، اون اُچ ییل مَکّه دَه، اِنسانلاری دینِ اِسلاما دَعَوَت آتدی. اللهُ تَعَالی نینگ اَمری بیلَه، مَدینَه شَهرینَه هِجرت آتدی. بُو یَرَدَه اِسلامیَّتی هر طَرَفَه نَشر آتدی. هِجرتَدَن اون ییل سونگ، یَعْنی میلادینگ ۶۳۲ لَنجی ییلی آلتینجی آییندا، رَیغُ الاوّل آیینگ ۱۲ سی دُوشنبَه گون مَدینَه دَه وَ فات آتدی. [تاریخچیلارا گورَه، مَکّه مُکَرَّمَه دَن مَدینَه مُتَوَرَه شَهرینَه هِجرتیندَه، میلادینگ ۶۲۲ لَنجی ییلیندا، صَفَر آیینگ یِکِریمی یَدینجی پَنجشنبَه گونی آقشاما یاقین ثُور داغینداکی غارا گِیردی. دُوشنبَه گیجَه غاردان چیقپ، اَفَرَنجی دوقزینجی آیینگ ۲۰ لَنجی وَ رُومی دوقزینجی آیینگ یَدینجی وَ رَیغُ الاوّل آیینگ سَکْزی دُوشنبَه گون مَدینَه شَهرینینگ قُبَاء اوبَه سینا آیاق باسدی. بُو مَسْعُود گون، مُسلمانلارینگ (هَجری شَمسی) ییل باشی بولدی. شیعه لارینگ هَجری شَمسی ییل باشلانغیجی، مُوندان آلتی آی اوّل دیر. یَعْنی، آتَش پَرست جُحُوسی کافرلَرینگ نَوُوز بایراملاری بولان ۲۰ مارچ گونی باشلاماقدا دیر. گیجَه بیلَه گوندیزینگ بَرابر

بولدیغی پَنچشَنبَه گونی هَم قُبَاءدا غالیپ جُمعه گونی آیریلدی. اول گون مَدینَه گه گیردی. اول ییلینگ مُحَرَّم آیی نینگ بیرینجی گونی هَم، (هِجری قَمَری) ییل باشی قَبُول آدیلدی. بُو قَمَری ییل باشی، یدینجی آیینگ اون آلتینجی جُمعه گونی تی. قایسی بیر میلادی ییل باشی نینگ دَنگ گلدیگی هِجری شَمسی ییل، بُو میلادی تازه ییلدان ۶۲۲ ییل آزدیر. قایسی بیر هِجری شَمسی ییل باشی نینگ دَنگ گلدیگی میلادی ییل، بُو تازه هِجری شَمسی ییلدان ۶۲۱ ییل کَاندیر.]

۲- اسلامینگ باش شَرطیندان ایکینجیسی، شَرطلارینا وَفَرضلارینا اُویغین آدیپ، هَر گون باش دَفعه (وَقتی گَلَنده، نماز اوقیماقدیر). هَر مُسلمانینگ، هَر گون، وَقتلاری گَلَنده، باش دَفعه نماز اوقیماسی وَ هَر بیرینی وَقتیندا اوقیدییینی بیلمه سی فَرضدیر. جاهللارینگ، مذهبسیزلرینگ حاضرلادیقلاری یالنگیش تقویملارا باقیپ، وَقتیندان اُونگ اوقیماق اُولاقان گناه بولار وَ بُو نماز صَحیح بولماز. هَم ده، اُویلاُنینگ اُولقی سُنَّتی نینگ وَ آقشامینگ فَرَضی نینگ گَراهِت وَقتیندا اوقیلماسینا سَبَب بولیاندیر. [نماز وَقتی نینگ گلدیگی، مُؤدّنینگ اَذان آیتماسی بیلَه بیلینر. کافرلرینگ، اهلِ بَدعتینگ آیتدیغی وَ مِکْرُوفُون یالی چالینان زادلارینگ سَسَلَرینَه (اَذانِ مُحَمَّدی) دییلمز.] نمازلاری؛ فَرضلارینا، وَاجِبَلارینا، سُنَّتَلَرینَه دَقّت آدیپ وَگونگیلینی الله تَعَالی غا بَرِیپ، وَقتلارینی گَچیرمَان اوقیمالیدیر. قُرآن کریمده، نَمَازا (صَلَاة) بُویریلَیآر. صَلَاة؛ لُغَتدا إِنسانینگ دُعا اَتْمَه سی، مَلکَلرینگ اِسْتِغْفار اَتْمَه سی، الله تَعَالی نینگ مَرَحْمَت اَتْمَه سی، رَحْمی گَلْمَه سی دِیْمَکدیر. اِسْلامِیتْده (صَلَاة) دِیْمَک؛ عِلْم حال کِتابلاردا بیلدیریلدیگی شَکْلده، بَلّی حَرکتلری اَتْمَک وَبَلّی زادلاری اوقیماق دِیْمَکدیر. نَمَاز اوقیماغا (اِفْتِتاح تَکبیر) بیلَه باشلانار. یَعْنی ارگکلرینگ اَلکَرینی غولاقلارینا غالدیرپ

گۆبک آستينا و عياللارينىڭ كۆيىنى اوميزىنىڭ دىڭىنە غالدېرىپ، گۆگس
 اُستىنە ايندىر يارقا، (الله اكبر) دېمە كۆيى بىلە باشلانار. آخىرقى اوتورىشدا،
 باشى ساغ و چپ اوموزلار دۇندىرىپ، سىلام بىرلىپ تاماملانار.

۳- اسلامىنىڭ باش شىرطيندان اۋچىنچىسى، (مالىنىڭ زىكاتىنى
 بىر مەككىدېر). زىكاتىنىڭ لۇغەت مەنىسى، پاكلىق و اۋگمەك و يىغىش، گۆزۈل
 حالە گەلەك دېمەككىدېر. اسلامىيەتتە زىكات دېمەك؛ اِحتىياجىندان كۆن و
 (نِصاب) دېيىلەن بىر خەت مىقدارىندا (زىكات مالى) بولان كىشىنىڭ،
 مالىنىڭ بىر مىقدارىنى آيىرىپ، قۇرآن كرىمەدە بىلدۈرىلەن مۇسلمانلار، مەنەت
 اتمان بىرە سى دېمەككىدېر. زىكات، يەنى دۇرلى انسانا بىرلەر. دۇرەت مەزھىدە
 ھەم، دۇرەت دۇرلى زىكات مالى باردېر: آلتىن و گۆمۈش زىكاتى، تۇجارى مال
 زىكاتى، يىللىق يارىسىندان كۆننىدە مەيداندا اوتلان دۇرەت آياقلى قىصابلىق
 خىوانلارنىڭ زىكاتى و تۇپراق خاىلاتى نىڭ زىكاتى دېر. بۇ دۇرەتچى زىكاتا
 (غۇش) دېيىلار. يەنە خاىل آلىنار آلىنماز غۇشى بىرلەر. بۇيەك كى اۋچ
 زىكات، نِصاب مىقدارى بولاندىن بىر يىل سونگ بىرلەر.

۴- اسلامىنىڭ باش شىرطيندان دۇرەتچىسى، (رەمزان شەرىف آيدا، ھەر
 گۆن رۇزە تۇتماق دېر). رۇزە تۇتماغا (صوم) دېيىلار. صوم، لۇغەت، بىر زادى بىر
 زاد دان غورىماق دېمەككىدېر. اسلامىيەتتە، شىرطلارنى گۆزلەپ، رەمزان آيدا، الله
 تەلى امر آتدېگى اۋچىن، ھەر گۆن اۋچ زاد دان اۋزىڭى غورىماق دېمەككىدېر. بۇ
 اۋچ زاد؛ ايمەك، اچمەك و جماع دېر. رەمزان آي، گۆدە ھىلالى [تازە آي]
 گۆرمەك بىلە باشلار. تەقویم بىلە اونگىندەن حساب اتمەك بىلە باشلاماز.

۵- اسلامىنىڭ باش شىرطيندان باشىنچىسى، (گۆيىنى يەتتىڭ،
 غۇمىندە بىر دىفەە خەج اتمە سىدېر). يول آمىن و بىدەن سالم بولپ، مەككە
 مۇكەررە شەرىنە گىدىپ گىلانچە، ايزىندا غالان اوغلان اۋشاغىنا يەتچە قەدر

زاد [نَفَقَه] دان کأن غالان پول بیلَه اوتایَه گیدیپ گلیپ بیلجک آدامینگ،
عُمَریندَه بیر دَفَعَه، کَعْبَه مُعَظَّمَه نى طَوَاف اَمَّه سى وَعَرَفَات مَیدانیندا
دُورماسى فَرَضدیر.

اول ذات رَسُولُ الله دان بُو جَوَابلاری اَشیدَنده، (دوغری آیتدینگ یا
رَسُولُ الله) دیدی. اَصْحَابِ کَرَامِ دان، اول یَرَدَه بولانلارینگ، اول ذاتینگ
بُو حالینا شاشدیقلارینی، عُمَر "رَضِیَ اللهُ عَنْه" خَبَر بَر یار. چُونکِه، هَم
سورایار، هَم دَه بَر یَلَن جَوَابینگ دوغری بولدیغینی تَصَدِیق اَد یار. بیرزادی
سورا ماق، بیلَمَه دیگینی اوگرنمک اِسَلَه مَک دِیمَکدیر. دوغری آیتدینگ
دِیمَک بولسا، بُولاری بیلدیگینی گورگزر.

یوقاریدا بیلدیریلَن، اِسلامینگ بَأش شَرطیندان اِینگ اُسْتینی، (کَلِمَه
شَهَادَت) اَیْتَمَاق وَ مَعْنٰی سِینَا اِیناماقدیر. مُوندان سونگ اُسْتینی، نَمَاز
اوقیماقدیر. اوندان سونگ رُوزَه تۇتَمَاق، سونگ، حَج اَتَمَکدیر. اِینگ سونگ،
زَكَات بَر مَکدیر. کَلِمَه شَهَادَتینگ اِینگ اُسْتین بولدیغی، سؤز بیرلیگی بیلَه بَلٰی
دیر. بۇیلَه کى دُور دینینگ اُسْتینلیک نوبتیندا، عالِملارینگ کویپینینگ سؤزی،
یوقاردا بیلدیردیگیمیز یالیدیر. کَلِمَه شَهَادَت، مُسلمانلیغینگ باشلانغیچیندا وَ
ایلک اَوَّل فَرَض بولدی. بَأش وَ قَوت نَمَاز، بَعَثْتینگ اَوْن اِیکینجی ییلیندا وَ
هَجَرَتَدَن بیر ییل وَ نَاحَه آى اَوْنکچَه مِعْرَاج گِیجَه سِیندَه فَرَض بولدی. رَمَضان
شَرِیف رُوزَه سى، هَجَرَتینگ اِیکینجی ییلیندا، شَعْبَان اَیْدا فَرَض بولدی. زَكَات
بَر مَک، رُوزَه نینگ فَرَض بولدیغی ییل، رَمَضان آیینگ اِیچیندَه فَرَض بولدی.
حَج بولسا، هَجَرَتینگ دوقُزینجی ییلیندا فَرَض بولدی.

بیر آدام، اِسلامینگ بُو بَأش شَرطیندان بیرینی اِنکار اَتسَه، یَعْنِی
اِینانمان، قَبُول اَمَّه سَه، وَ یا اویین اَدیپ، حُرْمَت اَمَّه سَه، نَعُوذُ بِاللّٰهِ، کَافِر
بولار. بُولار یالى، حَلَال وَ حَرَام بولدیغی، آچیق بولپ وَ سؤز بیرلیگی بیلَه

بیلدیریلیمیش بولان باشغا زادلاردان بیرینی هَم قَبُول اَتْمَه دیک، یَعْنی حَلالا حرام دِیْن وِیا حراما حلال دِیْن هَم کافر بولار. دیندا ضُرُوری معلوم بولان، یَعْنی، اسلامی یُورتده یاشایان جاهلدارینگ هَم اَشیتدییگی، بیلدیگی، دینی بیلگیلَرْدَن بیرینی اِنکار اَدَن، خاهلامادیق، کافر بولار.

[مَثَلًا، دونگیز اَتی اَیْمک، آلکوللی ایچگی ایچمک، قُمار اویناماق وَعیالدارینگ، غیزلارینگ ساچلاری، باشلاری، بیلکَلری، اینجیکَلری آچیق، ارککَلرینگ هَم، دیزلاری بیلَه گوَبک آراسی آچیق بولپ باشغالارینگ یانینا چیقمالاری حرامدیر. یَعْنی، اَللّهُ تَعَالٰی، بُولاری مَنع اَدیدیر. اَللّهُ تَعَالٰی نینگ اَمَرلَرینی وَ مَنع اَدَن زادلارینی بیلدیرن دُورت حَق مَذهَب، ارککَلرینگ عَوَرَت یِرلَرینی، یَعْنی باقیلماسی وَباشغالارا گورگزیلمَه سی مَنع اَدیلَن غُضُولارینی فَرقلی اَدیپ بیلدیریدیرلَر. هَر مُسلمانیَنگ، اُویدیغی مَذهبینگ بیلدیردیگی عَوَرَت یِرینی اُورْتْمَه سی فَرضدیر. بُو یِرلَری آچیق بولانلارا، باشغالارینگ باقمَه لاری حرامدیر. (کیمیایِ سَعَادَت)دَه دِیْیارکَه، (عیالدارینگ، غیزلارینگ، ساچی، باشی، بیلکَلری، اینجیکَلری آچیق داشاری چیقمالاری حرام بولیشی یالی، اَینجَه، شایلی، دار، یَغشی ایسلی اَگینباش بیلَه چیقمالاری هَم حرامدیر. بُولَه چیقمالارینا اِجازَه بَرَن، راضی بولان، خاهلان اَنه سی، آتاسی، آری وَدوغانی هَم، اونینگ گُناهسینا وَعَذابینا اورتاق بولارلار). یَعْنی، جَهَنْمَدَه بیرلیکَدَه یانجاقدیرلار. اگر، تَوْبَه اَتْسَه لَر، عَفُو اَدیلَر، یاقیلمازلار. اَللّهُ تَعَالٰی، تَوْبَه اَدَنلَری سُوْیر. عاقل، بالغ بولان غیزلارینگ وَ عیالدارینگ، ناعْمَرْم ارککَلَرْدَن یاشینمالاری، هَجَرْتینگ اُچینجی ییلیندا اَمَر بولدی. اِنگیس جاسُوسلاری نینگ وَ بُولارینگ دُوزاقلارینا دُوشَن جاهلدارینگ، حِجاب آیتی گلَمَزْدَن اُونگ بولان یاشینماسیزلیغی اُونگَه سُوْریپ، اُورتینمگی سونگَرادان فِقه چیلار

چىقاردى دېمە لېنە آلدانمالى دالدير.

مۇسلمان بولدىغىنى آيدان بىر كىشىنىڭ، آتچىسى ھەر ايشىنىڭ، اسلامىيە گۈرە بولۇپ بولمايدىغىنى بىلمەسى گۈرەيدىر. بىلمە يان بولسا، بىر اهل سنت عالمى سوراپ ويا بۇ عالمىلارنىڭ كىتابلارنىدان اوقۇپ اۋگۈرۈمەسى گۈرەيدىر. ايشى، اسلامىيە گۈرە دال بولسا، گۈنە ويا گۈرەن غۇتلىپ بىلمەز. ھەر گۈن حقيقى تۈبە آتمەسى گۈرەيدىر. تۈبەسى آدىلن گۈنە وگۈرە، حتماً غۇفۇ بولار. تۈبە آتمە سە، دۇنيادا وگۈرەمە، عذابىنى، يعنى جزاسىنى چىكر. بۇ جزالار، كىتاپىمىزنىڭ مۇتتلف يۈرۈندە يازىلىدىر. اولاقان گۈنە ايشلان مۇسلمان، گۈنەسى قەدر يانانسونىڭ، جەننەمەن چىقارمىلىق ايدىر. الله تەالى غا ائانمايدىق واسلامىيىنىڭ يوق بولماسى اۋچىن اۋغراشان كافىر، زىندىق، جەننەمە سونگىسىز يانماق ايدىر.

ارگىلەرنىڭ وعىلالارنىڭ نمازدا وھەر يۈرە اۋرۇمەسى گۈرە بولان يۈرۈنە (عورت يۈرى) دىيەر. عورت يۈرىنى آچماق وباشغالارنىڭ عورت يۈرۈنە باقماق خراممىدۇر. اسلامىيەدە عورت يۈرى يوقدۇر دىيىن، كافىر بولار. اجماع بىلە، يعنى دۇرۇت مەزھەبە ھەم عورت بولان بىر يۈرىنى آچماقا وباشغالارنىڭ بۇيىلە عورت بولان يۈرۈنە باقماقا حلال دىيىن، اھمىيەت بىرمە دىك، يعنى عذابىندان قورقمادىق كافىر بولار. عىلالارنىڭ عورت يۈرىنى آچمالارى وارگىلەرنىڭ ياننىدا آيدىم ايتمالارى ومولود اوقىمالارى بۇيىلە دىر. خىبلى مەزھەبە، ارگىلەرنىڭ دىزى بىلە اۋىلىقلارنىڭ آراسى عورت دالدير.

(مەن مۇسلماندىيىن) دىيىن آدمىنىڭ، ايماننىڭ واسلامىنىڭ شىرطلارنى ودرۇت مەزھىبىنىڭ اجماعى، يعنى سۇز بىرلىكى بىلە بىلدۈردىكى فۇضالارى وخراملارى اۋگۈرۈمەسى واهمىيەت بىرمەسى گۈرەيدىر. بىلمە يېشى غۇر دالدير. يعنى، بىلىپ ھەم ائانمازلىق يالىدىر. عىلالارنىڭ يۈزلىرىدن و آللىرىدن باشقا

يَرَلَرى، دۇرت مەھبەدە ھەم عۆرتدیر. إجماع بیلە بولما دىق، يەنى بۇيلە كى اۇچ مەھبەدن بىرىنە گۆرە عۆرت بولما دىق بىر يەرنى، اھمىيەت بىرمان آچان بىرى كافىر بولماسا ھەم، اۇز مەھبەنە گۆرە، اولاقان گناھ بولار. ارگىلەرنىڭ دىزى بىلە اۇيلىقلارنىڭ آراسىنى، يەنى اۇيلىغىنى آچمالارى بۇيلە دىر. بىلمە دىگىنى اۇگرمە سى فرىدیر. بىلن سونگ تىز تۆبە اتمە لى و اۇرتمە لىدیر. يالان آيتماق، گپ گزىدىرمەك، غىيەت، ئھمەت، اوغرىلىق، حىلە، خىيانت، گونگل غىرماق، فتنە چىقارماق، باشغانىڭ زادىنى اوندان إجازە سىز غوللانماق، ايشىچى نىڭ، داشىچى نىڭ اُجرتلەرنى بىر مەزلىك، دۆلەتە عصيان اتمەك، يەنى قانونلارنى، حۇكومتىڭ امرلەرنە غارشى گلەمەك، بىرگىلەرنى تۆلە مەزلىك ھەم گناھدیر. بۇلارى كافىرلەرە غارشى ھەم، كافىر يۇرتلاردا ھەم اتمەك حرامدیر. جاھىللارنىڭ بىلىپ بىلمەيچى قەدر مەشھور و ضرورى بولما دىق زادىلارى جاھىللارنىڭ بىلمەزلىكى گۇر بولماز. فسق، يەنى گناھ بولار. [۲۰۷ لىنجى صەفحە غا باقىڭ!]

- ۴ -

ایمانینگ شرطلاری

(بُو ذاتِ یَنَّهُ سوراپ، یا رَسُوْلَ اللهِ "صَلَّى اللهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَسَلَّمَ"! ایمانینگ نَأْمَه بولدییغینی هَم مانگه بیلدیر) دیدی. اسلامینگ نَأْمَه بولدییغینی سوران وَجَوَاب بَرِلَن سونگ، جَبْرَائیل "عَلِیْهِ السَّلَام"، رَسُوْلِ اَكْرَم "صَلَّى اللهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ" دَن، ایمانینگ حَقِیْقَتِیْنی وَماهِیْتِیْنی آچیقلاماسینی سورادی. ایمان، لُغَت دا بیر آدمی کامل دوغری سؤزلی بیلَمک، اونگه اینانماق دِیمکدیر. اسلامیتده ایمان دِیمک؛ رَسُوْلِ اَكْرَمینگ "صَلَّى اللهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ"، اَلله تَعَالٰی نینگ پیغمبری بولدییغینی وَ اونینگ طَرَفِیْنَدان سایلانان، خَبَر بَرِیجی نَبِی بولدییغینی دوغری بیلَمک واینانپ آیتماق واونینگ اَلله تَعَالٰی طَرَفِیْنَدان غیسغاجه بیلدیردیکلَرینَه غیسغاجه اینانماق وَگینگ بیلدیردیکلَرینَه اَطْرافلیجَه اینانماق وَگوچی یتدیکچه، کَلِمَه شَهادتِی دِل بیلَه هَم آیتماقدیر. گوچلی ایمان شؤیله دیر که، اودینگ یاقدیغینا، ییلانینگ چوقپ اؤلدیردیگینه یَقِیْناً اینانپ غاچدیغی یالی، گونگلدَن کامل، اَلله تَعَالٰی نِی وَصِفَتلارینی اُولی بیلپ اینانماق، اونینگ رِضاسی وَجَمالی اُچین چاپماق وَغَضَبِیْنَدان، عَذابِیْنَدان غاچماق وایمانی، مَرَمَر اُسْتِیْنَه یازیلان یازغی یالی ساغَلِم ادپ گونگلینه یرَلشدیرمکدیر.

مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَامینگ بیلدیردیگی ایمان بیلَه اسلام بیر دیر. کَلِمَه شَهادتینگ مَعْنٰی سینا اینانماق، هر ایکی سینده هَم باردیر. بَعْضی عُموم وَخُصُوص آیریلیقلاری بار بولسا هَم، لُغَتِی مَعْنٰی لاری آیری بولماسی بیلَه بیرلیکده، اسلامیتده آیریلیقلاری یوقدیر.

ایمان یگه بیرزاد میدیر، بیرناچه بؤلگینگ بیرله شیگی میدیر؟ بیرله شیگ بولسا، ناچه بؤلکَدَن ادیلیمیشدیر؟ عَمَللار، عِبادتلار، ایماندامیدیر،

دالمیدیر؟ ایمانیم بار دییأرقا، إنشاء الله دیمک جائز میدیر، دالمیدیر؟ ایماندا آزالپ کؤپلمک بولار می؟ ایمان مخلوق میدیر؟ ایمان اتمک، انسانینگ الینده میدیر؟ یوقسا مؤمنلر زور بیلکه می ایمان اتمیشدیر؟ اگر ایماندا زور، جبر بار بولسا، همه لرینگ ایمان اتمه سی نأمه اؤچین امر بولیشدیر؟ بولاری آیری آیری بیلدیرمک کان وقت آلار. مونینگ اؤچین هر قایسی نینگ جوائینی بۇ یرده آیری آیری بیلدیرجک دأل. شو قدر بیلکه لیدیر که، اشعری ومعتزله مذهبله گوره، ممکن بولما دیق بیر زادینگ ادیلکه سینی، الله تعالی نینگ امر اتمه سی جائز دالدير. اؤزی ممکن بولسا هم، انسانلارینگ گؤیچی یتمه دیک زادلاری امر اتمه سی هم، معتزله غا گوره جائز دالدير. اشعری غا گوره بولسا، بۇ جائز دیر. یؤنه، امر اتمان دیر. انسانینگ هوادا اؤچاسینی امر اتمک بؤیلکه دیر. ایمان، عبادتار و عمللاردا، الله تعالی، غوللاریندان گؤیچی یتمه دیگی زادلاری ایسله مأندیر. مونینگ اؤچین، مسلمانقا دالی بولان، غافل بولان، اؤخلان، اؤلن آدام، بۇ حالیندا تصدیق اتمکده بولماسا هم، مسلمانلیقلاری دوام اتمکده دیر.

بۇحدیث شریفده، ایمانینگ لغت معنی سینی فکر اتمه لی دالدير. چؤنکه لغت معنی سی، تصدیق و اینانماق دیمک بولدیغیندان، جاهل عربلاردان، بۇ معنی نی بیلکه دیک هیچ کیم یوقدیر. نیرده غالدی که، اصحاب کرام "رضی الله تعالی عنهم اجمعین" بیلکه میش بولسینلار. جبرائیل علیه السلام، ایمانینگ معنی سینی اصحاب کرامه اؤگرتمک ایسله یأردی. مونینگ اؤچین، رسول الله غا "صلی الله تعالی علیه وسلم" اسلامیتده نأمه که ایمان دیلدیگینی سوراماقدادیر. (ایمان دیمک)، کشف بیلکه تاپپ ویا وجدان بیلکه تاپپ، ویا بیر دلیل بیلکه عقلینگ آلماسی یولیندان ویا سایلانان، خاهلانان بیرسؤزه ایشانیپ و اویپ، بللی آلتی زادا جان

وگونگلدن ایناماق و دیل بیله هم آیتماقدیر. رَسُولُ اللَّهِ "صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" هم، ایمانینگ بلی آلتی زادا ایناماق بولدیغینی شؤیله بیلدیردی:

۱- بُوآلتی زاددان بیرینجیسی، اللَّهُ تَعَالَى نینگ وَاجِبُ الوجود وَحَقِیقِی مَعْبُود وَتَمَام بارلیقلارینگ یارادیجیسی بولدیغینا اینانماقدیر. دُنیا عالمینده وَآخِرَت عالمینده بولان هَمّه زادى، مادّه سیز، وَقت سیز وَمنگزش سیز ادیپ یوقدان بار آدن، دینگه اللَّهُ تَعَالَى دیر دِیپ قَطْعِی اینانماقدیر. [هر مادّه نى، اُتملاری، مُولکوللری، اَلْمَنْتَلَرى، بیلشیکلری، اورگانیک جِسْمَلرى، حُجره لری، یاشامى، اُولیمی، هر حادِثَه نى، هر رَاکسیونى، هر دُورلى قُوتى، اَنرژى حیللَرینى، حَرکَتلَرى، قانونلاری، رُوحلاری، مَلکَلرى، جانلى جانسیز هر بارى، یوقدان بار آدن وَهَمّه سینی، هر لَحْظَه بارلیقدا بولدیران، دینگه اولدیر.] عَالَمَلَرْدَه بولان هَمّه زادى، [هیچ بیرى یوق قا، بیر لَحْظَه دَه] یاراتدیغی یالى، [هر وَقت، بیربیری لریندن هم بار اَتْمَکْدَه دیر. قِیَامَت وَقتی گلنْدَه، هَمّه زادى بیرلَحْظَه دَه] يَنَه یوق اَتْجَکْدیر. هر بارلیغینگ خَالِقى، یارادانى، اَیْتَه سى، حاکمی اول دیر. اونینگ حاکمی، اَمْرِى، اُسْتِینى یوقدیر دِیپ ایناماق گرکدیر. هر اُسْتِینلک، هر کمال صِفَت، اونینگقى دیر. اونداه، هیچ بیر قُصُور، هیچ بیر نُقْصَان صِفَت یوقدیر. خاهالادیغینی ادیپ بیلر. اَتْدیکلری، اُوزینَه ویا باشغالارا فائِدالى بولماق اُوچین دَالْدیر. بیر غارشیلیق اُوچین اَتْمَز. مُونینگ بیلَه بیرلیکْدَه، هر ایشینْدَه، حِکْمَتَلَر، فائِدالار، لُطْفَلار وَاحسانلار باردیر.

عُوللارینا یَغْشى بولانى، فائِدالى بولانى بَرْمَه گه، کِیمِیْنَه ثَوَاب، کِیمِیْنَه عَذَاب اَتْمَه گه مَجْبُور دَالْدیر. عاصی لارینگ، گُناه ایشلَانلَرینگ هَمّه سینی جَنَّتَه غویسا، فَضْلینا، اِحسانینا یاراشار. اِطَاعَت، عِبَادَت اَدْنلَرینگ هَمّه سینی جَهَنْمَه اَتْسَا، عَدَالَتِیْنَه اُویغین بولار. یؤنه مُسلمانلاری وَعِبَادَت اَدْنلری جَنَّتَه

ایبرجگینی، بولارا سونگسيز نعمتلار، یغشیلیقلار برجگینی، کافرلره بولسا، جهنمده سونگسيز عذاب برجگینی ایسلاپدیر ویلدیریدیر. اول، سؤزیندن دؤنمز. تمام جانلیلار ایمان آتسه، اطاعت آتسه، اونگه هیچ بیر فائداسی بولماز. تمام عالم کافر بولسا، آزغین، جوشقین بولسا، غارشلی گلسه، اونگه هیچ بیر ضرر برمز. غول، بیرزاد اتمک ایسلانده، اول هم ایسله سه، اول زادی یارادار. غوللاری نینگ همه حرکتینی همه زادی یارادان اول دیر. اول ایسله مه سه، یاراتماسا، هیچ بیرزاد حرکت ادیپ بیلمز. اول ایسله مه سه، هیچ کیم کافر بولیپ بیلمز. هیچ کیم عصیان ادیپ بیلمز. کفری، گناهلاری ایسله سه هم، بولاردان راضی دالدیر. اونینگ ایشینه، هیچ کیم غارشلیپ بیلمز. نامه اوچین بویه آتدی. شویله آتسه تی دیمه گه، سببینی سوراماغا هیچ کیمینگ گویچی وحقی یوقدیر. شرکدن، کفردن باشغا، قایسی بیر اولی گناهی ایشلاپ، توبه سیز اولن آدمی، ایسله سه عفو ادر. کیچی بیر گناه اوچین ایسله سه عذاب برز. کافر، مروتد بولیپ اولنلری هیچ عفو اتمیجگینی، بولارا سونگسيز عذاب برجگینی بیلدیریدیر.

مُسلمان بولان، یعنی (اهل قبله) بولیپ، عبادت آدن، یؤنه، اعتقادی (اهل سنت) اعتقادا مکره مه دیک وتوبه اتمان اولن آداما، جهنمده عذاب برجک بولسا هم، بویه (اهل بدعت) مُسلمانلار، جهنمده سونگسيز غالمایجادیر.

الله تعالی نی، دُنیا دا باش گوزی بیله گورمک جائز دیر. یؤنه، هیچ کیم گورن دالدیر. قیامت گونی، محشر یرینده، کافرلره و گناه سی بولان مؤمنلره، قهر و جلال بیله؛ صالح بولان مؤمنلره بولسا، لطف و جمال بیله گورینجک دیر. مؤمنلر، جنتده، جمال صفتی بیله گورجک دیر. ملکر و عیال لار هم گورجک دیر. کافرلر، مُوندان محروم غالجاق دیرلار. جن لارینگ هم محروم غالجاق لارینی بیلدیرن خبر قوتلی دیر. عالملارینگ کویینه گوره،

(مؤمنلرینگ مقبول بولانلاری، هر آرتير و آقشام، درجه سى آشق بولانلاری بولسا، هر جمعه گونى وعياللار، دُنیا بايرامى يالى، ييلده بير ناچه دفعه، تجلّی جمال بيله وُرؤيت بيله مُشرف بولجاقدير).

[حضرت شيخ عبدالحق دهلوی^(۱)، فارسى (تكميل الايمان) ادلى كيتابیندا یوريار كه: حديث شريفده یوريلدى كه، (قيامت گونى ريڭيزى، اوندوردينجى آيى گورن يالى گوررسيڭيز!). الله تعالى دُنیادا عقل يتمان بيلينجكى يالى، آخرتده هم عقل يتمان گوريلجكدير. ابوالحسن اشعري وامام سيوتى وامام بيهقى يالى اولاقان عالملار، ملكلرینگ هم جنتده الله تعالى نى گورجكلرينى بيلديريدير. امام اعظم ابوحنيفه و باشغا عالملار، جن لارينگ ثواب غازانمايچاقلارنى وجنته گيرميچكلرينى، دينگه مؤمن بولانلارينگ جهنمدن عوتيلجاقلارنى بيلديريدير. عياللار، دُنیاداكى بايرام گونلرى يالى ييلده بير ناچه دفعه گورجكدير. مؤمنلرینگ كامل بولانلاری، هر آرتير و آقشام، باشغالار بولسا جمعه گونلر گورجكدير. بو فقيره گوره، مؤمن عياللار و ملكلر و جن هم بو بوشليغينگ ايچينده دير. فاطمة الزهراء وخديجة الكبرى وعائشة صديقه و بؤيله كى ازواج طاهرات و مريم و آسيه "رضى الله تعالى عنهن اجمعين" يالى كامل و عارف عياللارينگ بؤيله كى عياللاردان مُستثنا ئوتولمالارى معقول بولار. امام سيوتى هم مُونگه اِشارت اتمكده دير.]

الله تعالى نينگ گوريلجگينه اينانمالي، ناحيللى گوريلجگى فكر اديلمه لى دالدير. چُونكه، الله تعالى نينگ ايشلرى عقل بيله دوشينيلمز. دُنيانينگ ايشلرينه منگزه مز. [فزيكى و كيمياوى علملار بيله اولچاپ بيلينمز.] الله تعالى نينگ جهتى، غارشیده بولماسى يوقدير. الله تعالى، مَادّه دالدير.

(۱) عبد الحق دهلوی، ۱۰۵۲ هـ. [۱۶۴۲ م.] ده دهلى ده وفات آتدى.

جِسْم دَالْدِير. [اَلَمَنْت دَالْدِير. غَارِشِيم، بِلَشِيك دَالْدِير.] ساناغلی دَالْدِير. اُولچَلَمَز. حِسَاب اَدِيلَمَز. اوندَا تَغیرَات بولماز. مَكَانلی دَالْدِير. بِير يَرَدَه دَالْدِير. زَمَانلی دَالْدِير. اُونگچَه سِی، سونگی، اُونگی اَرَقَه سِی، آستی اُوستی، ساغی چِپی یوقدیر. مُونینگ اُچین، اِنسان فِکری، اِنسان بیلگیسی، اِنسان عَقلی، اونینگ هیچ بیر زادینی اَنگلاپ بیلَمَز. اونینگ ناحیللی گوریلجگینی هَم اِدراک اَدِپ بیلَمَز. اَل، اَیاق، جِهَت، یَر وَ بُولاریالی، اَلله تَعَالٰی اُچین جائز بولما دیق کِلِمَه لَرینگ، اَیَه کَرِمَه لَرَدَه وَ حَدِیث شَرِیْفَلَرَدَه بولماسی، بیزلَرینگ دُوشیندیگیمیز وَ بیلدیگیمیز، شُو وَ قَت غُوللانیلان مَعْنٰی لاردا دَالْدِير. بُولَه اَیَه کَرِمَه لَرَه وَ حَدِیث شَرِیْفَلَرَه (مُتَشَابِهَات) دِیَلَر. بُولارا اِیناخالی، نَأْمَه وَ نَاحیللی بولدیقلارینی بیلماگَه اُوغراشمالی دَالْدِير. وِیا بُولار، غِیسغاجَه یا دا اُوزین اَدِپ (تَأْوِيل) اَدِیلَر. یَعْنٰی، اَلله تَعَالٰی غَا یاراشچاق باشغا مَعْنٰی بَرِیلَر. مَثَلًا، اَل کِلِمَه سِی، قُدْرَت، گُویچ دِیمک بُولار.

مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَام، اَلله تَعَالٰی نِی، مِعراج دا گوردی. بُو گورمه سِی، دُنیا دَاکی باش گوزی بیلَه گورمک یالی دَألتی. بیر آدام، اَلله تَعَالٰی نِی دُنیا دا گوردیم دِیسَه، اول زَنَدِیق دِیر. اُولیاءنینگ "قَدَسَ اللّٰهُ تَعَالٰی اَسْرَارَهُمْ اَجْمَعِین" گورمه سِی، دُنیا وَ اَخَرَت گورمه لَری یالی دَالْدِير. یَعْنٰی (رُؤِیْت) دَالْدِير. اولارا (شُهود) حاصِل بولماقدا دِیر. [یَعْنٰی قَلْب گوزی بیلَه، مِثالینی گورزَلَر.] اُولیاء کِرَام دان، گوردیم دِیَنَلَر بولان بولسا هَم، سَکَر حالیندا قا، یَعْنٰی عَقْل لاری باشلاریندا دَال قا، شُهودی، رُؤِیْت سایان دِیرلار. وِیا، تَأْوِيل اَدِیلِپ دُوشینیلیپ بیلینجک سُوْزَلَرَدَن بیری دِیر.

سُؤَال: اَلله تَعَالٰی نینگ دُنیا دا باش گوزی بیلَه گوریلمه سینینگ جائز بولدیغی یوقاریدا بیلدیریلیپتی. جائز بولان بیر زادینگ حاصِل بولدیغینی

آیدان، نأَمَه اُچین زَندیق بولسین؟ واقع بولدیغینی آیدان کافر بولسا، اول زادا جائز دِیلپ بیلر می؟

جواب: لُغتدا، جائز دِیمک، بولماسی هَم، بولمیشی هَم دوغری دیر دِیمکدیر. یُونَه، اَشَعری^[۱] مذهبده، رُؤیتینگ جائز بولماسی دِیمک؛ اَلله تَعالی، بُو دُنیادا یَقین بولماغینگ، غارشى سیندا بولمانینگ وُدنیادا یاراتدیغی فزیکى قانونلار بیلکه گورمأنینگ داشیندا بولپ، انساندا بَم باشغا بیر گورمه قُوت یاراتماغا قادِر دیر دِیمکدیر. مثلاً، چین دا بولان بیر کُور آداما، اَندُلوس دأکی پَشَه نى گورگزمأگه ویا دُنیا دأکی انسانا، آی دا وِیلدیزدا بولانى گورگزمأگه قادِر دیر و جائز دیر. بۇیلکه گویچ، اَلله تَعالی غا مَخْصُوص دیر. ایکینجی هَم، دُنیا دا گوردیم دِیمک، آیَه کریمه گه و عَالَملارینگ سُوْز بیرلیگینه اُویغین دألدير. مُونینگ اُچین، بۇیلکه بیر زادی آیدان آدام (مُلحد) ویا (زَندیق) دیر. اُچینجی جَوابینا دِییرس کِه، دُنیا دا رُؤیتینگ جائز بولماسی، اونى دُنیا دا، فزیک قانونلاری بیلکه بولان گورمک جائز بولار دِیمک دألدير. حال بُو کِه، اَلله تَعالی نى گوردیم دِیین آدام، باشغا زادلاری گوردیگی یالی گوردیم دِیمکده دیر. بُو بولسا، جائز بولما دیق بیر گورمکدیر. مُونینگ یالی، کُفره سَبب بولان زادلاری آیدان آداما مُلحد ویا زَندیق دِیلر. [حَضَرَت مَوْلانا خَالِد]، بُو جَوابلاردان سونگ (دَقَّت اَدینگ!) بُویریأر. مُونینگ بیلکه، ایکینجی جَوابینگ سالم راق بولدیغینا اِشارَت اَدیأر. [مُلحد) وَ (زَندیق)، اُزنینگ مُسلمان بولدیغینی آیدار. (مُلحد) بُو سُوْزینده صَمیمی دیر. اُزنینگ مُسلمان بولدیغینا، دوغری یولده بولدیغینا اِینانیأندیر. (زَندیق) بولسا، اِسلاما دُشمن دیر. اِسلامیَّتی اِیچَرْدَن ییقماق، مُسلمانلاری آلداماق اُچین مُسلمان گورینیاندير.

(۱) اَبُو الحَسَن عَلی بِن اِسماعیل اَشَعری، ۳۳۰ هـ. [۹۴۱ م.] ده بَغداد ده وَفات اَتدی.

اللَّهُ تَعَالَى نینگ اُوستیندن، گيجَه گوندیز وَ وَقت گچمه سی فکر ادیلیپ بولماز. اللَّهُ تَعَالَى دا، هیچ بیر باقیمدان، هیچ بیر تَغیرات بولمايماغی اُچین، گچندَه، گلجکده شؤیلَه دیر، بؤیلَه دیر دیپ بولماز. اللَّهُ تَعَالَى، هیچ بیر زادا غاتیشماز [حُلُول] اتمز. هیچ بیر زاد بیله بیرلشمز. [شیعه لارینگ، حَضَرَت عَلَی غَا حُلُول اَدِیدیر دِیَان (نُصَری) آدینداکی فِرَقَه لار کافر بولماقدادیر.] اللَّهُ تَعَالَى نینگ ضِدّی، تَرسی، مَنگَرشی، شَریکی، کَمکچِیسی، غوریجِیسی یوقدیر. آنه سی، آتاسی، اوغلی، غیزی، عیالی یوقدیر. هر وَقت، هر کیم بیله حاضر وَهر زادی مُحِیط وَ ناظردیر. هر کیمه جان داماریندان یاقینراقدیر. یؤنه، حاضر بولماسی، إحاطَه اتمه سی، یانیمزدا وَ یاقین بولماسی، بیزینگ آنگلادیغیمیزیالی دألدیر. اونینگ یاقینلیغی، عالِملارینگ علمی، فَنّی آداملارینگ زکّاسی وَ اُولیائینگ "قَدَسَ اللَّهُ تَعَالَى اَسْرَارَهُم اَجْمَعِین" کشف وَ شهودی بیله آنگلانیپ بولماز. بُولارینگ ایچ یُزینی، انسانینگ عَقْلی اِدراک اَدِپ بیلمز. اللَّهُ تَعَالَى، ذاتیندا وَ صِفَتلاریندا بیردیر، هیچ بیرینده تَغیرات، باشغالاشماق بولماز. تَفَكَّرُو فِی اَلَاءِ اللَّهِ وَلَا تَتَفَكَّرُو فِی ذَاتِ اللَّهِ. بیرینجی جلد، ۴۶ لَنجی مکتوبی اوقیینگ!

اللَّهُ تَعَالَى نینگ اِسملری (تَوَقِیفِی) دیر. یعنی، اِسلامیتده بیلدیریلن اِسملری ایتماق جائز بولپ، بُولاردان باشغا ایتماق جائز دألدیر. [مَثَلًا اللَّهُ تَعَالَى غَا عَالَم دِیلر. دینگه، عَالَم دِیمک بولان فَقیه دِیلمز. چُونکِه، اِسلامیت، اللَّهُ تَعَالَى غَا فَقیه دِیَان دألدیر. مُونینگ یالی، اللَّهُ آدی نینگ یَرینه، تانگری دِیمک جائز دألدیر. چُونکِه تانگری، اِلَه، مَعْبُود دِیمکدیر. مَثَلًا، هِنْدولارینگ تانگریلاری اِینک (سَغیر) دیر، دِیلَمکده دیر. (بیردیر اللَّهُ، اوندان باشغا تانگری یوق) دِیلپ بیلر. دِیو، گُوت وَ گَاد دِیدیکلری، باشغا دِیلرداکی کِلْمَه لَرَهْم، اِلَه مَعْبُود مَعْنی سیندا ایدیلپ بیلر. اللَّهُ آدی

نینگ یرینه آیدیلیپ یلمز.

الله تعالی نینگ اسم لری سونگسوزدیر. مونگبیر آدی بار دیپ
مشهوردیر. یعنی، اسملرندن مونگ بیر دأنه سینی انسانلار بیلدیریدیر.
محمد علیه السلامینگ دینیدا، بولاردان دوقسان دوقیزی بیلدیریلیپدیر. بولار
(اسماء الحسنی) دیلیار.

الله تعالی نینگ (صفات ذاتیه) سی آلتی دیر. [بولاری یوقاردە بیلدیریپتیک].
(صفات ثبوتیه) سی، (ماتریدیه) مذهبده سگز دیر. (اشعریه) مذهبده بولسا
یدی دیر. بۇ صفتلاری هم، ذاتی یالی، ازلی دیر، ابدی دیر. یعنی
سونگسوز بولپ باردیرلار. مقدس دیرلر. مخلوقلارینگ صفتلاری یالی
دالدرلر. عقل بیلە، گمان بیلە و دنیاد اکیلرە منگز دیلیپ انگلاپ بولماز. الله
تعالی، بۇ صفتلاریندان بیر بیر نمونه، انسانلار احسان بۇیریدیر. بولاری
گورپ، الله تعالی نینگ صفتلاری بیر آز انگلانیپ بیلر. انسان، الله تعالی
نی انگلاپ بیلیمچگی اوچین، الله تعالی نی اویلانماق، انگلاجاق بولماق
جائز دالدر. الله تعالی نینگ سگز صفات ثبوتیه سی، ذاتینینگ عینی هم
دالدر، غیری هم دالدر. یعنی صفتلاری، اوزی دالدر. اوزندن باشغا هم
دالدر. بوسگز صفت:

حیات، علم، سمع، بصر، قُدرة، کلام، اراده و تکوین دیر. اشعریه
مذهبده، تکوین صفتی، قُدرت صفتی بیلە بیر دیر. مشیت هم، اراده دیمکدیر.
الله تعالی نینگ سگز صفتیندان هر بیرى بسیط دیر، بیر حالده دیر.
هیچ بیرینده، هیچ بیر اویریلمه [دگیشیکلیک] بولماز. یؤنه، مخلوقلار تعلق
باقیمدان هر بیرى کویدیر. بیر صفتینگ مخلوقلار تعلق، تأثیرى باقیمدان
کان بولماسی، مونینگ بسیط بولماسینا ضرر برمز. مونینگ یالی، الله تعالی،
بۇ قدر انواع مخلوقلاری یاراتدی و همه سینی، هر لحظه، یوق بولماقدان

غورِ عاقدا دیر. یؤنه، اول، یَنه بیر دیر. اوند اویریلمک بولماز. هر مخلوق، هر لحظه، هر باقیمدان اونگه محتاج دیر. اول، هیچ کیمه محتاج دالدیر.

۲- ایمان ادیلمه سی، اینانیلما سی گرک بولان آلتی زاد دان ایکینجیسی: (اونینگ مَلکَرینه اینانماقدیر). مَلک، ایلچی، خَبَر بَریچی ویا قُوت دیمکدیر. مَلکَر، جسم دیر. لطیف دیر. گازینگ حالیندان هم لطیف راقدیرلار. نُورانی دیرلار. دیری دیرلر. عَقَللی دیرلار. انسانلاردأکی یارامازلیقار، مَلکَرده یوقدیر. هر شکله گیرپ بیلرلر. گازلر، سُویق و غاتی بولیشی یالی و غاتی بولاندا، شکل آلدیغی یالی، مَلکَر هم گوزل شکللر آلپ بیلرلر. مَلکَر، مُحْتَرَم انسانلارینگ بَدَنیندن آیریلان رُوحلار دالدیرلر. مَسیحیلار، مَلکَری، بؤیله رُوح ظَنّ ادیار. اَنَرژی، گؤیچ یالی، مادّه سیز هم دالدیرلر. قَدیم فیلسُوفلاردان بیر قِسمی، بؤیله ظَنّ ادیاردی. هَمّه سینّه (مَلائِکه) دیلر. مَلکَر، هر جانلیدان اؤنگچه یارادیلدی. اونینگ اؤچین، کِتابلارا ایماندان اؤنگچه، مَلکَره ایمان ادیلمه سی بیلدیریلدی. کِتابلار هم، یِغْمِبرلَرَدَن اؤنگچه دیر. قُرآن کریمده هم، اینانیلجاق زادلارینگ آدی، بُو نوبَت بیلّه بیلدیریلَمکده دیر.

مَلکَره ایمان شؤیله بولمالیدیر: مَلکَر، اَللهُ تَعَالٰی نینگ غُوللاریدیر. شَریکلری دالدیر. غیزلاری دالدیر. کافرلر، مُشرکَلر، اؤیله ظَنّ آتدیلر. اَللهُ تَعَالٰی، مَلکَرینگ هَمّه سینی سؤیر. اَللهُ تَعَالٰی نینگ اَمَرلَرینه اطاعت ادرلر. گناه ایشله مزلر. اَمَرلَره عِصیان اتمزلر. ارکک و اَرَقاچی دالدیرلر. اؤیلنمزلر. اولادلاری بولماز. حیاتدا، دیری دیرلر. عَبْدُاللهِ ابنِ مَسْعُود دان "رَضِیَ اللهُ عَنْه" گلن خَبَردا، مَلکَرَدَن بیر قِسمی نینگ چاغالاری بولدیغی، اِبلِیس وَجَنّ بُولاردان بولدیغی بیلدیریلَمکده بولسا هم، مُونینگ جِوابی کِتابلاردا اُوزین یازیغلیدیر. اَللهُ تَعَالٰی، انسانلاری یارائجاغینی بُویریدیغی وَقت، (یا

رَبِّی! یَر یُوزِی نِی اِفْسَاد اَتَحْک وَغان دُکْجَک مَخْلُوقلار یار اَتْجاقمِیسینْگ؟
یالی مَلْکَلَرِیْنْگ (زَلَّه) دِیْلَن سُؤالْری، بُولارِیْنْگ مَعْصُوم، گُناهِسِز بولمالارِیْنا
ضَرَر بَرَمَز.

سانی اینْگ کَأَن بولان مَخْلُوق مَلْکَلَرِدیَر. بُولارِیْنْگ سانِی اَلله تَعَالٰی
دان باشْغا هِیچ کِیْم بیلْمَز. گوکلَرْدَه، مَلْکَلَرِیْنْگ عِبَادَت اَتْمَه دِیکَلْری، بوش
بیر یَر یوقدیر. گوکلَرِیْنْگ هَر یَری، زُکُوع دا وِیا سَجْدَه دَه بولان مَلْکَلَر بیلَه
دولیدیر. گوکلَرْدَه، یِرْکَرْدَه، اوتلاردا، ییلدیزلاردا، جانلیلاردا، جانسیزلاردا،
یاغْمُر داجْمَه لاریندا، دَرَحْت یایراقلاریندا، هَر مُلْکُول دَه، هَر اَتْم دا، هَر
رَاکَشَن دَه، هَر حَرْکَت دَه، هَر زاددا مَلْکَلَرِیْنْگ وَظِیْفَه لَری باردیر. هَر یِرْدَه،
الله تَعَالٰی نینگ اَمْرلَرِیْنِی اَدْرَلَر. الله تَعَالٰی بیلَه مَخْلُوقلاری نینگ آراسیندا
واسِطَه دیولار. بَعْضیلاری، بؤیلَه کِی مَلْکَلَرِیْنْگ اَمْرِی دیَر. بَعْضیلاری،
یِیغْمِرْلَرَه خَبَر گْتِیَرَر. بَعْضیلاری، اِنسانلارِیْنْگ قَلْبِیْنا یَغْشِی فِکْر گْتِیَرَر کِه،
مُونْگَه (اَلْهَام) دِیْلَر. بَعْضیلارِیْنِیْنْگ، اِنسانلاردان وَ تَمَام مَخْلُوقلاردان خَبَرِی
یوقدیر. الله تَعَالٰی نینگ جَمالِیْنِیْنْگ غارشِی سیندا اَوُزْلَرِیْنْدَن گِیدِیْگِیدِیْرَلَر.
هَر بیرِی نینگ بَلْی یَری باردیر. اول یِرْدَن آیرِیْلِپ بیلْمَزَلَر. بَعْضِیْسِی نینگ
ایْکِی، بَعْضِی سِیْنِیْنْگ دُؤْرْت وِیا کَأَنرَاک غاناتِی باردیر. [هَر حِیْوانِیْنْگ
غاناتِی وَطِیْآرَه لارِیْنْگ غاناتلاری، اَوُزْلَرِی نینگ وُجُودِیْندا بولِپ، بیرِی
لَرِیْنَه مَنْگَزَه مَه دِیْگِی یالی، مَلْکَلَرِیْنْگ غاناتِی هَم، اَوُز جِیْنسالارِیْنْدان دِیَر.
اِنسان، گورْمَه دِیْگِی، بیلْمَه دِیْگِی بیر زادِیْنْگ اَدِیْنِی اَشِیْدَنْدَه، مُونِی
بیلدِیْگِی زادلار یالی گُمان اَدِیْپ آلدانار. مَلْکَلَرِیْنْگ غاناتلاری باردیر.
اِنانارِیْس. یُؤْئَه، ناحِیْلِی بولدِیْغِیْنِی بیلِپ بیلْمَرِیْس. کِلِیسالاردا وَبَعْضِی
جَمُوعَه وَفَلَم لَرْدَه، مَلْک دِیْپ گورِیْلَن غاناتلِی هَلِی عَکْسَلَرِی ساخْتَه دِیَر.
مُسلمانلار بؤیلَه عَکْس اَتْمَز. مُسلمان بولمادیق لارِیْنْگ اَتدِیْگِی بُو بوزِیْق

عَكْسَلَرى دَوغرى سانمالي دال، دُشْمَنلارا آلدانمالي دالدير. [جَنَّت مَلَكَلَرى، جَنَّتَدَه دير. بُولارينگ اُوليلارينينگ آدى (رِضْوَان) دير. جَهَنَّم مَلَكَلَرينَه (زَبَانى) دِيلِر. بُولار، جَهَنَّمَدَه اَمَر اَدِيلَن وَظِيفَه لَرينى اَدَر. جَهَنَّمينگ اودى بُولارا ضَرَر بَرَمَز. دَنگيزينگ باليغا ضَرَرلى بولماييشى ياليدير. جَهَنَّم زَبَانى لارينينگ اُولى لارى اوندوقُوز دير. اينگ اُوليسى نينگ آدى (مَالِك) دير.

هَر اِنسانينگ خَيْر وَشَر، تَمَام اِيشلَرينى يازان، ايكيسى گيجَه، ايكيسى گونديز گلَن دُورَت مَلَكَه، (كِراماً كَاتِبِين) وَيَا (حَفْظَه مَلَكَلَر) دِيلِر. حَفْظَه مَلَكَلَرينگ، بُولاردان باشغا بولديغى هَم، بيلديريلپيدير. ساغ طَرَف دَأكى مَلَك، چپ دَأكى نينگ اَمرى دير وَيَغشى اِيشلَرى وَعِبادتلارى يازار. چپدَأكى، يامانليقلارى يازار. قَبَرلاردا، كافِرلَرَه وَعاصى مُسلمانلارا عَذاب اَتَحَك مَلَكَلَر وَقَبَردا سُؤال سوراجاق مَلَكَلَر باردير. سوراغچى مَلَكَلَرَه (مُنْكَر وَنَكِير) دِيلِر. مُؤْمِنلَرَه سورانلارا (مُبَشِّر وَنَشِير) هَم دِيلِر.

مَلَكَلَرينگ بيريرى لَرينَدَن اُسْتينليكلرى باردير. اينگ اُسْتينلَرى دُورَت دير. بُولارينگ بيرينجيسى (جَبْرَائِيل) عَلَيَه السَّلَام دير. مُونينگ وَظِيفَه سى، يِيعْمَبَرلَرَه (وَحى) گَتيرَمَك، اَمَر وَنَهْيَلَرى بيلديرَمَكدير. اِيكِينجيسى (صُور) دِيلَلَن نى غَا اُؤْفَلَه جَك بولان (اسْرَافِيل) عَلَيَه السَّلَام دير. سُورا اِيكى دَفْعَه اُؤْفَلَه جَكدير. بيرينجى سيندَه، اَللّهُ تَعَالَى دان باشغا هَر ديرى اُؤْلجَكدير. ايكينجى سيندَه هَمَه سى تَكَرار دِيرْلجَكدير. اُچِينجيسى، (مِيكَائِيل) عَلَيَه السَّلَام دير. اَرزانليق، بَهاء ليليق، قيتليق، بولليق، [اِقْتِصادى نِظام] اَتَمَك، [فَرَاختچيليق وَحُضُور گَتيرَمَك] وَهَر مادّه نى حَرَكَت اَتديرَمَك، مُونينگ وَظِيفَه سيدير. دُوردينجيسى، (عَزْرَائِيل) عَلَيَه السَّلَام دير. اِنسانلارينگ رُوحينى آلان بُودير. [فارسى دَه رُوحَه، جان دِيلِيأَر]. بُوْدُورَت مَلَك دَن سونگ اُسْتين بولان مَلَكَلَر، دُورَت صِنف دير: (حَمَلَه عَرَش) دِيلَلَن مَلَكَلَر،

دۆرت دانە دیر. قیامت دا سَکَز بولجاقدیرلار. حُضُورِ اِلهی دا بولان مَلکَرَه، (مُقَرَّبین) دِیلر. عَذاب مَلکَرینینگ اُولی لارینا، (گَرُوبیون) دِیلر. رَحْمَت مَلکَرَه، (رُوحانیون) دِیلر. بُولارینگ هَمه سی، مَلکَرینگ، خِواصی، یَعْنی اُسْتینلری دیر. بُولار، یِغْمَبَرَدَن باشغا "عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالتَّسْلِيْمَات"، تَمَام اِنسانلاردان اُسْتینرأکیدیر. مُسلمانلارینگ صالِحلاری وَ وَلیلری، مَلکَرینگ عَوامیندان، یَعْنی، اَشاقیلاریندان اَفْضَلراق، خاص اُسْتینرأکیدیر. مَلکَرینگ عَوامی، مُسلمانلارینگ عَوامیندان، یَعْنی، عاصی وَ فاسِقلاردان اَفْضَلدیر. کافرلر بولسا، هَر مَخْلُوقدان پَست رَأکیدیر. سُوْرینگ بیرینجی اُفْلَنمه سینده دۆرت اُولی مَلک دَن وَحْمَلَه عَرش دان باشغا، تَمَام مَلکَر هَم یوق بولجاقدیر. مُوندان سونگ، حَمَلَه عَرش وَسونگراق دۆرت مَلک یوق بولجاقدیر. اِیکینجی سینده، اُونگچه تَمَام مَلکَر دیرلجکیدیر. حَمَلَه عَرش بیلَه بُو دۆرت مَلک، سُوْرینگ اِیکینجی اُفْلَنمه سیندن اُونگچه دیرلجکیدیر. دِیمک کِه، بُو مَلکَر، تَمَام جانلیلاردان اُونگچه یارادیلدیقلاری یالی، هَر جانلیدان سونگ یوق بولجاقدیرلار.

۳- اِیمان اَدیلمه سی گَرک بولان آلتی زاد دان اُچینجیسی: (الله تَعَالی نینگ ایندیردیگی کِتابلارا اِینانماقدیر). الله تَعَالی، بُو کِتابلاری، مَلک بیلَه، بَعْضی یِغْمَبَرَلینگ مُبارک غُولاقلارینا اَیدپ، بَعْضی لارینا بولسا، لَوْحه اُسْتینده یازیلغی اَدیپ، بَعْضی لارینا هَم، مَلک سیز اَشیتدیرپ ایندیردی. بُو کِتابلارینگ هَمه سی الله تَعَالی نینگ کلامی دیر. اَبَدی وَازلی دیرلر. مَخْلُوق دَالدیرلر. بُولار، مَلکَرینگ وِیا یِغْمَبَرَلینگ اُزسوزلری دَالدیر. الله تَعَالی نینگ کلامی، بیزلرینگ یازدیغیمیز وَذهن لریمیزده توتدیغیمیز وَسوزله دیگیمیز کلام یالی دَالدیر. یازیدا، سوزده وَ ذِهنده بولماق یالی دَالدیر. حَرْفلی وَسَسلی دَالدیر. الله تَعَالی نینگ وَصِفَتلارینینگ نَاحیل

بولدیغینی، انسان آنکلاپ بیلمز. یۇنە، اول گلامی، انسانلار اوقییر. ذهنلرده ساقلار و یازیلار. بیزلر بیلە بیرلیکده بولاندا، حادث بولار. الله تعالی نینگ گلامی، انسانلار بیلە بیرلیکده بولاندا، مخلوق وحادثدیر. الله تعالی نینگ گلامی بولدیغی فکر ادیلسە، قدیم دیر.

الله تعالی نینگ ایندیردیگی کتابلارینگ همە سی حق دیر، دوغری دیر. یالان، یالنگیش بولپ بیلمز. جزاء، عذاب برچکدیرین دیپ هم عفو اتمە سی جائز دیلن بولسا هم، بیزینگ بیلپ بیلمە دیگیمیز شرطلار ویا اونینگ اراده سینا، ایسلگینه باغلیدیر. یا بولسا، غولینگ حق اتدیگی عذابى عفو ادر دیمکدیر. جزاءنى، عذابى بیلدیرن گلام، بیر زادی خبر برمک دالدیر که، عفو ادیلسە، یالانچیلیق بولسین. الله تعالی نینگ وعدە اتدیگی نعمتلاری برمه ییشی جائز دال بولسا هم، عذابلاری عفو اتمە سی جائز دیر. عقل هم، آیه کریمە لرهم، بۇیلە بولدیغینی گورکزیاوندیر.

بیر مانع، مشکیل بولمادیقچە، آیه کریمە لرە و حدیث شریفلرە، آچیقچە دۇشینیلن معنی لاری برمک گرکدیر. بۇلار منگزأن باشغا معنی برمک جائز دالدیر. [قرآن کریم و حدیث شریفلر قۇریش لۇغتی و لۇغە سی بیلە دیر. کلمە لرە، مۇنگ دۇرت یۇز ییل اۇنگچە، حجازدە غوللانیلان معنی لاری برمک گرکدیر. زمان بیلە اویریلیپ، شو وقت غوللانیلان معنی لاری برپ ترجمە اتمک دوغری دالدیر.] (مُتَشَابِهَات) دیلن آیه کریمە لرده، دۇشینپ بیلیمە دیک گیزیل معنی لار باردیر. بۇلارینگ معنی سینى، دینگە الله تعالی بیلر و اۇزلرینە (عِلْم لَدُنْی) بریلن غاتی آز سایلانان مُحْتَرَم آداملار، اۇزلرینە بیلدیریلدیگی قَدَر، دۇشینپ بیلر. باشغا هیچ کیم دۇشینپ بیلمز. اونینگ اۇچین، مُتَشَابِه آیتلارینگ، الله گلامی بولدیغینا ایمان اتمە لی، معنی لارینی بیلجک بولمالی دالدیر. اشعری مذهبداکی عالملار، بۇیلە آیتلاری، غیسغاجە ویا وسیع ادپ (تاویل) اتمک

جائز بولار دیدی. تأویل دیمک، کلمه نینگ دۇرلى مەنى لارى نینگ آراسىندان مەشھۇر بولمادىغىنى آماق دېمەكدير. مثلاً إسرائ سۇرا دا، (اللہ نینگ الی، اولارینگ اللہ نینگ اُستینده دیر) مالینداكى آية کریمه، اللہ تعالیٰ نینگ کلامى دیر. اللہ تعالیٰ، مۇنینگ بیلە نامە نى مُراد ادیان بولسا، اول شەکلده ایناندىم دیمە لیدیر. مۇنینگ مەنى سینی مَن دۇشینىپ بیلەمىن، دینگە اللہ تعالیٰ بیلر دیمک، اینگ یغشى یولدير. ویا اللہ تعالیٰ نینگ علمى، بیزینگ علمیمیز یالى دالدیر. إراداسى بیزینگ إرادامیزا مەنگزە مَز. اللہ تعالیٰ نینگ الی هم، غۇللارینگ الی یالى دالدیر.

اللہ تعالیٰ نینگ ایندیردیگی کیتابلاردا، بەضى آیتلارینگ یگە اوقیلماسى، ویا یگە مەنى سى ویا ایکىسى بیردَن (نسخ) ادیلیپ، اللہ تعالیٰ طرفیندان اویریلیپدير. قرآن کریم، تمام کیتابلارى نسخ ادیپ، حکم لرینی یۇریلیکدن غالدیرپدير. قرآن کریمده، قیامت چنلى، هیچ وقت، یالنگیشلیق، اونییدیلماق، زیادا وَتَقْصَانِلیق بولماز. گچن دأكى وَكَلَجَك دأكى تمام علملار، قرآن کریمده باردیر. مۇنینگ اۇچین، تمام سماوى کیتابلاردان اُستین وَ دگرلیدیر. رَسُولُ اللہ نینگ "صَلَّى اللہ عَلَیْهِ وَسَلَّم" اینگ اولاقان مُعْجِزَه سى، قرآن کریم دیر. تمام انسانلار وَجَن بیر یَرَه گلسه، همە سى، قرآن کریمینگ اینگ غیسغا بیر سۇراسى یالى بیر سۇز آیدپ بیلەمک اۇچین اۇغراشسالار، آیدپ بیلەزَلر. عَرَبستانینگ بلیغ، ادیب، فَسِیح شاعرلارى بیر یَرَه گلدی. کأَن اۇغراشدیلار. بیر غیسغا آیت یالى بیر سۇز آیدپ بیلەمە دیلر. قرآن کریمه غارشى دۇریپ بیلەمە دیلر. شاشغینا دۇندیلر. اللہ تعالیٰ، اسلام دُشمَنلارینی، قرآن کریم غارشیسیندا عاجز، مغلۇب ادیاندیر. قرآن کریمینگ بِلَاغَتى، انسان گۇبجى نینگ اُستینده دیر. انسانلار اونینگ یالى سۇزلَه مَكْدَن عاجز غالیاندیر. قرآن کریمینگ آیتلارى، انسانلارینگ نَظْمینا، وَزْنلى

بولما ديق نَثَرِنَه، قافِيَه لى سؤزَلَرِنَه مَنگَزَه مَه يَار. مُونينگ يانيندا، عَرِستان دأكى آديلَرينگ، غوللانديغى حَرْف لار بيلَه آيديليپدير.

سَمَوى كِتَابلاردان بيزلَرَه بيلديريلنى يُوزدۇرت دير. بۇلاردان اُون صُحُف (آدَم) عَلَيَه السَّلَاما، اَللى صُحُف شَيْث (شَيْث) عَلَيَه السَّلَاما، اوْتُوز صُحُف (ادريس) عَلَيَه السَّلَاما، اُون صُحُف (ابراهيم) عَلَيَه السَّلَاما اينديريلديگى مَشْهُوردير. كِتَاب (تورات) مُوسى عَلَيَه السَّلَاما، كِتَاب (زَبُور) داؤد عَلَيَه السَّلَاما، كِتَاب (انجيل) عيسى عَلَيَه السَّلَاما وَ (قُرْآن كَرِيم) مُحَمَّد عَلَيَه السَّلَاما اينديريلپيدير.

بِير اِنسان، اَمَر بَرَمَك وَيَا مَنع اَتَمَك وَيَا بِير زَاد سورماق، بِير خَبَر بَرَمَك ايسلَه سَه، اُونگچَه بۇلارى ذَهْنيندَه اويلانار، حاضِرلار. ذَهْنَدَه بولان بُو مَعْنى لارا (كَلَام نَفْسى) دِييلِر. بُو مَعْنى لارا عَرَبى، فارسى وَيَا تُركچَه دِييپ بولماز. دۇرلى دِيللَرَدَه آيديلماسى، بۇلارينگ باشغا باشغا مَعْنى لار آماسينا سَبَب بولماز. بُو مَعْنى لارى دۇشِيندِيرَن سؤزلَرَه (كَلَام لَفْظى) دِييلِر. كَلَام لَفْظى، دۇرلى دِيللَر بيلَه دۇشِيندِيريلپ بيلِر. مُوندان دۇشِينيلىار كِه، كَلَام نَفْسى، باشغا صِفَتلار يالى، مَثَلًا عِلْم، ارادَه، گورمَك ... يالى، كَلَامينگ اَيَّه سِيندَه بولان، بَسِيط، اَوِيريلَمَز، آيرى بِير صِفَت دير. كَلَام لَفْظى بولسا، كَلَام نَفْسى نى دۇشِيندِيرَن وَ اِنسانينگ غُولاغينا كَلَن وَ اَيدانينگ آغزيندان چيقان حَرْفلارينگ جَمعى دير. اِنْهَه اَللَّهُ تَعَالى نينگ كَلَامى، هِيچ اُمُصُم بولما ديق وَ مَخْلُوق بولما ديق وَ ذاتى بيلَه بار بولان، اَزلى وَ اَبَدى بِير كَلَام دير. صِفَاتِ ذاتِيّه سِيندان وَ عِلْم، ارادَه يالى، صِفَاتِ ثُبُوتِيّه لَرِيندَن باشغا بولپ، باشلى باشينا بِير صِفَت دير.

كَلَام صِفَتى هَم بَسِيط دير. هِيچ اَوِيريلَمَز. حَرْفى، سَسلى دَالدير. اَمَر، نَهى، خَبَر بَرَمَك يالى وَ عَرَبى، فارسى، اِيرانى، تُركچَه، سُرپانى بولماق يالى

باشغالاشماسی، پارچه لانماسی یوقدیر. بۆیلکه شکلر آماز. یازیلماز. ذهن، غۇلاق و دیل یالی آلتلاره، واسطه لارا محتاج دألدير. قایسی دیل بیلکه آیدیلماق ایسلنسّه، آیدیلیپ بیلر. بۇ شکلده، عربی آیدیلسا، قرآن کریم دییلر. ایرانی آدیپ آیدیلسا، تورات دیر. سُرانی بولاندا، انجیل دیر. [شرح المقاصد]^[۱] آدلی کتابدا، یونانی آیدیلسا انجیل، سُرانی بولاندا، زُور دیر دییار.

کلامِ الهی دُورلی زادلاری بیلدیرر. قصّه لاری، یعنی حادثّه لاری بیلدیرسّه (خبر) بولار. بۆیلکه بولماسا، (إنشاء) بولار. آدیلمه سی گرک بولان زادلاری بیلدیرسّه، (امر) بولار. منع بولانلاری بیلدیرسّه، (نهی) بولار. یؤنه، کلامِ الهی دا هیچ اویریلمک و کأنلمک بولماز. اینن کتابلارینگ وَصَحیفه لارینگ همه سی، الله تعالی نینگ کلام صِفَتیندان دیرلار. کلام صِفَتیندان، یعنی کلام نفسی دندیرلر. عربی بولاندا، قرآن کریم دیر. حرفلی بولپ، یازیلان و آیدیلان و آشیدیلن وَ ذهنده حفظ آدیکن، نظم حالندا ایندیریلن وَحی غا (کلام لفظی) وَ (قرآن کریم) دییلر. بۇ کلام لفظی، کلام نفسی نی گورگزدیگی اؤچین، مۇنگه هم، کلامِ الهی وَصَفَتِ الهی دیمک جائز دیر. همه سینّه قرآن کریم دییلدیگی یالی، بۇلکلرینه هم قرآن دییلر.

کلامِ نفسی نینگ مخلوق بولمادیغینی، قدیم بولدیغینی، دوغری یولینگ عالملاری سؤز بیرلیگی بیلّه بیلدیریاندير. کلام لفظینینگ حادث ویا قدیم بولماسیندا سؤز بیرلیگی یوقدیر. حادث بولدیغینی بیلدیرنلردن بیر قِسمی، کلام لفظی نینگ حادث بولدیغینی آیدمالی دألدير دیدی. اگر، حادث دییلسّه، کلام نفسی نینگ حادث بولدیغی دُوشینیلیپ بیلر دیدیلر. اینگ یغشی سؤز هم بُودیر. انسانلارینگ ذهنی، بیر زادی گورگزنی آشیدنده،

(۱) شرح المقاصد سعدالدین التفتازانی یازپدیر، ۷۹۲ هـ. [۱۳۸۹ م.] ییلنده سمرقندده وفات آیدپدیر.

دَرَحال اول زاد يادلارينا دُؤشَر. اَهلِ سُنّت عالِمَلاَردان، قُرآنِ کَریمِ حادِث دیر دِینلَرینگ بُو سۆزی، آغزیمیز بیلَه اوقیدِیغیمیز، سَس وَکَلِمَه لَرینگ مَخْلُوق بولدیغینی بیلدیرمکَدَه دیر. اَهلِ سُنّت عالِمَلاَر سۆز بیرلیگی بیلَه، کَلام لَفظی نینگ هَم، نَفْسی نینگ هَم، اَلله نینگ کَلامی بولدیغینی آیتدیلار. بُو سۆزدَه، بَحازی یولَه تایانلار بولان بولسا هَم، کَلام نَفْسی اَلله کَلامیدیر دِیمک، اَلله تَعالی نینگ کَلام صِفَتی دیر دِیمک دیر. کَلام لَفظی اَلله کَلامی دیر دِیمک، اَلله تَعالی اونینگ خالقی دیر دِیمکدیر.

سُوال: یوقاریدأکی یازیلاردان دُؤشینیلیأر کِه، اَلله تَعالی نینگ اَزلی بولان کَلامی اَشیدیلَمَز. اَلله کَلامینی اَشیتدیم دِیمک، اوقیلان سَس وَکَلِمَه لَری اَشیتدیم دِیمک بولار. وِیا، اوقیلان سَس وَ اَزلی بولان کَلام نَفْسی نی دُؤشیندیم دِیمک بولار. تَمَام پیغمبَرلَر، حَتّی هَر کیم، بُو ایکی شَکَلدَه هَم اَشیدپ بیلَاندیر. مُوسى عَلَیْهِ السَّلَامی، (کَلیمُ الله) دِیپ آیرمانینگ سَبَبی نأَمَه دیر؟

جَواب: مُوسى عَلَیْهِ السَّلَام، عَادَتِ اِلْهِیَه نینگ داشیندا بولپ، حَرف سیز، سَس سیز بولان کَلام اَزلی نی اَشیتدی. جَنّتَدَه، دُؤشینیلیپ بیلینمَز وَ دُؤشیندیریلیپ بیلینمَز بولپ، اَلله تَعالی گوریلجگی یالی، دُؤشیندیریلیپ بیلینمَز بولپ اَشیتدی. باشغا هیچ کیم، بُو یَلَه اَشیتَمَه دى. وِیا، اَلله کَلامینی، سَس بیلَه اَشیتدی. یُونَه، دینگه غُولاق بیلَه دَال. وُجودینینگ هَر دَرّه سی، هَر یاندان اَشیتدی. وِیا، دینگه آغاچ طَرَفیندان اَشیتدی. یُونَه، سَس بیلَه دَالْتی. هَوا تیتَرشیمی وِیا باشغا حادِثَه لار بیلَه اَشیتَمَه دى. بُو اُچ حالدان بیرى بیلَه اَشیتدیگی اُچین، (کَلیمُ الله) آدینا غاویشدی. مُحَمَّد عَلَیْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامینگ، مِعراج گِیجَه سیندَه، کَلام اِلْهِی نی اَشیتَمَه سی وَ جِبْرَائیل عَلَیْهِ السَّلَامینگ وَحی آلیأرقا اَشیتَمَه سی هَم بُو یَلَه تى.

۴- ایمان ادیلمه سی، اینانیلماسی گرک بولان آلتی زاددان دوردینجیسی، (اللہ تعالیٰ نینگ پیغمبرلرینه اینانماقدیر). انسانلاری، اللہ تعالیٰ نینگ خاهلادیغی یوله غاویشدیرماق، دوغری یولی گورگزمک اوچین ایبریلندیرلر. رسل، رسوللار دیمکدیر. لغتدا، ایبریلن ذات وخبرجی دیمکدیر. اسلامیتده (رسول) دیمک، یارادیلیشی، خویی، علمی، عقلی، وقتیندا بولان تمام انسانلاردان اُستین، دگرلی، مُحترم بیر ذات دیمکدیر. هیچ بیر یامان خویی، خاهلانماجاق حالی یوقدیر. پیغمبرلرده، (عصمت) صفت باردیر. یعنی پیغمبر بولدیغی بیلدیرلمزدن اؤنگچه بیلدیریلندن سونگ، اولی وکیچی هیچ بیرگناه ایشله مز. [اسلامیتی ایچیندن ییقماق ایسلان کافرلر، مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَام پیغمبر بولمازدان اؤنگ، مُحسّمه لرینگ اؤنگینده قُربانلیق کسرتی دییارلر و مذهبسیزلرینگ کتابلارینی هم وثیقه دیپ گورگزیارلر. بو پیس افتراءلارینینگ یالان بولدیغی، یوقاردکی سطرلاردان دوشینیلیاندیر.] پیغمبر بولدیغی بیلدیریلن سونگ، پیغمبر بولدیغی مشهور بولیانچه، بیلیننه چنلی، کورلیک، گرلیک و بولارا منگزش عیب و قُصُورلاری هم بولماز. هر پیغمبرده یدی صفتینگ بار بولدیغینا اینانماق گرکدیر: امانت، صدق، تبلیغ، عدالت، عصمت، فطانت و امن العزل. یعنی پیغمبرلیکدن عزل ادیلمز. فتانت، کان عقللی، فهم لی دیمکدیر.

تازه بیر دین گتیرن پیغمبره (رسول) دییلر. تازه دین گتیرمان، انسانلاری اؤنگکی دینا دعوت اذن پیغمبره (نبی) دیلر. امرلری تبلیغ اتمکده و انسانلاری، اللہ تعالیٰ نینگ دینینا چاغیرماقدا، رسول بیلّه نبی آراسیندا بیر فرق یوقدیر. پیغمبرلرّه ایمان اتمک، آرالاریندا هیچ بیر فرق گورمان، همه سینینگ صادق، دوغری سؤزلی بولدیغینا اینانماق دیمکدیر. اولاردان بیرینه اینانماق آدام، هیچ بیرینه اینانماق بولار.

پیغمبرلیک؛ ایشله مک بیلّه، آچ لیق، اذیت چکمک بیلّه وکان عبادت اتمک بیلّه اله گچمز. دینگه الله تعالی نینگ احسانی، سایلاماسی بیلّه بولار. انسانلارینگ دنیاداکی و آخرت داکی ایشلری نینگ دوزگین و فائدالی بولماسی اوچین و ضررلی ایشلردن غوریپ، سلامته، هدايته، راحتا غاوشدیرماق اوچین، پیغمبرلرینگ واسطه سی بیلّه دینلار ایبریلیدیر. دُشمَنلاری کأن بولدیقی و اوینادیقلاری، غینادیقلاری حالده، الله تعالی نینگ، اینانماق اوچین و اتمک اوچین بولان امرلرینی انسانلار تَبلیغ اتمکده، بیلدیرمکده، دُشمَنلاردان قورقماندير، گوز غیریماندیرلار. الله تعالی، پیغمبرلرینگ صدق لی بولدیقارینی، دوغری آیتدیقلارینی گورکزیمک اوچین، اولاری مُعجَزَه لار بیلّه قۇتلاندیردی. هیچ کیم بو مُعجَزَه لارا غارشى گلیپ بیلّمه دی. پیغمبری قُبُول اديپ اینانان آداما، اول پیغمبرینگ (اُمّتی) دیرلر. قیامت گونده، اُمّت لاریندان، گُناهسی کأن بولانلار شفاعت اتمه لری اوچین اذن بریلجک و شفاعتلاری قُبُول بولجاقدیر. اُمّت لاریندان، عالم، صالح، ولی بولانلارینا هم، شفاعت اتمه لری اوچین الله تعالی اذن برجک و شفاعتلارینی قُبُول بُویرجاقدیر. پیغمبرلر "عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالتَّسْلِيْمَات"، قَبْرلاریندا، بیزلرینگ بیلّمه دیگیمیز بیرحیات بیلّه دیری دیر. مُبارک وُجودلارینی توپراق چۆیریتمز. مُونینگ اوچیندیر که، حدیث شریفده، (پیغمبرلر، قَبْرلاریندا، نماز اوقیرلار وَحَج ادرلر) بُویریلدی.

[شُو وَقت، عَرِستان داکى (وَهَابى) آدینداكى آداملار، بُوحدیث شریفلَرَه اینانمايأرلَر. بُولارا اینانان حَقِیقى مُسلمانلار کافر دِیأرلَر. مَعْنى لاری آچیق بولمان، شُبّهه لی بولان نَصَلاری یالنگیش تاویل اَتدیکلری اوچین، اُزلری کافر بولماسالار هم، (اهل بدعت) بولیأرلَر. مُسلمانلار کأن ضرر بریأرلَر. وَهَابِلیق، مُحَمَّد بن عبدُالْوَهَّاب آدیندا بَجْدلی بیر اَحْمَق طَرَفیندان غُوریلدی.

انگلیس جاسوسی ھمفر، ابن تیمیہ نینگ^[۱] آراشیق فیکرلرینی ایلری سؤریپ،
مونی آلدادی. عبُدوہ^[۲] آدیندأکی بیر مصرلی نینگ کتابلاری بیلہ، تُرکُرہ وَ
ہر یَرہ یایرادی. بۇلارینگ باشینجی مَذہب دأل، ضالأتدا، یالنگیش یولدا
بولدیقلارینی، (اھل سُنَّتینگ) عالملاری، یوزلر چہ کتابلاریندا بیلدیریدیرلر.
تُرکچہ (سَعَادَتِ اَبَدِيَّة) وَ (قِيَامَتِ وَ آخِرَت) آدلی کتابلاردا بۇلار اوزین
بیلدیریلیدیر. اللہ تَعَالٰی، یاش دینی آداملاری اینگیلسلرینگ چیقاردیغی،
وھابییلیق یولینا تایماقدان مُحَافِظَہ اَتسین. حَدِیث شَرِیفلر بیلہ مَدَح اَدیلَن (اھل
سُنَّت) عالملارینگ یولیندان آییرماسین! آمین.]

پیغمبرلرینگ "عَلَيْهِمُ السَّلَام" مُبارک گوزلری اویقیدا قا، قَلب گوزلری
اُوخلاماز. پیغمبرلیک وَظیفَہ لَرینی گورمکدہ، پیغمبرلیک اُستینلیکلریندہ، تَمَام
پیغمبرلر مُساوی دیر. یوقاردا بیلدیردیگیمیز یدی زاد، ھمہ سیندہ باردیر.
پیغمبرلر، پیغمبرلیک دَن عَزَل اَدیلمز، آتیلماز. وَلی لَرَدَن بولسا، اُولیاءِلیق
آلینپ بیلر. پیغمبرلر "عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالتَّسْلِيْمَات" اِنساندان بولار. جَن
دان، مَلک دَن اِنسانلارا پیغمبر بولماز. جَن وَ مَلک، پیغمبرلرینگ دَرَجَہ لَرینہ
یَتِیپ بیلمز. پیغمبرلرینگ، بیریریلری نینگ اُستیندہ، شَرَفلری، اُستینلیکلری
باردیر. مَثَلًا اُمّتلاری نینگ کَان بولماسی، اییریلدیکلری مَمْلَکَتلرینگ اولاقان
بولماسی، عِلْم وَ مَعْرِفَتلری نینگ کَان یِرکُرہ یایراماسی، مُعْجَزَہ لاری نینگ
کَانرَاک وَ دَوَاملی بولماسی وَ اُوزلری اُوچین آیرا قِیمَتلار وَ اِحسانلار بَرِیلْمَہ
سی یالی اُستینلیکلر باقیمدان، آخِر زَمَان پیغمبری (مُحَمَّد) عَلَیْہِ السَّلَام،
تَمَام پیغمبرلَرَدَن اُستینرَاکدیر. اَلْوَالِغَظَم بولان پیغمبرلر، بۇیلہ بولمادیقلاردان
وَرَسُوللار، رَسُول بولمادیق نَبِیلَرَدَن اُستینرَاکدیرلر.

(۱) احمَد ابن تیمیہ، ۷۲۸ ھ. [۱۳۲۸ م.] ییلیندہ شام دَہ وَفَات اَتدی.

(۲) محمد عبُدوہ ۱۳۲۳ ھ [۱۹۰۵ م.] دَہ مصردا وَفَات اَتدی.

پیغمبر لَرینگ "عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامَات" سانی بَللی دَالدیر. یُوز یَگری دُورت مُونگَدَن کَانَ بولدیقارلاری مَشهُور دیر. بُولاردان اُچ یُوز اون اُچ وَا اُچ یُوز اونبَاش دانَه سی رَسول دیر. بُولارینگ ایچینَدَن هَم، آلتیسی خاص یوقاری دیر. بُولارا (أُولُوا العَزم) پیغمبر لَر دِیلَر. أُولُوا العَزم پیغمبر لَر، آدَم، نُوح، اِبْرَاهیم، مُوسى، عِیسى وَ مُحَمَّد مُصطَفى "عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام" دیر.

پیغمبر لَرینگ ایچینَدَه اوتوز اُچ دانَه سی مَشهُور دیر. بُولارینگ آدلاری: آدَم، اِدْرِیس، شِیت وَا (شِیت)، نُوح، هُود، صَالِح، اِبْرَاهیم، لُوط، اِسْمَاعیل، اِسْحاق، یَعْقُوب، یُوسُف، اَیُّوب، شَعِیب، مُوسى، هَارُون، خِضر، یُوشَعَ بِنِ نُون، اِلِیاس، اَلِیْسَع، ذُالْکِفَل، شَمْعُون، اِشْمُؤِیل، یُونُس بِنِ مَتَا، دَاوُد، سُلَیْمَان، لُقْمَان، زَکَرِیَّا، یَحْیَی، عَزِیز، عِیسى بِنِ مَرِیم، ذُوالْقَرْنِین وَ مُحَمَّد عَلَیْهِ وَعَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام دیر.

بُولاردان، دینگه یَگری سَکیزی نینگ آدلاری قُرآن کَریمَدَه بیلدیریلیدیر. شِیت، خِضر، یُوشَعَ، شَمْعُون وَ اِشْمُؤِیل بیلدیریلَمَاندیر. بُو یَگری سَکَزْدَن ذُالْقَرْنِین، لُقْمَان، عَذِیرینگ وَ خِضرینگ پیغمبر بولپ بولمادیقلاری قَطعی بَللی دَالدیر. (مَکْتُوباتِ مَعْصُومِیَه) ۲. جلد، ۳۶ لَنجی مَکْتُوبیندا، خِضر عَلَیْهِ السَّلَامینگ پیغمبر بولدییغینی بیلدیرن خَبَر لَرینگ قُوتلی بولدییغینی یازماقدا دیر. ۱۸۲ لَنجی مَکْتُوبدا، خِضر عَلَیْهِ السَّلَامینگ، اِنسان شَکیلینَدَه گوریلَمَه سی وَ بَعْضی ایشلَری اَتمَه سی، اونینگ دیری بولدییغینی گورکُزَمَز. اَللّهُ تَعَالٰی اونینگ وَ بیر کَانَ پیغمبر لَرینگ وَ وَلی لَرینگ رُوحلارینینگ اِنسان شَکیلینَدَه گوریلَمَه سینَه اِذْن بَریدیر. اولاری گورمک دیری بولدیقاریننی گورکُزَمَز، دِیمکَدَه دیر. ذُالْکِفَل عَلَیْهِ السَّلَامینگ ایکینجی آدی خَرَقَل دیر. مُونینگ اِلِیاس وَا اِدْرِیس یا دَه زَکَرِیَّا

عَلَيْهِ السَّلَام بولديغىنى آيدانلار ھەم باردىر.
إبراهيم عَلَيْهِ السَّلَام، خَلِيلُ اللَّهِ دىر. چۈنكى، مۇنىڭ قَلْبىدا، اللَّهُ تَعَالَى نىڭ سۆيگىسىدەن باشقا، ھېچ بىر مَخْلُوقىنىڭ سۆيگىسى يوقتى.
مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَام، كَلِيمُ اللَّهِ دىر. چۈنكى، اللَّهُ تَعَالَى بىلە گېلىشىدى. عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَام، كَلِمَةُ اللَّهِ دىر. چۈنكى، آتاسى يوقدۇر. دىنگە [كُن] يەنى بول، كَلِمَةُ إِلَهِهِ بىلە اَنَّهُ سىندەن دۇنياغا گەلدى. مۇنداق باشقا، اللَّهُ تَعَالَى نىڭ حِكْمَتِ دولى كَلِمە لَرىنى، وَعَظِ آدېپ، إِنسانلارنىڭ غۇلاقلارنى يېتىشىدۇردى.

آدَمِ اوغىللارنىڭ إىنگِ اُسْتىنى، إىنگِ شَرَفلىسى، إىنگِ قِيَمَتلىسى وَ مَخْلُوقلارنىڭ يارادىلماسىنا سَبَب بولان مُحَمَّد عَلَيْهِ السَّلَام، حَبِيبُ اللَّهِ دىر. اوينىڭ حَبِيبُ اللَّهِ بولدىغىنى وَ اُولاقانلىغىنى، اُسْتىنلىگىنى گورگەن زادلار غاتى كان دىر. مۇنىڭ اۋچىن، اۋنگە، مَغْلُوب بولماق، تالانگِ اَدىلمەك يالى سۆزلەر ايدىپ بولماز. قِيَامَتدا، ھەم كىشىدەن اۋنگ قېردان تۇرجاقدۇر. مَحْشَر يَرىنە اۋنگەچە گىتەككەدۇر. جَنَّتە ھەر كىمدەن اۋنگەچە گىرەككەدۇر. مُعْجِزە لارى، ساناماق بىلە تۈگەنمەز وَ ساناماغا إِنسانىڭ گۆيىچى يَتَمَز بولسا دا، مِعْرَاج مُعْجِزە سىنى يازماق بىلە، يازىلارمىزى بَرَأىلىڭ:

رَسُولُ اللَّهِ "صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" ياتىپ قا اوياندۇرىلىپ، مُبَارَك بَدَنى بىلە، مَكَّە شەرىندەن قُدُس دَاكى مَسْجِدِ اَقْصَى غا وَ اوندان گۆكلەرە وَ يَدىنچى گۆكدەن سونگ، اللَّهُ تَعَالَى نىڭ اِيسْلە دېگى يِرلەرە آلىپ گىدىلدى. مِعْرَاجە، بۇيلە ايناماق گۆرەدۇر. [إسماعىلى آزاىق فِرْقە دا بولانلار وَ اِسلامى عالم شەكلىنە بۇرۇن دىن دُشمەنلارى، مِعْرَاج بىر حال تى، دىنگە رُوح بىلە بولدى. بَدَن بىلە گىتمە دى دىيپ ويايىپ جَوانلارى آلداماغا اوغراشايرلر. بۇيلە بوزىق كىتابلارى آلمالى دال، بۇلارا آلدانمالي دالدىر.

مِراجینگ ناحیل بولدیغی، بیرکآن قِیمَتلی کِتابلاردا، مَثَلًا (شِفاءِ شَرِیف)^[۱] دَه اُوزین یازیغیدیر. تُرکچَه (سَعَادَتِ اَبَدِیَّه) آدلی کِتابدا هَم وَسِیع دُوشیندیریلیأندیر. [مَكَّة مُکَرَّمَه دَن (سِدرَةُ الْمُنتَهٰی) غا چَنلی، جِبْرائیل عَلَیْهِ السَّلَام بیلَه بیرلیکدَه گِئتدی. (سِدرَةُ الْمُنتَهٰی)، آلتینچی وِیدینجی گوکلَرده بیر آغاچ دیر کِه، تَمَام بیلگیلَر وَتَمَام دَرَجَه لَر اول یَرَدَن ایلَری گَچِپ بیلَمَز. رَسُولُ اکَرَم "صَلَّى اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّم"، سِدرَه ده، جِبْرائیل عَلَیْهِ السَّلَامی، آلتی یُوز غاناتی بیلَه اُوزشکلیندَه گوردی. جِبْرائیل عَلَیْهِ السَّلَام سِدرَه دَه غالدی. مَكَّة دَن قُدُس شَرِیفَه چَنلی وِیا یَیدینجی گوگَه چَنلی، (بُراق) اُسَتنِدَه اَلِپ گیدیلدی. (بُراق)، آق رَنکلی، قاطِرَدان کیچی وَمَرکَبَدَن اُولی بیر جَنّت حِیوانی دیر. دُنیا حِیوانلاریندان دَألدیر. ارکک لیگی، اُوزاقچیلیغی یوقدیر. غاتی تیز گیدردی. گوزینگ گورپ بیلدیگی اُوزاقلیغا آیاغینی باساردی. رَسُولُ اللّٰهُ "صَلَّى اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّم"، (مَسْجِدِ اَقْصٰی) دا، پیغمبَرلَرَه اِمَام بولپ، یاتسی وِیا اَرْتیر نَمَازی اوقیتدی. پیغمبَرلَرینگ رُوحلاری، اُوز اِنسان شَکل لَریندَه اول یَرَدَه حاضِر بولدی. (قُدُس) دان یَیدینجی گوگَه چَنلی (مِراج) آدیندأکی بیلینمَه دیک بیر نَرَدبان بیلَه بیر لَحْظَه دا چیقاریلدی. یولدا مَلْکَلَر، ساغ سولا دیزیلیمیش، رَسُولُ اللّٰهُ نِی مَدَح وَنَنا اَدَرلَرَدی. هَر گوگَه گلندَه جِبْرائیل عَلَیْهِ السَّلَام رَسُولُ اللّٰهُ نینگ تَشْرِیف اَتدیگینی خَبَر بَرِپ بُوْشلایارتی. هَر بیریندَه، بیر پیغمبَری گورپ سَلاملاشدی. (سِدرَه) ده شاشیلجاق کَأَن زادلار گوردی. جَنّت دَأکی نِعْمتلاری، جَهَنّم دَأکی عَذابلاری گوردی. جَنابِ حَقِینگ جَمالینی گورمک اَرزُوسیندان وَ دُوقیندان، جَنّت دَأکی نِعْمتلارینگ هیچ بیرینَه باقمادی.

(۱) شِفاءِ شَرِیفی یازان قاضی عِیاض مالِکی ۵۴۰ هـ. [۱۱۵۰ م.] دَه مراکش دَه وَفات اَتدی.

سِدْرَه دَن اِيلَرِيسِيْنَه، يَگَه بولِپ، نُورلارينِگ آراسيندا اِيلَرَلَه دى. مَلَكَلَرِنِگ قَلَمَلارى نينِگ سَسَلَرِنِى اَشِتِدى. يَتَمِش مُونِگ پَرَدَه دَن گِچدى. اِيكى پَرَدَه نينِگ آراسى، بَأش يُوز يِلَلِيق يول يالِتى. مُوندان سونِگ، گونش دَن پارلاقراق (زَفَرَف) آديندا بِيَر دُؤَشْگِنِگ اُسْتِنِدَه كُرسى دَن گِچدى. عَرش اِلهى غا يَتِشدى. عَرشدان، زَماندان، مَكَاندان، مادّه عَالَمَلَرِنَدَن داشارى چيقدى. جَنابِ حَقِّينِگ گَلامِنِى اَشِتَجَك مَقاما باردى.

زَمانسِيز وَمَكَانسِيز بولِپ، آخِرَتَدَه اَللّهُ تَعَالٰى نينِگ گوريلجِگى يالى، دُؤَشِينِپ بِيَلِنِمَه دِيك وَدُؤَشِينْدِيرِپ بِيَلِنِمَه دِيك بِيَر حَالدا، اَللّهُ تَعَالٰى نى گوردى. حَرْف سِيز وَ سَس سِيز بولِپ، اَللّهُ تَعَالٰى بِيَلَه گِپَلَشدى. اَللّهُ تَعَالٰى نى، تَسْبِيح، حَمْد وَ ثَنَا اِيلَه دى. سانسِيز اِكْراملارا، شَرْفَلَرَه غاويشدى. اُوزِنَه وَ اُمْتِنَا اِلٰلى وَ قَت نَمَاز فَرض اَدِيلَن بولسا هَم، مُوسى عَلَيْهِ السَّلَامِنِگ اِشارَتى بِيَلَه، اَهْسَتَه اَهْسَتَه بَأش وَ قَتَه دُؤَشِرِلىدى. مُوندان اُؤَنگِچَه، دِنِگَه اَرْتِيز بِيَلَه اِيكِندى ويا ياتسى نَمَازلار اوقيلارتى. بُو قَدَر اُوزِن سَفَرْدان وَ اِكْراملارا، اِحسانلارا غاويشانندان سونِگ وَ شاشِيلْجاق نَأچَه زادلار گورِپ اَشِيدَنَدَن سونِگ، ياتيان يَرِنَه گلدى. يَرى هُنُوز سوويمانتى. بيلدِيرْدِيكَلَرِميزِنِگ بِيَر قِسْمى، آيَه كَرِيْمَه لَر بِيَلَه، بِيَر قِسْمى هَم، حَدِيثِ شَرِيفَلَر بِيَلَه خَبَر بَرِيلَنْدِير. هَمّه سِيْنَه اِيْنَاماق وَاجِب بولماسا هَم، اَهْلِ سُنّت عَالِمَلار بيلدِيرْدِيگى اُؤچِن، بُو خَبَرلارى قَبُول اَتْمَه دِيك، اَهْلِ سُنّت دَن آيرِيلْمِش بولار. آيَه كَرِيْمَه گَه ويا حَدِيثِ شَرِيفَلَرَه اِيْنَامادِيق بولسا، كَافِر بولار.

مُحَمَّد عَلَيْهِ السَّلَامِنِگ (سَيِّدُ الْأَنْبِيَاء) بولديغىنى، يَعْنى پِيغمَبَرَلَرِنِگ "عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالتَّسْلِيمَات" اِنِگ اُسْتِنِى بولديغىنى بيلدِيرَن سانسِيز زادلاردان بِيَر نَأچَه سِنِى بيلدِيرَه لِنِگ: قِيَامَت گونى، تَمَام پِيغمَبَرَلَر "عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالتَّسْلِيمَات"، اونينِگ سانباجى نينِگ اُسْتِنِدا گولگَه لَنَجَكْدِيرَلَر.

اللَّهُ تَعَالَى، هَر پيغمبرَه، [مخلوقلاريمينگ ايچينده، سايلاپ سؤيدىگيم،
حبيبم مُحَمَّد عَلَيْهِ السَّلَامينگ پيغمبر بولديغى زَمَانَا يَتيشسَنگيز، اونگه ايمان
آدينگ وُكْمَكچى بولينگ!] دِيپ اَمَر آتدى. تَمَام پيغمبرلَر هَم، اُمّت لارينا
بُيْلَه وَصِيّت وَ اَمَر آيلَه دى.

مُحَمَّد عَلَيْهِ السَّلَام، (خَاتَمُ الْأَنْبِيَاء) دِير. يَئْنى اوندان سونگ هيچ
پيغمبر گَلَمِيَجَكدير. مُبارک رُوحى، هَر پيغمبرَدَن اُونگچَه ياراديلدى.
پيغمبرليک مَقامى، اينگ اُونگچَه اونگه بَريلدى. پيغمبرليک، اونينگ دُنياغا
تَشْرِيف اَتْمَه سى بيلَه تَمَاملاندى. عيسى عَلَيْهِ السَّلَام، قِيَامَتَه ياقين، حَضْرَت
مَهدي نينگ زَمَانيندا، گوکَدَن شاما اينجک بولسا هَم، يَر يۇزَنَه، مُحَمَّد عَلَيْهِ
السَّلَامينگ دينينى يايچاقدير. اونينگ اُمْتيندان بولجاقدير.

[هَجْرى ۱۲۹۶ وَ مِيلادى ۱۸۸۰ يِيليندا، هِنْدُوسْتاندا اِنگليسَلَرينگ
مِيدَانَه چيقاردىقلارى (قاديانى) دِييلَن آزاشىقلار، عيسى عَلَيْهِ السَّلَام اُچِين
هَم، ياراماز وَ يالان زادلار آيديارلَر. اُزُلَرِنَه مُسلمان دِيسَه لَر هَم،
اِسْلَامِيَّتِي اِيچَرَدَن ييقيأنديرلَر. مُسلمان بولمادىقلارينا فِتْوَا بَريلپيدير. بُولارا
(أَحْمَدى) هَم دِييلَمَكَدَه دِير.

هِنْدُوسْتاندا مِيدانا چيقان أَهْلِ بَدْعَت وَ زنديقلاردان بيرى، (جَمَاعَت
تَبْلِيغِيَه) فِرْقَه دِير. مُونى ۱۳۴۵ هـ. [۱۹۲۶ م.] يِيليندا، اِلْيَاس آديندا بير
جَاهِل غُوردى. (مُسلمانلار ضَلَالَتَه دُوشدى. بُولارى غُوتارماق اُچِين
دِيشيمَدَه اَمَر آلدِمْ) دِييأرتى. اُستازلارى، آزاشيق، نَظير حُسين، رَشيد أَحمَد
كَنگُوهِ وَ خَليل أَحمَد سَارَنپُورى نينگ كِتَابلاريندان اُگَرنديكلَريني آيدياردى.
مُسلمانلارى آلداماق اُچِين، هَميشَه نَمَازينگ وَ جَمَاعَتينگ أَهْمِيَّتيني آيديارلَر.
حال بُو كِه، أَهْلِ بَدْعَتينگ، يَئْنى (أَهْلِ سُنّت) مَذهَبَدَه بولمادىقلارينگ
نَمَازلارى وَ هِيچ بير عِبَادتلارى قَبُول بولماز. بُولارينگ أَهْلِ سُنّت كِتَابلارى

اوقیپ، اَوَّلًا بِدَعَتِ اِینانیشلاریندان غوتیلیپ، حَقِیقَی مُسلمان بولمالاری
 گَرک دیر. قُرآن کریمده، اُورتیگلی بیلدیریلن آیتلَرَدَن یالنکیش مَعْنِ
 چیقارانلارا (أَهْلِ بِدَعَت) وَیا (آزاشیق) دِییلر. آیتِ کریمه لَره، اؤز خائِن،
 آزاشیق فِکرلَرینَه گورَه، یالنکیش مَعْنِ بَرَن اِسلام دُشمَنلَرینا (زَنَدیق) دِییلر.
 زَنَدیقلار، قُرآن کریمی وَاِسلامِیَّتِی اَویرماگه اوغراشیأرلَر. بُولاری مِیدانا
 چیقاران وَ سَمَرِدَن وَ دُنیانینگ هَر یَرینَه یایماق اُوچین میلیارلار صَرَف اَدَن،
 اینگ اُولی دُشمَن اِنگیلسلَر دیر. اِنگیلس کافرینگ دُوزاقلارینا دُوشَن جاهِل
 وَبَدَأِیْلِ (جَمَاعَتِ تَبْلِیغِی)لار، اؤزَلَرینَه، (أَهْلِ سُنَّت) دِیپ وَنَمَاز اوقیپ،
 یالان آیدیار، مُسلمانلاری آلدایأرلَر. عِبْدُاللهِ بِنِ مَسْعُودِ دِیأرکِه، (دینی
 بولمادیغی حالدا نَمَاز اوقییان آداملار بولجاقدیر). بُولار، جَهَنمینگ دُویینده
 سونگسیر یانجاقدیرلار. بُولاردان بیر قِسمی، مُنارَه دَپَه سینداکی لَکَلک
 یُواسی یالی، اُولاقان سَلَه لَری، ساقاللاری وَ دونلاری بیلَه، آیتِ کریمه لَر
 اوقیپ، بُولارا یالنکیش مَعْنِ بَرِپ، مُسلمانلاری آلدایأرلَر. حال بُو کِه
 حَدِیثِ شَرِیفَدَه (إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صُورِكُمْ وَثِيَابِكُمْ وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ
 وَنِيَّاتِكُمْ)، (اللَّهُ تَعَالَى شَكَلَلَرِنِگیزَه وَلیاسلارینگیزَه دأل، قَلبِنِگزا وَ نِیَّتِنِگیزَه
 باقار) بُویریلدی. بَیْت:

قَدْ بُلْنَد دَارَد، دَسْتار پارَه پارَه * چُون آشیانِ لَک لَک، بَر کَلَه مُنارَه
 بُو جاهِللارینگ، اَحْمَقلارینگ یالذیراق سؤزلَرینینگ یالان بولدیقلارینی
 اِثبات اَدَن، (حَقِیقَتِ کِتَابِ اُوی)نینگ کِتابلارینا جَوَاب بَرِپ بیلَمَه دیکلری
 اُوچین، (حَقِیقَتِ کِتَابِ اُوی نینگ کِتابلاری یالنکیشدیر، بوزیقدير. بُو
 کِتابلاری اوقیمانگ) دِیأرلَر. اِسلام دُشمَنی آزاشیقلارینگ، زَنَدیقلارینگ
 اینگ اُولی عَلامَتی، اَهْلِ سُنَّت عالِملارینگ یازغیلارینا وَبُولاری نَشْر اَدَن
 حَقِیقَی دینی کِتابلارا بوزیقدير، بُولاری اوقیمانگ دِیمَه لَری دیر. اِسلامِیَّتَه

بَرْدِيكَلَرِي ضَرَرَلَارِي وَاهِلِ سُنَّتِ عَالِمَلَارِينِگِ جَوَابَلَارِي، تُرْكُچَه (فائِدَالِي بِيَلْگِيَلَر) عَرَبِي (مَعْلُومَاتِ نَافِعَه) آدَلِي كِتَابِيْمِيْزِدَا وَسِيْع يَازِيغِيلِيْدِيْر.

مُحَمَّدُ عَلَيْهِ السَّلَام، يِغْمَبَرَلَرِينِگِ اِينِگِ اُسْتِينِي، عَالَمَلَرِينِگِ رَحْمَتِي دِيْر. اَوْنِ سَكْز مُوْنِگِ عَالَم، اَوْنِگِ رَحْمَتِ دَرِيَا سِيْنِدَانِ اِسْتِفَادَه اَتْمَكْدَه دِيْر. سَوْز بِيْرِلِيگِي بِيْلَه، تَمَامِ اِنْسَانَلَارِينِگِ وَجَنَلَارِينِگِ يِغْمَبَرِي دِيْر. مَلَكْلَرَه، نَبَاتَاتَه، حَيَوَانَلَارَا وَ هَر مَادَه گَه هَم يِغْمَبَر بُولْدِيغِيْنِي بِيْلْدِيْزَنَلَر كَانْدِيْر. بَاشْغَا يِغْمَبَرَلَر، بَلَلِي بِيْر مَمْلَكْتَدَه، بَلَلِي بِيْر قَوْمَا اِيْزِيْلِيْپَتِي. رَسُوْل اَكْرَم " صَلَّيْ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم " بُولْسَا، تَمَامِ عَالَمَلَرَه، جَانَلِي، جَانَسِيْز هَر مَخْلُوقَا يِغْمَبَرَدِيْر. اللّٰهُ تَعَالٰي، بَاشْغَا يِغْمَبَرَلَرِي آدَلَارِي بِيْلَه آيْدِيْپِيْدِيْر. مُحَمَّدُ عَلَيْهِ السَّلَامِي بُولْسَا، آيْ رَسُوْلِيْم، آيْ يِغْمَبَرِيْم دِيْپِپ تَلْطِيْف بُوْريْپِيْدِيْر. بَاشْغَا يِغْمَبَرَلَرِينِگِ هَر بِيْرِيْنَه بَرِيْلَن هَر مُعْجَزَه نِيْنِگِ مَنْگَزَه شِي، اُوْزِيْنَه هَم اِحْسَان آدِيْلِيْپِيْدِيْر. اللّٰهُ تَعَالٰي، سَوْيِگِيْلِي يِغْمَبَرِيْنَه، اُوْيْلَه كَان اِكْرَامَلَار آدِيْپِيْدِيْر، اُوْيْلَه كَان مُعْجَزَه بَرِيْپِيْدِيْر كِه، بَاشْغَا هِيْچ بِيْر يِغْمَبَرِيْنَه بُوْيْلَه بَرْمَانْدِيْر. مُبَارَك بَارْمَاغِي بِيْلَه اِشَارَت بُوْيرانْدَا، آيْيِنِگِ اِيْكِي آيْريْلِمَاسِي، مُبَارَك آيَه سِيْنَا آلدِيْغِي دَاشَلَارِيْنِگِ تَسْبِيْح آيْتِمَاسِي، دَرِخْتَلَارِيْنِگِ (يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ) دِيْپِپ، اُوْزِيْنَه سَلَام بَرْمَه سِي، رَسُوْلُ اللّٰهِ يَانِيْنِدَانِ آيْريْلْدِيْغِي اُوْچِيْن، (حَنَانَه) آدِيْنْدَاكِي غُوْرِي اودِيْنِيْنِگِ سَسَلِي آغَلَامَاسِي، مُبَارَك بَارْمَاقَلَارِيْنِيْنِگِ آراسِيْنِدَانِ صَاف سُو آقْمَاسِي، آخِرْتَدَه اُوْزِيْنَه (مَقَامِ مَحْمُود)، (شَفَاعَتِ كُبْرِي)، (كُوْتُر حَوْضِي)، (وَسِيْلَه) وَ (فَضِيْلَه) آدِيْنْدَاكِي مَقَامَلَارِيْنِگِ بَرِيْلْمَه سِي، جَنَّتَه كِيْرْمَه دَن اُوْنِگِچَه، جَمَالِ اِلْهِي نِي گُوْرْمَك بِيْلَه شَرَفْلَنْمَه سِي بِيْلَه وَ دُنْيَا دَا خُلُقِ عَظِيْم، دِيْنْدَا يَاقِيْن، عِلْم، حِلْم، صَبْر، شُكْر، زُهْد، عِفَّت، عَدْل، مُرُوْت، حَيَاء، شَجَاعَت، تَوَاضُع، حِكْمَت، اَدَب، سَمَاحَت (يَغْشِيْلِيْق اَدِيْجِي)، مَرَحْمَت (رَافَت) وَ تُوْگَنْمَز بِيْتَمَز فَضِيْلَت لَار وَ شَرَفْلَر بِيْلَه، تَمَامِ

يَعْمَرُ لَرْدَن يوقارى چيقاريلميش دير. اونگه بَرِلَن مُعَجَزَه لارينگ سانينى،
الله تَعَالَى دان باشغالار بيلپ بيلمز. اونينگ دينى، تَمَام دينلارى نَسَخ
اَتَميش، گچرسيز اَتَميشدير. دينى، تَمَام دينلارينگ اينگ يَغشيسى، اينگ
اُستينى دير. اونينگ اُمْتى، تَمَام اُمْتلاردان اُستيندير. اونينگ اُمْتينينگ
اولياءسى، باشغا اُمْتلارينگ اولياءسيندان قَدَرلى راقدير.

مُحَمَّد عَلَيْهِ السَّلَامِينِگ اُمْتى نينگ اولياءسينينگ آراسيندا، رَسُوْلُ الله
نينگ خَلِيفَه سى بولماغى حَق اَدَن وَخِلَافَتَه، باشغالاردان لائِئِقراق بولان،
اماملارينگ، ولى لَرِنِك باش تاجى (أَبُو بَكْرٍ صَدِيق) "رَضَى اللهُ عَنْه"،
يَعْمَرُ لَرْدَن سونگ، گلميش وگلجک تَمَام انسانلارينگ، اينگ خيرليسى،
اينگ اُستيندير. خِلَافَت دَرَجَه سيني، شَرَفينى اُونگچَه حَق اَدَن اولدير.
مُسلمانليق مَيَدانا چيقمازدان اُونگچَه هَم، الله تَعَالَى نينگ لُطْفى وَاحْسانى
بيله، بُت لارا اِنانمادى. كافرليک وَآزاشيqliق عَييلاريندان حِفْظ اَديلدى.
[رَسُوْلُ الله نينگ، نُبُوْت دَن اُونگچَه بُت لارا اِنانديغينى سانان ويازانلارينگ
نَه قَدَر دَوَاللى وَجاهل بولديقلارينى مُوندان هَم دُوشيناماليدير.]

مُوندان سونگ، انسانلارينگ اِنگ اُستينى، فارُوقِ اَعْظَم، الله تَعَالَى
نينگ، حَبِيبِنَا دوست اَدِيب سَچديگى، اِيکينجى خَلِيفَه (عُمَرُ بْنُ
خَطَّاب) دير "رَضَى اللهُ تَعَالَى عَنْه".

مُوندان سونگ، انسانلارينگ اينگ اُستينى، رَسُوْلُ الله نينگ اُچينجى
خَلِيفَه سى، يَغشيليقلارينگ، احسانلارينگ خَزِينَه سى، حَيَاء، اِيْمَان وَعِرْفَان
چَشْمَه سى، ذُنُورَيْن (عُثْمَانُ بْنُ عَفَّان) دير "رَضَى اللهُ تَعَالَى عَنْه".

مُوندان سونگ انسانلارينگ اينگ خَيْرليسى، رَسُوْلُ الله نينگ
دُوردينجى خَلِيفَه سى، شاشيلجاق دَرَجَه دَه اُستينليکلى، الله تَعَالَى نينگ
آرسلانى (عَلِيٌّ بْنُ أَبِي طَالِب) دير "رَضَى اللهُ تَعَالَى عَنْه".

مۇندان سونگ، (حَضْرَتِ حَسَن) خَلِيفَه بولدى. حَدِيثِ شَرِيفَدَه بيلدیرلن اوتیز يىللىق خَلِيفَه ليق، مۇنينگ بيله تَمَام بولدى^[۱]. مۇندان سونگ، انسانلارینگ اینگ اُستینی، رَسُوْلُ الله نینگ "صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَیْهِ وَسَلَّم"، ایکی گوزی نینگ نُوری (حُسَيْنِ بْنِ عَلِي) دیر "رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمْ".

بُو اُستینلیکلر، ثوابینگ کأنراک بولماسی، دینِ اسلام اُوغریندا، وُطَنلارینی، سُویدیکلرینی ترک اَتَمک، باشغالاردان اُونگراک مُسلمان بولماق، رَسُوْلُ الله غا "صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَیْهِ وَسَلَّم" سونگ دَرَجَه اُویماق، اونینگ سُنَّتینه غاتی یاییشماق، دینی نی نَشْر اَتماگه اُوغراشماق، کُفری، فِتْنَه نی، فسادى اُونگله مک دیمکیدیر.

حَضْرَتِ عَلِي "رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ"، هر ناچه، اَبُو بَکَرَدَن "رَضِيَ اللهُ عَنْهُ" باشغا، هر کیمَدَن اُونگ مُسلمان بولان بولسا هَم، اول وَقْت، یاش اوغلان بولدیغی اُچین و مالی بولمادیغی اُچین وَ رَسُوْلُ الله نینگ اُییندَه وَ خِدْمَتیندا بولدیغی اُچین، اونینگ اُونگچه ایمان اَتْمَه سی، باشغالارینگ ایمان اَتْمَه سینَه، عِبرَت اَمالارینا وَ کافرلرینگ دارغاماسینا سَبَب بولمادی. حال بُو کِه بُو یله کی اُچ خَلِيفَه نینگ ایمانه گلْمَه لری، اسلامی قُوْتَلْنْدیردی. امام علی وَ اولادلاری "رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ"، رَسُوْلُ الله نینگ اینگ یاقین غارینداشی وَ رَسُوْلُ الله نینگ مُبارک غانیندان بولدیقلاری اُچین، صَدِیقِ اکْبَرَدَن وَ فَاړُوْقِ اَعْظَم دان اُستینراک دیلیپ بیلْسَه هَم، بُو اُستینلیکلری، هر لحاظدان اُستینلیک دیمک دألدير. هر لحاظدان، اول مُحْتَرَملرینگ اُونگیندَه بولمالارینی تَأْمین اَتْمَز. حَضِر عَلَیْهِ السَّلَامینگ، مُوسَى عَلَیْهِ السَّلَاما بیر ناچه زاد اُوگرتْمَه سینَه مَنگزار. [غان لحاظیندان یاقینراق

(۱) حسن بن علی، ۴۹ هـ. [۶۶۹ م.] ییلیندَه مدینَه منوره دَه زهر بریلیپ وفات اُتدی.

بولان، اُستینراک بولساتی، حَضَرَتِ عَبَّاس، حَضَرَتِ عَلَی دان اُستینراک بولارتی. غان لحاظیندان خاص یاقین بولان اَبُو طَالِب دا وَ اَبُو هَبَّ ذَه بولسا، مُؤْمِنلَرِنِگ اِیْنِگ پَسینده بولان شَرَف وَ اُستینلیک هیچ یوقدیر. [غان لحاظیندان یاقین بولدیغی اَوچین، حَضَرَتِ فَاطِمَه، حَضَرَتِ خَدِیجَه بیلَه حَضَرَتِ عَائِشَه دان "رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهَ" اُستینراکدیر. دینگه، بیر لحاظدان اُستینلیک، هر لحاظدان اُستین بولماسینی گورگرمز. بُو اَوچیندن اِیْنِگ اُستینی قایسی بولدیغینی، عالِملاریمیز باشغا باشغا آیدیدیر. حَدِیثِ شَرِیفلَرْدَن دُوشینیلدیگینه گورَه، اَوچِی هَمْ وَ حَضَرَتِ مَرِیم وَ فِرْعَوْنِیْنِگ عِیَالِی حَضَرَتِ اَسِیَه "رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهَ اَجْمَعِیْن"، دُنْیا عِیَاللاری نینگ اِیْنِگ اُستین لَرِیدیر. حَدِیثِ شَرِیفَدَه، (فَاطِمَه، جَنَّتِ عِیَاللارینِگ اُوستینی دیر. حَسَن وَ حُسَیْن هَمْ، جَنَّتِ یِگِیْتلَرینِگ اُوستینلری دیر) بُویریلیار کِه، بُو، بیرلحاظدان اُستینلیکدیر.

بُولاردان سونگ، اَصْحَابِ کِرَامِیْنِگ اِیْنِگ اُستینلری (عَشْرَه مُبَشَّرَه) دَن یَعْنِ جَنَّتِ بیلَه بُوْشَلانان اُون کِیشی دَن بولانلاردیر. بُولاردان سونگ، بَدْر غَزاسینا اِشْتِرَاک اَدَن اَوچِی یُوز اُون اَوچِی کِیشی اُستین دیر. اولاردان سونگ اُحْد غَزَا سِیْنَدَاکِی یَدِی یُوز اَرْسَلانینگ اَراسیندا بولانلارینگ هَمْ سِی، اوندان سونگ هَمْ (بِیْعَتِ رِضْوَان)، یَعْنِ دَرَحْتِیْنِگ اُستیندا رَسُوْلُ اللّٰهِ غَا سُوْز بَرَن مُونگ دُورْت یُوز کِیشی اُستین دیر.

حَضَرَتِ رَسُوْلِ اکْرَمِیْنِگ "صَلَّى اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ سَلَّمَ" یولیندا، جانلارینی، ماللارینی فِدَاء اَدَن، اونغه کُْمَک اَدَن اَصْحَابِ کِرَامِیْنِگ "رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمْ اَجْمَعِیْن" هَمْ سِی نینگ اَدلارینی، حُرْمَتِ بیلَه، سُوْیْگِی بیلَه اَیْتماغیمیز، بیزلَرَه وَاجب دیر. اولارینگ حُرْمَتینا یاراشمادیق سُوْزلَر اَیْتماغیمیز، اَصْلًا جائِز دَالدیر. اَدلارینی اَدْبَسِیْزَجَه اَیْتماق، ضَلَالَتِ دیر، یولدان آراشیقلیق دیر.

رَسُولُ اللَّهِ نِي سَوَيْنِ آدَامِينِگ، اُونینگ اَصْحَابِي نِينِگ هَمَّه سِينِي هَمَّه سَوِيْمَه سِي گِرْكَدِير. چُونِكِه، بِيَر حَدِيثِ شَرِيفَدَه، (اَصْحَابِيْمِي سَوَيْنِ، مَنِي سَوِيْدِيْگِي اُوچِين سَوِيْر. اولاري سَوِيْمَه دِيك آدَام، مَنِي سَوِيْمَه دِيك بولار. اولاري اِيْنجِيدَان، مَنِي اِيْنجِيدَار. مَنِي اِيْنجِيدَان هَمَّه، اَللّٰهُ تَعَالٰی نِي اِيْنجِيْتَمِيْش بولار. اَللّٰهُ تَعَالٰی نِي اِيْنجِيدَان آدَام، اَلْبَتَّه عَذَابِ گُورْجَكْدِير) بُوِيْرِيْلْدِي. باشغا بِيَر حَدِيثِ شَرِيفَدَه هَمَّه، (اَللّٰهُ تَعَالٰی، مَنِينِگ اُمْتِيْمَدَان بِيَر غُولِيْنَا يَغْشِيْلِيْق اَتَمَك اِيْسَلَه سَه، اُونینگ گُونْگَلِيْنَه، اَصْحَابِيْمِيْنِگ سَوِيْگِيْسِيْنِي يَرْلَشْدِيْرَر. اولارينِگ هَمَّه سِينِي جَانِي يَالِي سَوِيْر) بُوِيْرِيْلْدِي.

مُونِينِگ اُوچِين، اَصْحَابِ كِرَامِيْنِگ آراسِيْنْدَا بولان مُحَارَبَه لَرِي؛ يَارَامَاZ فِكْرَلَر بِيْلَه وَخَلِيْفَه لِيغِي اَلَه گِچِيْرَمَك، نَفْسِيْنِگ آرزُولَارِيْنِي يَرِيْنَه گِچِيْرَمَك اُوچِين اَتْدِيكَلَرِيْنِي سَاغْمَالِي دَالْدِير. بُوِيْلَه سَاغْمَاق وَمُونِينِگ اُوچِين اول مُحْتَرَمَلَرَه دِيْل اُوزَاتْمَاق، مُنَافِقْلِيْق دِير وَفَلَاكْتَه سَوِيْرْلَمَكْدِير. چُونِكِه، رَسُولُ اللَّهِ نِينِگ حُضُورِيْنْدَا اوتورماق بِيْلَه، اُونِينِگ مُبَارَك سَوُزَلَرِيْنِي اَشِيْتَمَك بِيْلَه، تَعْصُب [يَعْنِي كَجَشَمَك، بَخِيلْلِيْق] وَمَوْقِع [مَقَام] آرزُوسِي وَ دُنْيَا مُحَبَّتِي، هَمَّه سِيْنِيْنِگ قَلْبَلَارِيْنْدَان سِيْرِيْلِيْپ، گِيْدِيْپْتِي. حِرْص [دُوِيْمَازْلِيْق، باغْلِيلِيْق]، كِيْنَه وَيَامَان خُوي دان غُوتِيلِيْپ، تَرْتَمِيْز بُولِيْپْتِي لَار. اول اَعْلٰی پِيْغَمْبَرِيْنِگ "صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" اُمْتِي نِينِگ اُولِيَاءِ سِيْنْدَان بِيْرِي بِيْلَه بِيَر نَاجَه گُون بِيَر يَرْدَه بولان بِيَر آدَام، اول وَلِي نِينِگ گُوزَل خُويَلَارِيْنْدَان وَ اُسْتِيْنَلِيكَلَرِيْنْدَان اِسْتِفَادَه اَدِيَار، پَاكَلْنِيَار، دُنْيَا مُحَبَّتِيْنْدَان غُوتِيلِيَارْدَه، مُحْتَرَم اَصْحَابِ كِرَام، رَسُولُ اللَّهِ نِي "صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" هَمَّه زَادْدَان كَان سَوِيْدِيكَلَرِي، مَاللَارِيْنِي، جَانلَارِيْنِي، اُونِينِگ اُوچِين فِدَاء اَتْدِيكَلَرِي، وَطَنلَارِيْنِي تَرَك اَتْدِيكَلَرِي، اُونِينِگ، رُوحلَارَا غِذَا بولان صُحْبَتِيْنَه عَاشِق بُولْدِيقلَارِي حَالْدَا، بُولَارِيْنِگ يَامَان خُويَلَارْدَان غُوتِيلِيْپ بِيْلَمَه دِيكَلَرِي، نَفْسَلَرِيْنِيْنِگ پَاكَلْنَمَه دِيْگِي، گِچِيْپ تُوْگِيْجِي دُنْيَا جِيْغَه سِي اُوچِين اوريْشْجَاقلَارِي نَاحِيْل فِكْر اَدِيلِيْپ بِيْلَر؟ اول مُحْتَرَم لَر، اَلْبَتَّه

ھەر کیمدن پاکراکدیر. بۇلارینگ آیریلیغینی، مُحَارَبَه لارینی، ییزلر یالی بوزیق نیتلی
 اداملار منگزتمک، دُنیا اۋچین، نَفْسَلَرینینگ بوزیق ایسلک لرینَه غاویشماق اۋچین
 اۋریشدیلار دیمک هیچ یاراشار می؟ اصحاب کرام اۋچین بۇیلَه یامان زادلار گُمان
 اتمک، جائز دالدیر. بۇیلَه دین بیر آدم، هیچ فکر اتمزمی که، اصحاب کراما
 دُشمَنلیق اتمک، اولاری تریه اَدَن، یتیشدیرن، حَضَرَت رَسُولُ الله غا "صَلَّى اللهُ عَلَیْهِ
 وَسَلَّم" دُشمَنلیق اتمک بولار. اولاری یامانلاماق، رَسُولُ الله نی یامانلاماق بولار.
 مونیگ اۋچین، دینی اُستازلار بۇیردیلار که، (اصحاب کرامی مُحْتَرَم بیلمه دیک،
 اولارا حُرْمَت اتمَه دیک بیر آدم، رَسُولُ الله غا ایمان اتمَه دیک بولار). دُؤیه وَصِیقین
 مُحَارَبَه لاری، اولاری یامانلاماغا سَبَب بولپ بیلمز. بۇ مُحَارَبَه لاردا، حَضَرَت عَلَی
 غا غارش گُلنلرینگ هَمّه سینی یامان بولماقدان غُوتاران، حَتّی ثَوابا غاویشدیران
 دینی سَبَلر باردیر. حَدِیث شَرِیفَه بۇیریلدی که، (یالنگیشان مُحْتَدَه بیر ثَواب،
 دوغرینی تاپانه ایکی ویا اون ثَواب باردیر. ایکی ثَوابدان بیرنجیسی، اِجْتِهَاد اتمک
 ثَوابی دیر. ایکینجیسی، دوغرینی تاپماق ثَوابی دیر). بۇ دینینگ اولیلارینینگ
 آرلاریندا بولان چَکیشمه لر، اۋریشمالار، عِناد بیلَه، دُشمَنلیق بیلَه دال تی.
 اِجْتِهَادلاری نینگ سَبَبی بیلَه تی. اِسلامیَّتینگ امری نینگ یرینَه گتیریلمه سینی
 ایسلَه دیکلری اۋچین تی. اصحاب کرامینگ هر بیرى مُحْتَدَه تی. [مَثَلًا، عَمْرُ بْنُ
 عاصینگ "رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ" مُحْتَدَه بولدیغی، (حَدِیْقَه) ادلی کتایینگ ایکی
 یۈزدوقسان سَکْزینجی صَفْحَه سینداکی حَدِیث شَرِیفَه بیلدیریلَمکَدَه دیر.]

هر مُحْتَدَینِگ، اۋز اِجْتِهَادی بیلَه تاپدیغی، اۋگرنیدیگی بیلیمه گورَه ایش
 اتمَه سی فَرَضدیر. اۋز اِجْتِهَادی، هر نأچه، اۋزیندن اولیراق بیر مُحْتَدَینِگ
 اِجْتِهَادینا گورَه مَقْبُول بولماسا هم، ینَه اۋز اِجْتِهَادینا اۋیماسی گَرکدیر. باشغانینگ
 اِجْتِهَادینا اۋیماسی جائز دالدیر. اِمَام اعْظَم اَبُو حَنِیفَه نینگ^[۱] شاگردی بولان اَبُو

(۱) اَبُو حَنِیفَه نُعْمَان بِن ثَابِت، ۱۵۰ هـ. [۷۶۷ م.] دَه بَغْدَاد دَه وَفَات آتدی.

يُوسُفُ بَيْلَهُ مُحَمَّدٍ شَيْبَانِي وَإِمَامٍ مُحَمَّدٍ شَافِعِي نِينْگِ^[۱] شاگردى بولان أَبُو ثَوْر وَ إِسْمَاعِيلِ مُؤَدْنِي، كَأَن يَرَدَهُ، أَسْتَاذِلَارِينَا أُوَيْمَادِي لَار. أَسْتَاذِلَارِينِگِ حَرَامِ دِيدِيكَلَرِينْدَن بَعْضِيَلَارِينَا حَلَال دِيدِي لَر. حَلَال بُوَيْرْدِيقَلَارِينْدَان بَعْضِيَلَارِينَا حَرَام دِيدِي لَر. مُونْدَان أَوْتَرِي، بُولارَا كُتْنَاه إِيشَلَه دِي، يَارَاماز بولديلار دِييپ بِيْلِينْمَز. بُوَيْلَه دِييْن هِيچ يوقدِير. چُونَكِه، بُولار هَم، أَسْتَاذِلَارِي يَالِي مُجْتَهَد دِيرَلَر.

هَوًّا، حَضَرَتِ عَلِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، مُعَاوِيَه دَان وَعَمْرُو ابْنِ عَاصِ دَان رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يوقارى راق، عَالِمِ رَاقَتِي. أَوُزِينِي اولاردان آيِيرِجَاق، غَاتِي كَأَن أُسْتِينِيلِكَلَرِي بَارْدِير. إِجْتِهَادِي هَم، اول إِيكِيْسِي نِينْگِ إِجْتِهَادِلَارِينْدَان كَأَنرَاك قُوْتَلِي وَإِصَابَتَلِي تِي. يُوْنَه، أَصْحَابِ كِرَامِينْگِ هَمَّه سِي مُجْتَهَد بولديقلاري اُچِين، إِيكِي سِينِينْگِ هَم؛ بُو أُولِي إِمَامِينْگِ إِجْتِهَادِينَا أُوَيْمَالَارِي جَائِز دَالْتِي. أَوُز إِجْتِهَادِلَارِينَا كَوْرَه حَرَكَتِ آتْمَه لَرِي گِرَكْتِي.

سؤال: جَمَلِ وَصِفَيْنِ مُحَارِبَه لَارِينْدَا، مُهَاجِرلَارْدَان وَآنْصَارْدَان غَاتِي كَأَن صَحَابِي، إِمَامِ عَلِي بَيْلَه بِرْلِيكَدَه تِي. اونْگِه إِطَاعَتِ آتْدِيلَر. اونْگِه أُوَيْدِيلَار. بُولارينْگِ هَمَّه سِي مُجْتَهَد قا، إِمَامِ عَلِي غَا أُوَيْمَاجِي وَاجِب بيلدى لَر. مُونْدَان دُوشِينِيلِيَار كِه، إِمَامِ عَلِي غَا أُوَيْمَاق، مُجْتَهَد بولانلارا هَم وَاجِب مِيش. إِجْتِهَادِلَارِي أُوَيْمَاسَا هَم، اونِينْگِ بَيْلَه بِيرَلَشْمَه لَرِي گِرَكْمِيش دِيلِسَه:

جواب: إِمَامِ عَلِي غَا "رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ" أُوَيْمَانلَار، اونِينْگِ بَيْلَه بِيرْلِيكَدَه حَرَبِ آدَنَلَر، اونِينْگِ إِجْتِهَادِينَا أُوَيْدِيقَلَارِي اُچِين بِيرَلَشْمَه دِي. اُوز إِجْتِهَادِلَارِي هَم، إِمَامِينْگِ إِجْتِهَادِينَا أُوَيْغِين بولديغِي اُچِين، اولارينْگِ إِجْتِهَادِي، إِمَامِ عَلِي غَا أُوَيْمَاجِي وَاجِب گورْگِرِيپْتِي. مُونِينْگِ يَالِي، أَصْحَابِ كِرَامِينْگِ أُولِيَلَارِينْدَان كَأَنِي نِينْگِ إِجْتِهَادِلَارِي، إِمَامِ عَلِي نِينْگِ إِجْتِهَادِينَا أُوَيْمَادِي. اول أُولِي إِمَامِ بَيْلَه حَرَبِ آتْمَه لَرِي وَاجِب بولدى. اول وَقْتِ أَصْحَابِ

(۱) إِمَامِ مُحَمَّدِ بِنِ إِدْرِيسِ شَافِعِي ۲۰۴ هـ [۸۲۰ م.] دَه مَصْرِدَا وَفَاتِ آتْدِي.

کرامینگ اجتِهادلاری اؤچ دؤرلی بولپ تی. بیر قِسمی، امام علی نینگ حَقلی بولدیغینی دؤشیندی. بولارینگ، امام علی غا اویملاری واجب بولدی. بیر قِسمی بولسا، اونینگ بیلکه حرب اَدَن لَرینگ اجتِهادینی حَقلی گوردی. بولارینگ هَم، علی "رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ" بیلکه حرب اَدَنلَرَه اویملاری، اونینگ بیلکه حرب اَمّه لَری واجب بولدی. اؤچینجی قِسم، هر ایکی طَرَفَه هَم اویمازلیق، اوریشمازلیق گرکدیر دیدی. بولارینگ اجتِهادی، مُحَارِبَه لارا غاریشمازلیغی ایجاب آتدیردی. هر اؤچ قِسم هَم، اَلَبَّتّه حَقلی تی وَ ثَوَاب غازاندیلار.

سؤال: یوقاریداکى یازى، امام علی "رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ" بیلکه مُحَارِبَه اَدَن لَرینگ هَم حَقلی بولدیغینی گورگزیار. حال بُو کِه، اهلِ سُنّت عالِمَلار، امام علی نینگ حَقلی بولدیغینی، غارشیسینداکى لَرینگ یالنگیشدیقلارینی، غُذرلاری بولدیغی اؤچین، عَفُو اَدیلدیکلَرینی ویا ثَوَاب هَم اَلدیقلارینی بیلدیرمکده دیر. مُونگه نامّه دِیلِر؟

جواب: امام شافعی وَ عُمَرُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ یالی دینینگ اولیلاری، اصحابِ کرام دان هیچ بیرى اؤچین یالنگیشدی دِیمک جائز بولماز بُویردی. مُونینگ اؤچین، (اولیلار یالنگیشدی دِیمک یالنگیشدیر) بُویریپدیرلار. کیچیلَرینگ، اولیلار اؤچین، (دوغری آتدی، یالنگیش آتدی، خاهلادیق، خاهلامادیق) یالی زادلار آیتمالاری جائز دألدیر. اللّٰهُ تَعَالٰی، اَلکَریمزى اول اولیلارینگ غانلارینا بولاشدیرمادیغی یالی، بیز لر هَم، حَقلی وَ حَقسیز یالی سؤزلری آیتماقدان دِیلریمیزی غوریمالیمیز. چوقیر عالِمَلار، دَلیللری آنگلاپ وَ حَادِثَه لاری تَحْقِيق اَدِپ، امام علی حَقلی تی، غارشیسیندا بولانلار یالنگیشدی دِیسَه لر هَم، بُو سؤزلری بیلکه (عَلِی "رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ"، غارشى طَرَفدا بولانلار بیلکه گپله شپ بیلسه تی، اولارینگ هَم اؤز اجتِهادی یالی اجتِهَاد اَمّه لَرینی تَأْمِین اَدِپ بیلرتی) دِیمک ایسلاپدیرلر. نِیَّتِکِیم حَضَرَتِ

زُبَيْرِ بْنِ عَوَّامٍ، جَمَلِ مُحَارِبَةٍ سَيِّدَا، حَضْرَتِ عَلِيٍّ غَا غَارِشِي بُولْدِيغِي حَالِدَا،
حَادِثَه لَارِي يَغْشِيْرَاقِ تَحْقِيقِ آدِيْپِ، اِحْتِهَادِيْ اَوِيْرِيْلْدِي. مُحَارِبَه دَانِ گِچْدِي.
اِيْنَهه اَهْلِ سُنَّتِ عَالِمِلَارْدَانِ خَطَاْءِنِيْ جَائِزْ گُوْرَنَلَرِنِيْگِ سُوْزَلَرِي، بُوْيَلَه
دُوْشِيْنِيْلْمَه لِيْدِيْر. يُوْقْسَا، حَضْرَتِ عَلِيٍّ وَ اَوِيْنِيْگِ بِيْلَه بِيْرِيْلِيْكَدَه بُولَانلَارِ حَقِّ
يُوْلْدَا، غَارِشِي طَرْفِدَا بُولَانِ عَائِشَه صِدِّيْقَه اَنَه مِيْز وَ مُوْنِيْگِ بِيْلَه بِيْرِيْلِيْكَدَه
بُولَانِ اَصْحَابِ كِرَامِ بَاطِلِ اِيْشِدَه تِي دِيْمِيْگِ، جَائِزْ دَالْدِيْر.

اَصْحَابِ كِرَامِيْگِ بُو مُحَارِبَه لَارِي، اَحْكَامِ شَرْعِيَه نِيْگِ شَاخَه لَارِيْنْدَا
بُولَانِ اِحْتِهَادِ اَيْرِيْلِيْقَلَارِيْنْدَاتِي. اِسْلَامِيْتِيْگِ اَصْلِي، بَلْلِيْ بَاشْلِي اِيْشِلَرِيْنْدَه هِيْچ
اَيْرِيْلِيْقَلَارِي يُوْقْتِي. شُوْ وَقْتِ بَعْضِيْ كِيْشِيْلَر، مُعَاوِيَه بِيْلَه عَمْرُوْ بِنِ عَاصِ "رَضِيَّ
اللّٰهُ عَنْهُمَا"^[۱] يَالِيْ دِيْنِيْگِ اُوْلِيْلَارِيْنَا دِيْلِ اُوْزَادِيْآر، بِيْ حُرْمَتْلِيْقِ گُوْرَكُرِيْآرَلَر.
اَصْحَابِ كِرَامِيْ اِيْنِجِيْتِمَاغِيْگِ، رَسُوْلُ اللّٰهِ نِي "صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" اِيْنِجِيْتِمَاقِ
وَ كِيْچَلْتَمَكِ بُولْجَاغِيْنِيْ دُوْشِيْنِيْبِ بِيْلْمَه يَآرَلَر. اِمَامِ مَالِيْكِ بِنِ اَنَسِيْگِ (مُعَاوِيَه
غَا وَ يَا عَمْرُوْ بِنِ عَاصِه "رَضِيَّ اللّٰهُ عَنْهُمَا" سُوْگْنِ، يَامَانلَانِ آدَامِ، اولارا اَيْتِيْدِيْغِي
سُوْزَه لَآئِقِ بِيْرِ آدَامِ دِيْر. اولارا غَارِشِيْ اَدْبَسِيْزِيْلِيْكِ اَدْنَلَرَه، اَيْدَانلَارَا وَ يَازَانلَارَا آغِيْر
جَزَاءِ بَرَمَكِ گِرَكْدِيْر) بُوْيرِيْدِيْغِي، (شِفَاءِ شَرِيْف) دَه يَازِيْغِيْلِيْدِيْر. اللّٰهُ تَعَالٰی،
قَلْبِلَارِيْمِيْزِي، حَبِيْبِيْ نِيْگِ اَصْحَابِيْ نِيْگِ سُوْيْگِيْسِيْ بِيْلَه دَوْلْدِيْرَسِيْن! اول
مُحْتَرَمَلَرِي، صَالِحِ وَ مُتَّقِيْ بُولَانلَارِ سُوْيَر. مُنَافِقِ وَ شَقِيْ بُولَانِ سُوْيْمَز.

[رَسُوْلُ اللّٰهِ نِيْگِ "صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" اَصْحَابِيْنِيْگِ قَدْرلَارِيْنِي،
اُسْتِيْنِيْلِيْكَلَرِيْنِيْ اَنْگِلَپ، هَمْمَه سِيْنِيْ سُوْيْنَلَرَه، هَمْمَه سِيْنَه حُرْمَتِ اَدْنَلَرَه وَ
اولارِيْگِ يُوْلِيْنْدَا گِيْدَنْلَرَه، (اَهْلِ سُنَّتِ) دِيْيَلَر. بِيْرِ نَآچَه سِيْنِيْ سُوْيَه رِيْسِ،
بَاشْغَالَارِيْنِيْ سُوْيْمَه رِيْسِ دِيْيِپِ كَانِيْنِيْ يَامَانلَانلَارَا، بُوْ شَكْلَدَه هِيْچ يِيْرِي

(۱) مُعَاوِيَه بِنِ اَبُوْسُفْيَانِ، ۶۰ هـ. [۶۸۰ م.] دَه شَامِ دَا وَفَاتِ اَتْدِي. عَمْرُوْ بِنِ الْعَاصِ ۴۳ هـ.
[۶۶۳ م.] يِيْلِيْنْدَه مِصْرِدَا وَفَاتِ اَتْدِي.

نینگ یولیندا بولما دیقلارا، (رافِضی) وَ (شیعه) دییلر. رافِضیلار، ایران دا، هندستان دا و عراق دا کاندیر. تُرکیه ده هیچ یوق دیر. بولاردان بعضیسی، یوردیمیزداکی، مُسلمان پاک عَلویلری آلاماق اؤچین، اؤز لَرنَه (علوی) دیدی. حال بُو کِه، عَلوی، عَلی نی "رَضیَ اللّٰهُ عَنْه" سؤین مُسلمان دیمکدیر. بیر آدمی سؤیمک اؤچین، اونینگ یولیندا بولماق، اونینگ سؤیدیکلرینی سؤیمک گرکدیر. بولار، عَلی نی "رَضیَ اللّٰهُ عَنْه" سؤیان بولسا لارتی، اونینگ یولیندا گیدرلرتی. عَلی "رَضیَ اللّٰهُ عَنْه"، أَصْحَابِ کِرَامینگ هَمّه سینی سؤیرتی. ایکینجی خَلیفَه بولان عُمَرنِگ هَم "رَضیَ اللّٰهُ عَنْهُمَا" مُشاوری، دَر داورتاغی تی. فَاطِمَه "رَضیَ اللّٰهُ عَنْهَا" دان بولان غیزی اُمّ کَلثومی، عُمَرَه "رَضیَ اللّٰهُ عَنْه" نِکاح آتدی. خُطْبَه دا، حَضَرَتِ مُعاویَه اؤچین (دوغانلاریمیز، بیزدن آیریلدی. اولار کافر وَ فَاسِق دألدیر. اِجْتِهَادلاری بؤیلَه بولدی) بُوردی. اؤزینَه غارشى ساواشان طَلَحَه "رَضیَ اللّٰهُ عَنْه" شَهِید بولاندا یؤزیندن توپراقلاری سیردی. جَنَازَه نَمَازینا اؤزی اِمَام بولدی. اللّٰهُ تَعَالی، قُرآن کَریم ده، (مُؤْمِنلَرینگ دوغان بولدیغینی) بیلدیریار. فَتْح سُورَا نینگ آخِر قی آیَه کَریمه سی، (أَصْحَابِ کِرَامینگ بیریری لَری بیلَه سؤیشدیکلرینی) خَبَر بَریار. أَصْحَابِ کِرَام دان بیریسینی هَم سؤیمزلیک وَ هَلَه دُشمَنلیق اَتَمک قُرآن کَریمه اینانمازلیق بولار. اَهْل سُنّت عالِمَلار، أَصْحَابِ کِرَامینگ "رَضیَ اللّٰهُ تَعَالی عَنْهُمْ أَجْمَعین" اُسْتِیلِیکلرینی یَغْشی دُوشیندیلر. هَمّه سینی سؤیمگیمیزی امر آتدیلر. مُسلمانلاری فَلَاکْتَدَن غُوتاردیلار.

اهل بَیتی یَعْنی عَلی نی "رَضیَ اللّٰهُ عَنْه" وَ تَمَام اولادینی، نَسْلینی سؤیمَه دیکلَرَه وَ اَهْل سُنْتینگ گوز نُوری بولان بُو مُحْتَرَمَلَرَه دُشمَنلیق اَدَنلَرَه، (خارجی) دییلر. شُوقْت خارجیلارا (یَزیدی) دِیلَمکَدَه دیر. یَزیدی لَرینگ، دینلاری، ایمانلاری کَان بوزیقَدیر.

وَهَابِيلار وَ بۇيله كى مَذْهَبَسِيزلَر، قَبْرِ عَذَابى:

أَصْحَابِ كِرَامِينِگِ هَمَّه سِينى سَوِّيَأَرِيس دِييِپْ هَم، اولارينِگِ يولِيندا بولمادِيق، اَوُز بوزِيق فِكْرَلَرِنَه، أَصْحَابِينِگِ يولى دِير دِييَنَلَرَه، (وَهَابِى) دِييَلَأَر. وَهَابِيلِيق، مَذْهَبَسِيز دِينى آدَام أَحْمَدِ ابْنِ تَيْمِيَّه نِينِگِ كِتَابَلَارِينْدَأَكِ آزَاشِيق [يولْدَان آزَاشَان] فِكْرَلَرى بِيْلَه، هَمِپَر دِييَلَن اِنْگِلِيس جَاشُوسِينِگِ يالانلارِينِگِ غَارِيشِيمِينْدَان حَاصِل بولدى. وَهَابِيلار، أَهْلِ سُنَّتِ عَالِمَلارى، تَصَوُّفى پِرلَرى وَشِيعَه لارى خَاهِلَامَايَأَرلَر، هَمَّه سِينى يامانلَايَأَرلَر. دِينِگِه اَوُزَلَرِنى مُسْلِمَان سَانِیَأَرلَر. اَوُزَلَرى يالى بولمادِيقلار مُشْرِك دِييَأَر. بُولارينِگِ مَالى، جَانى وَهَابِيلار حَالال دِير دِييَأَرلَر. (إِبَاحِى) بوليَأَرلَر. نَصَّ لَارْدَان، يَعْنِى قُرْآن كَرِمْدَن وَحْدِیْثِ شَرِيفَلَرْدَن، يالَنْگِش بوزِيق مَعْنِى لَار چِيقَارِپ، مُسْلِمَانلِیغى بُو مَعْنِى لَار مِيقَا ظَنِّ اَدِیَأَرلَر. اَدْلَه شَرْعِيَه نى وَحْدِیْثِ شَرِيفَلَرِنِگِ كَأْنِینِى اِنْكَار اَدِیَأَرلَر. دَوُرت مَذْهَبِينِگِ عَالِمَلارى، أَهْلِ سُنَّتِ دَن آيِرِیلانلارِينِگِ، ضَالَّاتَه تَايِدِیْقَلَارِنى، اِسْلَامِيَّتَه كَأَن ضَرَر بَرْدِیْكَلَرِنى، بِير كَأَن كِتَابَلَارِينْدَا وَثِيقَه لَار بِيْلَه اِثْبَات اَتْدِيلَر. كَأَنرَاك وَسِيع بِيْلِگِ اَلْمَاقِ اَوْچِین تَرْكِچَه (قِیَامَتِ وَ آخِرَتِ)، (سَعَادَتِ اَبْدِيَّه) وَ عَرَبِی (مِنْحَةُ الْوَهْبِيَّه)، (اَلتَّوَسُّلُ بِالنَّبِیِّ وَبِالصَّالِحِینِ)، (سَبِيلُ النِّجَاةِ) وَ فَارسِی (سَيْفُ الْاَبْرارِ) اَدْلِی كِتَابَلارى اوقِیيْنِگِ! بُو كِتَابَلار وَ أَهْلِ بَدْعَتَه رَدِّیَه بوليپ يازِیلان بِير كَأَن قِیْمَتلى كِتَابَلار اِسْتَانْبُولدا (حَقِیْقَتِ كِتَابِ اَوِیِ) طَرَفِیْنْدَان چاپ بوليَأَندِير. (ابْنِ عَابِدِیْنِگِ)^[۱] اَوْچِینجى جِلْدِينْدَه بَغِیلار بَحْثِينْدَه وَتَرْكِچَه (نِعْمَتِ اِسْلَامِ) اَدْلِی كِتَابِينِگِ نِكَاحِ بَحْثِينْدَه، وَهَابِيلارِينِگِ

(۱) مُحَمَّدُ اَمِينِ ابْنِ عَابِدِینِ، ۱۲۵۲ هـ. [۱۸۳۶ م.] بیلیندا شام دا وَفَاتِ اَتْدى.

إباحی بولدیقلاری آچیقجه یازیغلیدیر. ایکینجی سلطان عبدالحمید خانینگ امیرال لاریندن (کاپتان دریا) ایئوب صبری پاشا^[۱] (مرآة الحرَمین) و (تاریخ وهابیان) آدلی کتابلاریندا و احمد جودت پاشا، تاریخی نینگ یدینجی جلدینده، وهابییلاری ترکچه دلی بیله اوزین اوزین یازماقدا دیرلار. یوسف نبهانی نینگ مصرده چاپ بولان عربی (شواهد الحق) آدلی کتابی هم، وهابییلارا و ابن تیمیه گه اوزین جواب برمکده دیر. بو کتابدان الکی صفحه، ۱۹۷۲م. ییلیندا استانبول دا عربی دیلده نشر اتدیگیمیز (اسلامی عالِملار و وهابییلار) آدلی کتابدا موجود دیر.

ایئوب صبری پاشا "رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى" دییار که: (وهابییلیق، ۱۲۰۵هـ. [۱۷۹۱م.]) ییلیندا عربستان شبه جزیره سینده غانلی، اشکنجه لی بیر اختلال بیله میداننه چیقادی. وهابییلیق و مذهبسزلیگی کتابلاری بیله دنیاغا یایماغا اوغراشانلاردان بیر، مصرلی محمد عبده دیر. بیر مَصُون بولان وقاهره مَصُون لوجه سینینگ باشلیقی جمال الدین افغانی غا^[۲] خیرانلیغینی آچیقجه یازان عبده اولی اسلام عالمی، ایلرچی فکر آدمی، قدرلی بَحْدُدی دییلیپ، یاش نسلینگ اوْنگینه سؤریلیدی. اهل سنتی ییقماق، اسلامیّت دارغاقماق اوچین گمینده دوران اسلام دُشمنلاری هم، دینی آدم شکلینه گیرپ، یالذیراق سؤزلر بیله مُسلمانلیقی اُوووپ، سینگیسیجه بو فننه نی کؤریکله دیلر. عبده گوکلره چیقاریلیدی. اهل سنتینگ اولی عالِملارینا، مذهب اماملارینا جاهل دیلیدی. آدلاری آیدیلماز بولدی. یُونه، اسلامیّت اوچین غانلارینی دؤگن، رسول الله نینگ "صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" عشقینا جانلارینی بَرَن آتالاریمیزینگ، شانلی شرفلی

(۱) ایئوب صبری پاشا، ۱۳۰۸ هـ. [۱۸۹۰ م.] ییلیندا وفات آتدی.

(۲) جمال الدین افغانی ۱۳۱۴ هـ. [۱۸۹۷ م.] ییلینده وفات آتدی.

شَهِیدلَرینگ پاک وَاَصیل اولادلاری، بُو پُرُوپاگندالارا وَمیلئونلارچا پُول
 بَریلیپ اَدیلَن تَبلیغلارا آلدانمادی. حَتّی، بُو شیشیرمه دینی قَهَرمانلاری
 دینگله مه دی و تانیمادی. جَنابِ حق، شَهِیدلَرینگ اولادلارینی، پَست
 جِه اَدیلَن بُو هُجُوملاردان غوریدی. شُو وَقت هَم، مَوْدودی^[۱]، سَید
 قُطب^[۲] وَحَمیدُالله وَ (جَمَاعَتِ تَبلیغچی) لار یالی مَذهَبسیزلَرینگ کِتابلاری
 تَرجمه اَدیلیپ یاش نَسَللَرینگ اَوْنِگینه سُوْریلَمکده دیر. دَو یالی اُولاقان
 تابلولار بیلَه بالاندیرا بالاندیرا مَدَح اَدیلَن بُو تَرجمه لَرده، اِسلامی
 عالِملَرینگ بیلدیردیکلَرینه اُوْیما دِیق آْزاشیق فِکرلَرینگ بولدییغینی گوریارس.
 سُو یاتار، دُشْمَن یاتماز. اَلله تَعَالی، حَبیبی، کَانَ سُوْیدِگی پَیغمبَری مُحَمَّد
 "عَلِیْهِ السَّلَام" حُرْمَتینا، مُسلمانلاری، غَفَلَت اُوْیقیدان اوْیاندیرسین.
 دُشْمَنلَرینگ یالانلارینا، اِفْتِراءلارینا آلدانماقدان مُحَافِظَه بُوْیرسین! آمین. دینگه
 دُعا اَتْمک بیلَه اَوْنِیمیزی آلدامایلینگ! اَلله تَعَالی نینگ عَادَتِ اِلهِیّه سینا
 اُوْیمان، سَبَبلَرَه یایشمان، ایشلَه مَأَن دُعا اَتْمک، اَلله تَعَالی دان مُعْجَزَه اِسْلَه
 مَک دِیمکدیر. مُسلمانلیقدا، هَم ایشلَنر، هَم ده دُعا اَدیلر. اَوْنِگچه سَبَبه
 یایشماق، سونگ دُعا اَتْمک گَرکدیر. کُفْرَدَن غُوْتیلماق اُوْچین بیرینجی
 سَبَب، اِسلامیّتِی اُوْگَرْنَمک وَ اُوْگَرْتَمکدیر. اَوَّل آخِر، اَهْل سُنّت اِعتِقادی وَ
 فَرَضلاری، حراملاری اُوْگَرْنَمک، عِیال ارکک، هَر کیمه فَرُضدیر. بیرینجی
 وَظیفَه دیر. شُو وَقت، بُولاری اُوْگَرْنَمک، غاتی آساندیر. چوْنکِه، دوغری
 بولان دینی کِتَاب یازماق وَنَشْر اَتْمک آزاددیر. مُسلمانلارا بُو حُرّیّتِی بَرَن
 دَوْلَتَه، هَر مُسلمانینگ کُْمک اَتْمَه سی گَرکدیر.

(۱) مَوْدودی، هِنْدُستانداکی (الْجَمَاعَةُ الْاِسْلَامِیّه) نینگ مَوْسُسی دیر. ۱۳۹۹ هـ. [۱۹۷۹ م.]
 ییلینده وَفات اَئدی.

(۲) سَید قُطب ۱۳۸۶ هـ. [۱۹۶۶ م.] ییلینده مِصرده اِعدام اَدیلدی.

اهل سنت اعتقادی و علم حالی اؤگرنمه دیک و اولادلارینا اؤگرنمه دیکلر، مسلمانلیقدان آیریلماق، کفر فلاکتینه دؤشمک خطریندا دیر. بؤیلکه آداملارینگ دعالاری ذاتاً قبول بولماز که، کُفردن غورینیپ بیل سینلر. رسول الله "صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" بوردی که، (علم بار بولان یرده مسلمانلیق باردیر. علم بولمادیق یرده مسلمانلیق غالماز.) یاشاماق اۋچین، ایمک، ایچمک گرک بولیشی یالی، کافرلره آلدانمازلیق، دیندان چیقمازلیق اۋچین هم، دینینگی، ایمانینگی اؤگرنمک گرکیدیر. آتا بابالاریمیز، هر وقت اۋیشرلر، دینی کتاب اوقیرلار، دینلارینی اؤگرنلرتی. دینگه، بۇ شکلده مسلمان غالدیلار. اسلامیتینگ دوقینی آلدیلار. بۇ سعادت ایشیغینی [نورینی] بیزلره، دوغری شکلده اولاشدیرپ بیلدیلر. بیزلرینگ هم مسلمان غالماغیمیز، اولادلاریمیزی ایچیمیزدأکی و داشیمیزدأکی کافرلره غاپدیرمازلیغیمیز اۋچین، بیرینجی واینک گرکلی چاره، همه زاددان اۋنگ اهل سنت عالملارینگ حاضرلادیغی علم حال کیتابلاری اوقیماق و اؤگرنمکدیر.

اولادی نینگ مسلمان بولماسینی ایسلان آتا آنه لر، اولادینا قرآن کریم اؤگرنمه لیدیرلر. فرصت آلدە قا اوقیبالینگ، اؤگرنه لینگ و اولادلاریمیزا، سۋنیمیزی دینگلارلره اؤگردە لینگ! مکتبه گیدندن سونگ اؤگرنه لری قین بولار. حتی امکانسیر بولار. فلاکت گلن سونگ، آح چکمک فایدا برمز. اسلام دُشمَنلاری نینگ، زندیقلارینگ، سۋیچی، یالديراق کیتابلارینا، جریده لرینه، جَمُوعَه، تلویزیونلارینا و رادیولارینا و فلملرینه آلدانمالی دألدير. ابن عابدین "رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى"، اۋچینجی جلدده بۋیریأر که، (هیچ بیر دینا اینانمادیغی حالدا، مسلمان گورینیپ، کُفره سَبَب بولان زادلاری مسلمانلیق میش یالی آدیپ آیدیپ، مسلمانلاری دیندان چیقارماغا اۋغراشان سینگسی کافرلره (زندیق) دیلر).

سؤال: مذهبىسىزلىرىنىڭ بوزىق كىتابلارىدىن تَرْجۇمە ادىلەن يازغىلارى اوقيان بىرى دىيار كە، (قُرآن كَرىم تَفسىرلىرىنى اوقىمالىمىز. دىنىمىزى، قُرآن كَرىمى دۇشنىمە گى، دىنى عالِملار غوماق، خَطَرلى وُقورقنىچ بىر فِكردىر. قُرآن كَرىمدە (اَى دىنى عالِملار) دىيىلَمَز. (اَى ايمان اَدَنَلر)، (اَى اِنسانلار) يالى خَطابلار غوللانيلار. مۇنىنىڭ اۋچىن، ھەر مُسلمانىنىڭ، قُرآن كَرىمى اۋزى دۇشنىچكىدىر، باشغادان غاراشمايچاقدىر).

بۇ اَدام، ھەر كىمىنىڭ تَفسىر، حَدِث اوقىماسىنى ايسلە يار. اِسلامى عالِملارنىڭ، اَھل سُنَّت اُولىلارنىڭ كَلام، فِقھ وَعِلِم حال كىتابلارنى اوقىماغى تَوَصِيه اَتْمە يار. تُركيە دِيانَت اِيشلىرى شُوراسى نىنىڭ نَشْر اَتىدىگى مِصرلى رَشيد رِضانىنىڭ^[۱] ۱۳۹۴ ھ. [۱۹۷۴ م.] تارىخ و ۱۵۷ سانلى (اِسلامدا بىرلىك و فِقھى مَذھبَلر) اَدلى كِتابى ھَم، اوقىيانلارى تَمَاماً شاشرتدى. بۇ كىتابىنىڭ بىر كَان يَرىندە، مَثَلًا اَلتىنجى كُۆزىنگىندە دىيار كە:

(مُجْتَهَد اِماملارى پِيغمَبَر كَر "صَلَوَاتُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَیْھِمْ اَجْمَعِیْنَ" قَدَر اُولاتىدىلار. حَتّٰى، پِيغمَبَرىنىڭ "صَلٰى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَیْھِ وَسَلَّم" حَدِثىنا اُومىدلىق بىر مُجْتَهَدىنىڭ سۆزىنى تَرْجىح ادىپ، حَدِثى غويدىلار. بۇ حَدِثىنىڭ نَسْخ ادىلەن بولماسى ويا اِمامىمىزنىڭ نَزدىندە باشغا بىر حَدِثىنىڭ بار بولماسى مُحْتَمَل دىر دىدى كَر.

بۇ تَقلىدچىلار، مُكَمَدە خَطَأ اَتْمە سى ويا بىلەزلىگى جائز بولان اَداملارنىڭ سۆزى بىلە عَمَل ادىپ ھَم، خَطاءدان بَرىئ بولان پِيغمَبَرىنىڭ حَدِثىنى تَرْك اَتْمَك بىلە، مُجْتَهَدلىرى تَقلىد دان ھَم آيرىلمىش بولۇپ كَر. قُراندان ھَم آيرىلمىش بولۇپ كَر. مُجْتَهَد اِمام دان باشغا ھىچ كىم قُرآن كَرىمە دۇشنىپ

(۱) رَشيد رِضا، مُحمَّد عَبدُوھىنىڭ شاگِردى دىر. ۱۳۵۴ ھ. [۱۹۳۵ م.] دا وُفات اَتدى.

بیلمز دییأرلر. فقه چیلارینگ وېؤیلکه کی تقلیدچیلارینگ مونیگ یالی سؤزلری، یهودی لردن و مسیحی لاردان نقل بولدیغینی گورگنرأر. حال بو که قرآن و حدیثه دوشینمک، فقه چیلارینگ یازدیغی کتابلار دوشینمکدن آنکساد راقدیر. عربی کلمه و اصلوبلاری هضم ادنلر، قرآن و حدیثه دوشینمک اؤچین قینچیلیق چکمزکر. الله تعالی نینگ اؤزی دینینی آچیقجه دوشیندیرماگه قادر بولدیغینا کیم منکر بولار؟ رسول الله نینگ، الله نینگ مرادینی همه کیمدن یغشی دوشیندیگینه و دوشیندیرماگه باشغالاردان گؤیچلی راک بولدیغینا کیم منکر بولیپ بیلر؟ حضرت پیغمبرینگ آچیقلامالاری ائمه کافی دالدیر دیمک، اونینگ تبلیغ وظیفه سینی کامل ادیپ یرینه گتیرپ بیلمه دیگینی آیتماغا بارار. انسانلارینگ کائی، قرآن کریمی و سنتی دوشینیپ بیلمه سه لرتی، حق تعالی، اول کتاب و سنتدکی حکملر بیلکه تمام انسانلاری مگلف اتمزدی. انسان، ایناندیغی زادلاری، دلایلری بیلکه بیلمه لیدیر. حق تعالی تقلیدچیلیغی تقبیح ادیدیر. آتا بابالارینی تقلید ائمه لرینینگ معذور گوریلمیجگینی آچیقلاپدیر. آیتلر گورگنرأر که، تقلید الله نینگ یانیندا اصلاً مقبول دالدیر. دینینگ فروع قسیمینی دلایلکرندن دوشینمک، ایمان قسیمینی دوشینمکدن آنکساد راقدیر. قین بولانی تکلیف ادن، قین بولما دیق بیلکه ناحیللی مگلف اتمز؟ بعضی نادر حادثه لرینگ حکمینی چیقارماق قین بولسا هم، بولاری بیلمزلیک و اتمزلیک حذر ساییلار. فقه چیلار، اؤز اؤزکرندن بیر کآن مسئله لر ایجاد اتدیلر. بولار اؤچین حکملر احداث اتدیلر. بولار، رأی، قیاس جلی، قیاس خفی یالی زادلاری دلیل گتیرجک بولدیلار. بولار، عقلینگ یولی بیلکه بیلگیلنمک ممکن بولما دیق عبادتالارینگ آراسینا هم داشیریلدی. بوشکلده دینی گینگیش لدیپ، بیر ناچه برابرینا چیقاردیلار. مسلمانلاری کلفته غویدیلار. من قیاسا

مُنْكَرِ كَلِمَه يَارِين. عِيَادَتِ حَقِّينْدَا قِيَّاس يوقدیر دِیَارِین. اِیمان و عِبادتِلار، حَضْرَتِ پیغمبرِینِگ و قَتینْدَا تَمَامْلانْدی. هیچ کیم، بُولارلار بیر زَادِ عِلَاوَه اَدِیپ بیلَمز. مُجْتَهِد اِماملار، اِنسانلاری تَقْلید دَن مَنع اَتْمِش، تَقْلیدِی حَرَام اَدِیدیرکِر. دِیْیَار.

مَذْهَبِسیز رَشید رِضانینِگ (اِسلامدا بیرلیک وَ فِقهی مَذْهَبَلَر) اَدَلی کِتَابینْدان خُلَاصَه اَتدِیگیمیز یوقاریدأکی یازیلار، مَذْهَبِسیز لَرینِگ هَمَّه کِتَابلاری یالی، مُسلمانلارینِگ دَوْرَت مَذْهَبِینِگ اِمَامینِی تَقْلید اَتْمَه لَرینِی مَنع اَدِیَار. هَر کیمینِگ تَفْسیر وَ حَدِیث اَوْگَرْمَه سینی اَمْر اَدِیَار. مُونْگَه نَأْمَه دِیْیَار سِینْگِیز؟

جَوَاب: مَذْهَبِسیز لَرینِگ یازغیلاری دَقَّت بیلَه اوقیلسا، آزا شِیق فِکْر لَرینِی وَ تَفَرِّقه چی نَظَرلارینِی، چَوْرِیک مَنَطِیق سَلْسِلَه لَری بیلَه وِیالْدیراق کَلِمَه لَر بیلَه آوادانلاپ مُسلمانلاری اَلْداماغا اَوْغراشدیق لاری تیز گوریلر. جاھِللار، بُو یازغیلاری مَنَطِیق، عَقْل چَهار چوبیندا، عِلْمی سانِیپ اِینانار، اَرَقَه لارینا دُؤْشَسَه لَر هَم، عِلْمی وَ قَطْعی نَظَری بولانلار، اَصْلًا بُولارینِگ دُوزاقلارینا دُؤْشَمَز.

مُسلمانلاری سونْگِسیز فَلَاکْتَه اَلِیپ گِیدَن مَذْهَبِسیز لیک خَطَرینا غارشِی یاش نَسْللری اویانْدیرماق اَوْچین اِسلامی عَالِملار "رَحْمَهُمُ اللّٰهُ تَعَالٰی"، اوندوْرَت عَصْرْدان بَأری مُونْگَلرْچَه قِیْمَتلی کِتَاب یازیدیلرلار. یوقاریدأکی سؤْالَه جَوَاب بولسین دِیْیپ، یُوسُفِ نَبْهانی نینْگ^[۱] (حُجَّه اللّٰهُ عَلٰی الْعَالَمِین) اَدَلی کِتَابی نینْگ ۷۷۱ لَنجی صَفْحَه سیندان باشلاپ، بیر مَقْدار تَرْجُمَه اَتْمَه گِی مَعْقُول گوردیک:

(۱) یُوسُفِ نَبْهانی، ۱۳۵۰ هـ. [۱۹۳۲ م.] دَه بیزوْت دا وَفَات اَتدی.

قُرآن کریم دَن اَحکام چیقارماق، هر کیمینک اَدیپ ییلجگی بیر زاد دالدیر. مُجْتَهَد اِماملار هَم، قُرآن کریم دأکی اَحکامینک هَمه سینی چیقاریپ ییلَمَچکَلری اُچین، رَسولُ الله "صَلَّى اللهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ" قُرآن کریم دأکی اَحکامی، حَدِیث شَرِیفَلر ییلَه اَچیقلاپدیر. قُرآن کریمی، دینگه رَسولُ الله "صَلَّى اللهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ" اَچیقلادیغی یالی، حَدِیث شَرِیفَلری هَم، دینگه اَصحابِ کِرام وَ مُجْتَهَد اِماملار دُوشینیپ ییلیدیرلَر وَ اَچیقلاپدیرلار.

مونی دُوشینیپ ییلَمه لری اُچین، الله تَعَالی، مُجْتَهَد اِماملارا عَقْلی وَ نَقْلی عِلملاری وَ اِدْرأک کُویچی وَ تیز ذَهْن وَ کَانَ عَقْل وَ باشغا نَاجِه اُسْتینلیکَلر اِحسان اَدیدیر. بُو اُسْتینلیکَلرینک باشیندا، تَقْواً گلیأندیر. مُوندان سونک، قَلبَلاریندأکی نُور اِلْهی گلیأندیر. مُجْتَهَد اِماملاریمیز، بُو اُسْتینلیکَلرینک کُمکَلری ییلَه، الله تَعَالی نینگ وَ رَسولُ الله نینگ کلاملاریندان اولارینک مُرادلارینی دُوشینیپدیرلَر، دُوشینیپ ییلَمه دیکلَرینی (قیاس) ییلَه ییلدیریدیرلَر. دُورت مَذْهَبینک اِمامی نینگ هر بیر، اُوز رَأیی ییلَه اَیتمادیغینی ییلدیرپ وَ شاگردلَرینَه (صَحیح حَدِیثَه دُوش گلسَنگیز، مَنینگ سؤزی غوینک. رَسولُ الله نینگ حَدِیثینا تابع بولینگ!) دیپدیر. مَذْهَب اِماملاریمیز، بُو سؤزی، اُزلری یالی مُجْتَهَد بولان چوقیرعالملارا آیدیدیرلار. بُو عالِملار، دُورت مَذْهَبینک دَلیللَرینی ییلَن، اهلِ تَرْجیح بولانلاردیر. مُجْتَهَد بولان بُو عالِملار، مَذْهَب اِمامینک اِجْتِهَادی نینگ دَلیلی ییلَه تازَه اُگرنیلَن صَحیح حَدِیثینک سَنَدلَرینی، راوی لارینی وَ قایسی نینگ سونک وارد بولدیغینی وَ یَنَه بیر نَاجِه شَرطلاری تَحْقِیق اَدیپ قایسی نینگ تَرْجیح اَدیلجگینی دُوشینرلَر. وَا مُجْتَهَد اِمام، بیر مَسْئَلَه گَه دَلیل بولجاق حَدِیث شَرِیف اُوزینَه یَتیشمَه دیگی اُچین، قیاس اَدیپ حُکم بَرمیشدیر. شاگردلری بُو مَسْئَلَه گَه سَنَد بولجاق حَدِیث شَرِیفی اُگرنپ،

باشغا دۇرلى حۇكم بَرپىدیرلَر. يۇنە شاگردلَرى بۇيُله اِجتِهَاد اَدْيَارقا، مَذهَب اِمامينگ قاعِدَه لارپندان داشارى چيقمازلار. سونگ راق گلن مُجتَهَد مُفتيلَر هَم، بۇيُله فِتوا بَرپىدیرلَر. تَمَام بۇ يازيلانلاردان بللى بوليأر كِه، دۇرت مَذهبينگ اِماملارنى وَ بۇلارینگ مَذهبلَريندَه يَتيشن مُجتَهَدلَرى تَقليد اَدَن مُسلمانلار، اَلله تَعَالى نينگ وَ رَسولى نينگ حُكملَرينَه تابع بوليأندیرلَر. بۇ مُجتَهَدلَر، قُرآن كَرِيمَدَن وَ حَدِيث شَرِيفلَرَدَن باشغالارینگ دۇشينيپ بيلميجگى حُكملى دۇشينيپدیرلَر، دۇشينديكلَرىنى بيلدیرپدیرلَر. مُسلمانلار هَم، اولارینگ كِتَاب وَ سُنَنَدَن دۇشينيپ بيلدیردیکلَرىنى تَقليد اَدیدیرلَر. چۇنكِه، خَل سۇرا نينگ قِرَق اۋچينجى آيَه كَرِيَمَه سِيندَه مَالَا، (بيلمَه يان بولسانگيز، بيلنلَرَدَن سورانگ!) بۇيريلدى.

بۇ آيَه كَرِيَمَه، هَر كيمينگ كِتَابى وَ سُنَنَتى دوعرى دۇشينيپ بيلميجگىنى، دۇشينيپ بيلمَه ديكلَرینگ هَم بولجاغىنى گورگزيان دير. دۇشينيپ بيلمَه ديكلَرینگ، قُرآن كَرِيمَدَن وَ حَدِيث شَرِيفلَرَدَن دۇشينجك بولماغا اۋغراشمالارنى دَال، دۇشيننلَرَدَن سوراپ اۋگرمَه لَرىنى اَمَر اَتَمَكَدَه دير. قُرآن كَرِيمینگ وَ حَدِيث شَرِيفلَرینگ مَعْنى لارنى هَر كيم دوعرى دۇشينيپ بيلسَه تى يَتَميش ايكي آزاشيق فِرَقَه مِيدَانَه چيقمازدى. بۇ فِرَقَه لارى چيقارانلارینگ هَمَه سى هَم چۇقير عالم تى. يۇنە هيچ بيرى، نَصَلارینگ، يَعْنى، قُرآن كَرِيمینگ وَ حَدِيث شَرِيفلَرینگ مَعْنى لارنى دوعرى دۇشينيپ بيلمَه دى. يالنگيش دۇشينيپ، دوعرى يولدان آيريلديلار. مِلْيُونلارچَه مُسلمانینگ فَلَاکَتَه سۇيُرْلَمَه سِينَه هَم سَبَب بولديلار. نَص لاردان يالنگيش مَعْنى لار چيقارماقدا، بَعْضيلارى شۇ قَدَر خَدَدان آشدیلار كِه، دوعرى يولداكى مُسلمانلارا كافِر، مُشْرِك ديجك قَدَر يولدان تايدیلار. تُرْكچَه گَه تَرْجُمَه اَدِيپ، آل آستيدان بۇ يۇۇردا سوقيلان (كَشْفُ الشُّبُهَات) آدینداكى

وَهَآئِيَّ كِتَابَدَا، أَهْلِ سُنَّتِ إِعْتِقَادَدَا بُولَان مُسْلِمَانلَارِي أَوْلَدِيرْمَك وَ مَاللَارِينِي
يَاغْمَالَامَاق مُبَاح دِير دِيلِمَكْدَه دِير.

اللَّهُ تَعَالَى، مَذْهَبِ إِمَاملَارِينِگِ إِجْتِهَادِ اَئْمَه لَرِينِي وَ مَذْهَبَلَرِينِي
غُورمالارِينِي وَ تَمَامِ مُسْلِمَانلَارِينِگِ بُو مَذْهَبَلَرِ اُسْتِينْدَه جَمْع بولمالارِينِي، دِينِگَه
سُؤيْگِيلِي پِيغَمْبَرِي نِينِگِ "صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" اُمْتِينَا إِحْسَانِ اَدِيدِير. حَق
تَعَالَى، بِير يَانْدَانِ إِعْتِقَادِ إِمَاملَارِي يَارَادِيپ، آزاشِيقلارِينِگِ، زنديقلارِينِگِ،
مُلْجِدَلَرِينِگِ وَ شَيْطَانِ اِنْسَانلَارِينِگِ إِعْتِقَادِي وَاِيمَانِي عِلْملَارِي بوزمالارِينَا مانِع
بولديغِي يَالِي، مَذْهَبِ إِمَاملَارِ هَم يَارَادِيپ، دِينِينِي بوزيلمَاقْدَانِ غُورِيپِيدِير.
مَسِيحِي لِيْقْدَا وَيَهُودِي لِيكْدَه بُو نِعْمَتِ بولمادِيغِي اُؤچِين، دِينلَارِي بوزِيلِيپ،
اوينِجَاقِ حَالِينَا گَلِيپِيدِير.

رَسُولُ اللّٰهِ نِينِگِ "صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" وَفَاتِينْدَانِ دُورْتِ يُؤزِيلِ
سُونِگِ، إِجْتِهَادِ اَدِيپِ يِيلجَكِ چُوقِيرِ عَالِمِ غَالمادِيغِينِي إِسْلَامِي عَالِملَارِ
سُؤزِ بِيرلِيگِي بِيْلَه يِيلدِيرِيلَر. شُو وَقْتِ، إِجْتِهَادِ اَئْمَه لِي دِيْنِ اَدَامِينِگِ عَقْلِ
كَسْلِي وَا دِيْنِ جَاهِلِي بولديغِي بَلْی بولار. اُولَاقَانِ عَالِمِ جَلالِ الدِّينِ
سُيُوتِي "رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالَى"^[۱]، إِجْتِهَادِ دَرَجَه سِيْنَه يَتْدِيگِينِي آيدِيپْتِي.
زَمَانِينْدَاكِي عَالِملَارِ اُوزِينَه بِير سُؤالِ سوراپ، مُونِگَه اِيكِي دُورْلِي جَوَابِ
بَرِلَن بولديغِينِي، بُولارِينِگِ قايسِينِگِ سَالِمِ راق بولديغِينِي يِيلدِيرْمَه سِينِي
آيتديلار. جَوَابِ بَرِيپِ يِيلْمَه دِي. اِيشِي نِينِگِ كَأَن بولديغِينْدَانِ، مُونِگَه
وَقْتِ آيِيرِيپِ بِيْلَمِيجَكِينِي يِيلدِيرْدِي. حَالِ بُو كِه اُوزِينْدَنِ اِيسْلَن زَادِ،
فَتَوَاءْدَا إِجْتِهَادِ اَئْمَه سِي تِي. بُو بولسا، إِجْتِهَادِ دَرَجَه لَرِينِگِ اِينِگِ
آشاغِيدِير. إِمَامِ سُيُوتِي يَالِي چُوقِيرِ بِيرِ عَالِمِ، فَتَوَاءْدَا إِجْتِهَادِدَانِ غَاچَانِ

(۱) سُيُوتِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ، ۹۱۱ هـ. [۱۵۰۵ م.] دَه مِصرِ دَا وَفَاتِ اَتْدِي.

سونگ، مُسلمانلاری مُطلق إجتِهَاد اَتمَه گَه سُویرَآنلَرَه دَالی وِیا دین جَاهِلِی دِیِلْمَزْدَه، نَآمَه دِیِلَر؟ إِمَام غَزَالِی "رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى"^[۱]، اُوز وَقْتِینْدَا مُجْتَهِد غَالِمَادِیغِی، (إِحْيَاءُ الْعُلُوم) آدلی کِتَابِینْدَا بِلدیرِیدیر.

مُجْتَهِد بولمادیق بیر مُسلمان، بیر صَحیح حَدِیث اُؤْکُرَنِپ، مَذْهَب إِمَامِیْنِگ مُونْگَه اُویمادیق بیر حُکْمِیْنِی اَتمک اُوزِیْنَه آغیر گِلْسَه، بُو مُسلمانِیْنِگ، دُورْت مَذْهَب آراسیندا، بُو حَدِیثَه اُویغین إجتِهَاد اَتمِش بولان مُجْتَهِدِی آخدارِیپ تاپماسی وَ بُو اِیشِیْنِی اونِیْنِگ مَذْهَبِیْنَه گُورَه اَتمَه سی گِرکِیدیر. اُولاقان عالم إِمَام نَوَوِی "رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى"^[۲] (رُوضَةُ الطَّالِبِیْن) آدلی کِتَابِینْدَا مُونی اُوزین آچِیقلايَندِیر. چُونْکِه، إجتِهَاد دَرَجَه سِیْنَه یِتْمَه دِیک بولانلارِیْنِگ کِتَابْدَان وَسْتَدَن أَحْکَام چِیقارمالاری جائِزْدَالدِیر. شُو وَقْت، بَعْضِی جَاهِللار، اُوزلَرِی نِیْنِگ مُطلق إجتِهَاد دَرَجَه سِیْنَه یِتْدِیکلَرِیْنِی، نَصّ لاردان، یَعْنِی کِتَابْدَان وَسْتَدَن أَحْکَام چِیقارِیپ بِلجکَلَرِیْنِی وَدُورْت مَذْهَبْدَن بِیْرِیْنِی تَقْلِید اَتمَه گَه إحتِیاج لارِیْنِیْنِگ غَالِمَادِیغِیْنِی آیدِیَارَلَر. یِیللاردان بَارِی تَقْلِید اَتْدِیکلَرِی مَذْهَبِی تَرک اَدِیَارَلَر. بوزِیق فِکِرلَرِی بِلْکَه مَذْهَبلَرِی چُؤیرِیتجک بولِیَارَلَر. بیزِیْنِگ یَالِی بولان دِینی آداملارِیْنِگ رَأِی لارِینَا اُویپ بِلْمَه رِیس یَالِی جَاهِلْجَه، اَحْمَقْجَه زادلار آیدِیَارَلَر. شَیْطَانِیْنِگ وَسُوسَه سی وَنَفْسَلَرِی نِیْنِگ تَحْرِیکِی بِلْکَه اُسْتِیْنَلِیک اِدْعا اَدِیَارَلَر. بُولْکَه سُوزلَرِی بِلْکَه، اُسْتِیْنَلِیکلَرِیْنِی دَال، اَحْمَقْلِیقَلارِیْنِی وَپَسْتِلیکلَرِیْنِی مِیدَانَه چِیقارمِیش بولدِیقَلارِیْنِی دُوشِیْنِپ بِلْمَه یَارَلَر. بُولارِیْنِگ آراسیندا، هَر کِیم تَفْسِیر اوقِیمَالِی وَتَفْسِیرْدَن وَبُخاری دان أَحْکَام چِیقارمالِی دِیْن وَیازان جَاهِللارِی وَآزاشِیقَلارِی هَم گُورِیَارِیس. ساقِین مُسلمان دوغانِیم! بُولْکَه اَحْمَقَلار بِلْکَه

(۱) إِمَام مُحمَّد غَزَالِی، ۵۰۵ هـ. [۱۱۱۱ م.] دَه طُوس شَهْرِیْنْدَه وَفَات اَتْدِی.

(۲) یَحْیِی النَّوَوِی، ۶۷۶ هـ. [۱۲۷۷ م.] دَه شَام دا وَفَات اَتْدِی.

دوستلىق اتمكەن، بۇلارى دىنى آدام سانماقدان و اوداشدىرما كىتابلارنى اوقىماقدان كوپ ساقىن! اۋز امامىنگ نىنگ مەھبەنە غاتى يابىش! دۇرت مەھبەن ايسلە دىگىنگى و خاھلادىغىنگى سايلاپ يىلرسىنگ. يۇنە، مەھبەلرىنگ آسانلىقلارنى تەقىق اتمك، يعنى مەھبەلرى (تەلىق) اتمك جائز دالدىر. [تەلىق] دىمك، مەھبەلرىنگ آسانلىقلارنى جەملەپ ادىلن بىر ايشىنگ بۇ مەھبەلەردن ھىچ بىرىنە اۋىمادىغى دىمكەدر. بىر ايشى اديارقا دۇرت مەھبەن بىرىنە اۋىاندان سونگ، يعنى بۇ ايش، بۇ مەھبە گورە صەحىح بولاندان سونگ، آيراتىن بۇيلە كى اۋچ مەھبە ھەم صەحىح و مەقۇل بولماسى اۋچىن گزكىلى زادلارا ھەم، مۇمكىن بولدىغى قەدر اۋىلسا، مۇنگە (تقوا) دىيلەر كە، كان ثواب بولار.]

حدىث شەرىفىلرى اوقىپ يەغشى دۇشنىپ بىلن بىر مۇسلمانىنگ، اۋنگچە اۋز مەھبە نىنگ دلىللرى بولان حدىث شەرىفىلرى اۋگرمە سى، سونگ بۇ حدىثلارنىڭ مەدح ائدىگى ايشلرى ادىپ، مەن ائدىگى ايشلەردن ساقىنماسى، دىن اسلامىنگ بىيىكلىگىنى، قەدىنى و اللە تەالى نىنگ و رەسۇل اللە نىنگ "صلى اللہ علیہ وسلم" آدلارى نىنگ و صىفتلارى نىنگ كمالاتىنى و رەسۇل اللە نىنگ "صلى اللہ علیہ وسلم" ياشامىنى و فضىلتلارنى و مەجىزە لارنى و دۇنيا نىنگ، آخرىتىنگ، جەننىتىنگ و جەھننىتىنگ حاللارنى و مەلەكلرى، جەنلارى و گەچەن اۋمتلارى و پەيغەمبەرلرى و كىتابلارنى و قرآن كرىمنىڭ و رەسۇل اللە نىنگ اۋستىنلىكلرىنى و اونىنگ آل نىنگ و اصحابى نىنگ "رضوان اللہ تعالیٰ علیہم اجمعین" حاللارنى و قىيامتىنگ علامتلىرىنى و يەنە ناچە دۇنيا و آخرت علملارنى اۋگرمە سى گزكەدر. رەسۇل اللە نىنگ "صلى اللہ علیہ وسلم" حدىث شەرىفىلەندە دۇنيا و آخرىتىنگ تەمام علملارى جەمە ادىلمىشىدىر.

بۇ يازدىقلارمىز دۇشينيلىندە، مۇتھىدلىرىنگى خەدىت شەرىفىلەردىن چىقاردىقلارنى دىنىي خۇكىملەرنىڭ فائىداسى بولماز دىيىن ئادامىنىڭ ئەقەدەر جاھىل بولدىغى مەيدانا چىقار. خەدىت شەرىفىلەرنىڭ بىلدىردىكلەرى سانسىز ئىلملەرنىڭ ئاراسىندا، ئىبادەتلەرنى ۋە مۇئامىلەتنى بىلدىرىن خەدىت شەرىفىلەر غاتى ئاز غالىياندىر. بەئزى ئالىملار گۆرە باش ئۇز قەدەر دىر. [تەكرار ئادىلەرنى ھەم غاتىلەمىش بولسا، ئۈچ ئۈنىڭى گەچمەز.] بۇ قەدەر ئاز خەدىت شەرىف ئاراسىندا سەھىھ بىر خەدىتنى، دۇرۇت مەذھەپنىڭ ئاممىدا ھېچ بىرى ئىنىڭ ئاشىمە دىك بولماسى فەكر ئادىپ بىلەنمەز. سەھىھ خەدىتلەرنى دۇرۇت مەذھەپنىڭ ئاممىدا ئىنىڭ ئاز بىرىسى ئادىپ ئالاندىر. ئۆز مەذھەپىداكى بىر ئىشىنىڭ، سەھىھ بولان بىر خەدىت شەرىفە ئۇيغىن بولمادىغىنى گۆرە بىر ئىسلامانىڭ، بۇ خەدىت شەرىفە گۆرە ئىجتىھاد ئاتىش بولان باشقا بىر مەذھەپ ئۇيىپ بۇ ئىشى ئاتمەسى گەركەيدىر. ئۆز مەذھەپى ئىنىڭ ئاممىسى ھەم بىلكە بۇ خەدىت شەرىفى ئاشىمەش، ئۇنە سەھىھ راق بولدىغىنى دۇشىنىدىكى ۋە سۇنغراق بولۇپ بىرىنچىسىنى نەسخ ئادەن باشقا بىر خەدىت شەرىفە ئۇيىپ ۋە مۇتھىدلىرىنگى بىلەڭگى باشقا سەبەبلەردىن ئۆتە، بۇ خەدىتنى ئادىپ ئالان دالىدىر. بىر خەدىتنىڭ سەھىھ بولدىغىنى دۇشەن بىر ئىسلامانىڭ، مەذھەپى ئىنىڭ بۇ خەدىت شەرىفە ئۇيىپ بولمادىق خۇكىمنى غۇيىپ، بۇ خەدىتە ئۇيىپ گۆزەل بولۇپ بولسا ھەم، بۇ ئادام ئۈچەن، بۇ خەدىت ئادام خۇكىم چىقاران باشقا مەذھەپى تەقلەد ئاتمەسى گەركەيدىر. چۈنكە، ئول مەذھەپنىڭ ئاممىسى، ئادامىنىڭ ئادىلەرنەن ئونىڭ بىلەمە دىكلەرنى بىلەپ، ئول خەدىت بىلە ئەمەل ئاتمەگە مانە بىر زاد بولمادىغىنى دۇشەنەيدىر. ئونىڭ بىلە بىرلىككە، بۇ ئىشى ئۆز مەذھەپى ئۇيىپ ئاتمەسى ھەم جەئزەيدىر. چۈنكە مەذھەپى ئىنىڭ ئاممىسى ئىنىڭ ئۇيىپ ئىجتىھاد ئاتمەسى، مۇتلەق بولان سالىم بىر ئادەلەكە دايانايدىر. مۇئەللىڭ بۇ ئادىلى بىلەمە يېشىنى ئىسلامەت

عُذْر ساييأندير. چۇنكى، دۇرت مَذْهَبىنگ إماملارى نىنگ هيچ بىرى،
 إِجْتِهَاد اديأرقا، كِتَابْدَان وَسْتَدَنْ آيىليأَنْ دألدير. بۇلارىنگ مَذْهَبلىرى،
 كِتَابىنگ وَسْتىنگ آچىقلامالارى دير. كِتَابىنگ وَسْتىنگ مَعْنى لارىنى
 وَحْكَمْلىرىنى مُسْلِمَانلارا آچىقلايدىرلار. اولارىنگ دۇشينيپ بىلجكلرى
 شَكْلَدَه دۇشينيديرىلر، كِتَابلارا گچىرىيدىرلر. مَذْهَب إماملارىنگ "رَحْمَهُمُ
 اللّهُ تَعَالى" بۇ ايشلىرى، دىن إسلاما اول قَدَر مُعْظَم بىر خِدْمَت دير كه، اللّهُ
 تَعَالى اَوْزلىرىنَه كَمَك اَتْمَه سَه تى، مُونى اَتْمَاگَه اِنْسَان گۇيچى يَتىشمزدى. بۇ
 مَذْهَبلر، رَسُوْلُ اللّهِ نىنگ "صَلّى اللّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" حَق يِعْمَبَر بولديغىنى وَ دىن
 إسلامىنگ صَحىح بولديغىنى بىلدىرِن اىنگ گۇيچلى وَثِيقَه لاردان بىرى دير.
 دىنى إماملارنىڭ إِجْتِهَادلارىندا بىرىرىلرىندَنْ آيىلمالارى، دىنگه
 فُرُوع دىن، يَعْنى فِقْهى مَسْئَلَه لَرْدَه دير. اُصُول دىندا، يَعْنى اِعْتِقَاددا وَ اِيْمَان
 بىلگىلرىندَه هيچ آيىلىقلارى يوقدير. دىندا ضَرْورى بىلىنَن وَ دَلِيللىرى تَوَاطُر
 بىلَه بىلدىرىلَن حَدِيث شَرِيفلَرْدَنْ اَلْيَان فُرُوع بىلگىلَرْدَه هَم، آيىلىقلارى
 يوقدير. فُرُوع دىن بىلگىلرى نىنگ بَعْضى سىندا آيىلپىدىرلار. بۇلارىنگ،
 دَلِيللَرىنىڭ قُوْتلَرىنى دۇشىنمَك دَاكى آيىلىقلىرى، مُونگه سَبَب بولپىدير.
 بۇ آزاجىق آيىلىقلارى هَم، بۇ اُمْتَه رَحْمَت دير. مُسْلِمَانلارىنگ، اِيسْلَه
 دىكلرى، رَاخْتىنا كَلَن مَذْهَبَه اُويمالارى جَائِز دير. رَسُوْلُ اللّهِ "صَلّى اللّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" بۇ آيىلىغى بوشلاپ بىلدىرىپىدير وَ بىلدىردىگى يالى بولپىدير.
 قُرْآن كَرىمَدَه وَ حَدِيث شَرِيفلَرْدَه آچىقچَه بىلدىرىلمىش بولان اِعْتِقَادى
 بىلگىلَرْدَه، يَعْنى اَيْنىلجاق زادلاردا وَ فِقْهى بىلگىلَرْدَه إِجْتِهَاد اَتْمَك جَائِز
 دألدير. ضَالَلَتَه، آزاشىقلىغا يول آچار. اُولاقان گُناهِ بولار. اِعْتِقَادى
 بىلگىلَرْدَه دَوغرى بولان بىرىچىك يول باردىر. بۇ هَم، (أَهْل سُنَّة وَالْجَمَاعَة)
 مَذْهَب دير. حَدِيث شَرِيفَدَه، رَحْمَت بولديغى بىلدىرىلَن آيىلىق، فُرُوع دا،

يَعْنِي أَحْكَامِ دَا بُولَان آيِرِيلِيْقَدِير.

دُورْت مَذْهَبِيْنِيْگِ عَمَلْدَأْكِي حُكْمَلَرِيْنِيْگِ آيِرِيلْدِيْقَلَارِي بِيْر مَسْئَلَه دَه،
اِيْچَلَرِيْنْدَنْ دِيْنِگَه بِيْرِي نِيْنِيْگِ حُكْمِي دُوغْرِي دِيْر. بُو دُوغْرِي حُكْمَلَرِي تَقْلِيْد
اَدْنَلَرَه اِيْكِي ثَوَاب، دُوغْرِي بُولْمَادِيْق حُكْمَلَرِي تَقْلِيْد اَدْنَلَرَه بِيْر ثَوَاب بَارْدِيْر.
مَذْهَبَلَرِيْنِيْگِ رَحْمَت بُولْمَاسِي، بِيْر مَذْهَبِي غُوِيْپ بَاشْغَا مَذْهَبِيْنِيْگِ عَمَلْدَأْكِي
حُكْمِيْنِي تَقْلِيْد اَتْمَانِيْنِيْگِ جَائِز بُولْجَاغِيْنِي گُوْرْگُزْيَانْدِيْر. يُوْنَه، دُورْت مَذْهَبْدَنْ
بَاشْغَا، اَهْل سُنْتَدَنْ بُولَان مَذْهَبَلَرِي وَ حَتِّيْ اَصْحَابِ كِرَامِي تَقْلِيْد اَتْمَك جَائِز
دَالْدِيْر. چُوْنَكِه، اولَارِيْنِيْگِ مَذْهَبَلَرِي كِتَابَلَارَا گِچْمَانْدِيْر، اُوْنِيْدِيْلِيْپْدِيْر. بِيْلِيْن
دُورْت مَذْهَبْدَنْ بَاشْغَانِي تَقْلِيْد اَتْمَك اِمْكَانِي غَالْمَانْدِيْر. اَصْحَابِ كِرَامِي تَقْلِيْد
اَتْمَك جَائِز بُولْمَادِيْغِيْنِي اِسْلَامِي عَالِمَلَارِيْنِيْگِ سُوْز بِيْرِيْلِيْگِي بِيْلَه بِيْلْدِيْرْدِيْكَلَرِيْنِي،
اِمَام اَبُوْبَكْر رَازِي "رَحْمَه اللّٰهُ تَعَالٰى" [۱] هَمْ، خَبَر بَرْمَكْدَه دِيْر. مَذْهَبَلَرِيْنِيْگِ وَ
مُجْتَهَدَلَرِيْنِيْگِ وَ خُصُوصاً دُورْت مَذْهَبِيْنِيْگِ اِمَامِيْنِيْگِ اُسْتِيْنِيْلِيْكَلَرِيْنِي وَ
مَذْهَبَلَرِيْنِيْگِ كِتَابْدَان وَ سُنْتَدَنْ دَاشَارِي چِيْقْمَادِيْقَلَارِيْنِي وَ اِجْمَاع بِيْلَه، قِيَاس بِيْلَه
بِيْلْدِيْرْدِيْكَلَرِي حُكْمَلَرِيْنِيْگِ اُوْز رَأْي لَارِي بُولْمَان، كِتَابْدَان وَ سُنْتَدَنْ اَلِيْنْدِيْقَلَارِيْنِي
يَغْشِي دُوْشِيْنِمَك اِيْسْلَانَلَرَه، اِمَام عَبْدُالْوَهَّابِ شَعْرَانِي نِيْنِيْگِ "رَحْمَه اللّٰهُ تَعَالٰى"
(مِيزَانُ الْكُبْرٰى) وَ (مِيزَانُ الْخِصْرِيَّه) اَدْلٰى كِتَابَلَارِيْنِي اَوْقِيْمَالَارِيْنِي تَوْصِيَّه
اَدْرِيْس. (حُجَّه اللّٰهُ عَلٰى الْعَالَمِيْنَ) اَدْلٰى كِتَابْدَان تَرْجُمَه بُو يَرْدَه تَمَام بُولْدِي.
يُوْقَارِيْدَأْكِي يَازْغِي لَارِيْنِيْگِ هَمَّه سِي، عَرَبِيْ اَصْلِيْنْدَان تَرْجُمَه اَدِيْلَنْدِيْر. تَمَام
نَشْرِيَاتَلَارِيْمِيْزْدَا بُولِيْشِي يَالِي، بُو يَرْدَه هَمْ، بَاشْغَا كِتَابَلَارْدَان اَلْدِيْغِيْمِيْز عِلَاوَه لَار
بُوْرْچَاقْلِي پَرَانْتَرِيْنِيْگِ [] اِيْچِيْنَه اَلِيْنَانْدِيْر، بُوْشَكْلَدَه عِلَاوَه لَارِيْمِيْزِيْنِيْگِ كِتَابِيْنِيْگِ
يَازْغِيَلَارِي بِيْلَه غَارِيْشْدِيْرِيْلْمَاسِي اُوْنِگَلْنَمِيْش دِيْر. (حُجَّه اللّٰهُ عَلٰى الْعَالَمِيْنَ)

(۱) اَبُوْبَكْر أَحْمَد رَازِي، ۳۷۰ هـ. [۹۸۰ م.] بِيْلِيْنْدَه وَفَات اَتْدِي.

آدلى كىتابدان يوقايدكى يازغىلارنىڭ غەربىي ۱۳۹۴ ھ. [۱۹۷۴م.] يىلىندا، اوفست يولى بىلەن ئىستانبۇل دا چاپ ادىلىپىدىر.

(قُرآن كَرىمە دىنىي عالِملار دىيىلمەن) دىيىلەن سۆز دوغرى دالدىر. دۇرلى آيە كَرىمە لَر، عالِملارى وەلىمى اۋگىياندىر. حَضَرَت عَبْدِالْغَنِى نابلوسى (حَدِيقَه) آدلى كىتابىندا بۇيرىار كە:

اَنبِيا سۇرا نىنگ، يَدىنجى آيە كَرىمە سىندە مالا، (بىلمە دىكلرېنگىزى، ذاكِرِنَه سورانگ!) بۇيرىلدى. ذِكْر، عِلْم دىمك دىر. بۇ آيە كَرىمە، بىلمە دىكلرېنگ، عالِملارى تاپىپ اولاردان سوراپ، اۋگرنمە لَرىنى اَمَر ادىاندىر. آلِ عِمْران سۇرا نىنگ يَدىنجى آيتىندا مالا، (مُتَشَابِه آيتلرېنگ مَعْنى لارنى دىنگە عالِملار دۇشىنەر) وَ اُون سَكْزىنجى آيتىندا مالا، (اللَّهُ تَعَالى نىنگ بار وَ بىر بولدىغىنى، عِلْمى بولانلار دۇشىنەر وَ بىلدىرلەر) وَفَصَّص سۇرا نىنگ سَكْسَن بىرىنجى آيتىندا مالا، (عِلْمى بولانلار، اولارا، سىزلەرە حَيْف بولسىن! ايمان ادىپ، صالِح عَمَل اَدَنلَرە اللَّهُ تَعَالى نىنگ بَرَجْگى ثوابلار، دُنْيا نِعْمَتلارېندَن يَغْشىراقدىر دىدىلەر) وَ رُوم سۇرا نىنگ اَللى آلتىنجى آيتىندا مالا، (عِلْمى وَ ايمانى بولانلار، دُنْيادا قا مُنْكَر گلدېگىنگىز قِيامَت گونى، اينهه بۇ گوندىر دىجكلردىر) وَ اِسْرأ سۇرا نىنگ يۇز سَكْزىنجى آيتىندا مالا، (عالِملار، قُرآن كَرىمى اَشىدَنده سَجْدَه اَدَرلَر وَايَه مىزدە هېچ بىر قُصُور يوقدىر. اول، بَرْدىگى سؤزدَن دانَمز دىيرلەر) وَ حَج سۇرا نىنگ اَللى دۇردىنجى آيتىندا مالا، (عالِملار، قُرآن كَرىمىنگ اللَّهُ گلامى بولدىغىنى اَنگلار) وَ عَنكَبُوت سۇرا نىنگ اَللىنجى آيتىندا مالا، (قُرآن كَرىم، عالِملارنىڭ قَلْبَلارېندا يَرلَشَندىر) وَ سَبأ سۇرا نىنگ آلتىنجى آيتىندا مالا، (عالِملار، قُرآن كَرىمىنگ اللَّهُ گلامى بولدىغىنى وَ اللَّهُ تَعَالى نىنگ رِضا سىنا غاويشدىردىغىنى بىلرلەر) وَ مُجَادِلَه سۇرا نىنگ اُون بىرىنجى آيتىندا مالا،

(عالملار جَنَّتَدَه يوقارى دَرَجَه لَر بَرِيلَجَكدير) وَ فَاطِرُ سُورَا نِينِگ يِگَرِمى يَدِينجى آيتيندا مَالاً، (اللَّهُ تَعَالَى دَان دِينِگه عِلْمى بولانلار قورقار) وَ حُجْرَات سُورَا نِينِگ اُون دُوردينجى آيتيندا مَالاً، (اينِگ دَگَرلى بولانينِگيز، اللَّهُ تَعَالَى دَان كَان قورقانينِگيزدير) بُوِيريلپيدير.

(حَدِيقَه) نِينِگ اُچ يۇز آلتميش بَاشِينجى صَفَحَه سِيندَاكى حَدِيثِ شَرِيف لَرَدَه، (اللَّهُ تَعَالَى وَمَلَكَلَر وَهَر جَانلى، اِنسانلار يَغشِيلِيق اُوْگَرَدَنَه دُعا اَدَرَلَر) وَ (قِيَامَت گونى اُونِگِجَه يِغْمَبَرَلَر، سونِگ عالِملار، سونِگ شَهِيدَلَر، شَفَاعَت اَتَجَكديرَلَر) وَ (اَيَّ اِنسانلار، بيلينِگ كِه، عِلْمِ عالِمِدان اَشِيدِيلِپ اُوْگَرِنِيلَر)، (عِلْمِ اُوْگَرِنِينِگ! عِلْمِ اُوْگَرَنِمَك عِبَادَت دير. عِلْمِ اُوْگَرَدَنَه وَ اُوْگَرَنَه جِهَاد ثَوَابى باردير. عِلْمِ اُوْگَرَنِمَك، صَدَقَه بَرَمَك ياليدير. عالِمِدان عِلْمِ اُوْگَرَنِمَك، تَهَجُّد نَمَاز اوقِماق ياليدير) بُوِيريلدى. (خُلَاصَه) اَدلى فِتْوَا كِتَابِينِگ صَاحِبى طَاهِر بُخَارى "رَحْمَه اللّهُ تَعَالَى" ^[۱] دِييار كِه: (فِقْهَى كِتَاب اوقِماق، گِيجَه لَر نَمَاز اوقِماقدان ثَوَابلى راقدير). چونَكِه، فَرَضلارى، حَرَاملارى، [عالملاردان ويا يازديقلارى] كِتَابلاردان اُوْگَرَنِمَك فَرَضدير. اُوزى اَتَمَك وَ بَاشغالارا اُوْگَرَنِمَك اُچِين فِقْهَى كِتَابلارى اوقِماق، تَسْبِيح نَمَاز اوقِماقدان ثَوَابلى راقدير. حَدِيثِ شَرِيفلَرَدَه، (عِلْمِ اُوْگَرَنِمَك، تَمَام نَفَل عِبَادتلاردان ثَوَابلى راقدير. چونَكِه، اُوزِينَه هَم، اُوْگَرَنِمَك كِشِيلَرَه هَم فَايْداسى باردير) وَ (باشغالارا اُوْگَرَنِمَك اُچِين اُوْگَرَنَن اَداما، صَدِيقلار ثَوَابى بَرِيلَر) بُوِيريلدى. اِسْلامى بيلِگِيلَر، دِينِگه اُسْتَاذدان وَ كِتَابدان اُوْگَرِنِيلَر. اِسْلامى كِتَابلارا وَ رَهْبَرَه گَرَك يوقدير دِييَنَلَر، يالانچى دير، زِنْدِيق دير. مُسْلِمانلارى اَلْداماقدان، فَلَكَتَه سُوِيرَمَكَدَه

(۱) طَاهِر بُخَارى، ۵۴۲ هـ. [۱۱۴۷ م.] بيليندَه وَ فَاَت اَندى.

دیر. دینی کیتابلاردأکی بیلگیلر، قُرآن کریمدن وَحَدِیثِ شَرِیفَلَرْدَن چیقاریلیمیشدیر. [حَدِیقَه] ^[۱] دان تَرْجُمَه، تَمَام بولدی.

اللَّهُ تَعَالٰی، رَسُولِیْنِی، قُرآنِ کَرِیمِی تَبْلِیغِ اَتَمَک، اَوْگَرْتَمَک اَوْچِین اِیْبَرْدِی. اَصْحَابِ کِرَام، قُرآنِ کَرِیم دَأکی بیلگیلری رَسُولُ اللَّهِ دان اَوْگَرْنَدِیلَر. دِینِی عَالِمَلار هَم، اَصْحَابِ کِرَامْدان اَوْگَرْنَدِیلَر. تَمَام مُسْلِمَانلار هَم، دِینِی عَالِمَلاردان وَ بُولارِینْگ کِتابلارِینْدان اَوْگَرْنَدِیلَر. حَدِیثِ شَرِیفَلَرْدَه (عِلْمِ خَزِیْنَه دِیر. اَچاری، سوراپ اَوْگَرْنَمَکدیر) وَ (عِلْمِ اَوْگَرْنِیْگ وَ اَوْگَرْدِیْگ!) وَ (هَر زادیْگ چَشْمَه سِی باردیر. تَقْوَا نِیْگ چَشْمَه سِی، عَارِفَلارِیْگ قَلْبَلاری دِیر) وَ (عِلْمِ اَوْگَرْتَمَک گُناهلارا کَفَّارَت دِیر) بُویریلدی.

إمام رَبَّانِی "رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ" (مَکْتُوبَات) آدلی کِتابی نِیْگ بیرینجی جِلدی، یُوز دوقسان اَوْچِینجی [۱۹۳] مَکْتُوبِینْدا بُویریأر کِه:

(مُکَلَّف) بولان، یَعْنِی عَاقِل وَبَالِغ بولان آدامِیْگ، اَوْنِگْچَه، اِیمانِیْی، اِعْتِقادِیْی دَوُزْلَتْمَه سِی گَرکدیر. یَعْنِی اَهْلِ سُنَّتِ عَالِمَلارِیْگ یازدیقلاری عَقَائِدِ بیلگیلری اَوْگَرْتَمَک وَ بُولارا اَوِیغِین شَکْلَدَه اِیناماقدیر. اللَّهُ تَعَالٰی، اول بَیْیَک عَالِمَلارِیْگ غَیْرَتلارِینا بول بول ثَوَاب بَرَسِین! آمِین. قِیامْتدا جَهَنَّم عَذابِینْدان غُوتِیلماق، اولارِیْگ بیلدیردیکلَرِینَه اِیناماغا باغلی دِیر. جَهَنَّمْدَن غُوتِیلجاق بولانلار، دِیْنگَه بُولارِیْگ یولِینْدا گِیدَنلَرْدِیر. [اولارِیْگ یولِینْدان گِیدَنلَرَه (سُنَّتِی) دِییلَر.] رَسُولُ اللَّهِ نِیْگ "صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" وَ اَصْحَابِی نِیْگ "رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِم اَجْمَعِین" یولِینْدا گِیدَنلَر، دِیْنگَه بُولاردیر. کِتابْدان، یَعْنِی قُرآنِ کَرِیمْدَن وَ سُنَّتْدَن، یَعْنِی حَدِیثِ شَرِیفَلَرْدَن چیقاریلان بیلگیلَرِیْگ اِیچِینْدَه دِگرلی، دِوْغری بولان، دِیْنگَه بُو اُولی عَالِمَلارِیْگ، کِتابْدان

(۱) حَدِیقَه نِیْگ مُؤَلَّفِی عَبْدُ الْغَنِی نَابِلَوْسِی، ۱۱۴۳ هـ. [۱۷۳۱ م.] ییلِینْدَه وَفَاتِ اَتدی.

وَسُنَّتَدَن دُوشینیپ بیلدیردیکلری بیلگیلر دیر. چونکه، هر اهل بدعت، یعنی هر تَجَدُّدی و هر (آزاشیق) و مذهبسیز آدام، بوزیق فِکرلَرینی، غیسغا عقلی بیلَه، کتابدان و سُنَّتَدَن چیقاردیغینی آیدیار. اهل سُنَّت عالماری کؤلگه له مگه، کیچلتمه گه اُوغراشیار. دیمک که، کتابدان و سُنَّتَدَن چیقاریلدیغی بیلدیریلن هر سؤزی، هر یازغینی دوغری سانمالی دأل، یالديراقلی پروپاگاندالارینا آلدانمالی دألدير.

اهل سُنَّة وَالْجَمَاعَة عالمالارینگ بیلدیردیگی دوغری اعتقادی آچیقلاماق اُوچین، بَیِّک عالم حَضَرَت ثورُوشْتی نینگ (الْمُعْتَمَد) آدلی فارسی کتابی غاتی دگرلی دیر و آچیق یازیلیپدیر. راختجه دُوشینیلیپ بیلر. [حَقِیْقَت کِتَاب اُوی)، ۱۴۱۰ هـ. [۱۹۸۹ م.] ده چاپ آتدیرپیدیر. فَضْلُ الله بِن حَسَن ثورُوشْتی، حَنَفِی فِقْهَی عَالِمَلارَداندير. آلتی یوز آلتَمِش بیر هِجری ۶۶۱ م. [۱۲۶۳] ییلیندا وَفَات آتدی.]

عَقَائِدِی، یعنی اینانیلحاق بیلگیلری دُوزَلْتدیكَدَن سونگ، (حَال)، (حَرَام)، (فَرَض)، (وَاجِب)، (سُنَّت)، (مَنْدُوب) و (مَكْرُوه) بولان زادلاری، اهل سُنَّت عالمالارینگ یازدیقلاری فِقْهَی کِتَابلارَدان اُوْگَرْنَمک و بُولارا اُیْماق گِرَکَدیر. بُو عالمالارینگ اُسْتِیْنیلیکلَرینی آنْگلاپ بیلْمَه دیک بولان جاھِللارینگ چیقاردیقلاری آزاشیق کِتَابلاری اوقیمالی دألدير. الله غورپسین! اِعْتِقَاد اَدیلجَک زادلاردا اهل سُنَّت مَذْهَبَه اُیْمادیق اینانیشی بولان مُسْلِمَانلار، اَخِرْتَدَه جَهَنَّمَه گِیرْمَکَدَن غُوتیلیپ بیلْمَز. ایمانی دوغری بولانینگ عِبَادَتیندا غاوشاقلیق بولسا، تَوْبَه اَتْمَه سَه هَم، عَفْو اَدیلیپ بیلر. عَفْو اَدیلْمَه سَه هَم، عَزَابینی چَکَدیکَدَن سونگ، جَهَنَّمَدَن غُوتیلار. ایشینگ باشی، اِعْتِقَادی دُوزَلْتَمَکَدیر. خواجه عُبَیدُ الله اَحْرار "قَدَسَ الله تَعَالٰی سِرُّهٗ الْعَزِيزُ"^[۱] بُویدی که: (تَمَام کَشْفَلَری، گَرَامَتلاری

(۱) عُبَیدُ الله اَحْرار، ۸۹۵ هـ. [۱۴۹۰ م.] ییلینده سَمَرَقَنْد دا وَفَات آتدی.

مانگه بَرَسَه لَر، فَقَط، أَهْلِ سُنَّتِ وَالْجَمَاعَتِ إِعْتِقَادِی بَرَمَه سَه لَر، اَوْزِمِی خَرَاب بیلرین. کَشَف وَکَرَامَتِیم بولماسا وَقْبَاحَتِیم کَانَ بولسا، فَقَط أَهْلِ سُنَّتِ وَالْجَمَاعَتِ إِعْتِقَادِ إِحْسَانِ اَتَسَه لَر، هِیچ غایغیرمارین).

شُو وَقْت، هِنْدُستان دا مُسلمانلار هِیچ کیمسینر غالدی. دین دُشمنلاری هَر طَرَفْدان حَمَلَه اَدیار. شُو وَقْت، إِسلاما خِدْمَتِ اَوْچین بیر پُول بَرَمک، باشغا وَقْت بَرِلَن مُونگلرچَه پُولدان کَانزَأک تَوابدیر. إِسلاما اَدیلجک اینگ اُولی خِدْمَت، أَهْلِ سُنَّتِ کِتَابلاری، اِیمان وَ إِسلامی کِتَابلاری آلِیپ، اوبالارا، یاش یِیگیتلَرَه پایلاماق بیلَه بولار. قایسی طالِعلی، بَحْتِیار آداما بُو خِدْمَتِی نَصِیب اَتَسَه لَر، کَانَ بَکَنسین. کَانَ شُکر اَتسین. إِسلاما خِدْمَتِ اَتَمک هَر وَقْت تَوابدیر. فَقَط، إِسلامینگ ضَعِیف بولدِیغی، یالانلار بیلَه، اِفْتِرْءالار بیلَه، مُسلمانلیق یوق اَدیلَمَه گَه اُوغراشیلدِیغی بُو وَقْتدا، أَهْلِ سُنَّتِ إِعْتِقَادِی نَشْر اَتَمَه گَه غَیْرَتِ اَتَمک، غات غات کَانزَأک تَوابدیر. رَسُولُ الله "صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ"، اَصْحَابِ کِرَامینا غارشِی بُویردی کِه، (سِیزلَر اَوِیلَه بیر وَقْتدا گلدینگیز کِه، اَلله تَعَالٰی نینگ اَمْرِ لَرینْدَن وَ نَهی لَرینْدَن اوندان اودا دوقزینا اُوئیپ، اوندان بیرینَه اُویماسانگیز، هَلاک بولارسینگیز. عَذاب گوررسینگیز! سِیزلَرْدَن سونگ، اَوِیلَه بیر وَقْت گلجک کِه، اول وَقْت، اَمْرِ لَرینگ وَ نَهی لَرینگ دینگَه اوندان بیرینَه اُویمان غوتیلجاقدیر). [مَشْکاتُ الْمَصَابِیح] جلد ۱۷۹-۱۸۰ لَنجی صَفْحَه سیندا وَ تِرْمِزی، کِتَابُ الْفِتَنِ ۷۹ لَنجی باب دا مَوْجُود دیر.] بُو حَدِیثِ شَرِیفَدَه بیلدیریلَن وَقْت، اِینَهَه بُو وَقْت دیر. کافرلَر بیلَه جِهَادِ اَتَمک، مُسلمانلارا هُجُوم اَدَنلَری تانِیماق، اولاری سؤیمزلیک گرکدیر. [زور غُوللانِیپ اَدیلَن جِهَادِی حُکُومَتِ اَدَر. دُولتینگ عَسْکَری اَدَر. مُسلمانلارینگ بُوِیلَه جِهَادِ اَتَمَه سی، عَسْکَر بولِیپ، حُکُومَتینگ بَرَدِیگی وَظِیفَه نی یَرینَه گتیرمک بیلَه بولار. جِهَادِ قُولی نینگ

جِهَادِ قَتْلِي دَان، يََعْنِي سَوْز وَ يازغى بيلَه بولان جهاديڭ، زور غُوللانيپ
 اديكن جهاددان فَضِيلَتلى راق بولديغى، آلتَميش باشينجى مَكْتُوبدا هَم
 يازيغليدير. [اهلِ سُنَّتِ عالِملارينِگ كِتابلارينى، سَوْزَلَرينى نَشْر اَتْمَك اوچين،
 اهلِ كَرَامَت بولماق، عالم بولماق شَرَط دَالدير. هَر مُسلمانينِگ مُونى اَتْمَك
 اوچين غَيْرَت اَتْمَه سى گركدير. فُرْصَتى غاچيرمالى دَالدير. قِيَامَتدا هَر
 مُسلمانا، مُونى سوراجاقلار، اسلاما نَامَه اوچين خِدْمَت اَتْمَه دينِگ دِيچَكَلَر
 دير. عِلْمِ حال كِتابلارى نَشْر اَتْمَك اوچين اوغراشماديقلار، دينى عِلْملارى
 نَشْر اَدَن مُؤَسَّسَه لَرَه، كيشيلَرَه كُمَك اَتْمَه ديكَلَرَه، كَان عَذَاب بَرِيلچَك دير.
 عُذْر، بَهَانَه، قَبُول اَدِيلَمِيچَكدير. پيغمبَرَكِر "عَلَيْهِمُ السَّلَام"، انسانلارينِگ
 اينِگ اُسْتِينلَرى، اينِگ دگرلِيلرى قا، هيچ رَاخَت اوْتورماديلار. اَللّهُ تَعَالَى
 نينِگ دينينى، سَعَادَتِ اَبَدِيَه يوليني نَشْر اَتْمَك اوچين، گيجَه گونديز غَيْرَت
 اَتديلَر. مُعْجَزَه ايسلَانلَرَه هَم، (مُعْجَزَه نى اَللّهُ تَعَالَى يارادار. مَنِينِگ
 وَظِيفَام، اَللّهُ تَعَالَى نينِگ دينينى بيلديرْمَك دير) بُو يولدا
 ايشلَه يارقالار، اَللّهُ تَعَالَى هَم، كَمَك اديپ، مُعْجَزَه يارادارتى. بيزينِگ هَم،
 اهلِ سُنَّتِ عالِملارينِگ "رَحْمَهُمُ اَللّهُ تَعَالَى" كِتابلارينى، سَوْزَلَرينى نَشْر
 اَتْمَكِيمِز وَ كافِرلَرينِگ، دُشْمَنلَرينِگ، مُسلمانلارا اِفْتِرَاء وَ اَذِيَّت اَدَنلَرينِگ،
 بَد، پَسْت، يالانچى بولديقلارينى، ياش كيچيلَرَه، دوستلارا بيلديرْمَكِيمِز
 گركدير. [بُولارى بيلديرْمَك، غِييَت بولماز. اَمْرِ مَعْرُوف بولار.] بُو يولدا
 مالى بيلَه، گُوِيچى بيلَه، شُغلى بيلَه غَيْرَت اَتْمَه ديكَلَرَه، عَذابدان غُوتيلپ
 بيلَمِيچَكديرَلَر. بُو يولدا اوغراشيارقا، قينچيليق، شِگْنَجَه چَكْمَه گى اُولاقان
 سَعَادَت، اُولى غازانچ بيلمَه ليدير. پيغمبَرَكِر "عَلَيْهِمُ الصَّلَوَات"، اَللّهُ تَعَالَى
 نينِگ اَمْرلَرينى بيلديريارقا، جاهللارينِگ، بَد اَصِل لارينِگ هُجُوملارينا دُچار
 بولاردى. كَان قينچيليق چَكْيَارتى لَر. اول مُحْتَرَملَرينِگ اينِگ اُسْتينى،

سایلانانی، اللّٰهُ تَعَالٰی نینگ سۆیگیلیسی بولان مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَام، (مَنینگ چکدیگیم اَذِیّت یالی، هیچ بیر پیغمبر اَذِیّت گورمه دی) بُویردی. (مکتوبات) دان تَرْجَمَه تمام بولدی.

[هَر مُسلمانینگ، اَهْلِ سُنّتِ اِعتقادى اَوُگَرَمَه سى وَ سۆزى گچن لَرَه اَوُگَرَمَه سى گَرکدیر. اَهْلِ سُنّتِ عالِمَلاَرینگ سۆزَلَرینی بیلدیرن کِتابلاری وَ جَریده لَرى تاپپ، اَمالی، بُولاری، یاش کیچیلَره تانیشلارا اِیَرَمَه لى. اوقیمالاری اُچین اَوُغراشمالیدیر. اِسلامینگ دُشمن لارینینگ اِیچ یُزَلَرینی اچیقلاَن کِتابلاری هَم نَشر اَتمَه لیدیر].

یَر یُزینَدَه بولان تمام مُسلمانلارا دوغرى یولی گورکَزَن وَ مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَامینگ دینی، اَویریلْمان، بوزیلْمان اَوُگَرْنامیزَه رَهبر بولان (اَهْلِ سُنّتِ عالِمَلاَر)، دُورت مَذْهَبینگ اِجْتِهَاد دَرَجَه سینَه یَتِشَن عالِمَلاَردیر. بُولارینگ اینگ اُولیالاری، دُورت بَییک ذات بولپ، بیرینجیلری، اِمَام اَعْظَم اَبُوْحَنِفَه نُعْمَان بِنِ ثَابِت دیر "رَحْمَه اللّٰهُ تَعَالٰی". اِسلامی عالِمَلاَرینگ اینگ اُولیالارینداندیر. اَهْلِ سُنّتینگ رَئِیسی دیر. حال تَرْجَمَه سى تُرکچَه (سَعَادَتِ اَبْدِیّه) وَ (فائِدا لى بیلگیلَر) اَدلى کِتابلاردا اوزین یازغیلیدیر. هِجَرَتینگ سَکَسَن [۸۰] لَنجی ییلیندا کوفَه دَه تَوَلْد، ۱۵۰هـ. [۷۶۷م.] ییلیندا بَغْداد دا شَهِید اَدیلدی.

ایکینجیسی، اِمَام مَالِک بِنِ اَنَس "رَحْمَه اللّٰهُ تَعَالٰی"، غاتی اُولى عالم دیر. هِجَرَتینگ دوقسان [۹۰] لَنجی ییلیندا مَدِیْنَه مُنَوَّرَه دَه تَوَلْد، ۱۷۹هـ. [۷۹۵م.] ییلیندا شول یَرَدَه وَفات اَتدیگی، سَکَسَن دوقز ییل یاشادیغى اِبْنِ عابِدین دَه یازغیلیدیر. بابا سى، مَالِک بِنِ اَبی عامِر دیر.

اُچینجیسی، اِمَام مُحَمَّد بِنِ اِدْرِیس شَافِعی "رَحْمَه اللّٰهُ تَعَالٰی" بولپ، اِسلامی عالِمَلاَرینگ گوز نُورى دیر. هِجَرَتینگ یُز اَللى [۱۵۰] لَنجی ییلیندا،

فَلَسْطِين دَه، عَزَّه دَا تَوَلَّد، ۲۰۴هـ. [۸۲۰ م.] ییلیندا مِصرِدا وَفَات اَتدی.
 دُورْدینجیسی، اِمَام اَحْمَد بِن حَنْبَل "رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی" بولپ،
 هَجَرْتِیَنگ یُوز اَلْتَمِش دُورْدینجی [۱۶۴] ییلیندا بَغْدَاد دَا تَوَلَّد، ۲۴۱هـ.
 [۸۵۵ م.] ییلیندا شول یَرْدَه وَفَات اَتدی. اِسْلَام بِناءِسی نِیَنگ سْتُون
 بُیادی دیر "رَحْمَةُ اللهِ عَلَیْهِم اَجْمَعِیْن".

شُو وَقْت، بُو دُورْت اِمَام دَان بَیْرِنَه اُویمادیق بَیْر اَدَام، اُولاقان خَطَرْدَا
 دیر. دوغری یولدان تایمیشدیر. بُولاردان باشغا اَهْل سُنْت عَالِمَلار کَان
 بارتی. اولارینگ هَم دوغری مَذْهَبَلَری بارتی. یُونَه، وَقْت گَچْدیکچَه،
 مَذْهَبَلَری اُونُودیلدی. کِتابلارا گَچیریلپ بولمادی. مَثَلًا (فُقَهَاءِ سَبْعَه)
 دِیْلَن، مَدِیْنَه دَاکِی یَدِی اُولی عَالَم وَ عُمَر بِن عَبْدِ الْعَزِیز، سُفْیَان بِن
 عُیْنَه^[۱]، اِسْحاق بِن رَاهَوِیَه، داوُد طائی، عامر بِن شَرَحِیل شَعْبِی، لَیْث بِن
 سَعْد، اَعْمَش، مُحَمَّد بِن جَرِیر طَبْرِی، سُفْیَان ثَوْرِی^[۲] وَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ اَوْزَاعِی
 "رَحْمَهُمُ اللهُ تَعَالٰی" بُولاردان دیر.

اَصْحَابِ کِرَامِیَنگ هَمَّه سِی "رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُمْ اَجْمَعِیْن"، حَق یولدا،
 هِدَايَت ییلدیزلارِیتی. هَر بیری، تَمَام دُنْیا نِی دوغری یولا گَتیْرماگَه کافِی تِی.
 مُجْتَهَد تِی لَر. هَمَّه سِی اَوْز مَذْهَبِیْنْدَه تِی. کَوِیْسِیْنِیَنگ مَذْهَبَلَری بَیْرِیْرِنَه
 مَنگَرَه یَاَرْتِی. یُونَه، مَذْهَبَلَری جَمْع لَنَمَه دِیگی، کِتابلارا یازیلمادیغیندان، اولارا
 اُویماغیمیز مُمکِن دَالدیر. دُورْت اِمَامِیَنگ مَذْهَبَلَرِی، یَعْنِی اِنَانِیلْجاق وَ
 اَدِیلْجک زادلاردا بیلدیردیکلَرِی، اَوْزَلَرِی وَ شَاگِرْدَلَرِی جَمْع لَه دِی،
 اَچِیقْلادی. کِتابلارا یازیلدی. شُو وَقْت، هَر مُسْلِمَانِیَنگ، اَدِی گَچَن دُورْت
 اِمَام دَان بَیْرِیْنِیَنگ مَذْهَبِیْنْدَه بولماسِی، بُو مَذْهَبَه گُورَه یاشاماسِی وَ عِبَادَت اَتْمَه

(۱) سُفْیَان بِن عُیْنَه، ۱۸۰ هـ. [۸۱۳ م.] ییلیندا مَکَّه دَه وَفَات اَتدی.

(۲) سُفْیَان ثَوْرِی، ۱۶۱ هـ. [۷۷۸ م.] ییلیندا بَصْرَه دَا وَفَات اَتدی.

سی گرکدیر. [بُو دُورَت مَذْهَبَدَن بیریَنه اُویماق ایسله مه دیک آدام، (اهل سنت) دألدير. باشلانغیچ قِسمیندا دُور دینجی صَفْحَه غا باقینگ!]

بُودُورَت إمامینگ شاگردلَریندن ایکیسی، ایمانی علمی نَشْر اَتْمَکَدَه غاتی اُوسدی. بُو شَکْلَدَه، اِعتِقَاددا، ایماندا مَذْهَب ایکی بولدی. قُرْآن کریمه وَحْدِیثِ شَرِیْفَلَرَه اُویغین دوغری ایمان، دینگه بُو ایکیسی نینگ بیلدیردیگی ایمان دیر. فِرْقَه نَاجِیه بولان اهلِ سُنَّتینگ ایمان بیلگیلَرینی یَر یُوزینَه یایان، بُو ایکیسی دیر. بیرى اَبُو الْحَسَنِ اَشْعَرى "رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی" بولپ، هِجَرَتینگ [۲۶۶] سَنَه سینده بَصْرَه دا تَوُلْد، ۳۳۰ هـ. [۹۴۱ م.] بیلیندا بَغْدَاد دا وَفَات اَتدی. ایکینجیسی، اَبُو مَنْصُورِ مَاطَرِیدى "رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی" بولپ، ۳۳۳ هـ. [۹۴۴ م.] سَنَه سینده سَمَرْقَنْد دا وَفَات اَتدی. هَر مُسلمانینگ اِعتِقَاددا، بُو ایکی اُولی إمام دان بیریَنه اُویماسی گرکدیر.

اُولیاءنینگ طَرِیقَلاری حَق دیر. اِسْلامِیَّتَدَن غِیْل قَدَر آیریلیقلاری یوقدیر. [دینی، دُنیا غازانچلارینا وَسیله اَدَن، مال، مَوْقِع اَلَدَه اَتْمَک اُوچین ولى، مُرْشِد وَدینی آدام بولپ اورتاغا چیقان یالانچیلار، آزاşıقلار هَر عَصْردا بارتی. شُو وَقْت هَم، هَر کَسْبَدَه، هَر صَنْعَتدا وَ هَر وَظِیْفَه دَه یاراماز آداملار هَم تاپیلیانَدیر. غازانچلارینی، دُوقلارینی باشغالارینگ ضَرَرلاریندا آخدارانلاری گورپ، بُولارینگ غاریشمیش بولدیقلاری وَظِیْفَه لَرینگ وَ کَسْبَلَرینگ هَمه سینی لَکْه لَه مَک، حَقْسِیزلیق وَ جَاهِل لَیق بولار. ایش بوزانلار اُکْمَک اَتْمَک بولار. مُونینگ اُوچین، آزاşıق دینی آداملاری، جَاهِل وَ سَاحْتَه طَرِیقَتچیلاری گورپ، اِسْلامی عالِملارا، اهلِ تَصَوُّفا وَ خِدْمَتلاری تاریخدا شَرَفلی صَفْحَه لار دولدیران اُولاقانلارا دِیل اُوزاتمالی دألدير. اولارا دِیل اُزادان لارینگ حَقْسِیز بولدیقلارینی دُوشینمه لیدیر.] اُولیاءنینگ، گرامتَلاری باردیر. هَمه سی حَق دیر، دوغری دیر. إمام

يَافَعِي^[۱] بُيُردى كِه، (عَوْتُ الثَّقَلَيْنِ مَوْلَانَا عَبْدُ الْقَادِرِ كِيلَانِي نِينِگ "قَدَسَ اللّٰهُ تَعَالٰی سِرَّهُ الْعَزِيزُ"^[۲] كَرَامَتَلاری، آغیزدان آغیزا اؤیلَه یاییلیپدیر کِه، شُبّه اَتَمَك، اینانمازلیق مُمَكِن دَالدیر. چؤنکِه هَمّه یِرّه یاییلماق، یعنی [تَوَاتُر]، سَنَد یِرِنَه گچیاندیر).

نَمَاز اوقییان بیر آدامینگ، کُفر بولان بیر زادی، آچیق بولپ و ضَرُورَت سیز آیدپ ویا غُوللانیپ، کافر بولدیغی بیلیمه دیکچه، باشغالارا اُویپ، مُونگه کافر دیمک جائز بولماز. کافر بولپ اُولدیگی بیلیمه دیکچه لَعَنَت آیدیلماز. کافره هَم لَعَنَت آیتماق جائز دَالدیر. مُونینگ اُچین، یَزیده لَعَنَت آیتمازلیق یَغشیراقدیر.

۵- ایمان ادیلمه سی گرک بولان آلتی زاد دان بأشینجیسی (آخِرَت گونَه اینانماقدیر). بُو وَقتینگ باشلاماسی، انسانینگ اُولدیگی گوندیر. قیامتینگ سونگینا چنلی دیر. آخِر گون دِیلمه سی، آرقه سیندان گیکه گلمه دیگی ویا دُنیادان سونگ گلدیگی اُچین دیر. حَدِیث شَرِیفده بیلدیریلن بُوگون، بیلدیگیمیز گیکه گوندیز دیمک دَالدیر. بیر وَقت، بیر زَمَان دیمکدیر. قیامتینگ فَجَن غوپجاغی بیلدیریلمه دی، وَقتینی هیچ کیم آنکلاپ بیلمه دی. دینگه، پیغمبریمیز "صَلَّى اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّم"، بیر کَأَن عَلَامَتلارینی وباشلانغیچلارینی خَبَر بَردی: حَضَرَت مَهْدی گلجک، عِیْسٰی عَلَیْهِ السَّلَام گوکدن شامه اینجک، دَجَال چیقحاق. یَأْجُوج مَأْجُوج دِیلن کیشیلر هر یَری غاریشدیرحاق. گون باتدیغی یَرْدَن دوغحاق. اُولی زَلْزَلَه لَر بولحاق. دینی علملار اُونیدیلحاق. فِسق، یارامازلیق کَأَنلجک. دینسیز،

(۱) عَبْدُ اللّٰهُ يَافَعِي، ۷۶۸ هـ. [۱۳۶۷ م.] ییلینده مَکّه ده وَفَات آتدی.

(۲) عَبْدُ الْقَادِرِ كِيلَانِي، ۵۶۱ هـ. [۱۱۶۱ م.] ییلینده بَغْدَاد ده وَفَات آتدی.

أَخْلَاقْسِيز، نَامُوسْسِيز آداملار آمير بولجاق، اللَّهُ تَعَالَى نينگ آمرلى
آتديريلميجك. خراملار هر يَرْدَه ايشلنچك، يَمْنَدَن بير اود چيقجاق. گوكلر
وَدَاغلار پارچه لَانْجاق. گون وَ آي غارارجاق. دَريالار بيربيرينه غاريجاق وَ
غايِناپ غُوريجاقدير.

گناه ايشلرى اَدَن مُسلمانلار (فاسِق) ديگر. فاسقلار وَ تَمَام كافِرلَر
قَبْردا عَذاب باردير. بُولارا اَلْبَتَّه اِيناماق گركدير. مَيّت قَبْره غوييلاندا، بيلينه
ديك بير حَيَات بيله ديرلجك، رَاحَت وَا عَذاب گورجكدير. مُنْگَر وَ نَكِر
آدیندا ايكي مَلْکينگ، بيلينه ديك قورقینچ اِنسان شَکْلينده قَبْرَا گَلِپ
سُؤال سوراجاقلارینی حَدِيثِ شَرِيفلَر آچيقجَه بيلديرَياندير. قَبْر سُؤالی،
بَعْضی عالِملارَا گورَه، بَعْضی عَقَائِد دَان بولجاق، بَعْضیلارينا گورَه بولسا، هَمّه
عَقَائِد دَان بولجاقدير. [مُونينگ اوچين، اولادلارِ عِيزَا (رَينِگ کيم؟ دينِگ
قايسى ديندير؟ کيمينگ اُمْتيندانسينگ؟ کتابينگ نامَه دير؟ قَبْلانگ نيره
دير؟ اِعْتِقَاددا وَ عَمَلدا مَذْهَبينگ نامَه دير؟) بُو سُؤاللارينگ جَوابلارینی
اُوگَرْتَه لِي دِيرس! اَهْلِ سُنَّت بولماديغينگ دوغرى جَوَاب بَرِپ بيلميجکي
(تَذْکِرَه فَرْطَبِي) آدلی کتَابدا^[۱] يازيغليدير.] گوزل جَوَاب بَرَلرينگ قَبْرِي
کينگلجک، مُونگَه جَنَنَدَن بير پَنجَرَه آچيلجاقدير. اَرْتير وَ آقشام، جَنَنَدَاکِي
يَرَلريني گورِپ، مَلْکَلرينگ طَرَفيندان يَغشيليقلار اَدِيلجک، بُوْشليقلار
بَرِيلجکدير. يَغشِي جَوَاب بَرِپ بيلمَه سَه، دَمير توقماقلار بيله اَوِيلَه
اُورِيلجاق کِه، باغيرماسيني، اِنساندان وَ جَنَن دَان باشغا تَمَام مَخْلُوق
اَشيتجکدير. قَبْرِي اَوِيلَه دارالار کِه، سُونکَلريني بيربيرينه گچيرجک يالِي

(۱) تَذْکِرَه نينگ مُؤَلَفِي مُحَمَّد فَرْطَبِي مَالِکِي، ۶۷۱ هـ. [۱۲۷۲ م.] ييليندا وَفَات آندى.
(مُخْتَصَر تَذْکِرَه فَرْطَبِي) حَقِيقَت کِتَاب اَوِي طَرَفيندان، ۱۴۲۱ هـ. [۲۰۰۰ م.] دا يانگيدان
چاپ اَدِيلپدير.

غیسار. جَهَنَّمَدَن بیر پنجرَه آچیلار. اَرْتیر وَاَقْشام جَهَنَّم دَاکی یَرینی گورپ، قَبْرَدَا، مَحْشَرَا چَنلی، قین عَذَابلار چگر.

اَوْلَدَن سونگ، یَنَه دیرْلَمَه گه اینانماق گرکدیر. سؤنکلر، اَتَلر چؤیریپ توپراق و گاز بولاندان سونگ، بَدَنَلر، تکرار یارادیلجاق، رُوحلار بَدَنَلَرینَه گیریپ، هَمَه کیشی قَبْرَدان تَورجاقدیر. مُونینگ اَوچین، بُو وَقتَه، (قِیَامَت گونی) دِیلر.

[اوتلار، آغاچلار هَوادان کارئِن دِی اُکسید گاز و توپراقدان سُو بیلَه دُوزلاری، یعنی توپراق مادّه لری آلیپ، بُولاری بیرلشدیریئرلر. بُو شَکْلَدَه، اورگانیک جِسملری وَاَعْضامیزینگ بِناء خِشتلارینی مِیدانا گتیریئرلر. بیلارچه اُوزین سُوْرَن بیر کیمیا رَاکِسیونی نینگ، (کاته لیزور) غُولانیلیپ، ثانیه دان آز بیر وَقتدا دَرُو بولی بَردیگی، شُو وَقت بیلینیاندیر. اینَهه مُونینگ یالی، الله تَعَالٰی، قَبْرَدَا، سُو، کارئِن دیوکسید و توپراق مَوادلاری بیرلشدیریپ اورگانیک مادّه لری وَجانلی غُضُولاری بیرلَحْظَه دا یاراتجاقدیر. بُو یَلَه دیرلَچکیمیزی، مُخْبِر صَادِق خَبَر بَریئر. فَنّی عِلْملارَهَم، مُونینگ دُنیادا هَر وَقت اَدیلمَکَدَه بولدییغینی گورکز یئر].

تَمَام جانلیلار، (مَحْشَر) دا جَمْعَلَنجَک. هَر اِنسانینگ عَمَل دَفْتَری اُوچپ اَيَه سینه گلجکدیر. بُولاری، یِرلری، گوکلری، دَرّه لری، بیلدیزلاری یارادان، بی نُهَایَت قُدْرَتلی بولان الله تَعَالٰی اَتجکدیر. بُولارینگ بولجاغینی، الله تَعَالٰی نینگ رَسُولی "صَلَّى اللهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَسَلَّم" خَبَر بَرپیدیر. اونینگ ایتدیقلاری اَلْبَتّه دوغری دیر. اَلْبَتّه هَمَه سی بولجاقدیر.

صالحلارینگ، یَغْشیلارینگ دَفْتَری ساغ طَرَفیندان، فاسقلارینگ، یارامازلارینگ اَرَقَه ویا چپ طَرَفیندان بَریلجک دیر. یَغْشی ویا مان، اُولی وکیچی، گیزلی وَاَشکار اَدیلَن هَمَه زاد دَفْتَرَدَه یازیغلی بولجاقدیر. (کِرَامَا کَاتِبِین)

آدلی مَلَكَلَرِنِگ بیلْمَه دیگی ایشلَر هَم، اَعْضَانِیْگ خَبَر بَرْمَه سِی بیلَه وِیَا اَللهُ تَعَالٰی نینگ بیلدیرْمَه سِی بیلَه مِیدانا چیقاریلْجاق، هَمّه زاددان سُؤال وَحِساب سورالْجاقدیر. مَحْشَرْدَا، اَللهُ تَعَالٰی نینگ اِیْسَلَه دیگی هَر گِیزلی زاد مِیدانا چیقْجاقدیر. مَلَكَلَرَه، یِرْلَرْدَه، گوکلَرْدَه نَأْمَه لَر اَتدینگیز؟ پیغمبَرْلَرَه "صَلَوَاتُ اَللهِ وَالتَّسْلِیْمَاتُ عَلَیْهِمْ اَجْمَعِیْنَ"، اَللهُ تَعَالٰی نینگ حُكْمَلَرِنِی اُونینگ غُوللَرِنَا ناحیل بیلدیردینگیز؟ هَمّه کِیْمَه دَه، پیغمبَرْلَرَه ناحیل اُویدینگیز، سیزلَرَه بیلدیرلَن وَظِیْفَه لَرِی ناحیل یَرِنَه کَتیردینگیز؟ بیر بیرینگیز آراسیندا بولان حَقْلاری ناحیل گوزلَه دینگیز دِیپ سورالْجاقدیر. مَحْشَرْدَا، اِیْمَانِی بولِیپ، عَمَلِی وَ اَخْلَاقِی گوزل بولانلارا مُکافات وَ اِحْسَانلار بولْجاق، یامان خُوْلی، بوزِیق عَمَلْلی بولانلارا آغیر جزاءلار بَرِلْجکدیر.

اَللهُ تَعَالٰی، اِیْسَلَه دیگی مُؤْمِنلَرِنِگ اُولی وَکِیچِی تَمَام گُناھلَرِنِی، فَضْلِی بیلَه، اِحْسَانِی بیلَه عَفْو اَتْجکدیر. شَرکَدَن، کُفْرَدَن باشْغا، هَر گُناھِی، اِیْسَلَه سَه عَفْو اَتْجک، اِیْسَلَه سَه، عَدَالْتِی بیلَه کِیچِی گُناھلار اُؤچین هَم عَذاب بَرْجکدیر. مُشْرِک وَ کَافِر بولِیپ اُولْنِی هِیچ عَفْو اَتْمِیجْگِیْنِی بیلدیرْیأندیر. کِتَابْلی وَ کِتَابْسیز کافرلَر، یَعْنِی مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَامِیْگ، تَمَام اِنْسَانلارا پیغمبَر بولدیغینا اِیْنَامَدِیق، اُونینگ بیلدیردیگی اَحْکام دان، یَعْنِی اَمْر وَ نَهْیْلَرْدَن بیرِیْسِیْنِی هَم خاھلامادِیقلار، بُو حالدا اُولْسَه لَر، اَلْبَتَّه جَهَنَّمَه اَتیلْجاق، سونْگسِیز عَذاب چکْجکدیرلَر.

قِیَامَت گونِی، عَمَللاری، ایشلری اُولْچَمْک اُؤچین، بیلْمَه دیگیمیز بیر (مِیزان)، بیر اُولْچَمَه آلتِی، بیر تَرازی باردیر. یَر وَ گوک بیر گوزینَه سیغار. ثَوَاب گوزی، یالْدیراق بولِیپ، عَرشِیْگ ساغیندا جَنَّت طَرْفیندا دیر. گُناھ طَرْفِی، غارانْگْقی بولِیپ، عَرشِیْگ چپینْدَه، جَهَنَّم طَرْفیندا دیر. دُنْیادا اَدِیلَن ایشلَر، سُوْزلَر، فِکْرلَر، باقیشلار، اول یَرْدَه شَکْل آلیپ، یَغْشِیْلِیقلار یالْدیراق،

يارامازليقلار غارانگقى و ييگرنجى گورينىپ، بۇ ترازيدا تارتيلجاقدير. بۇ ترازى، دۇنيانىنگ ترازيلارينا منگزه مز. آغير طرْفى يوقارى غالار. ينگيل طرْفى آشق اينر، ديدىلى. عالملارينگ "رَحْمَهُمُ اللَّهُ تَعَالَى" بير قسмина گوزه، دۇرلى ترازيلار بولجاقدير. بير كانى هم، ترازيلارينگ ناچه دانّه و ناحيللى بولديقلارى دينا آچيق بيلديريلمّه دى. بۇلارى فِكْر اتمّه لى دال، ديدى.

(صراط كوپرى) باردير. صراط كوپرى، اللَّهُ تَعَالَى نينگ امرى بيلّه، جهنمينگ اُستينده غوريلجاقدير. همه كيمّه، بۇ كوپرى دن گچمه سى امر بولجاقدير. اول گون، تمام پيغمبرلر (يا ربّى! سلامت بر!) ديبپ يالبارجاق ديرلار. جَنَّتِي بولانلار، كوپريدن راحتجاق گچپ، جَنَّتْ گيتجكديرلر. بۇلاردان بعضيسى بيلديريم يالى، بعضيسى يَل يالى، بعضيسى يورتان آت يالى گچجكدير. صراط كوپرى قيلدان اينجه، قيلچيدان كسگيندير. دُنيادا اسلاميّه اوماق هم، بۇيله دير. اسلاميّه كامل اوماغا اوغراشماق، صراط كوپريدن گچمك ياليدير. بوتايدا، نَفْس بيلّه مُحَادِلَه غينچيليغينا دايانانلار، اول يَرْدَه صراطدان آسان و راحت گچجكدير. اسلاميّه اوماديق، نَفْسَلَرِنَه تابع بولانلار، صراطدان قين گچجكدير. مۇنينگ اۇچين دير كه، اللَّهُ تَعَالَى، اسلاميّننگ گورگزدىگى دوغرى يولا (صراط مُسْتَقِيم) آد بردى. بۇ آد منگزشليگى هم، اسلاميّت يولندا بولماغينگ، صراط كوپريدن گچمك يالى بولديغىنى گورگزياندير. جهنمليك بولانلار، صراطدان گچپ بيلمان، جهنّمه غاچجاق ديرلار.

پيغمبريمزه مُحَمَّد مُصْطَفَى "صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" مَخْصُوص بولان (حَوْضِ كوثر) باردير. اوليليغى، بير آيلىق يول ياليدير. سُووى سُويتدن آقراق، ايسى مُشكدن گوزل رأكدير. اطرافينداكى قَدَحَلار، بيلديزلاردان كَأَنرأكدير. بير ايچن، جهنّمده بولسادا، غايدىپ سوساماز.

(شَفَاعَت) حَق دیر. تَوْبَه سیز اُولَن مُؤْمِنَلَرِنِگ کِیچِی وَ اُولی گُناهلاری نینگ عَفْو اَدیلْمَه سِی اُچین، یِغْمِرَلَر، وَلِیَلَر، صَالِحِلار وَ مَلْکَلَر وَ اَلله تَعَالٰی نینگ اِذْن بَرْدِیگی کِیشیلَر، شَفَاعَت اَتْحَک وَ قَبُول اَدیلجکدیر. [یِغْمِرِیْمِز "صَلَّى اَلله تَعَالٰی عَلَیْهِ وَ سَلَّم"، (اُمْتِیْمَدان اُولی گُناه اِیشلانلَره شَفَاعَت اَدَرین) بُویریپدیر.] مَحْشَرْدا، شَفَاعَت بَاش دُورلی دیر:

بیرینجیسی، قِیَامَت گونی، مَحْشَر یَرْدَه جَمْعِیْتِنِگ کَانْلِیگِیْنَدَن، کُوپ غاراشیپ دُورماقدان یادان گُناه کارلَر، فَرِیاد اَدِیپ، حِسابِنِگ تِیزرَاک گُوریلْمَه سِینی اِیْسَلَه جَکدیرلَر. مُونینگ اُچین شَفَاعَت اَدیلجکدیر. اِیکینجیسی، سْؤالِنِگ وَ حِسابِنِگ آسان وَ تِیز بولماسی اُچین، شَفَاعَت اَدیلجکدیر.

اُچینجیسی، گُناهسی بولان مُؤْمِنَلَرِنِگ، صِرَاطدان جَهَنْمَه دُوشْمَزْلِیکلَری، جَهَنْمِنِگ عَذابِندان غُورِنمالاری اُچین شَفَاعَت اَدیلجکدیر. دُوردینجیسی، گُناهسی کَان بولان مُؤْمِنَلَری جَهَنْمَدَن چِیقارماق اُچین شَفَاعَت اَدیلجکدیر.

بَاشینجیسی، جَنَّتَدَه سانسِیز نِعْمَتلار بولماق وَ سونگسِیز غالینجاق بولسا هَم، سَکْز دَرَجَه سِی باردیر. هَر کِیمِنِگ دَرَجَه سِی، مَقامی، اِیمانی نینگ وَ عَمَللاری نینگ مِقدارینا گُورَه بولماقدیر. جَنَّتْداکی لَرِنِگ دَرَجَه لَری نینگ یوقاری گِیتْمَه لَری اُچین هَم شَفَاعَت اَدیلجکدیر.

جَنَّت وَ جَهَنَّم شُو وَقت باردیر. جَنَّت، یَدی غات گُوکلَرِنِگ اُسْتِیْنَدَه دیر. جَهَنَّم، هَمّه زادینگ اُسْتِیْنادیر. سَکْز جَنَّت، یَدی جَهَنَّم باردیر. جَنَّت، یَر کُره سِیْنَدَن وَ گُونْشَدَن وَ گُوکلَرْدَن اُولیراقدیر. جَهَنَّم هَم گُونْشَدَن اُولی دیر.

۶- اِینانیلماسی گَرک بولان آلتی زادینگ آلتینجیسی؛ (قَدْرَه، خَیْر وَ شَرلَرِنِگ اَلله تَعَالٰی دان بولدِیغِینا اِینانماقدیر). اِنسانلارا گَلَن خَیْر وَ شَر،

فائدا وَضَرَر، غازانچ وَزبانلارینگ هَمه سی، اَللهُ تَعَالٰی نینگ تَقْدیر اَتْمَه سی بیلَه دیر. (قَدَر)، لُغْتدا، بیر کویلیگی اُولچَه مَك، حُکْم وَ اَمْر دِیمکدیر. کَأَنلیک وَ اُولیلیق مَعْنٰی سینا هَم گَلَر. اَللهُ تَعَالٰی نینگ، بیر زادینگ بارلیغینی اَزْلَدَه اِیسَلَه مَه سینَه قَدَر دِیلیلیدیر. قَدَرینگ، یَعْنٰی بارلیغی اِیسَلَه نیلَن زادینگ بار بولماسینا (قَضاء) دِییلَر. قَضاء وَ قَدَر گِلْمَه لَری، بیریری نینگ یَرِنَه هَم غُوللانیلار. مُونگَه گَوَرَه قَضاء دِیمک، اَزْلَدَن اَبْدَه چَنلی یارادیلجاق زادلاری، اَللهُ تَعَالٰی نینگ اَزْلَدَه اِیسَلَه مَه سیدیر. تَمَام بُو زادلارینگ، قَضاء غا اُویغین بولپ، آرزاق وَ کَأَنرَأک بولمان یارادیلماسینا قَدَر دِییلَر. اَللهُ تَعَالٰی، هَمّه بولجاق زادی اَزْلَدَه، سونگسیر اُونگچَه لَرْدَه، بیل یاردی. اِینَه بُو بیلگیسینَه (قَضاء وَ قَدَر) دِییلَر. قَدیم یُونان فِلْسَفَه چیلر مُونگَه (عِنایَت اَزَلّیه) دیدی. تَمَام بارلیقلار، اول قَضاء دان مِیدانا گَلْدیر. اَزْلَدَأکی عِلْمینا گَوَرَه بولپ، زادلارینگ بار بولماسینا هَم (قَضاء وَ قَدَر) دِییلَر. قَدَرَه اِیمان اَتْمک اُچین یَغشی بیلْمَه لی وَ اِیناغالیدیر کِه، اَللهُ تَعَالٰی، بیر زادی یاراتجاغینی اَزْلَدَه اِراده اَدَن، اِیسْلان بولسا، آز ویا کَأَنرَأک بولمان، اِیسَلَه دیگی یالی بار بولماسی گَرکدیر. بولماسینی اِیسَلَه دیگی زادلارینگ بار بولمازلیغی وَ یوقلیغینی اِیسَلَه دیگی زادلارینگ بار بولماسی اِمکانسیردیر.

تَمَام حَیوانلارینگ، نَباتلارینگ، جانسیر بارلیقلارینگ [غایتلارینگ، سُوویق لارینگ، گازلَرینگ، بیلدیزلارینگ، مُولکُل لَرینگ، اَتْمَلارینگ، اَلکَتْرُون لارینگ، اَلکَتْرُو ماغنتیک مَوجَلَرینگ، خُلاصَه هَمّه بارلیغینگ حَرکَتی، فزیک حادِثَه لَر، کیمیا چاقیشمالاری، چِگیت رَاکِسیُون لاری، اَنرژِی تَبادَلَه لری، جانلی لاردَأکی فِزِیُولوژیک فَعالیتلَر]، هَمّه زادینگ بولپ بولمازلیغی، غُوللارینگ یَغشی ویا مان اِیشلری، دُنیا دا وَ اَحَرْتَدَه، بُولارینگ جَزاسینی گورْمَه لری وَ هَمّه زاد، اَزْلَدَه، اَللهُ تَعَالٰی نینگ عِلْمیندا بارتی.

بۇلارنىڭ ھەممە سىنى ازلدە بىلىۋرتى. ازلدن ابدە چنلى بولچاق، زادلارى، خاصىتلىرى، خىزىتىلىرى، حادثە لىرى، ازلدە بىلدىگىنە اوبىغىن ادبىپ ياراتماقدادير. انسانلارنىڭ يىغىنى و يامان تمام ايشلىرىنى، مۇسلمان بولمالارنى، كافر بولمالارنى، ايسلىكلى و ايسلىكسىز تمام ايشلىرىنى، الله تعالى ياراتماقدادير. يارادان، اذن دىنگە اول دير. سىبلىرىنىڭ مىدانان كىتىردىگى ھەممە زادى يارادان اولدير. (ھەر زادى بىر سىب بىلە ياراتماقدا دير).

مثلاً، اود ياقىچى دير. حال بۇ كە، ياقان الله تعالى دير. اودىنىڭ، ياقماقدا ھىچ بىر علاقە سى يوقدیر. يۇنە، عادىتى شۇىلە دير كە، بىر زادا اود دىگمە دىكچە، ياقماغى ياراتماز. [اود، توتاشما ايسىلىغىنا چنلى ايسىتىماقدان باشقا بىر زاد اتمز. اورگانىك جىسملرىنىڭ وۇجودىندا بولان كارۇنە، ھىدروژنە، اوكسىژن بىلە بىرلشمەك باغىنى بىر، الكىتون آلیم برىمىنى تامين اذن، اود دالدير. دوغرىنى گورىپ بىلمە دىكلر، بۇلارى اود ادیار سايار. ياقان، يانما تاثيرىنى اذن، اود دالدير. اوكسىژن ھەم دالدير. اسی ھەم دالدير. الكىتون آلیم برىمى ھەم دالدير. ياقان، دىنگە الله تعالى دير. بۇلارنىڭ ھەممە سىنى، يانماق اوچىن سىب ادبىپ يارادىدیر. بىلگىسى بولمادىق ادام، اود ياقیار سايار. ایلکى اوقونى بىتیرن ادام، (اود ياقیار) سۇزىنى خاھلاماز. ھوا ياقیار دىیر. اورتا درجە اوقونى بىتیرن ھەم، مۇنى قىبول اتمز. ھواداكى اوكسىژن ياقیار دىیر. لىسە بىتیرن، ياقىچىلىق اوكسىژنە مخصۇص دالدير. ھەر الكىتون چىگن اىمىنت ياقىچى دير دىیر. يوقارى اوقونى بىتیرن بولسا، مادە بىلە بىرلىكدە انرژىنى ھەم حسابا غاتار. گورىلیار كە، علم ایلرلە دىكچە، ایشىنىڭ اىچ يۇزىنە ياقىنلاشلىماقدا، سىب سايىلان زادلارنىڭ ارقە سىندا، باشقا ناچە سىبلىرىنىڭ بار بولدىغى دۇشنىلىاندیر. علمىنىڭ، قن نىنىڭ اىنىڭ يوقارى درجە سىندە بولان، حقىقتلارى تام گورن پىغمبرلر

"عَلَيْهِمُ السَّلَام" و اول مُحْتَرَمَلَرِنِگ ایزیندا گیدیپ، عِلْم دَرِیالاریندان داجه لارا غاویشان اسلامی عالِملار "رَحْمَهُمُ اللَّهُ تَعَالَى"، شُو وَقت یاقیجی، ادیجی ساییلان زادلارینگ، عاجز، ذَوَاللی بیریر واسِطَه وَمَخْلُوق بولدیقلارینی، حَقِیقَی ادیجی نینگ، یارادیجی نینگ سَبَبَلَر دَال، اللَّهُ تَعَالَى بولدیغینی بیلدیریار. [یاقیجی، اللَّهُ تَعَالَى دیر. اودسیز هَم یاقار. یُؤنَه، اود بیلَه یاقماق عادَتی دیر. یاقماق اِیسلَه مَه سَه، اودینگ اِیچیندَه هَم یاقماز. ابراهیم عَلَیْهِ السَّلَامی اوددا یاقمادی. اونى كَأَن سَوَیدِگى اَوچین، عادَتینی بوزدی.] نِیتِکیم اودینگ یاقماسینی اُونْگَلان مادّه لَرَهَم یارادیپدیر. بُو مادّه لَرى، کیمیاگرلَر کشف اَتْمَکَدَه دیر.]

اللَّهُ تَعَالَى اِیسلَه سَه تی، هَمّه زادى سَبَب سیز یارادارتی. اودسیز یاقارتی. اِیمان دویرارتی. طیارَه سیز اوچیرارتی. رادیوسیز، اوزاقدان اَشیتدیررتی. یُؤنَه لُطف ادیپ، غُوللارینا یَغشیلِیق ادیپ، هَر زادى یاراتماسینی بیر سَبَبَه باغلادی. بَلّی زادلاری، بَلّی سَبَبَلَر بیلَه یاراتماغی اِیسلَه دى. ایشلَرینی، سَبَبَلَرِنِگ اَسْتینا گیزلَه دى. قُدَرْتینی سَبَبَلَرِنِگ اَسْتیندا ساقلادی. اونینگ بیر زادى یاراتماسینی اِیسلان، اول زادینگ سَبَبِنَه یاییشار، اول زادا غاویشار. [چراغی یاقماق اِیسلان کُوکرد غُوللانار. کُنْجیدَن یاغ چیقارماق اِیسلان، سیقما اَلْتی غُوللانار. باشی آغریان، اَسپَرین غُوللانار. جَنَّتَه گیدیپ، سونْگسیز نِعْمتلارا غاویشماق اِیسلان، اِسلامیَّتَه اُویار. اُوزینی تُفَنْگچَه بیلَه اُوران اُؤلَر. زَهْر اِیچَن اُؤلَر. دَرلی قا سُو اِیچَن، کَسَل بولار. گَناه اِیشلان، اِیمانینى گیدیرَن هَم، جَهَنّمَه گیدَر. هَر کیم، قایسی سَبَبَه باش اُورسا، اول سَبَبِنِگ واسِطَه ادیلدیگی زادا غاویشار. مُسلمانینگ کِتابلارینی اوقیان، مُسلمانلیغی اُؤگَرَنَر، سَوَیر، مُسلمان بولار. دینسیزلارینگ وَمَذْهَب سیزلَرِنِگ اَراسیندا یاشان، اولارینگ سَوَزلَرینی

دینگلآن، دینی جاهل بولار. دینی جاهلارینگ کائی کافر بولار. انسان قایسی یرینگ واسطه سینا مینسه، شونگه گیدر.]

حق تجلی ایله گنده، هر ایشی آسان آدر، * خلق آدر آسایینی، بیر لحظه دا احسان آدر الله تعالی، ایشلرینی سبب لر بیلله یاراتمادیق بولساتی، هیچ کیم هیچ کیمه محتاج بولمازتی. هر کیم، هر زادی الله تعالی دان ایسلار، هیچ بیر زادا باش اورمازدی. بویله بولان سونگ، انسانلارینگ آراسیندا، آمر، مأمور، ایشچی، صنعت کار، شاگرد، معلم وناچه انسانلیق باغلاری غلاماز، دُنيا و آخرتینگ نظامی بوزیلارتی. خوش رُو بیلله بد رُو، یغشی بیلله یامان و مُطیع بیلله عاصی آراسیندا فرق غلامازتی.

الله تعالی ایسله سه تی، عادتینی باشغا دۆرلی آدرتی. همه زادی، اول عادتینه گوره یارادارتی. مثلاً ایسله سه تی، کافرلری، دُنیا دا ذوق و صفاسینا مائیل بولانلاری، ایچ یاقانلاری، انسانلاری آلدانلاری جنتته غویارتی. ایمانی بولانلاری، عبادت آدنلری، یغشیلیق آدنلری جهنمه غویارتی. یؤنه، آیه کریمه لر و حدیث شریفلر، بویله ایسله مه دیگینی گورکزیانیدیر.

انسانلارینگ هر ایشینی، ایسلکلی و ایسلکسیز، تمام حرکتلرینی یارادان اول دیر. غوللارینگ، اختیار، یعنی ایسلکلی حرکتلرینی، ایشلرینی یاراتماسی اؤچین، غوللاریندا (اختیار) و (اراده) یارادیدیر، بُو سچمه وایسله مه لرینی، ایشلری یاراتماسینا سبب ادیدیر. بیر غول، بیر زاد آتمه گه اختیار آدنده، ایسلانده، الله تعالی هم ایسله سه، اول ایشی، یارادار. غول ایسله مه سه و دیله مه سه، الله تعالی هم ایسله مه سه، اول زادی یاراتماز. اول زاد، دینگه غولینگ دیله مه سی بیلله هم یارادیلماز. اول هم ایسله سه یارادار. غوللارینینگ ایسلکلی ایشلرینی یاراتماسی، بیر زادا اود دگسه، اول زادا یاقماغی یاراتماسی، اود دگمه سه، یاقماغی یاراتمیشی یالیدیر. پیچاق دگنده،

كسمه گى ياراتيۇندىر. كسن، پىچاق دالدىر، اولدىر. پىچاغى، كسمك
 اوچىن سبب ادپىدىر. دىمك كە، غوللارنىڭ ئىسلكىلى خىزىتلىرىنى، اولارنىڭ
 اخىيار ائمه لرى، خىزىتى تىرجىح ائمه لرى و ايسله مه لرى سىبى بىلە ياراتماقدادىر.
 يۇنه طبعىت داكى خىزىتلىر، غوللارنىڭ اخىيار ائمه لرىنە باغلى دالدىر. بۇلار،
 دىنگە الله تعالى ايسلانده، باشغا سبب لىر بىلە يارادىلماقدادىر. ھىر زادىنىڭ،
 كۈنىش لىرىنىڭ، دىرە لىرىنىڭ، دايچە لارنىڭ، خىزىرە لىرىنىڭ، مىكروب لارنىڭ،
 ائىم لارنىڭ ماددە لىرىنى، خىصىت لىرىنى، خىزىتلىرىنى يارادان دىنگە اول دىر.
 اوندان باشغا يارادىچى يوقدىر. اما، جانسىز ماددە لىرىنىڭ خىزىت لىرى بىلە،
 انسان و حيوانلارنىڭ اخىياري، ئىسلكىلى خىزىتلىرى نىڭ آراسىندا شو آيرىلىق
 باردىر كە، غوللار بىر زادى ائمه گى اخىيار، تىرجىح اتسە و دىلە سە، اول ھىم
 ايسلە سە، غولى خىزىتە كىچىر يار و يارادىار. غولنىڭ خىزىت ائمه سى غولنىڭ
 كىندە دالدىر. خىتى ناحىل خىزىت اتدىگىندەن ھىم خىزىرى يوقدىر. [انسانىنىڭ ھىر
 خىزىتى، ناچە فىزىكى و كىمىيوىى خادىئە لار بىلە خىصل بولماقدادىر].
 جانسىزلارنىڭ خىزىتلىرىندە (اخىيار ائمك) يوقدىر. اود دىگىلى وىقت، ياقماق
 يارادىلماسى، اودىنىڭ ياقماغى تىرجىح ائمه سى و ايسلە مه سى بىلە دالدىر.
 [سۆيىدىگى، رىم اتدىگى غوللارنىڭ، يىغىشى، فائىدالى دىلكلىرىنى،
 اول ھىم ايسلار و يارادار. بۇلارنىڭ يامان و خىزىرلى دىلكلىرىنى، اول ايسلە
 مەز و ياراتماز. بۇ غوللارنىڭ ھىمىشە يىغىشى، فائىدالى ئىشلىر خىصل بولار.
 بۇلار، بىركان ئىشلىرى نىڭ خىصل بولمايدىغى اوچىن دىق بولارلار. بۇ
 ئىشلىرىنىڭ خىزىرلى بولدىقلارى اوچىن يارادىلمادىغىنى فىكر اتمىش، آنكلامىش
 بولسالاتى، ھىچ دىق بولمازلارتى. مۇنىڭ اوچىن بىگىزلىر، الله تعالى غا
 شىكر ادرلىرى. الله تعالى، انسانلارنىڭ اخىياري، ئىسلكىلى ئىشلىرىنى،
 اولارنىڭ قىللىرىنىڭ اخىيار و ارادە ائمه لىرىندەن سونىڭ ياراتماغى، ازىلدە ارادە

ادیدیر، بۆیلکه بولماسینی ایسلاپدیر. ازلده بۆیلکه ایسله مه سه تی، ایسلکلی حرکتلریمیزی هم، بیزلر ایسله مزدن اول همیشه زور بیله یارادارتی. ایسلکلی ایشلریمیزی بیزلر ایسلان سونگ یاراتماسی، ازلده، بۆیلکه ایسله میش بولدیغی اۋچین دیر. دیمک که، اونینگ ارادا سی حاکم بولماقدادیر].

غوللارینگ ایسلکلی حرکتلری، ایکی زاددان میدانا گلیاندیر: بیرنجیسی، غولینگ قلبی نینگ اختیار و اراداسی و قدرتی بیله دیر. مۋنینگ اۋچین، غولینگ حرکتلرینه (گسب اتمک) دییلر. گسب، انسانینگ صفتی دیر. ایکینجیسی، الله تعالی نینگ یاراتماسی، بار اتمه سی بیله دیر. الله تعالی نینگ امرلر، هیلر، ثوابلار و عذابلار اتمه سی، انساندا گسب بار بولدیغی اۋچین دیر. (صافات) سورا نینگ دوقسان آلتینجی آیه کریمه سینده مالا، (الله تعالی، سیزلری یاراتدی و ایشلرینگیزی یاراتدی) بویریلدی. بۋایه کریمه، هم انسانلاردا گسب، یعنی حرکتلرینده قلبی نینگ اختیاری و (اراده جزئیه) سی بار بولدیغینی گورکزیاندیر. خبر بولمادیغینی آچیقجه اثبات ادیاندیر. مۋنینگ اۋچین (انسانینگ ایشی) دییلمکده دیر. مثلاً، علی اوردی، غیردی دییلر. هم ده، همه زادینگ قضاء و قدر بیله یارادیلدیغینی بللی اتمکده دیر.

غولینگ ایشی نینگ ادیلمه سینده، یارادیلماسیندا، اۋنگچه بۋ ایشی غولینگ قلبی نینگ اختیار و ارادا اتمه سی گرکدیر. غول، قدرتینده بولان زادی ارادا ادر. بۋ ایسله که و دیله مه که (گسب) دییلر. مرحوم عامدی، بۋ گسبینگ، ایشلرینگ یارادیلماسیندا سبب بولدیغینی، تاثیر اتدیگینی بیلدیریار. بۋ گسبینگ اختیاری بولان ایشینگ یارادیلماسینا تاثیر بولماز دیمک هم ضرر برمز. چونکه، یارادیلان ایش بیله غولینگ ایسله دیگی ایش، باشغا دالدیر. دیمک که، غول هر ایسله دیگینی ادپ بیلمز. ایسله مه دیکلری هم بار بولپ ییلر. غولینگ، هر ایسله دیگینی اتمه سی، هر ایسله

مَه دِیگینینگ بولمیشی، غوللیق دالدير. اَلْهُیَّت دَعَواسی اَتْمَكْدیر. اَللهُ تَعَالی، لُطْف اَدِیپ، اِحسان اَدِیپ، رَحْم اَدِیپ، غوللارینا مُحْتَاج بولدیقلاری قَدَر وَ اَمْرَلَرَه، نَهْمَلَرَه رِعَايَت اَدِیپ بیلجک قَدَر گُویچ وَ قُدْرَت، یَعْنی اَنَرْتَری بَرْمِشْدیر. مَثَلًا، صِحَّتْی وَ پُولی بولان آدام، عُمَرِنْدَه بیر دَفْعَه حَجَّه گِیدِیپ بیلر. گُوکْدَه رَمَضان هِلالینی [آیی] گُورِنْدَه، هَر ییل بیر آی رُوزَه تُوْتِیپ بیلر. یِگِرِمی دُورْت سَاعَتْدَا، فَرَض بولان بَاش وَ قَت نَمَازِی اوقِیپ بیلر. نِصاب مِقْداری مالی، پُولی بولان، بیر هِجری ییل دولانسونگ، مُونینگ قِرْقَدَانبیر مِقْداری آلتین وَ گومیش آیرِیپ مُسلمانلارا زَكَات بَرِیپ بیلر. گُوریلْیَار کِه، انسان اُوز اِیسلْکلی اِیشْلَرینی، اِیسلَه سَه اَدَر، اِیسلَه مَه سَه، اَتْمَز. اَللهُ تَعَالی نینگ اُولیلِیغی، مُوندان هَم دُوشینیلیأندیر. جَاهِل وَ اَحْمَق بولانلار، قَضَاء، قَدَر عِلْملارینا دُوشینیپ بیلْمَه دیکلری اُچین، اَهْل سُنَّت عَالِملارینگ سُوزلَرِنَه اینانْمَاز. غوللارینگ قُدْرَت وَ اِخْتِیَارلاریندا شُبْهَه اَدْرَلر. اِنسانِی، اِیسلْکلی اِیشْلَرِنْدَه عاجْز وَ مَحْجُور سایارلار. بَعْضی اِیشْلَرْدَه غوللارینگ اِخْتِیاری بولمادیغینی گُورِیپ، اَهْل سُنَّتَه دِیل اُزادارلار. بُو بوزیق سُوزلری، اُوزلَرِنْدَه اِرَادا وَ اِخْتِیَار بار بولدیغینی گُورْگَرْمَكْدَه دیر.

بیرایشی اَدِیپ اَتْمَه یِشَه گُویچی یَتْمَه گَه (قُدْرَت) دِییلر. اَتْمَه گِی وِیا اَتْمَزلیگی تَرْجِیح اَتْمَه گَه، قَرار بَرْمَه گَه (اِخْتِیَار)، اِیسلَه مَك دِییلر. اِخْتِیَار بولانی اَتْمَه گِی اِیسلَه مَه گَه، (اِرَادَه)، اِیسلَه مَك دِییلر. بیر اِیشی قُبُول اَتْمَه گَه، غارشِی چِیقْمَازلیغا (رِضا)، خاهلاماق دِییلر. اِیشینگ اَدِیلْمَه سِیْنَه تَأْثِیر اَتْمَك شَرْطی بیلَه، اِرَادا بیلَه قُدْرَتینگ بیرلَشْمَه سِیْنَه، (خَلْق)، یاراتماق دِییلر. تَأْثِیرلی بولمان بیر یَرَه گَلْمَه لَرِنَه (گَسَب) دِییلر. هَر اِخْتِیَار اَدْنینگ، خَالِق بولماسی گَرک بولماز. مُونینگ یالی، هَر اِرَادا اَدِیلَن زَادْدان، راضی بولماق گَرک بولماز. اَللهُ تَعَالی غَا خَالِق وَ مُخْتَار دِییلر. غُولَه، کَاسِب وَ مُخْتَار دِییلر.

اللَّهُ تَعَالَى، غُوللاری نینگ طاعتلارینی، گُناهلارینی ارادا اَدَر وِیارادار. یوْنه، طاعتدان راضی دیر. گُناه دان راضی دالدیر، خاهلاماز. هَمّه زاد، اونینگ ارادا وَخَلق اَتمّه سی بیلّه بار بولماقدا دیر. اَنعام سُورا نینگ یوْز ایکینجی آیه کَریمّه سینده مَآلاً، (اوندان باشغا اِلّه یوقدیر. هَمّه زادینگ خالق، دینگه اول دیر) بُوریلیدیر.

فِرْقَه (مُعْتَرِلَه) دَه بولانلار، ارادا بیلّه رضانینگ آراسینداکی ایریلیغی گورپ بیلّمه دیکلریندن، شاشغینا دؤندی. انسان ایسلّه دیگی ایشی، اؤزی یارادار دیدیلر. قَضاء وَقَدَرَه مُنکِر گلدیلر. فِرْقَه (جَبَرِيَّه) هَم، تَمَاماً شاشدی. خَلق اَتمّه سیز اِختِیار بولجاغینی دؤشینمه دی لر. انساندا اِختِیار یوق سایپ، انسانی، داشا، اودینا مَنگرتدیلر. انسانلار، حاشاء، گُناهلّی دالدیر. تَمَام یامانلیقلاری اَتدیرن اللّهُ تَعَالَى دیر، دیدیلر. جَبَرِيَّه مَنصُوبلاری نینگ دیدیگی یالی، انساندا ارادا وَاِختِیار بولماساتی، یامانلیقلاری، گُناهلاری، اللّهُ تَعَالَى زوردان اَتدیرسه تی، الی آياغی باغلانیپ داغدان آشاق توغلانان آدام بیلّه، یوْریپ، اطرافینی سیر اَدیپ اینن آدامینگ حَرکَتلری نینگ بیریری لریندن فَرَقسیز بولماسی گرک بولارتی. حال بُو کِه، بیرینجی نینگ توغلانماسی جَبَر بیلّه، ایکینجی نینگ اینمه سی، ارادا وَ اِختِیار بیلّه بولماقدا دیر. آرالارینداکی ایریلیغی گورپ بیلّمه دیکلرینگ گوریشلری غیسغا دیر. هَم دَه، آیه کَریمّه لَرّه اینانما دیق بولیارلر. اللّهُ تَعَالَى نینگ اَمرلَرینی، هَیْلَرینی، گَرکسیز، یَرسیز گورمیش بولیارلر. مُعْتَرِلَه وِیا قَدَرِيَّه اَدینداکی فِرْقَه نینگ دیدیگی یالی، انسان ایسلّه دیگینی اؤزی یارادیار ظَنّ اَتمک هَم، (هَمّه زادى یارادان اللّهُ تَعَالَى دیر) دِیْن آیه کَریمّه گِه اینانمازلیق بولیشی یالی، یاراتماقدا، انسانلار، اللّهُ تَعَالَى غا شَرِیک، اورتاق اَدیلیمیش بولار.

شِیعَه لار هَم، مُعْتَرِلَه یالی، انسان ایسلّه دگینی یارادار دِیَار. اَشْگینگ

تایاق ایدیگی حالدا سُودان گچمه دیگینی مُونگه سَند گورکز یارلر. بُولار فِکر اَتمه یارلر که، انسان بیر ایش اَتمک ایسله سه، الله تَعالی هم، اول ایشینگ ادیلمه سینی ایسله مه سه، الله تَعالی نینگ ایسله دیگی بُولار. مُعْتَرَلَه نینگ سۆزی نینگ یالنگیش بولدیغی دُشینیلر. یعنی انسان، هر ایسله دیگینی ادیپ بیلمز، یارادیپ بیلمز. اولارینگ دیدیگی یالی، انسانینگ هر ایسله دیگی بولسا، الله تَعالی نینگ، عاجز بولماسی گزک بُولار. الله تَعالی، عَجزدان مُنَزّه دیر، اُوزاقدیر. دینگه، اونینگ ارادا اَتمدیگی بُولار. همه زادی یارادان، بار اَدَن، بیر اولدیر. الله لیق بۆیلَه بُولار. انسانلار اُچین، (شونی یاراتدی، شونی یاراتدیق، بُونی یاراتدیلار) یالی سۆزلر آیتماق، یازماق کَأَن یامان دیر. الله تَعالی غا غارشى ادبسیزلیک بُولار. کُفره سَبَب بُولار.

[غُولارینگ اِختِاری حَرکتلری، اُز ارادالاری بیلَه بولماقدیق، حَتّی خَبَرلَیدَه بولمان، بَجه فیزیکی، کیمیای و فیزیولوژیک حادّته لار بیلَه میدانا کَلَمکَدَه دیر. بُو حَسّاسیتِی آنگلان اِنصافلی بیر فَنّی آدام، اُز اِختِیاری حَرکتلَرنَه، (یاراتدیم) دِیمک بۆیلَه دُورسین، (مَن اَندیم) دِیمَاگَه دَه چَکینر. الله تَعالی دان حِیاء اَدَر. بیلگیسی، اِدرأکی و اَدَبی آز بولان بولسا، هر یَرَدَه هر زادی آیتماقدان چَکینمز.

الله تَعالی، دُنیادا تَمّام انسانلارا رَحْم اَدِیَار. مُحتاج بولدیقلاری زادلاری یارادیپ، هر کیمه اِیرِیَار. دُنیادا رَاحت و حُضُور اِیچیندَه یاشامالاری وَاخِرَتَدَه سونگسیر سَعادَتَه غاویشمالاری اُچین، نامَه اَتمه لری نینگ گزک بولدیغینی آچیقجَه بیلدیریَار. نَفسلَرنَه، یاراماز یولداشلارا، ضَررلی کِتابلارا و رادیولارا اَلدانیپ، کُفر و ضَلالَت یولَه تایانلاردان، ایسله دیگینی هِدایتَه غاویشدیریَار. بُولاری دوغری یولَه چَکیَار. آزغین، ظالم بولانلارا بُو نِعمَتینی اِحسان اَتمه یَار. اولاری، خاهلادیقلاری، ایسله دیکلری، اِیچینَه

غاچديقلارى انكار باتلاغيندا غوييأر.]

(اعتقادنامه) ادلى كيتابىنگ ترجمه سى بۇ يَرده تمام بولدى. (تُرْكِيه دِيلِيَنه) بۇ ترجمه نى اَدَن حاجى فَيْضُ اللّٰه اَفَنْدى، اَرزنجان شَهري نينگ گماخ بَلْدَه سِيْنَدَن دِير. اُوزين يِللار سَوْگَه دِيِيَن يَرْدَه مُدَرَس ليك اديپ، ۱۳۲۳ هـ. [۱۹۰۵ م.] دا وَفَات اديپ دِير. كيتابىنگ يازارى، مَوْلانا خَالِدِ بَغْدَادِي عُثْمَانِي "قُدَس سِرّه"، ۱۱۹۲ هـ. ده بَغْدادىنگ شِمَالِيندا واقع بولان شَهَر زُور شَهْرِيْنْدَه تَوُلْد، ۱۲۴۲ هـ. [۱۸۲۶ م.] دا شام دا وَفَات اديپ دِير. عُثْمَان ذِي النُّورِيْن "رَضِيَ اللّٰهُ عَنْه" نَسْلِيْنَدَن بولديغى اُؤچين، عُثْمَانِي دِيِيلِيأر. غارداشى حَضْرَتِ مَوْلانا مُحَمَّد صَاحِبَه اِمَام نَوَوِي نينگ (حَدِيثِ اَرْبَعِيْن) ادلى كيتابىندا كى اِيكِيْنجى حَدِيث بولان وَ (حَدِيثِ جَبْرِيل) ادى بِيْلَه مَشْهُور حَدِيثِ شَرِيفِي اوقيتيأرقا، مَوْلانا مُحَمَّد صَاحِب، بۇ حَدِيثِ شَرِيفِي آچيقلاپ يازماسيني اُولى آغاسيْندان ايسلاپتى. مَوْلانا خَالِدِ "رَحْمَه اللّٰهِ عَلَيْهِ"، غارداشى نينگ نُورلى گونگلينى خوش اَتْمَك اُؤچين، بۇ ايسلَه كيني قَبُول اديپ، بۇ حَدِيثِ شَرِيفِي فارسي ديل بِيْلَه شَرْح اتميش دِير.

اويان، گوزينگى آچ، عاقل، يالبار گوزل الله غا! * يولپندان هيچ آيريلما، يالبار گوزل الله غا! هرگون باش نمازى اوقى، رَمَضاندا رُوزَه تُوْت! * مالينگ كوپ بولسا زَكَاةَ بَر، يالبار گوزل الله غا! بيرگون بۇ گوزينگ گورمز، هَم غُولاغينگ اَشِيْتَمَز، * بۇ فُرْصَتِ اَلَه گِچَمَز، يالبار گوزل الله غا! ساغليغى غَنِيْمَتِ بِيْل، هر سَاعَتِي نِعْمَتِ بِيْل، * اَمْرِيْنَه اِطَاعَتِ قِيل، يالبار گوزل الله غا! عُمرينگى بوش گِچِيرْمَه، نَفْسِيْنگَه قُوْتِ بَرْمَه، * اويان! غَفَلَتِ اَيْلَه مَه، يالبار گوزل الله غا! گُناهينگ كوپ بولسا هَم، اوندان اُمِيْدِيْنگ كَسْمَه، * عَقْوِي، كَرْمِي بولدير، يالبار گوزل الله غا! سَحَر وَقْتِي رَحْمَتِي، ياغار هر مَمْلَكْتَه، * اول وَقْتِ پَاكَلْتَر قَلْبِيْنگ، يالبار گوزل الله غا! الله، اَدِيْنِي ياد اَت، رُوحِيْنگى وَقْلِيْبِيْنگى شاد اَت، * بُلْبُل يالى فَرِياد اَت، يالبار گوزل الله غا!

- ۶ -

سَلَفِیَلَر

ایندی آیدالینگ که، اهل سُنّت عالملارینگ "رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَیْهِمْ اَجْمَعِیْن" کِتَابلاریندا، (سَلَفِیَّه) دِیْلَن بیر آد وَ (سَلَفِیَّه مَذْهَبِی) دِیپ بیر یازغی یوقدیر. بُو آدلار مَذْهَبِسیزَلرینگ طَرْفیندان سونگردان تاپیلیپ وَ جاهِل دینی آداملارینگ طَرْفیندان، مَذْهَبِسیزَلرینگ کِتَابلاری عَرَبی دان تُرکچَه گَه تَرْجُمَه آدیلاُرقا، تُرکَلَر آراسیندا هَم یاییلماغا باشلاپدیر. بُولارا گُورَه، (اَشْعَری وَ ماثُریدی مَذْهَبَلَر غُوریلمازدان اؤنگ تَمّام سُنیلرینگ تابع بولدیقلاری مَذْهَبَه سَلَفِیَّه آد بَریلْمکدَه دیر. بُولار صَحَابَه وَ تابعینینگ ایزیندا یُورینلردیر. سَلَفِیَّه مَذْهَب اَصْحابینگ، تابعینینگ وَ تَبَع تابعینینگ مَذْهَبیدیر. دُورْت اُولی اِمَام بُو مَذْهَبَه مَنْصُوبتی. سَلَفِیَّه مَذْهَبْدَن دِفَاع اَتْمک اُچین ایلکی اَثَر، (الفِقْهُ الاکْبَر) آدی بیلَه اِمَام اعْظَم طَرْفیندان یازیلاندير. اِمَام غَزالی، (الْجَامُ الْعَوَام عَنْ عِلْم الْکَلَام) آدلی اَثَریندَه سَلَفِیَّه مَذْهَبینگ اَساسلارینینگ یدى بولدیغینی بیلدیرْمکدَه دیر. اِمَام غَزالی نینگ ظُهوری بیلَه مُتَأَخَّرینینگ عِلْم گلامی باشلار. اِمَام غَزالی، اؤنگچَه کَلَن کلامچیلارینگ مَذْهَبلَرینی وَاِسلامی فیلسُوفلارینگ فِکْرلَرینی حَقِیق اَدَنَدَن سونگ، عِلْم گلامینگ مُتودلاریندا فِرْقیلایقلار اَتدی. فِلْسَفی فِکْرلَری، رَدّ مَقْصَدی بیلَه کلاما داخِل اَتدی. رازی وَ عَمیدى، کلام بیلَه فِلْسَفَه نى مَرْج [غاریشدیرپ] اَدِیپ بیر عِلْم حالینا غویدیلار. بَیضاوى بولسا، کلام بیلَه فِلْسَفَه نى بیر بیریندَن آیریلماز حالَه غویدی. مُتَأَخَّرینینگ عِلْم گلامی سَلَفِیَّه مَذْهَبینگ یاییلماسینا مانع بولدى. اِبْنِ تَیْمِیَّه وَ شاگردى اِبْنِ الْقَیِّم الْجُوزِیَّه، سَلَفِیَّه مَذْهَبی دیرلْتماگَه اُوغراشدیلار. سَلَفِیَّه مَذْهَب سونگدان اِیکى گَه

آیریلیدیر: قَدیم سَلَفیلر، اَلله نینگ صِفَتلاری و مُتَشَابِه نَصّالارینگ حَقیندا تَفْصیلاتَه گِیرمَاندیرلَر. سونگقِی سَلَفیلر بُولارینگ حَقیندا تَفْصیل جِهْتینَه اَهْمیّت بَرِیدیرلَر. اِبْنِ تَیْمِیّه و اِبْنِ قَیِّم جَوزِیّه یالی سونگراقِی سَلَفیلرَدَه بُو حال اَچِیق گوریلَمکَدَه دیر. قَدیم وَتازَه سَلَفیلرینگ هَمّه سِینَه (اَهْلِ سُنّت خَاصّه) دِیلَر. اَهْلِی سُنّتینگ کلامچیلاری بَعْضی نَصّالاری تَأویل اَدَن بولسالار هَم، سَلَفِیّه مُونگه مُخَالِفدیر. سَلَفِیّه، اَلله نینگ یُوزی و کَلَمَه سی، اِنسانلارینگ یُوزینَه و کَلَمَه سِینَه مَنگَرَه مَز دِیپ مُشَبّه دَن آیریلیدیر (دِیارلَر).

(اَشْعَرِی) وَ (مَائِثِیدِی) مَذْهَبَلَر سونگ غُوریلیدیر دِیمک دوعری دَالدیر. بُو اِیکِی اُولی اِمَام، سَلَفِ صَالِحِینِیْگ بیلدیردیکلَری اِعتِقادی و اِیمانی بیلگیلَری اَچیقلاپدیرلار، قِسملارا بُولپیدیرلَر، یاش نَسْلینگ دُوشِینِپ بیلجِگی بیر شَکَلدَه یاییپدیرلار. اِمَام اَشْعَرِی، اِمَام شافِعی نینگ شاگرد سِلْسِلَه سِینَدَه باردیر. اِمَام مَائِثِیدِی هَم، اِمَام اَعْظَم اَبُوخَنِیفَه نینگ شاگردلَر سِلْسِلَه سِینینگ اُولی بیر خَلْقَه سیدیر. اَشْعَرِی وَ مَائِثِیدِی، اُستازلاری نینگ اِعتِقادداکی مُشْتَرک بولان مَذْهَبلَرینَدَن داشاری چیقماندیر، مَذْهَب غُورماندیر. بُو اِیکِی سِینینگ و اُستازلاری نینگ و دَوْرَت مَذْهَبینگ اِمَامِینِیْگ بیریچیک اِعتِقادی باردیر. بُو هَم (اَهْلِ سُنّه وَ الْجَمَاعَه) اَدی بیلَه مَشْهُور بولان اِعتِقاد مَذْهَب دیر. بُو فِرْقَه دا بولانلارینگ اِعتِقادلاری، اِینانیشلاری، اَصْحَابِ کِرَامِینِیْگ وَ تَابِعِینِیْگ وَ تَبِعِ تَابِعِینِیْگ اِینانیشلاری دیر. اِمَام اَعْظَم اَبُوخَنِیفَه نینگ یازدیغی، (الفِقهُ الاکْبَر) اَدلی کِتَاب، اَهْلِ سُنّت مَذْهَبَدَن دِفَاع اَتْمکَدَه دیر. بُو کِتَابدا و اِمَام غَزَالی نینگ، (الْجَامُ الْعَوَام عَنْ عِلْمِ الْکَلَام) اَدلی کِتَابیندا سَلَفِیّه سَوْزی یوقدیر. بُو اِیکِی کِتَاب وَ (الفِقهُ الاکْبَر) اَدلی کِتَابینگ شَرَحلاری نینگ آراسیندا (الْقَوْلُ الْفَصْل) اَدلی کِتَاب، اَهْلِ سُنّت فِرْقَه نِی بیلدیرمکَدَه وِبَدَعَت فِرْقَه لار بیلَه فِلْسَفَه چیلَرَه

جوابلار بَرْمَكْدَه دیر. قَوْلُ الْفَصْلِ وَ الْجَامِ آدلی کِتابلاری حَقِیقَت کِتَاب
اؤیی اِستانبول دا چاپ آدییدیر.

إمام غَزَالی، (الْجَامُ الْعَوَام) آدلی کِتابیندا، (بُو کِتابدا اِعتقاددا کی فرقه
لاردان، سَلَف مَذْهَبِیْنِگ حَق بولدییغینی، بیلدیرجک. بُو مَذْهَبْدَن آیریلان
لارینگی اهلِ بَدْعَت بولدییغینی دُؤشیندیرجک. سَلَف مَذْهَب دِیمک،
اصحابینگی وَ تابعینینگی اِعتقادلاری دِیمکدیر. بُو مَذْهَبِیْنِگ اساسلاری
یدی دیر) دِییار. گوریلیار که، کِتَاب الْجَام، سَلَف مَذْهَبِیْنِگ یدی اساسینی
یازماقدا دیر. مُونگه سَلَفِیّه نینگ یدی اساسی دِیمک، کِتَابِیْنِگ یازیسینی
اَویرمک و امام غَزَالی غا اِفْتِراء اَتْمَک بولیأندیر. اهلِ سُنَّتِیْنِگ کِتابلاری نینگ
هَمّه سینده، مَثَلًا، کَأَن قَدْرلی فِقْهی کِتَاب بولان، (دُرُّ الْمُخْتَار) نینگ
شاهدلیق قِسمیندا، سَلَف وَ خَلَف دِیْنْدَن سونگی؛ (سَلَف، اصحابِ کِرام وَ
تابعینینگی آدی دیر. بُولارا (سَلَفِ صَالِحِیْن) هَم دِییلر. خَلَف هَم، سَلَفِ
صَالِحِیْن دان سونگی گلَن اهلِ سُنَّت عالِملارا دِییلر) یازیغلیدیر. امام غَزَالی وَ
امام رازی وَ تَفْسِیر عالِملاری نینگ باش تاجی بولان امام بَیضاوی، هَمّه سی
سَلَفِ صَالِحِیْنِگ مَذْهَبِیْنده تی لر. بُولارینگی زَمَانِیْندا دُورْان بَدْعَت فِرْقَه
لار، عِلْم کَلَاما فِلْسَفَه نی غارِیشدیردیلار. حَتّی اِیمانلاری نینگ اساسینی
فِلْسَفَه اُسْتِیْنه غُوردیلار. (مِلَل وَ نَحْل) آدلی کِتابدا بُو بوزیق فِرْقَه لارینگی
اینانچلاری وَ سِیع دُؤشیندیریلیأندیر. بُو اَوچ امام، بُو بوزیق فِرْقَه لارا غارشِی
اهلِ سُنَّت اِعتقاددان دِفَاع اَدِیأرقا وَ اولارینگی یولدان شاشان فِکِرلَرینی
چُؤیریتیارقا، اولارینگی فِلْسَفَه لَرِیْنه هَم وَ سِیع جوابلار بَرْدیلر. بُو جوابلاری،
اهلِ سُنَّت مَذْهَبَه فِلْسَفَه نی غارِیشدیرماق دَألدیر. تَرسِیْنه عِلْم کَلَامی، اَوْزِیْنه
غارِیشدیریلان فِلْسَفی فِکِرلَرْدَن پاکله مَکدیر. بَیضاوی دا وَ مُونینگ شَرَح
لارینینگی اینگی قَدْرِلیسی بولان (شَیْخ زَادَه) تَفْسِیرِیْنده هیچ بیر فِلْسَفی

فکر، هیچ بیر فلسفی مَتود یوقدیر. بُو مُحْتَرَمِ اِماملارا فِلْسَفَه یولینداتی لار دیمک، غاتی یامان بیر اِفْتِراء دیر. اَهِلِ سُنَّتِ عَالِمَلارا بُو اِفْتِراءِنی اَوَّلَی بیلَه، اِبْنِ تَیْمِیَّه، (وَاسِطَه) اَدلی کِتَابیندا یازپیدیر. اِبْنِ تَیْمِیَّه نینگ وَ شاگردی اِبْنِ الْقَیِّمِ الْجُوزِیَّه نینگ سَلَفِیَّه مَذْهَبِی گُویچلندیرماگه اُوغراشدیغینی آیتماق بولسا، حَق یولدا بولانلار بیلَه باطل یولا گِیرنلرینگ آیریلدیغی مُهِم بیر نُقْطَه دیر. بُو ایکی شَخْصِدان اَوَّل سَلَفِیَّه مَذْهَب، حَتّی سَلَفِیَّه سُوْزی یوقتی که، بُو ایکی سینینگ گُویچلندیرماگه اُوغراشدیغی آیدیلیپ بیلسین. بُو ایکی سیندن اَوَّل یالنگیز وَ بیر ییچیک حَق اِعتِقَاد بولان (اَهِلِ سُنَّة وَالْجَمَاعَة) اَدی بَرِلَن سَلَفِ صَالِحِیْنِیْگ مَذْهَبِی بارتی. اِبْنِ تَیْمِیَّه، بُو حَق مَذْهَبِی بوزپ، بیر کَانَ بَدْعَت لار مِیدَانا چیقارپیدیر. شُو وَقت مَذْهَبِسِز لَرِیْنِگ، دیندا بَحْثُودی لَرِیْنِگ، کِتَابلاری نینگ، سُوْز لَرِی نینگ، یالنگیش فِکِر لَرِی نینگ مَنَشِی، تَمَاماً اِبْنِ تَیْمِیَّه نینگ بَدْعَتلاری دیر. بُولار، اُوْز لَرِی نینگ حَق یولدا بولدیقلارینا یاش نَسْلی اِیناندیرماق اُوچین، قورقینچ بیر حِیلَه مِیدانا چیقاردیلار. اِبْنِ تَیْمِیَّه نینگ بَدْعَتلارینی، یالنگیش فِکِر لَرِیْنِی حَقْلی گورگزیپ، یاش نَسْلی اونینگ یولینا چکَمک اُوچین، سَلَفِ صَالِحِیْنِیْه اَد بَر دِیلَر. سَلَفِ صَالِحِیْنِیْگ خَلْفَلَرِی بولان اِسلامی عَالِمَلارا فِلْسَفَه وَ بَدْعَت لَکَه لَرِیْنِی بُولاشدیر دیلار. بُولاری، سَلَفِیَّه دیدیکلری مَنگَرْتَمَه اَدَدان آیریلماق بیلَه اِتْهَام اَتدیلَر. اِبْنِ تَیْمِیَّه نِی سَلَفِیَّه نِی تازَه دَن گُویچلندیرَن بیر قَهَرْمَان، بیر مُجْتَهَد اَدِیپ اورتا غویدیلار. حال بُو که، سَلَفِ صَالِحِیْنِیْگ خَلْفَلَرِی بولان اَهِلِ سُنَّتِ عَالِمَلار "رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَیْهِمْ اَجْمَعِیْن"، شُو وَقتیمیزا قَدَر، حَتّی شُو وَقت هَم، یازدیقلاری کِتَابلاریندا سَلَفِ صَالِحِیْنِیْگ مَذْهَبِی بولان (اَهِلِ سُنَّت) اِعتِقَاد بیلگیلریندن دِفَاع اَدیدیلَر. اِبْنِ تَیْمِیَّه نینگ، شوقانی نینگ وَ مَنگَرَشَلَرِی نینگ سَلَفِ صَالِحِیْنِیْگ یولیندان

آیرلیدیقلارینی و مُسلمانلاری فَلَاکَتَه وَ جَهَنَّمَه تارتدیقلارینی بیلدیریدیرلر. (التَّوَسُّلُ بِالنَّبِيِّ وَبِالصَّالِحِينَ) وَ (عُلَمَاءُ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُخَالِفُونَ) وَ (شِفَاءُ السَّقَامِ) بیلَه مُونینگ اؤنگ سؤزی بولان (تَطْهِيرُ الْفُؤَادِ مِنْ دَنْسِ الْإِعْتِقَادِ) آدلی کیتابلاری اوقیانلار، تازَه سَلَفِیَه دِیلَن بُو اینانچلاری مَیدانا چیقارانلارینگ، مُسلمانلاری فَلَاکَتَه چکدیکلرینی وَ دِینِ اِسلامی اِیچرَدَن ییقماقدا بولدیقلارینی غاتی یَغشی آنگلار.

سونگ گونلَرده، بَعْضی آغیزلاردان (سَلَفِیَه) آدی آشیدیلماگَه باشلاندى. هَر مُسلمان شُونی یَغشی بیلَمَه لیدیر کِه، اِسلامیّتده، (سَلَفِیَه مَذْهَب) دِیپ بیر زاد یوقدیر. اِسلامیّتده دِینگه (سَلَفِ صَالِحِينَ) مَذْهَبی باردیر. سَلَفِ صَالِحِينَ، حَدِیثِ شَرِیفَلَر بیلَه مَدَح وَ ثَنَّا آدیلَن، ایلک اِیکی عَصْرینگ مُسلمانلاری دیر. اُچینجی وَ دُور دینجی عَصْرلاردا گلَن اِسلامی عالملارا (خَلَفِ صَادِقِينَ) دِیلیار. بُو شَرَفلی اِنسانلارینگ اِعتقادینا، (أَهْلِ سُنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ مَذْهَبِی) دِیلیار. بُو مَذْهَب، اِیمان، اِینانیش مَذْهَبی دیر. سَلَفِ صَالِحِیْنِیْنِگ، یَعْنی أَصْحَابِ کِرَامِ بیلَه تابِعِینِ عِظَامِیْنِگ اِیمانلاری هَمّه سی عِینِی تى. اِینانیشلاری نینگ آراسیندا هیچ بیر فَرْق یوقتی. شُو وَقت یر یُوزینده بولان مُسلمانلارینگ کَأْنی، أَهْلِ سُنَّتِ مَذْهَبده دیرلر. یَتَمِیش اِیکی آزاشیق بَدَعَتِ فَرْقه لارینگ هَمّه سی اِیکینجی عَصردان سونگ مَیدانا چیقدى. بُولارینگ بیر قِسمینینگ غُوربچیلاری اؤنگرأکَدَن یاشان بولسا لار هَم، کِتابلارینینگ یازیلماسی وَجَمع بولپ مَیدانا چیقمالاری وَ أَهْلِ سُنَّتَه غارشى باش غالديرمالاری تابِعِینِ عِظَامِدَان سونگ بولدى.

أَهْلِ سُنَّتِ اِعتقادى مَیدانا غویان رَسُولُ الله دیر "صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ". اِمانی بیلگیلری أَصْحَابِ کِرَامِ بُو مَنشَأُ دَن آلدیلار. تابِعِینِ عِظَامِ هَم بُو بیلگیلری، أَصْحَابِ کِرَامِ دان اؤگزندیلر. سونگراقى گلنلر، بُولاردان

اؤگزندیلر. بۇ شەكلدە، اهل سنت بیلگیلری بیزلرە نقل وتواتر یولی بیلە گلدی. بۇ بیلگیلر عقل بیلە تاپپ بیلینمز. عقل بۇلاری اویریپ بیلیمز. عقل، بۇلاری آنکلاماغا کیمچی بولار. یعنی، بۇلاری آنکلاماق، دوغریلیقلارینی، قدرلارینی درک اتمک اوچین عقل گرکدیر. حدیث عالملاری نینگ همه سی، اهل سنت اعتقاددا تیلار. عملدا دۇرت مذهبینگ اماملاری هم بۇ مذهبده تی. اعتقاددا مذهبینگ ایکی امامی بولان مائریدی واشیری هم اهل سنت مذهبده تی. بۇ هر ایکی امام، همیشه بۇ مذهب یاییدیلار. آراشیقلار غارشى وکهنه یونان فلسفه سینینگ باتاقلارینا دۇشن ماده چیلرە غارشى بۇ بیر تک مذهبدن دفاع ائدیلمر. بۇ ایکی اولی اهل سنت عالمی نینگ وقتلاری بیر بولسا هم، یاشادیقلاری یئرلر بیریریندن آیری و غارشى لارینداکی هجوم اذنلرینگ فکر و خاصیتلری باشغا بولدیغیندان، دفاع اتمه شکللی و تنقیدلاری بیریریندن فرقلی بولان بولسا هم، بۇ حال، مذهبلی نینگ آیری بولدیغینی گورگرمز. بۇلاردان سونگ گلن یوز مۇنگلاپ چوقیر عالم و ولیلر، بۇ ایکی اوستین امامینگ کتابلارینی تحقیق ادپ ایکی سینینگ هم، اهل سنت مذهبده بولدیقلارینی سوز بیرلیگی بیلە بیلدیریدیلر. اهل سنت عالملار، معنی لاری آچیق بولان (نص) لاری، ظاهرلارینا گوره آلیپدیلار. یعنی، بۇیلە آیه کریمه لرە و حدیث شریفلرە آچیق بولان معنی لاری بریدیلر، ضرورت بولمادیقجه بۇیلە نصلاری (تاویل) اتمانیدیلر، بومعنی لاری اویرماندیلر. اوز بیلیملری و نظرلاری بیلە هیچ بیر فرقلیلیق اتمانیدیلر. آراشیق فرقه لاردان بولانلار و مذهبسیرلر بولسا، یونانی فلسفه چیلردن و دین دشمنی بولان فنی تقلیدچیلاردان اشدیدیکلرینه اویپ، ایمانی بیلگیلرە و عبادتلاردا فرقلیلیق اتمکدن چکینمایدیلر.

میسئونرلرینگ عصرلار بویى دوام اذن فعالیتلری بیلە وانگلیس

امپراتورلیغی نینگ ایگزنج سیاستی وهر دۇرلى مادى گۇچلارنى غوللانماسى بىلە، دین اسلامینگ ساقچىسى بولان، اهل سنت عالملا رینگ "رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَیْهِمْ اَجْمَعِیْن" خدمت چىسى بولان عثمانى دولتى پارچه لانان سونگ، مذهبسىز لر میدانى بوش گوردیلر. خُصُوصاً، اهل سنت عالملا سۇز حَقِّى تانیلما دىق مَمْلَكَتَلَرَدَه، مَثَلًا سُعودى عَرِستان دا، شیطانى یالان وَحِيلَه لَر بىلە، اهل سنتَه هُجوم اَتْمَاگَه، اسلامیتى ایچَرَدَن یَقْمَاغا باشلا دیلار. سُعودى عَرِستان دان پایلانان سانسىز آلتین لار، بُو هُجومچىلغىنگ دُنیانىنگ هر یَرِنَه یایىلما سىنا سَبَب بولدى. پاكستان دان، هندستان دان وَ اَفْرِیقا مِلَّت لَرِنَدَن گلَن خَبَرلار دان دُوشینیلدیگینه گورَه، دینی علمى وَ الله قورقىسى بولما دىق بَعْضى دینی آداملار، بُو هُجومچىلار اَكْمَك اَتْمَك بىلە مَوْقِعلار وَ آپارتمانلار غا ویشیان دیرلر. خُصُوصاً یاش نَسلى آلداپ، اهل سنت مَذْهَبَدَن آییرماق اُچین اَنَدیکلری خِیانتلاری، بُو خَبِیث غازانچلارینا سَبَب بولماقدا میس. مَدْرَسَه لَر دَاكى طالِبى، مُسلمان اولادلاریمیزی آلدماق اُچین یازدیقلاری کِتابلار دان بیرینی گتیرتدیک:

کِتَابِیَنگ بیر یَرِنَدَه، (بُو کِتَابى، مَذْهَب تَعَصُّبِی آرادان غالدیرماق وَ هر کیمینگ اؤز مَذْهَبى ایچینَدَه غَوَاسِیز یاشاماسینی تَأْمِیْن اَتْمَك اُچین یازدیم) دِیَّار. بُو آدام، مَذْهَب تَعَصُّبِی آرادان غالدیرماغى، اهل سنتَه هُجوم اَتْمَكَدَه، اهل سنت عالملا رى کىچى دُوشیرمَكَدَه گوردیگینی آیتماقدا دیر. دین اسلاما خَنْجَر اُورماقدا، مُونى مُسلمانلارینگ غَوَاسِیز یاشاماسى اُچین اَنَدیگینی آیتماقدا دیر. کِتَابِیَنگ بیر یَرِنَدَه، (فِکْر اَدَن بیر اِنسان، فِکْرِنَدَه اِثَابَت اَتْسَه، اُون بَرابَرى اَجْر آلا ر. خَطَا اَتْسَه، بیر اَجْر آلا ر) دِیَّار. مُونگه گورَه هر اِنسان، یَعْنى اِسْلَام خَرِستیان بولسین، اِسْلَام مُشْرِک بولسین، بیر آدام، هر فِکْرِنَدَه اَجْر اَلْجَاق. هَم دَه دوغرى بولانلاریندا اُون

ثَوَاب! دَقَّتْ اَدِينْگ، پیغمبرِ عِزِیْنِگ "صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَسَلَّم" حَدِیْثِ شَرِیفِی نَاهِیْلَی اَوِیْرْیَار؟ نَاهِیْلَی حِیْلَه اَدِیَار؟ حَدِیْثِ شَرِیفَدَه، (بِیْر مُجْتَهِد، آیَهْ کَرِیْمَه دَنْ وَحَدِیْثِ شَرِیفَدَنْ [عَمَلَه دَگِشِلِی] بِیْر حُکْم چِقَارْیَارَقَا، اِصَابَتْ اَتَسَه، مُوْنِگَه اَوْن ثَوَاب بِرِیْلَر. خَطَا اَتَسَه، بِیْر ثَوَاب بِرِیْلَر) بُویرِیْلَدِی. حَدِیْثِ شَرِیف، بُو ثَوَابلارِیْنِگ هَر فِکْر اَدَنَه دَال، اِجْتِهَاد دَرَجَه سِیْنَه یَتِیْشَنْ اِسْلَامِی عَالِمَا بِرِیْلَجْکِیْنِی، مُوْنِگَه هَم، هَر فِکْرِیْنَه دَال، نَصَّ لَارْدَان [عَمَلَه دَگِشِلِی] حُکْمَلَر چِقَارْمَاق اَوْچِیْن اَدَنْ فَعَالِیْتِیْنَه بِرِیْلَجْکِیْنِی گُورْکُزْیَانْدِیْر. چُونْکَه، بُو فَعَالِیْتِی عِبَادَت دِیْر. هَر عِبَادَتَه بِرِیْلَدِیْگِی یَالِی، بُو یَرْدَه هَم ثَوَاب بِرِیْلَمَکَدَه دِیْر.

سَلَفِ صَالِحِیْن وَ قَتِیْنِدَا وَ بُوْلَارِیْنِگ خَلْفَلَارِی بُولَان مُجْتَهِد عَالِمَلَارِیْنِگ وَ قَتِیْنِدَا، یَعْنِ دَوْرْت یُوزِیْنْجِی یِیْلِیْنِگ سُونْگِیْنَا چَنْلِی، یَاشَامَا شَرْطَلَارْدَا اَوِیْرِیْلَمَه لَر بُولَان سُونْگ، تَاَزَه حَادِثَه لَار مِیْدَانَا چِیْقَان سُونْگ، مُجْتَهِد بُولَان عَالِمَلَار، گِیْجَه گُونْدِیْز دِیْمَان غَیْرَت اَدِیْپ، بُو اِیْشِیْنِگ نَاهِیْلَی اَدِیْلَمَه سِی گِرْک بُولْدِیْغِیْنِی، (اَدِلَّه شَرْعِیَه) اَدِیْنْدَاکِی دَوْرْت مَنَشَادَنْ تَاپیْپ چِقَارْیَدِیْرلَار، تَمَام مُسْلِمَانلَار هَم، بُو اِیْشِی، اَوْز مَذْهَب اِمَام لَارِی نِیْنِگ تَاپیْپ اَنْگَلَا دِیْغِیْنَا اَوِیْپ اَدِیَارْلَرْتِی. اَدَنْلَر هَم، اَوْن وِیَا بِیْر ثَوَاب غَازْیَارْدِی. دَوْرْت یُوزِیْنْجِی یِیْلْدَان سُونْگ هَم، بُو مُجْتَهِدَلَرِیْنِگ تَاپیْدِیْقَلَارِیْنَا اَوِیْیْلَدِی. بُو اَوْزِیْن وَ قَتَلَارْدَا، هِیْچ بِیْر مُسْلِمَان، هِیْچ بِیْر اِیْشِیْنْدَه چَاَزَه سِیْز غَلْمَادِی، غِیْنِچِیْلِیْق چَکْمَه دِی. اَوْنْدَان سُونْگ مُجْتَهِدَلَرِیْنِگ یَدِیْنْجِی دَرَجَه سِیْنْدَه هَم بِیْر عَالَم، بِیْر مُفْتِی یَتِیْشِیْپ یِیْلَمَه دِیْگِی اَوْچِیْن، شُو وَ قَت دَوْرْت مَذْهَبْدَنْ بِیْرِی نِیْنِگ عَالِمَلَارِی نِیْنِگ کِتَابلَارِیْنِی اَوِیْپ اَنْگَلَاپ یِیْلَنْ بِیْر مُسْلِمَانْدَان وَ اَوِیْنِگ تَرْجُمَه اَتَدِیْگِی کِتَابلَارْدَان اَوْگَرْنِیْپ، عِبَادَتلَارِیْمِیْزِی مُوْنِگَه گُورَه اَتْمَگِیْمِیْز وَ بُوْلَارَا اَوِیْغِیْن یَاشَامَاغِیْمِیْز گِرْکَرْدِیْر. اللّٰهُ تَعَالٰی، هَمّه زَادِیْنِگ

حُكْمِی نِ قُرْآنِ كَرِیْمَدَه بیلدیردی. اونینگ اعلی پیغمبری بولان مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَام هَم، بُولارینگ هَمه سینی آچیقلاادی. اهلِ سُنَّتِ عالِمَلا ر هَم، بُولاری، اَصْحَابِ كِرَامِ دان اؤگزنیپ كِتَابلارینا یازدیلار. شُو وَقْتِ بُو كِتَابلاری دُنْیانینگ هر یَرینْدَه مَوْجُود دیر. دُنْیانینگ هر یَرینْدَه، قِیامَتَه چنلی مِیدانا چیقحاق بولان هر تازَه زادینگ نَاهِیْلَی غُوللانیلجاغی، بُو كِتَابلارینگ بیر بیلگیسینه مَنگَزْدیلیپ بیلر. مُونینگ مُمكِن بولماسی، قُرْآنِ كَرِیْمینگ مُعْجَزَه سی وَ اِسلامی عالِمَلا رینگ بیر گرامتی دیر. دینگه مُهم بولان زاد، غارشیلایشیلان ایشینگ نَاهِیْلَی ادیلجگینی، اهلِ سُنَّتِ بولان حَقِیقَی بیر مُسلماندان سوراپ اؤگزَنمَك گرکدیر. مَذْهَبِسیز دینی آداما سورالسا، فِقْهَی كِتَابلارا اُومَداق جَوَاب بَرِیپ، اِنسانِی یالنگیش یولا اِیَرَر.

عَرَب مَمْلَكَتَلَرَدَه بیر ناچه ییل غالیپ هَم، عَرَبی گپله مَأْنی اؤگزنیپ، اول یَرَدَه دُوق وَصْفا بیلَه اگَلنیپ عُمَرینی گناه ایشله مَك بیلَه چؤیریدیپ، سونگ بیر مَذْهَبِسیزْدَن، بیر اهلِ سُنَّتِ دُشمیندان مُهرلی بیر كاغذ آلیپ، پاكِستانا، هِنْدِستانا دُؤنن مَذْهَبِسیز جاھللا رینگ، یاش نَسْلی نَاهِیْلَی آلدادیقلارینی یوقاریدا بیلدیریپتیک. بُولارینگ ساختَه دِپلومالارینی گورَن وَعَرَبی گپله دیکلَرینی اَشیدَن یاش نَسْلَلَر، اولاری دینی آدام ساییار. حال بُو كه بُولار بیر فِقْهَی كِتَابی آنْگلاماقدان عاجز دیرلار. كِتَابلارْدأكى فِقْهَی بیلگیلَرْدَن هیچ خَبَرلاری یوقدیر. ذاتاً، بُو اِسلامی بیلگیلَرَه اِینامازلار، اِرْتِجاع دِییرلَر. قَدِمدان اِسلامی عالِمَلا ر اؤزَلَرینَه سورالان زادلارا، فِقْهَی كِتَابلاردان جَوَاب تاپیپ، سُوال اَدَنلَرَه بُولاری اَیدارلارتی. مَذْهَبِسیز دینی آدام بولسا فِقْهَی كِتَابی اوقیپ آنْگلاپ بیلْمَه دیگی اؤچین، جاھل كَلَه سینه وَ نُقْصان عَقْلینا گَلنلری اَیدیپ سُوال اَدَنلری آلدار. اونینگ جَهَنْمَه گیتْمَه سینه سَبَب بولار. مُونینگ اؤچیندیر كه، پَیْغَمْبَرِیْمِز "صَلَّى اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ سَلَّم" (عالِمَلا رینگ

يَغشيسي، انسانلارينگ اينگ يَغشيسي دير. عالملارينگ يارامازى
انسانلارينگ اينگ يارامازى دير) بُويردى. بُوَحْدِيْثِ شَرِيْف گورگزيار كِه،
اهلِ سُنَّتِ عالِمى، انسانلارينگ اينگ يَغشيسي دير. مَذهَبَسِيزلَرِ هَم،
انسانلارينگ اينگ يارامازى دير. چُونَكِه، پيرينجيلر، انسانلارى رَسُوْلُ الله
غا اُويمَاغا، يَعْنى جَنَّتِه، ايکينجيلر بولسا، انسانلارى اُوْز آزاشيق فِکِرلَرِنَه
اُويمَاغا، يَعْنى جَهَنَّمِه سُوْيرَه يَانْدِيرَلَر.

مِصْرِدَاكى جَامِعُ الْاَظْهَرِ اِسْلَامى اُوْنِيُورسِيتى سِينْدَن دِپلوم [اِجَازَة]
اَلَان اُسْتَاذ اِبْنِ خَلِيْفَه عَلِيُوى (عَقِيْدَةُ السَّلَفِ وَالْخَلَفِ) اَدْلَى كِتَابِينْدَا دِيْيار
كِه، (عَلَامَه اَبُو زُهْرَه، (تَارِيْخُ الْمَذَاهِبِ الْاِسْلَامِيَّه) اَدْلَى كِتَابِينْدَا يازديغى
يالى، هِجَرَتِينْگ دُوْردينجى عَصْرِينْدَا، حَنْبَلَى مَذهَبْدَن ايريلان بَعْضى
كيشيلر، اُوْزَلَرِنَه (سَلَفِيَّيْنِ) اَد بَرْدِيلَر. يَنَه حَنْبَلَى مَذهَبْدَه بولان اَبُو الْفَرَجِ اِبْنُ
الْجَوْزى "رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ" وَ باشغا عالِمَلار، بُو سَلَفَى لَرِيْنگ سَلَفِ
صَالِحِيْنِيْگ يولِينْدَا بولماديقلاريني، اَهْلِ بَدْعَت، مُجَسِّمَه فِرْقَه دان
بولديقلاريني بيلديريپ، بُو فِتْنَه نِيْنگ نَشْر بولماسيني اُوْنِگَلَه ديلَر. يَدِيْنجى
عَصْرِدَا، اِبْنِ تَيْمِيَّه، بُو فِتْنَه نى تَكَرَّر اُوْلچَرْدى). بُو كِتَابِدَا، سَلَفَى لَرِيْنگ وَ
وَهَابى لارِيْنگ دُوْرلى بَدْعَتلارى وَ اَهْلِ سُنَّتِه غارشى اَتديكلرى اِفْتِرَاءلارى
اُوْزِيْن يازيلپ وَ جَوَابلارى بَريلپيدير. كِتَاب ۱۳۹۸ هـ. [م. ۱۹۷۸] دا شام
دا چاپ اَديلپيدير. ۳۴۰ صفحَه دير.

مَذهَبَسِيزلَرِ اُوْزَلَرِنَه، (سَلَفِيَّه) اَد بَريلديرلَر. اِبْنِ تَيْمِيَّه، سَلَفَى لَرِيْنگ اُولى
امامى دير دِيْيارلَر. بُو سُوْزلرى بير باقِمدان دوغرى دير. چُونَكِه، اِبْنِ تَيْمِيَّه
دَن اُوْنِگچَه (سَلَفَى) اَد يوقتى. سَلَفِ صَالِحِيْنِ بارتى. بُولارِيْنگ اِعْتِقَادلارى
هَم اَهْلِ سُنَّتِ مَذهَب تى. اِبْنِ تَيْمِيَّه نِيْنگ آزاشيق فِکِرلَرى وَ هَابِيلارا وَ بُوِيلَه
كى مَذهَبَسِيزلَرَه سَنَد بولدى. اِبْنِ تَيْمِيَّه حَنْبَلَى مَذهَبْدَه بولپ يَتيشدى. يَعْنى

أَهْلِ سُنَّتِ تى. يُونَهَ عِلْمى كَانْلَيْپ، فَتُوا مَقَامِينَا يَتْنَدَه، اَوْز فِكْرَلَرىنى خاھلاماغا، اَوْزىنى اَهْلِ سُنَّتِ عَالَمِلاردان "رَحْمَةُ اللهِ تَعَالى عَلَيْهِم اَجْمَعِينَ" اُسْتين گورماگه باشلادی. عِلْمى نينگ كَانْلَمَه سى، ضَالَتِينا، يولدان تايماسينا سَبَب بولدى. حَنْبَلى بولماسى غلامدى. چُونَكِه، دَوْرَت مَذْهَبْدَن بىرىندَه بولپ بىلْمَك اَوْچين، اَهْلِ سُنَّتِ اِعتِقاددا بولماق گركدیر. اَهْلِ سُنَّتِ اِعتِقاددا بولماق اِدام اَوْچين حَنْبَلى مَذْهَبْدَه دِيپ بولماز.

مَذْهَبْسِزَلَر، ياشادىقلارى مَمْلَكْتَلَرْدَاكى اَهْلِ سُنَّتِ دِىنى اِداملارى "رَحْمَةُ اللهِ تَعَالى عَلَيْهِم اَجْمَعِينَ"، هَر فُرْصَتْدَه يامانلايأرلَر. بُولارِنِگ كِتَابلارى نينگ اوقيلماسىنى، اَهْلِ سُنَّتِ عِلْمِلارِنِگ اَوْگَرْنِلمَه سىنى اُونْگَلَه مَك اَوْچين هَر حيله گه باش اوريارلَر. مَثَلًا، بىر مَذْهَبْسِز، بُو فَقِيرِنِگ اَدِىنى اَيْدِپ،^[۱] (دَوُا فُرُوش، كِيْمِيَاگر، دِىنى نَأ بِيلسين؟ اول اَوْز صَنْعَتِىنى اِجْرَأ اَتْسِين. بِيزِنِگ اِشِيْمِزَه غارِشْماسِين) دِيپدیر. شُو جَاهِلْجَه، شُو اَحْمَقْجَه سَوْزَه باقِنِگ! فَنى اِداملارِنِگ دِىنى بىلْگِىسى بولماز ساييار. بىلْمَه يَأر كِه، مُسْلِمَان فَنى اِدام، هَر لَحْظَه صُنْع اِلْهِى نى تَمَاشا اَتْمَكْدَه، مَصْنُوعَات اَدلى كِتَابدا گورْگَرِزِلَن عَزِيز خَالِقِنِگ كَمالاتِىنى اَنْگَلاماقدَا، اُونِنِگ سونْگَسِز قُدْرَتِىنِگ غارِشِيسِيندا، مَخْلُوقلارِنِگ عاجْزليغىنى گورِپ، اُونى هَر لَحْظَه تَسْوِیح وَ تَنْزِيَه اَتْمَكْدَه دیر. اَلْمَان اَتْمُ عَالِمى ماکس پِلانْچَك، (دَر سَتروم) اَدلى كِتَابِيندا، مُونى غاتى يَغْشى بىلدیريأندیر. بُو جَاهِلْ مَذْهَبْسِز بولسا، خَارِجْدَاكى اَوْزى يالى بىر آزاشِيقْدان اَلْدِیغى بَرْگَه وَ مُونِنِگ تَأْمِين اَتْدِیْگى مِيزَه [مَقَامَه] دايانِپ وَبَلْکِه دَه، خَارِجدا پايالانان اَلْتِینلارِنِگ خياللارى بىلَه مَسْت بولپ، دِىنى عِلْمِلارى اَوْز اِنْحِصارِیندا گورْمَكْدَه دیر. اَللهُ تَعَالى، بُو

(۱) حُسَيْن حِلْمى اِشِيق بِن سَعِيد "رَحْمَةُ اللهِ تَعَالى عَلَيْهِ".

زواللىنى ۋەھمە مىزى اصلاح آتسين! بۇيلە سەندلى دىن اوغريلارى نىنگ
دۇزاقلارينا دۇشن پاك جۋانلارى ھەم، خلاص ايلە سين! آمين.

ھۇا، بۇفقير، دۇا فۇروش ۋكىميا يوقارى مۇھندىسى بولپ ملتيمە اوئوز
يىلدان كان خىدمەت آتدىم. يۇنە يىدى يىل دىنى تىھىل آدىپ گىجە گوندىز
دىمان دىرس اوقىپ ھەم، اولى اسلامى عالمدان اجازت آماق بىلە ھەم
شرفلندىم. فنى علملار بىلە دىنى علملارنىڭ عىظمى نىنگ آستىندا
يىجىلىپ، عاجزلىغىمى يىغىشەچە آنگلادىم. بۇ فەھىمىڭ اىچىندە، حقى بىلە
غۇللىق آدىپ بىلمە گە غىرت آدىارين. اىنگ اولى قورقىم ۋ آندىشام،
دىپلومالارىمنىڭ واجازتىمنىڭ يالدىزلارينا آلدانىپ، بۇ مۇردلردە سۇز
صاحبى بولجاغىمى سانماقلىغىم دىر. بۇ قورقىمىڭ كانلىكى، ھەر سۇزىمدە
گوزلرە بلى بولىاندىر. ھىچ بىر ۋقت اۋز نظىمى، اۋز فىكرىمى يازماغا
جسارت آتمە دىم. دائىما اھل سۇنت عالملارنىڭ، آنگلاپ بىلنلرى خىران
آدن دگرلى يازغىلارنى غىرى دان ۋ فارسى دان تىرجمە آدىپ جۋان
غارداشلارىمە ھۇدىرلە ماگە غىرت آتدىم. بۇ قورقىمىڭ كانلىكىگىدن، اۋزىم
كىتاب يازماغى فىكر آتاتتىم. (الصواعق الموحقة) نىنگ اىكى صفىحە سىندا
يازىغلى بولان، (فىننە كانلىدىكى ۋقت، حقىقى بىلن، باشغالارا بىلدىرسىن!
بىلدىرمە سە، الله نىنگ ۋ تمام انسانلارنىڭ لىعتى اونگە بولسىن!) دىين
خدىث شىرفى گورمىدە، فىكر آتماگە باشلادىم. بىر طىرفدان، اھل سۇنت
عالملارنىڭ، دىنى علملاردىكى ۋ اۋز ۋقتلارنىدا بولان فنى علملاردىكى
مفھۇملارى نىنگ ۋ عقل لارنىڭ اۋستىنلىكىنى ۋ عىبادت ۋ تقوالاردىكى
غىرتلىرى اۋگىزنىكچە، كىچىلىكىمى دۇشىنىپ، اول مۇتەرم عالملارنىڭ علم
درىالارى نىنگ ياننىدا، اۋز بىلگىلىرىمى بىر دىجە يالى گورىپ، بىر ياندان ھەم،
اھل سۇنت عالملارنىڭ كىتابلارنى اوقىپ دۇشىنىپ بىلچك صالح

آداملارینگ آزالدیغینی وجاهل، آزاشیق آداملارینگ دینی آداملارینگ آراسینا غاریشیپ، بوزیق، آزاشیق کتابلار یازیلدیغینی گورپ غملانیپ، حدیث شریفده بیلدیریلن لعنتینگ تهدیدیندن غاتی قورقدیم. دگرلی جوان دوغانلارما بولان شفقت و مرحمتیم هم، بو فقیری خدمته زورلاپ، اهل سنت عالملارینگ کتابلاریندان سایلادیغیم یازغیلاری ترجمه اتماننه باشلادیم. آلدیغیم سانسیر تبریک و تقدیر یازغیلارینگ یانیندا، یکه یکه مذهبسیزینگ سرزنش و افتراءلارینا هم هدف بولدیم. رییمه و وجدانیمه غارشى اخلاصیم دا و صداقتیم دا بیر شهبام بولمادیغی اوجین، الله تعالی غا توکل ورسولی نینگ "صلی الله تعالی علیه وسلم" وصالح غوللارینینگ مبارک روحلارینا توسل ادیپ، خدمته دوام آتدیم. الله تعالی، همه میزی راضی بولدیغی دوغری یولدان آیرماسین! آمین.

مصردا جامع الأزهر یونیورسیتیسی مدرسلریندن اولی حنفی مذهب عالمی محمد بنیث المطیعی، (تطهيرُ الفُؤاد من دَنِسِ الاعتقاد) ادلی کتابیندا دیارکه، انسانلارینگ ایچینده روحلاری اینگ اعلی درجه واینک بولغین بولانلاری، پیغمبرلردیر "علیهم الصلوة والسلام". بولار خطاء اتمکدن، شاشماقدان، غفلتدن، خیانت اتمکدن، تعصّب و عناددان و نفسه اویماقدان و غرض، کینه توتماقدان معصوم دیرلار. پیغمبرلر "علیهم الصلوة والسلام"، الله تعالی نینگ اؤزلرینه بیلدیردیگی زادلاری آیدارلار و اچیقارلار. اولارینگ بیلدیردیکلری دینی بیلگیلر، امرلر و نهیلر همه سی دوغری دیر. هیچ بیرى باطل، بوزیق دالدیر. پیغمبرلردن "صلوة الله تعالی علیهم اجمعین" سونگ انسانلارینگ اینگ اعلی درجه واینک بولغین بولانلاری، پیغمبرلرینگ صحابه لاری دیر. چونکه بولار، پیغمبرلرینگ صحبتینده یتیشن، بولغینلاشان، تمیزلندیرلر. همیشه، پیغمبرلردن

آشیتدیکلرینی بیلدیریدیرلر و آچیقلاپدیرلار. بۇلارینگ هم بیلدیردیکلری نینگ، همه سی دوغری دیر. بۇلار هم یوقاریدا بیلدیردیگیمیز یامانلیقلاردان محفوظ دیرلار. تَعَصُّب بیلە، عِناد بیلە بیریری لرینینگ سۆزلرینه غارشى گلمأندیرلر، نَفْسَلَرِنَه اُوماندیرلار. بۇلارینگ، آيَة كَرِيْمَه لَرى وَ حَدِيثِ شَرِيفَلَرى آچیقلامالاری، الله تَعَالٰى نینگ دینینی اونینگ غوللارینا بیلدیرمک اُوچین اجتهاد ائمه لری، الله تَعَالٰى نینگ بۇ اُمتَه اُولاقان بیر احسانى دیر و سؤیگیلى پيغمبرى مُحَمَّد عَلِيْهِ السَّلَاما مَرَحْمَتى دیر. قُرْآنِ كَرِيم، اصحابِ کرامینگ کافرلَرَه غارشى غاتى دُوردیقلارینی و بیریری لرینه کأن مَرَحْمَتلى بولدیقلارینی، سؤییشدیکلرینی، نَمَازلارینی دِقَّت بیلە آداء آتدیکلرینی، همه زادى وَ جَنَّتى الله دان اُمید آتدیکلرینی بیلدیریار. اجتهادلاریندا اِجماع حاصل بولانلارینگ همه سی دوغری دیر. همه سی ثوابه غاویشأندیرلر. چؤنکه، حق بیردیر.

اصحابِ کرامدان سونگ، انسانلارینگ اینگ اُستینلری، اصحابِ کرامى گورَن و اولارینگ صُحْبَتِنَدَه يَتِيشَن مُسلمانلار دیر. بۇلار، (تَابِعِينَ) دِییلیار. بۇلار، تمام عِلَملارینی اصحابِ کرامدان اؤگرنیپدیرلر. تابِعين دان سونگ، انسانلارینگ اینگ اُستینلری، تابِيعِی گورَن و اولارینگ صُحْبَتِنَدَه يَتِيشَن مُسلمانلاردیر. بۇلار (تَبِعِ تابِيعِينَ) دِییلیار. بۇلاردان سونگ گلَن عَصْرلاردا، قِيَامَتَه قَدَر بولان انسانلارینگ اینگ اُستینلری، اینگ یَغشیلاری هم، بۇلار تابع بولان، بۇلارینگ بیلدیردیکلرینی اؤگرنیپ، یوللاریندا بولان مُسلمانلاردیر. سَلَفِ صالحیندان سونگ گلَن دینی آداملارینگ آراسیندا سۆزلری، ایشلری رَسُوْلُ الله نینگ و سَلَفِ صالحینینگ بیلدیردیکلرینه اُویغین بولپ، اِعتقاددا و عَمَلدا بۇلارینگ یولیندان هیچ آیریلما دیق زکی، عَقَللى وَ اِسْلَامِيَّتینگ خُودولارینی آشما دیق بیر آدام، باشغالارینگ یامانلاماسیندان قورقماز. اولارا

اُويپ دوغرى يولدان آيريلماس. جاهللارينگ سۆزلرينه اُويماس. عَقْلينا اُويپ،
 مُحْتَدِ اِماملارينگ دُورت مَذْهَبِيْنَدَن داشارى چيقماس. مُسلمانلارينگ، بۇيْكه
 بىر عالمى تاپماسى، بىلمه دىكلرينى اوندان سوراپ اُؤگرنمه سى، تَمَام
 ايشلرينى اونىنگ سۆزلرينه گوزه آتمه سى گركدير. چۇنكه، بۇيْكه بىر عالم، اَللّهُ
 تَعَالٰى نىنگ غُوللارنى خَطَاءَدان غورىماق وَ هَر زادى دوغرى آتمه لرينى
 تَأْمِيْن اَتْمَك اُچىن ياراتدىغى مَعْنَوى عِلْجالارى، يَئْنى روحينگ تَدَاويسى
 نىنگ بىلگىلرينى بىلر وَانسانلارا بىلدىر. رُوحاً كَسَل بولانلارى، اِدْرَاكسىز
 بولانلارى تَدَاوى اَدَر. بۇيْكه بىر عالمىنگ هَر سۆزى، هَر ايشى وَانانىشى،
 اِسْلَامِيْتَه اُويغىن دىر. هَمّه زادىنگ دوغرىسىنى آنگلار. هَر سُؤْالَه دوغرى
 جَوَاب بَرَر. هَر ايشىنَدَن اَللّهُ تَعَالٰى راضى دىر. اَللّهُ تَعَالٰى، رِضاسينا
 غاويشماق اِيسْلَانْلَه، رِضاسينا غاويشدىران يوللارى گورَكْزَر. اَللّهُ تَعَالٰى،
 اِيْمَان اَدَنْلَرى وَاِيْمانىنگ اِيجابلارنى اَدَنْلَرى ظُلْمَتلاردان، مُشْكِللَرَدَن غُوتارار.
 بۇلارى نُورا، حُضُورا، سَعَادَتَه غاويشدىرار. بۇلار، هَر وَقْت وَ هَر ايشلريندَه،
 رَاخْت وَ حُضُور اِچىندَه بولارلار. بۇلار، قِيَامَت گونىندَه، پَيْغَمْبَرلرينگ،
 صِدِّيقلارينگ، شَهِيدلرينگ وَ صَالِح مُسلمانلارينگ يانىندا بولارلار.

بىر دىنى آدام، قايسى عَصْردا بولسا بولسىن، پَيْغَمْبَرلرينگ وَاصحابى نىنگ
 بىلدىردىكلرينه اُويماسا، سۆزلرى، ايشلرى وَاعْتِقَادى بۇلارينگ بىلدىردىكلرينه گوزه
 بولماسا وَنَفْسِيْنَه، فِكْرلرينه اُويپ اِسْلَامِيْتىنگ داشينا چىقسا وَعَقْلينا اُويپ
 اِسْلَامِيْتىنگ اَيْنَجَه لىكلرينه غارشى گلر، آنگلاپ بىلمه دىگى بىلگىلردَه دُورت
 مَذْهَبِيْنىگ داشينا چىقسا، بۇ آدامىنگ ياراماز دىنى آدام بولدىغى دُوشىنىلر. اَللّهُ
 تَعَالٰى مُونىنگ قَلْبىنى مُهر لَاندىرىدىر. گوزلرى حَق يولى گورىپ بىلمز.
 غُولاقلارى دوغرى سۆزى اَشىدىپ بىلمز. مُونگه، قِيَامَتدا اُولاقان عَذَاب
 باردىر. اَللّهُ تَعَالٰى، مُونى سۇيْمَز. مُونىنگ يالى بولانلار، پَيْغَمْبَرلرينگ دُشمىنى

دىرلار. بۇلار، اۆزلىرىنى دوغرى يولدا سانار. اتدىكلرىنى خاھلارلار. حال بۇ كە، بۇلار شىطانىنگ يولىندا دىرلار. بۇلاردان عقلىنى جمعلاپ دوغرى يولا دۇنيپ بىلن غاتى آزدىر. بۇلارىنگ ھر سۆزى سۆيىچى بولار. يالدىزلى بولار. فائىدالى گورىنر. حال بۇ كە، فكر اتدىكلرى، خاھلادىقلارى زادلار ھمە سى ياماندىر. اھمقلارى آلداپ يامان يولا، فلاكتە چكركر. سۆزلىرى، قار يىغىنلارى يالى پارلاق، لكە سىز گورىنر. يۇنە، حقيقت گونشى نىنگ غارشىسىندا آريپ كىدرلر. الله تعالى نىنگ قىلارلىرى غارارتدىغى ومھرلە دىگى بۇ ياراماز دىنى آداملار (اھل بدعت)، يعنى مذهبىسىز دىنى آدام دىيلر. بۇلار، اعتقادلارى وعمملارى، قرآن كریمە وحديث شريفلرە واجماع ائمتە اويماديق آداملاردىر. بۇلار دوغرى يولدان چىقىمىش بولپ، مسلمانلارى ھم فلاكتە سۆيرە ياندىرلر. بۇلار اويانلار، جھنمە گيتچكىدرلر. سلف صالحىنىنگ وقتىندا وسونگ گلن دىنى آداملارىنگ آراسىندا بۇيلە بوزىق بولانلار كان بارتى. مسلمانلارىنگ آراسىندا بۇلارىنگ بولماسى، انسانىنگ بير عضوى نىنگ غان غيران [ويا سرطان] بولماسىنا منكرار. بۇ يارانى يوق ائمتە دىكچە، سالم قىسملار ھم فلاكتدن غوتىلپ بىلمز. بۇلار، يوقىشغان كىسلىك مكروبى بولان كىسلر يالى دىر. بۇلار ياقىنلاشانلار ضرر گورر. بۇلارىنگ ضررىنى گورمىزلىك اوچىن يانلارنا ياقىنلاشمازلىق كرك دىر.

بوزىق، آزاشىق دىنى آداملاردان وضررى كان بولانلاردان بىرىسى، ابن تيميه دىيلن دىنى آدام دىر. (الواسطه) وباشغا كىتابلارىندا، (اجماع المسلمين) دن آيرىلپىدیر و قرآن كریمە، حديث شريفلرە آچىقچە بىلدىرلن زادلار و سلف صالحىنىنگ يولىنا اويماندىر. غىسغا عقلينا، بوزىق فكرلرینه اويپ، بدعت يولىنا تايىپىدیر. علمى كان تى. الله تعالى، اونىنگ علمىنى ضالائىنا، فلاكتە تايماسىنا سبب اتدى. نفسىنىنگ آرزولارىنا اويدى. بوزىق،

آزاشیق فِکرلَرینی حَق دِیپ، دوغری دِیپ یایماغا اُوغراشتی.
 اُولاقان عالم ابنِ هاجرِ مَکّی "رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَیْهِ"، (الْفَتَاوِی
 الْحَدِیثِیَّة) آدلی کِتَابیندا دِییار کِه: (الله تَعَالٰی، ابنِ تِیمِیَّه نِی ضَلالَتَه، فَلَاکَتَه
 دوشیردی. گوزلَرینی کور، غُولاقلارینی کَر آتدی. بیر کَأَن عالم، مُونینگ
 ایشلَری نینگ بوزیق، سؤزلَری نینگ یالان بولدییغینی بیلدیریدیرلَر وَ وَثِیقَه
 لاری بیلَه اثبات آدیدیرلَر. اُولاقان اسلامی عالم اَبُوالحَسَن السُّبُکِی نینگ وَ
 اوغلی تاجُ الدِّینِ سُبُکِی نینگ وَ إِمَامُ الْعِزِّ بْنِ جَمَاعَه نینگ کِتَابلارینی
 اوقییانلار وَ اونینگ وَقتیندا بولان شافعی، مالکی وَ حَنَفِی عالِملارینگ،
 اونگه غارش بولان سؤزلَرینی وَ یازغیلارینی تَحْقِیق آدَلَر، سؤزمیزینگ
 دوغریلیغینی یَغشی آنگلار).

ابنِ تِیمِیَّه، تَصَوُّفِی عالِملار هَم دِل دگیرپ، اِفْتِرَاءلار آدیدیر.
 مُونینگ بیلَه هَم غالمان، حَضَرَتِ عُمَر وَ حَضَرَتِ عَلِی یالی، دینِ اسلامینگ
 سَتُون بُیادلارینا هُجُوم اَتَمکَدَن هَم چکینمَاندیر. سؤزلَری اُولچینی وَ آدبی
 آشپ، اُولی آغیر داشلار هَم اوق آتیدیر. دوغری یولدا بولان عالِملار
 اَهْل بَدَعَت، آزاشیق، جاهِل دِییدیر.

(تَصَوُّفِی اُستازلارینگ کِتَابلارینا یُونانی فِیلسُوف لارینگ، اِسْلامِیَّتَه
 اُومَادیق بوزیق فِکرلَری غاریشیدیر) دِییار وَ مُونی بوزیق، آزاشیق فِکرلَری بیلَه
 اثبات اَتَمَه گه جَهْد آدیار. حَقِیقَتی بیلَمَه یَان جَوانلار، اونینگ جُوشغیلی،
 یالذیل یازغیلارینا آلدانیپ، دوغری یولدان آیریلیپ بیلرلَر. مَثَلًا، (تَصَوُّفِی
 چیلار (لَوْحُ الْمَحْفُوظِ) گوریارِس دِییر. ابنِ سِینا یالی فِلسَفَه چیلر، مُونگه
 (نَفْسُ الْفَلْکِیَّه) دِییارلَر. اِنسانلارینگ رُوحی، بولغینلاشیپ، نَفْسُ الْفَلْکِیَّه بیلَه وِیا
 (عَقْلُ الْفَعَالِ) بیلَه، اویانیق وِیا اُویقیدا بیرلَه شَرَلَر. دُنْیادا بولان هَمَه زادا بُو
 ایکِیسی سَبَب بولماقدادیر. اِنسانینگ رُوحی، بُو ایکِیسی بیلَه بیرِیگندَه، بُولاردا

بولانلاردان خَبَر آلاز دیرلر. بۇلاری یونانی فیلسوفلار بیلدیرمه دی. سونگ گلن ابن سینا و منگزشرلی آیتدیلار. امام ابو حامد غزالی و محی الدین ابن العربی و اندلوسلی فلسفه چی قُطب الدین محمد ابن سبعین هم بۇیلکه زادلار آیدیدیلار. بۇلار فلسفه چیلرینگ سۆزلری دیر. دین اسلامدا بۇیلکه زادلار یوقدیر. بۇیلکه سۆزلر بیلکه دوغری یولدان آریلیپیدیلار. شیعه و اسماعیلیه و قرامیطی و باطنی ملحدلار یالی ملحد بولیدیلار. اهل سنت و حدیث عالملاری نینگ وفضیل بن عیاض یالی اهل سنت بولان تصوّف چیلار حق یوللاریندان آریلیپیدیلار. بۇلار بیر یاندان فلسفه گه گیریدیلر، بیرطرفدان هم، معتزله و قرامیه یالی فرقه لارا غارشى مجادله آیدیدیلر. تصوّف چیلار اوچه آریلار: بیرینجیسی، حدیث و سنت اهلی دیر. ایکینجیسی، قرامیه یالی اهل بدعتدان بولانلاردیر. اوچینجیسی، (اخوان الصفا) کتابلارینا و ابوالحیاتیینگ سۆزلرینه اویانلاردیر. ابن عربی و ابن سبعین و منگزشرلی، فلسفه چیلرینگ سۆزلرینی آلیپ تصوّفچی سۆزی شکیلنه سوقیدیلار. ابن سینانینگ، (آخر الاشارات علی مقام العارفين) ادلی کتاییندا بۇیلکه یازیلاری کاندیر. امام غزالی هم، بعضی کتابلاریندا مثلاً، (الکتاب المصنوع) و (مشکات الانوار) کتاییندا بۇیلکه زادلار بیلدیریدیر. حتّی، یولداشی ابوبکر ابن العربی، مونگه فلسفه گه گیردیگینی بیلدیرپ اونى موندان غوتارماغا اوغراشیدیر، یۇنه غوتاریپ بیلماندیر. امام غزالی، بیر طرفدان هم، فلسفه چیلرینگ کافر بولدیقلارینی بیلدیریدیر. عُمري نینگ سونگیندا، (بخاری)نی اوقییدیر. بۇ شکلده، اول یازغیلاریندان گچدیگینی آیدانلار باردیر. بعضیلاری هم، بۇیلکه سۆزلر امام غزالی غا افتراء ادیپ یازیلیدیر دیدیلر. بۇ موردده، امام اوچین، روایتلار کاندیر. سیجیلیا جزیره سینده یتیشن مالکی عالملاردان محمد ماذری و اندلوس عالملاریندان طورتوشی و ابن الجوزی و ابن عُقیل و باشغالاری کان زادلار آیتدی).

ابن تيميه نينگ يوقاردأكى سؤزلى اهل سنت عالملا غارشى بولان ياراماز فكرلرينى آچيقجه گورگزمكده دير. اصحاب كرامينگ اولاقانلارنى هم بؤيله يامانلاماقدا دير. اهل سنت عالملا نينگ كآنينه بوشكلده آزاشيق ديب تاعمه باسپيدير. بو آرادا اولاقان ولي، عارفلا نينگ قطبى حضرت ابوالحسن الشاذلى نى، (الحزب الكبير) و (حزب البحر) كتابلارندان اوتري كان يامانلاپدير و محى الدين ابن العربى و عمر ابن الفارض و ابن سبعين و حلاج حسين بن منصور يالى تصوف اُستازلارنى ياراماز گلمه لر بيله تحقير اتديكى اوچين اوز وقتينداكى عالملا، مونينگ فسق وبدعت اهلى بولديغىنى سؤز بيرليكى بيله بيلديرديلر. كُفْرينه فتوا بزنلر هم بولدى. [چوقير اسلامى عالم عبدالغنى نابلسى، (الحقيقة النديه) ادلى كتابى نينگ ۳۶۳ و ۳۷۳ لنجى صفحه لاريندا، بو تصوفى اُستازلارنىگ آدلارنى يازپ، بيرير ولي بولديقلارنى و بولارا ديل دگيرنلرينگ جاهل و غافل بولديقلارنى بيلديرأندير.] ۷۰۵هـ. [۱۳۰۵م.] ييليندا، ابن تيميه گه يازيلان بير مَكْتُوبدا دييليار كه، (اوزىنى اولاقان عالم و وقتينينگ امامى سانان دين دوغانيم! سنى الله نينگ رضاسى اوچين سؤيپيتيم. سانگه غارشى بولان عالملاى خاهلامايارديم. يۇنه، سنينگ سؤيماگه لائق بولماديق سؤزلرينگى اُشيتديگيمده شاشديم. عقللى بولان آدام، گونش باتان سونگ، گيجه نينگ باشلاماسيندا شُبّه ادر مى؟ سن، دوغرى يولدا بولديغينگى و (أمر بالمعروف) و (نهي عن المنكر) اتديگينگى بيلديرپيتينگ. مقصدى نينگ و نيتى نينگ نامّه بولديغىنى الله تعالى بيلر. يۇنه، اخلاص انسانينگ ايشلرندن بللى بولار. سنينگ ايشلرينگ، سؤزى نينگ پرده سىنى بيرتماقداير. نفسلرينه تابع بولانلارا، سؤزلى چؤيريك بولانلارا تابع بولپ اوز وقتينگداكىلره سؤگمك بيله فَنَاعَت اَتْمَان، اؤيلره هم كافر تَعْمَه سى باسدينگ. سَلَف صالحيندان سونگ گلنلره

هُجُومِ اَتَدِيگِينِگ يِتْمَه يَان يَالِي، اَصْحَابِ كِرَامَا وَ بُولَارِينِگ اُولاقانلارينا هَم دِيل دِگِيرْدِينِگ. قِيَامَتِ گُونِي، بُو مُحْتَرَمَلَر، حَقْلَارِينِي اِيسْلَه دِيكَلَرِي وَقْت، نَه حَالَا دُوشْجَكِينِگِي غَايِغِرْمَايَار مِيسِينِگ؟ صَالِحِيَه شَهْرِينْدَه، جَامِعُ الْجَبَلِ مَنَبَرِينْدَه، حَضْرَتِ عُمَرِينِگ "رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ" يالْنِگِيش سُوْزَلَرِي وَبَلْأَلَارِي بَارْدِير دِيدِينِگ. بُو بَلْأَلَار نَامَه مِيش؟ سَلَفِ صَالِحِينْدَان قَايسِي بَلْأَنِي أَشِيْتِيدِينِگ؟ حَضْرَتِ عَلِي نِينِگ "رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ" اُوج يُوْزْدَن كَان خَطَاسِي نِينِگ بار بُولْدِيغِينِي آيْدِيَارْسِينِگ. حَضْرَتِ عَلِي بُوَيْلَه بُولْسَا، سَنِينِگ دَوغَرِي بِير سُوْزِينِگ بُولِيپ بِيَلَر مِي؟ اِينْدِي سَانِگَه غَارِشِي حَرَكْتَه كِچْيَارِين. مُسْلِمَانلَارِي سَنِينِگ شَرِينْگَدَن غُورِمَاغا غَيْرَت اَبْجَكْدِيرِين. چُونْكه، آزغِينْلِيغِينِگ حَدِي أَشْدِي. اَدِيْتَلَرِينِگ تَمَام دِيرِيلَرَه وَ اُولِيلَرَه اُولاشْدِي. مُؤْمِنَلَرِينِگ سَنِينِگ شَرِينْگَدَن سَاقِينْمَالَارِي كِرَكْدِير.)

اِبْنِ تَيْمِيَّه نِينِگ سَلَفِ صَالِحِينْدَان آيْرِيلْدِيغِينِي گُورْكَزَن مَسْئَلَه لَرِي تَاْجُ الدِّينِ الشُّبْكِي شُوَيْلَه بِيْلْدِيرْمَكْدَه دِير:

۱- طَلَاقِ وَاقِع بُولْمَاز. قَسَمِ كَفَّارَتِي بَرْمَك كِرَكْدِير دِيْيَار. اُوْزِينْدَن اَوَّل كَلَن اِسْلَامِي عَالِمِلَارْدَان هِيچ بِيرِي كَفَّارَتِ بَرِيلْجَكِينِي بِيْلْدِيرْمَه دِي.

۲- حَايِضِ عِيَالَه بَرِيلَن طَلَاقِ وَاقِع بُولْمَاز دِيْيَار.

۳- عَمْدَن، قَصْدًا تَرَك اَدِيلَن نَمَازِينِگ قَضَاسِينِي اَوْقِيْمَاق كِرَك دَالْدِير دِيْيَار.

۴- حَايِضِ عِيَالِينِگ كَعْبَه نِي طَوَافِ اَمَّه سِي مُبَاح دِير. كَفَّارَتِ بَرْمَز دِيْيَار.

۵- اُوجِ اَدِيپِ بَرِيلَن طَلَاق، بِير طَلَاقِ بُولَار دِيْيَار. حَالِ بُو كِه،

مُونِي بِيْلْدِيرْمَه دَن اُونْگِچَه، اِجْمَاعُ الْمُسْلِمِينِينِگ بُوَيْلَه بُولْمَادِيغِينِي اُوْزِي بِيْلَلَارْچَه آيْدِيْدِير.

۶- اِسْلَامِيَّتَه گُورَه بُولْمَادِيْقِ اَيْدَاتالَار، [دَوْلَتِينِگ اَلْدِيغِي مَالِيَاتالَار]،

مُونِي اِسْلَامْنَه حَالَالْدِير دِيْيَار.

- ۷- بۇلار ئۇچاردان آلىنغاندا، نَيْت اَدِيْلْمَه سَه هَم، زَكَات يَرِيْنَه گَچَر دِيْيار.
 - ۸- سۇدا سِچان يالى حَيوان اُولْسَه بَحْس بولماز دِيْيار.
 - ۹- جُنْب بولانينگ، گِيحَه غُسْل اَتْمَان نَفْل نَمَاز اوقيماسى جائزدير دِيْيار.
 - ۱۰- واقفينگ اتديگى شَرْطَه اِعتَبار بولماز، دِيْيار.
 - ۱۱- اِجماع اُتْمَه اُويماديق آدام، كافر بولماز وَ فاسِق بولماز دِيْيار.
 - ۱۲- اَللّهُ تَعَالٰى مَحَلّ حَوادِث دير وَ ذَرَّه لَرْدَن اديلميشدير دِيْيار.
 - ۱۳- قُرْآن كَرِيْم، اَللّهُ تَعَالٰى نينگ ذاتيندا ياراديلميشدير دِيْيار.
 - ۱۴- عالم، يَعْنِي هَر مَخْلُوق، نَوْعى بِيْلَه قَدِيْم دير دِيْيار.
 - ۱۵- اَللّهُ، يَغْشَى زادلارى ياراتماغا مَجْبُوردير دِيْيار.
 - ۱۶- اَللّهُ تَعَالٰى نينگ جِسْمى وَجِهَتى باردير وَ يَر اَوِيَر دِيْيار.
 - ۱۷- جَهَنَّم اَبْدى دَالدير، سونگيندا سُوْنَر دِيْيار.
 - ۱۸- پِيْغَمْبَرلَرِنِگ مَعْصُوم بولديقلارينا مُنْكَر گليار.
 - ۱۹- رَسُوْلُ اَللّهِ نينگ "صَلَّى اَللّهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّم" باشغا انسانلاردان فَرْقى يوقدير. اونی واسطَه اديپ دُعا اَتْمَك جائز بولماز دِيْيار.
 - ۲۰- رَسُوْلُ اَللّهِ نى "صَلَّى اَللّهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّم" زيارت اَتْمَاگَه نَيْت اديپ مَدِيْنَه شَهْرِيْنَه گِيْتْمَك گُناھدير دِيْيار.
 - ۲۱- شَفَاعَت اِيسْلَه مَك اُوچِيْن گِيْتْمَك هَم حَرَامدير دِيْيار.
 - ۲۲- تَوْرَات وَ اِنْجِيلِنِگ گِلْمَه لَرى دَال، مَعْنى لارى اَوِيَرِيْلپيدير دِيْيار.
- بَعْضى عالِمَلار، يوقاريدا بيلديريلنلَرِنِگ كَأْنى اِبْنِ تَيْمِيَّه نينگ سُوْزى دَالدير دِيْين بولسادا، اَللّهُ تَعَالٰى نينگ جِهَتى بولديغىنى وَپارچالارِنِگ بِيْرلَشْمَه سِيْنَدَن مِيْدانا گلديگىنى آيتديغينا مُنْكَر گيلىان يوقدير. مُونينگ يانيندا، عِلْمى نينگ، جَلالَتى نينگ وَدِيائَتى نينگ كَأْن بولديغى سُوْز بِيْرليگى بِيْلَه بيلديريلدى. فِقْه، عِلْم، عَدْل وَانصافلى بولانينگ، بِيْر زادى

تَحْقِيقِ اَئْمَہِ سِی، اوندان سونگ و احتیاطلی بولپ قرار بَرْمَہ سِی گَرکدیر. هَلْہ بیر مُسلمانینگ کافرلیگینہ، مُرتدلیگینہ، ضالّلتدا بولدیغینا و اولدیریلْمَسینہ قرار بَرْمَک اُچین کأن تَحْقِيقِ اَئْمَک و احتیاطلی بولماق گَرکدیر. ابنِ هاجِر مَکّی نینگ "رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَیْهِ" (الْفَتَاوِی الْحَدِیثِیَّہ) ادلی کتایبنداکی یازغیسی بُو یَرْدَہ تمام بولدی.

شُو زَمَانامیزدا، ابنِ تِیْمِیَّہ نِی تَقْلِیدِ اَئْمَک مُدِی مَیدانا چیقدی. اونینگ آزاشیق یازغیلاریندان دِفَاعِ اَدِیَار و کِتَابلارینی، خُصُوصاً (وَاسِطَہ) ادلی کتایبینی چاپ اَدِیَارلَر. بُو کِتَاب باشدان باشه اونینگ قُرْآنِ کَرِیمَہ وَحْدِیثِ شَرِیفلَرَه و اِجْماعِ مُسْلِمِینَہ اُویمایان فِکَرلَرینْدَن دولیدیر. اوقیانلارینگ آراسیندا اُولاقان فِتْنَه وَتَفَرَّفَہ چیلیق چیقارماقدا، دوغانی دوغانه دُشْمَن اَئْمَکَدَہ دیر. هِنْدُستاندا بولان وَهّابیلار و باشغا اِسلامی مَمْلَکَتلَرَدَہ، بُولارینگ دُوزاقلارینا دُوشْن جاهِل دِینی آداملار، ابنِ تِیْمِیَّہ نِی اُؤزَلَرِنَه بایراق اَدینپدیرلَر، اونگه (أُولی مُجْتَهِد)، (شَیْخُ الْاِسلام) یالی آدلار تاقیأرلَر. اونینگ آزاشیق فِکَرلَرینَه، بوزیق یازغیلارینا دِین و اِیمان دِیپ مُحْکَم توتیأرلَر. مُسلمانلاری بُولْن، اِسلامِیَّتِی اِیچَرْدَن ییقان بُو فَجِیع جریانی دُوریزماق اُچین اَهلِ سُنّت عالِملارینگ اونی رَد اَدْن، وَثِیقَه لار بیلَه چؤیریدَن دِگرلی کِتَابلارینی اوقیمالیدیر. بُو دِگرلی کِتَابلارینگ آراسیندا، اُولاقان اِمام، چُوقیر عالم تَقِیُّ الدِّینُ السُّبْکِی نینگ "رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَیْهِ"، (شِفَاءُ السَّقَامِ فِی زِيارَةِ خَیرِ الْأَنَامِ) ادلی کِتَابِی، ابنِ تِیْمِیَّہ نینگ بوزیق فِکَرلَرینی مَحُو اَئْمَکَدَہ، فسادلارینی یوق اَئْمَکَدَہ، عِنادچیلیغینی مَیدانا چیقارماقدا دیر. یامان نِیْتلَری نینگ، بوزیق اِنانیشلاری نینگ نَشْر بولماسینی اُونگلَه مَکَدَہ دیر.

-۷-

شَرَفُ الدِّينِ مُنِيرِ نینگ "رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى" مکتوبى:

(سَبَبْلَرَه يابيشماق گِرکدیر)

هِنْدُوستاندا يَتِيشَن اِسْلامى عالِمْلارینگ اولیلاریندان شَرَفُ الدِّينِ اَحْمَد بِن یَحْیٰی مُنیرى "رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ"، فارسى (مَکْتُوبات) کِتَابینینگ اونسْگَرینجى مَکْتُوبیندا بُویریارکه:

اِنسانلارینگ کَأْنى، شَک وَ حِیال بیلَه حَرکَت اَدِیپ یالنگیشیارلَر. بُویلَه بوزِیق فِکَر اَدَنلَرَدَن بیر قِسمى (اللَّهُ تَعَالَى نینگ بیزینگ عِبَادَتلاریمیزا اِحْتِیاجى یوقدیر. عِبَادَتلاریمیزینگ اَوْنِگَه هِیچ فائِداسى یوقدیر. اِنسانلارینگ عِبَادَت وِیا عَصِیان اَتمَه لَرى، اَوْنِگَه عِظَمَتى نینگ غارشیشیندا مُساوِى دیر. عِبَادَت اَدَنلَر، بوش یَرَه قِیلِیق وَ رَحْمَت چَکْیَا رَلَر) دِیآرلَر. بُویلَه فِکَر اَتمَک یالنگیش دیر. اِسْلامِیَّتى بیلَمَه دِیکلَرى اَوچین، بُویلَه دِیآندیرلَر. عِبَادَتلارینگ اللَّهُ تَعَالَى غا فائِداسینینگ بولدِیغىنى وَ مُونینگ اَوچین اَمَر اَدِیلدیگىنى ظَنّ اَدِیآندیرلَر. بُویلَه ظَنّ اَتمَک غاتى یالنگیش دیر. بولمايچاق زادى بولیار ظَنّ اَتمَکدیر. هَر اِنسانینگ اَدِیگى عِبَادَتینگ فائِداسى، دینگَه اَوزینَه دیر. بُویلَه بولدِیغىنى، اللَّهُ تَعَالَى (فَاطِر) سُوْرانینگ اونسْگَرینجى آیتیندا آچِیقجَه خَبَر بَرِیآندیر. بُویلَه یالنگیش فِکَر اَدَن اَدام، پَرهیز اَتمَه دِیک کَسَلَه مَنگَرَه یآندیر. بُو کَسَلَه طَبِیب، پَرهیز بُویریار. بُو بولسا، پَرهیز اَتمَه سَم طَبِیبَه هِیچ ضَررى بولماز دِیپ، پَرهیز اَتمَه یار. طَبِیبَه ضَررى بولماز دِیمَه سى دِوغرى دیر. اَمّا اَوزینَه ضَرر بَرِیآندیر. طَبِیب، اَوزینَه فائِداسى بولدِیغى اَوچین دال، اَوْنِگَه کَسَلِیلِکَدَن غُوتیلماسى اَوچین، پَرهیز اَتمَه سینی تَوَصِیَه اَدِیآندیر. طَبِیبینگ تَوَصِیَه سِینا اُوپسا، شِفَا تاپار. اُوپاسا اُولَر، گِیدَر. طَبِیبینگ مُوندان هِیچ ضَررى بولماز.

بوزیق فکر اَدَنلَرَدَن بیر قِسمی هَم، هیچ عِبَادَت اَتَمَز، حَراملاردان غایتماز، یَعْنی اِسْلَامِیَّتَه اَوُیمازلار. (الله گَریم دیر، رَحیم دیر. عُوللارینا کوپ رَحْم اَدَر. عَفْو سونگسیدیر. هیچ کیمه عَذاب بَرَمَز) دِییرلَر. هَوّا، ایلکی سۆزَلری دوغری دیر. یۇنه، سونگ سۆزَلری یالنگیشدیر. بُو یَرَدَه شَیطان اولاری آلدایاندیر. عَصیانا چکیاندیر. عَقلی بولان آدام، شَیطانا آلدانماز. الله تَعَالی، گَریم، رَحیم بولیشی یالی، عَذابی هَم شِدَتلیدیر. جان یاقیاندیر. بُو دُنیادا، کَانَ اِنسانى غَریپلیق، دَلیللِیکلَر اِیچینده یاشادیغینی گور یاریس. نأچه عُوللارینی، هیچ چکینمأن عَذابلار اِیچینده یاشادیار. کوپ گَریم وَ رَزَّاق بولدیغی حالدا، اَکین، دِهقانچیلیق زَحْمَتی چکیلَمه سَه، بیر آغیز نان بَرَمه یار. هَمّه نى یاشادان اول بولدیغی حالدا، اِیمه دیک، اِیچمه دیک اِنسانى یاشاتما یار. دَرمان اَتَمّه دیک گَسَلَه شِفأ بَرَمه یار. یاشاماق، گَسَل بولمازلیق وَماللى بولیپ بیلَمک یالی، دُنیا نِعمتلارینینگ هَمّه سى اَوُچین سَبیلَر یارادیدیر، سَبِیْنَه یایشمادیقلارا هیچ رَحْم اَتَمأن، دُنیا نِعمتلاریندان مَحْرُوم غویاندیر. عِلاجلار مَادّی وَمَعْنَوی بولیپ اِیکى قِسم دیر. تَمَام گَسَللِیکلَرینگ مَعْنَوی عِلاجلاری، صَدَقَه بَرَمک وَدُعا اَتَمکدیر. (گَسَللَرینگیزی صَدَقَه بَرِپ تَدَاوی اَدینگ!) وَ (کَانَ اِسْتِغْفار اِیتماق، تَمَام دَرَدَلَرَه دَواء دیر!) دِیین حَدِیث شَرِیفلَر مَشْهُور دیر. مَادّی عِلاجلار کَاندیر. بَجَرْتَه بیلَه بیلینرلَر. مَعْنَوی عِلاجلاری عُوللانماق، مَادّی عِلاجلاری تاپماغا هَم کُومک اَدَرلَر. آخَرَتینگ نِعمتلارینا غاویشماق هَم بُو یَلَه دیر. کافرلیگی، قَلْبى وَ رُوحى اَوُلدیرَن زَهَر اَدیدیر. تَبَلَلِیک هَم، رُوحى گَسَل اَدَر. بُولارا عِلاج اَدیلَمه سَه، رُوح گَسَل بولار، اَوُلَر. کُفرینگ وَجَاهللیغینگ بیر ییچیک عِلاجى، عِلْم دیر، مَعْرِفَت دیر. تَبَلَلِیکینگ عِلاجى هَم، نَمَاز اوقیماق دیر وَ هَر عِبَادَتی اَتَمکدیر. بیر آدام، دُنیادا زَهَر اِیچَر وَ الله رَحیم دیر، زَهَرینگ ضَرَریندان مَنى قوریدیر دِیسَه، گَسَل بولار، اَوُلَر. اِیچى گَچَن، هِنْد یاغى

ایچسَه، [قند گسللی، شیرینی و خمیرلی زاد ایسه]، گسللیکلی آرتار. انسانلارینگ بدنلری نازک بولدیغی اۋچین، گرک بولان احتیاج ماده لری [غذا، لباس و مسکن] کاندیر. بولاری تاپماق و اسلامی بیر شکلدَه غوللانپ بيلمک اۋچین، حاضرله مک غاتی قین دیر. بۇ ایشلرینگ آسان و راحت اديلمه سی اۋچین، انسانلاردا (نفس) دیلن آیری بیر گۈیچ یارادیلیدیر. حیوانلاردا بۇ گۈیچینگ یارادیلماسی اۋچین بیر سبب یوقدیر. نفس، بدنه گرک بولان زادلارینگ اديلمه سینی ایسلار. بۇ زادلاری ناچه کان اتمک اونگه سۈیچی گلر. نفسینگ ایسلکلرینه (شهوت) دیلر. شهوتی، عقله دانشمان، احتیاجدان کان اتمه سی، قلبه و بدنه و باشغا لارا ضرر برر، گناه بولار. ترکچه (سعادت ابدیه) ادلی کتایینگ ۳۲ لنجی صفحه سینا باقینگ!

بوزیق فکر اذنلردن بیر قسمی هم، آچلیق چکیپ ریاضت ادیارلر. بۇيلهجه اسلامیتینگ خاهلامادیغی شهوت، غضب و مست لیک ایسلکلرینی کوکیندن یوق اتمک ایسله یارلر. اسلامیت، بولارینگ یوق اديلمه سینی امر ادیار سایارلر. کان وقت آچلیق زحمتینی چکیپ، بۇ یامان ایسلکلرینگ یوق بولمادیقلارینی گوریار، اسلامیت، ادپ ییلنمیحک زادی امر ادیدیر ظن ادیارلر. (اسلامیتینگ بومامری ادیلیپ ییلنمز. انسان یارادیلشیندا بار بولان تحویلاردان عوتیلیپ ییلنمز. بولاردان عوتیلماق اۋچین اوغراشماق، قره آدمی آق اتمه گه اوغراشماق یالی دیر. بولماق زادی اتمه گه اوغراشماق، عمری بوشا خرچ اتمک بولار) دییارلر. بولار یالنگیش فکر ادیار و یالنگیش ایش ادیارلر. هله، اسلامیت بۇيله امر ادیدیر دیمه لری تماماً بیر جاهللیق و احمقلیق دیر. چونکه اسلامیت، غضبینگ، شهوتینگ، انسانلیق صفتلارینگ یوق اديلمه سینی امر اتمه یار. بۇيله دیمک، اسلامیتته افتراء اتمک بولار. اسلامیت، بۇيله امر اذن بولساتی، دینینگ ایّه سی بولان محمد علیه السلام دا بۇ صفتلار باربولمازتی. حال بۇ که، (من انسان

دیرین. هر کیم یالی، مَن هَم غَضَبَلانارین) بویاریدی. گاه ده غیزدیگی گوریلردی. غیزماسی، همیشه الله تعالی اوچین بولارتی. الله تعالی، قرآن کریمده، آل عمران سورانیگ یوز اوتوز دوردینجی آیتیندا، (غَضَبَلارینی ینگن) کیشیلری اؤگیاندر. غَضَبَلانمادیق لاری مدح اتمه یاندر. بوزیق فکر آدن آدامینگ، انسان، شهوتینی یوق اتمه لی دیر دیمه سی، غاتی یالنگیشدیر. رسول الله نینگ "صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" دوغر عیال بیله "رَضَى الله تعالی عَنْهُمْ" اویلمیش بولماسی، بو سوزینینگ یالنگیش بولدیغی آچیقجه گورکیزاندر. بیر آدامینگ شهوتی گیتسه، علاج ادپ شهوته غاویشماسی گرکدیر. غَضَب هَم بؤیله دیر. انسان، اولادلارینی و عیالینی غَضَب صفتی بیله غوریر. اسلام دشمنلارینا غارش، بو صفتینگ کیمگی بیله جهاد آدر. اوغلان اوشاقلی بولپ، اولندن سونگ شان و شرف بیله یادلانماق، شهوتینگ سایه سیندا بولیاندیر. بولار، اسلامیینگ مدح اتدیگی، خاهلادیگی، اؤگدیگی زادلاردیر.

اسلامیت، شهوتینگ و غَضَبینگ یوق ادیلمه سینی دال، هر ایکیسینه حاکم بولپ، دینا اویغین غوللانیلمالارینی امر ادیاندر. ات مؤننینگ آتینی و اوچی نینگ تازیسینی یوق اتمه لری دال، بولاری تربیه ادپ، اولاردان استفاده اتمه لری گرک بولیشی یالیدیر. یعنی، شهوت و غَضَب، اوچی نینگ تازیسی و اتلی نینگ اتی یالی دیرلار. بو ایکسی بولمادیقجه، آخرتینگ نعمتلاری اولانیپ بیلیمز. یؤنه، بولاردان فائدالانیپ بیلک اوچین، تربیه ادپ، دینا اویغین غوللانیلمالاری گرکدیر. تربیه ادیلمان، آزغین بولپ، دینینگ خدودینی آشسالار، انسانی فلاکته سؤیرالر. ریاضت چکمک، بو یکی صفتی یوق اتمک اوچین دال، تربیه ادپ دینا اویملارینی غوریماق اوچین دیر. مونى غوریماق هم، هر کیم اوچین مکیندیر. مدنیت، اتم گویچی غوللانماق و ژیت یالی زادلار اتمک دالدر. مدنیت، بولاری انسانلارا

خَدَمَتِ اَوْچين غُولانماقدير. بُو هَم، اِسلاَمِيَّتَه اُوماق بيلَه آلَه گَچَر.

بوزيق فِکِر اَدَنلَرينگ دُوردينجى قِسْمينا گَلَسک، بُولار اُوزلَريني اَلداماقدا دِيرلار. (هَمه زاد اَزَلَدَه تَقْدِير اَدِيکَندِير. چاغانينگ دُنياغا گَلَمَزَدَن اُؤَنگَچَه، (سَعِيد) وِيا (شَقِي) بولديغى بَللى دِير. مَبو، سونگَر اَمدان اَوِير يَلَمَز.

مُونينگ اُؤچين، عِبَادَت اَتَمک ليگينگ فائِداسى يوقدير) دِير لَر. رَسُولُ الله "صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ"، قَضَاء وَ قَدَرينگ اَوِير لِمِجگينى، هَمه زادينگ اَزَلَدَه تَقْدِير اَدِيلَن بولديغى اَيَداندا، اَصْحَابِ کِرَام هَم، شَؤِيلَه دِيسْتى لَر. (اَزَلْدَأكى تَقْدِيرَه اينانالينگ. عِبَادَت اَتَمالينگ) دِيسْتى لَر. رَسُولُ الله نينگ "صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ"، اولارا غارشى، (عِبَادَت اَدِينگ! هَر کِمَه اَزَلَدَه تَقْدِير اَدِيلَن زادى اَتَمک آسان بولار) بُو يردى. يَعْنى، الله تَعَالى نينگ اَزَلَدَه سَعِيد بولپ بيلديگى آدام، دُنيادا سَعِيدلارينگ اِيشلَريني اَدَر. مُوندان دُوشينيليار كِه، اَزَلَدَه سَعِيد دِيسَلَن لَرينگ عِبَادَت اَتَمَه لَرى وَ شَقِي دِيسَلَن لَرينگ عِصيان اَتَمَه لَرى، سَالِم ياشامالارى اَزَلَدَه تَقْدِير اَدِيلَن لَرينگ اِيعيت وَ عِلاج اِمَه لَرينَه وَگَسَل بولمالارى، اُولَه لَرى تَقْدِير اَدِيلَن لَرينگ هَم، اِيعيت وَ عِلاج اِيمز ليکلَرينَه مَنگَرَه يَأَندِير. آچليقدان، گَسَل ليکَدَن اُولَه سى اَزَلَدَه تَقْدِير اَدِيلَنَه، اِيعيت وَ عِلاج اِيمک نَصيب بولماز. باى بولماسى اَزَلَدَه تَقْدِير اَدِيلَنَه، غازانچ يوللارى آچيلار. شَرَقدا اُولَه سى تَقْدِير اَدِيلَنَه، غَرَبَه گِيدَن يوللار باغلانار. اَشيتديگيميزَه گُورَه، عَزرائيل عَلَيْهِ السَّلَام، سُلَيْمَان عَلَيْهِ السَّلَامينگ يانينا گلَنَدَه، اوتيرانلاردان بيرينَه دَقَّت بيلَه باقدى. بُو آدام، مَلکينگ بُوِيلَه غاتى باقماسيندان قورقدى. عَزرائيل عَلَيْهِ السَّلَام گِيدَن سونگ، سُلَيْمَان عَلَيْهِ السَّلَاما يالبارپ، يَلَه اَمَر اَتَمَه سيني، يَلينگ اُونى غَرَب يُورداردَن بيرينَه اَلپ گيديپ، عَزرائيل عَلَيْهِ السَّلَامدان غُوتارماسيني اِيسلَه دى. عَزرائيل عَلَيْهِ السَّلَام تَکَرار گلَنَدَه، سُلَيْمَان عَلَيْهِ السَّلَام، شول آدامينگ يُوزينَه نامَه اُؤچين غاتى باقديغى سورا دى. عَزرائيل عَلَيْهِ السَّلَام، (بِير سَاعَت سونگ،

غَرِبْدَاكى شَهْر لَرْدَن بِيَرِنْدَه، شول آدامينگ جانينى آماق اؤچين امر آديليپيتم.
اونى سَينِگ يانينگده گوردِگيمده، حيرت دَن دِقَّت بيله باقديم. امره اُويپ
غَرَبَه گيتديگيمده، اونى شول يَرده گورپ جانينى آلسم) ديدى. [بُو قِصَّه،
جَلال الدّين رُومى نينگ "رَحْمَهُ اللّهُ تَعَالَى"^[۱] (مَشْوَى) سينده اوزين يازيغليدير.]
گوريليار كه، ازلداكى تَقدير، بير امر دأل، بير عِلْم دير. ۱۰۰ لَنجى صَفَحَه غا
باقينگ! ازلداكى قَدَرينگ حاصِل بولماسى اؤچين، بُو آدام، عَزرائيل عَلَيْهِ السَّلَام
دان قورقدى. سُلَيْمان عَلَيْهِ السَّلَام اونگا اطاعت آتدى. ازلداكى تَقدير، سَبَلَر
يولى بيله يَرِنَه كَتِيريلدى. مُونينگ يالى، ازلده سَعِيد دِيَلَن آدامينگ اِيْمَان اَتْمَه
سى، رِياضَت چَكِيپ، يامان خُوپلارينينگ دُؤَزْلَه سى نَصيب بولار. (اَنعَام)
سُورَه نينگ يُوَز يَكْرِمى بِأَشْنَحى آيتيندا مَالاً، (اللّهُ تَعَالَى، هِدَايَتَه غاويشديرماق
ايسله ديگى غُولِينِگ قَلْبِنَا اِسْلَامِيَّتِي يَرَلَشْدِيرِر) بُوِيريلپيدير. ازلده شَقى
بولجاغى بيلينن، يَعْنى جَهَنَّمَه گيتمه سى تَقدير آديلَن آدام، (عِبَادَت اَتْمَه گَه گَرَك
يوقدير. هَر كِيَمِينِگ سَعِيد وَا شَقى بولديغى ازلده تَقدير آديليپيدير) دِير. بُوِيلَه
فِكْر آديپ عِبَادَت اَتْمَز. بُوِيلَه فِكْر آديپ عِبَادَت اَتْمَه ييشى، اول آدامينگ ازلده
شَقى بولديغى گورَكْزَر. مُونينگ يالى، جاهِل غالماسى ازلده تَقدير آديلَن آدام
(هَر زَاد اَزْلده تَقدير آديلندير. جاهِل غالماسى تَقدير آديلننِگ، اوقِيپ اُؤْگَرْنَه
سينينگ فائِداسى بولماز) دِير. بُو شَكْلده ايشله مَز، اُؤْگَرْمَز. جاهِل غالار. بير
آدامينگ اَكِين اَكِيپ كَان حاصِل آماسى تَقدير آديلَن بولسا، يَرِنى سُوْرَمَك،
تُحْم اَكْمَك نَصيب بولار. ازلده سَعِيد دِيَلَن لَرِنِگ اِيْمَان اَتْمَه لَرى وَ عِبَادَت اَتْمَه
لَرى، شَقى دِيَلَن لَرِنِگ هَم، كافر بولمالارى وَ عِصْبَان اَتْمَه لَرى بُوِيلَه دير. اَحْمَق
بولان آدام، مُونى دُؤْشِينِپ يِلْمَز. (اِيْمَانِينِگ وَ عِبَادَت اَتْمَكليگينِگ، ازلده سَعِيد

(۱) جَلال الدّين رُومى، ۶۷۲ هـ. [۱۲۷۳ م.] دَه قَوْنِيَه دا وَفَات آتدى.

بولماق بیلکه وَ کُفرینگ، عِصیانینگ هَم شَقی بولماق بیلکه عَجَباً نَامَه عَلاقَه سِی باردیر؟) دِیَر. غیسغا عَقلی بیلکه بُو عَلاقَه نِی دُشینجک بولار. هَمّه زادِی، اُوز عَقلی بیلکه چُوزجک بولار. حال بُو کِه، اِنسانینگ عَقلی حَدلی دیر. عَقلینگ اَرِب بیلکه دیگی زادلاری عَقل بیلکه دُشینجک بولماق، عَقلسیزلیق، اَحْمَقلیق بولار. بۇیلکه فِکر اَدنلرینگ اَحْمَق بولدیقلاری دُشینیلر. عِیسی عَلَیْهِ السَّلَام بُویردی کِه، (اَنه دَن دوغمه کُورلرینگ گوزنی آچماق، حَتّی اُولیلری دِیرلتمک مانگه قین بولمادی. یُونه، اَحْمَق بولانه، دوغری سۆزی دُشیندیرپ بیلکه دِیم). اَلله تَعَالی، سونگسیر بولان عِلْمی وَ حِکْمَتی بیلکه، بَعْضی غُوللارینی مَلک دَرَجَه سینه یَتیرر. حَتّی، مَلکَلَرَدَن خَاص ایلری بولار. بَعْضیلارینی هَم، ایت، خِنَضِر دَرَجَه سینه دُشیرر. اونسَگَزینجی مَکْتُوبینگ تَرْجَه سِی بُو یَرْدَه تَمَام بولدی.

حَضْرَت شَرَف الدّین اَحْمَد بِن یَحْیٰی مُنیرِی نینگ (مَکْتُوبات) ادلی کِتَابیندا یُوز مَکْتُوب باردیر. ۷۴۱ هـ. [۱۳۳۹ م.] ییلیندا یازیلان وَ ۱۳۲۹ هـ. [۱۹۱۱ م.] ییلیندا هِنْدُوسْتاندا چاپ بولپدیر. اِستانبُولینگ سُلَیْمَانِیّه کِتَابخَانَه سیندا آل یازماسی باردیر. یَتَمِیش آلتینجی مَکْتُوبیندا بُویریآر کِه:

(سَعَادَت)، جَنَّتلیک بولماق دِیمکدیر. (شَقَاوَت)، جَهَنْملیک بولماق دِیمکدیر. سَعَادَت وَ شَقَاوَت، اَلله تَعَالی نینگ اِیکی خَزیناسی یالیدیر. بیرینجی خَزینانینگ آچاری، طَاعَت وَ عِبَادَت دیر. اِیکینجی خَزینانینگ آچاری، مَعْصِیَّت یَعْنی گُناهلاردیر. اَلله تَعَالی، هَر اِنسانینگ سَعید وَ یا شَقی بولجاغینی اَزْلَدَه بیلآردی. بُو بیلکه سینه (قَدَر) دِییلآر. [مُونگه آلینگ یازسی دِیآرس.] سَعید بولجاغی اَزْلَدَه بیلینن آدام، اَلله تَعَالی غَا اِطَاعَت اَدَر. اَزْلَدَه، شَقی بولجاغی بیلینن آدام، هَمِیشَه گُناه اِیشلار. دُنیادا هَر کیم، اُوزنینگ سَعید وَ یا شَقی بولدیغینی، عَمَلیندان بیلپ بیلر. آخِرَتی غایغیران دینی آداملار، هَر کیمینگ سَعید وَ یا شَقی بولدیغینی بُو شَکْلَدَه اَنگالار. دُنیاغا غَرَق بولان دینی آدام بولسا، مُونی بیلمز.

ھَر عِزَّت و ھَر نِعْمَت، اَللّٰهُ تَعَالٰی غَا، اِخْلَاص بِيْلَه اِطَاعَت و عِبَادَت اَتْمَكَدَه دِير.
 ھَر يَامَانَلِيق و قِيْنِچِيلِيق ھَم، گُناھ اِيشْلَه مَكْدَن حَاصِل بولار. ھَر كِيْمَه دَرْد و بَلَاء،
 گُناھ يولُ بِيْلَه گَلَر. رَاحَت و حُضُور ھَم، اِطَاعَت يولُ بِيْلَه گَلِيَانَدِير. [اَللّٰهُ تَعَالٰی
 نِيْنِگ عَادَتِي بُولَه دِير. مُونِي ھِيچ كِيْم، اَوِيْرِيپ بِيْلَمَز. نَفْسَه آسان و سَوِيچِي گَلَن
 زَادِي سَعَادَت مِي قَا دِيْمَه لِي دَال. نَفْسَه آغِير و قِيْن گَلَنلَرِي ھَم شَقَاوَت و
 فَلاَكَت سَايْمَالِي دَالْدِير.] قُدُس دَا مَسْجِدِ اَقْصٰی دَا يِيْلارچَه عُمرِيْنِي تَسْبِيح و
 عِبَادَت بِيْلَه گَچِيْرَن آدَام، عِبَادَتِيْنِگ شَرطلارِيْنِي و اِخْلَاصِي اَوُگَرْنَمَه دِيگِي
 اَوُچِيْن، بِيْر سَجْدَه نِي تَرَك اَتْدِيگِي اَوُچِيْن، اَوِيْلَه بِيْر ضَرَر اَتْدِي كِه، ھَلَاك
 بولْدِي. اَصْحَابِ كَهْفِيْنِگ گُوجِيگِي بولسا، بَحْس بولديغِي حَالدا، صِدِّيقلارِيْنِگ
 آرقَه سِيْندا بِيْر نَاجَه آرْدِيْم يُوْرِيْدِيگِي اَوُچِيْن، اَوِيْلَه دَرَجَه تاپْدِي كِه، ھِيچ دُوشْمَه
 دِي. بُو حَال، اِنْسَانِي حَيْرَان غَالدِيرِيَانْدِير. عَصْرلار بويِيْنچَه، عَالِملار، بُو سَرِي
 چُوْزِيپ بِيْلَمَانْدِير. اِنْسَانِيْنِگ عَقْلِي، مُونِيْنِگ حَكْمَتِيْنِي دُوشِيْنِيپ بِيْلَمَه يَار.
 آدَم عَلَيْهِ السَّلَامَا بُوْغْدَاي دَان اِيْمَه دِيْدِي و اِيچْگِيْنِي اَزْلَدَه بِيْلديگِي اَوُچِيْن، اِيْمَه
 سِيْنِي اِيْسَلَه دِي. شَيْطَانِيْنِگ آدَم عَلَيْهِ السَّلَامَا سَجْدَه اَتْمَه سِيْنِي اَمْر اَتْدِي و
 سَجْدَه اَتْمَرْلِيگِيْنِي اِيْسَلَه دِي. مَنِي آخدارِيْنِگ بُوِيْرْدِي. يُوْنَه اِخْلَاصِي
 بولماديغِيْنِگ غَاوِيْشْماسِيْنِي اِيْسَلَه مَه دِي. اِلْھِي يولِيْنِگ يولچيلارِي، (ھِيچ
 اَنگلاپ بِيْلَمَه دِيك) دِيْمَكْدَن باشْغا بِيْر زَاد اِيْدِيپ بِيْلَمَه دِيلَر. بِيْرلَرَه نَامَه دِيْمَك
 دُوشَر. اونيْنِگ، اِنْسَانلارِيْنِگ اِيْمَان اَتْمَه لَرِيْنَه، عِبَادَت اَتْمَه لَرِيْنَه اِحْتِياجِي يوقدِير.
 كَافِر بولمالارِيْنِگ وُگُناھ اِيشْلَه مَه لَرِي نِيْنِگ اونغَه ھِيچ ضَرَرِي بولماز.
 مَخْلُوقلارِيْنَا اونيْنِگ ھِيچ اِحْتِياجِي يوقدِير. عِلْمِي، ظُلْمَتِيْنِگ پَاكَلْنَمَه سِيْنَه،
 جَهْلِي ھَم، گُناھ اِيشْلَنَمَه سِيْنَه سَبَب اَتْدِي. عِلْمِدَان اِيْمَان و طَاعَت مِيدَانَا
 گَلِيَانْدِير، جَهْلَدَن ھَم كُفْر وُگُناھ حَاصِل بولياندِير. طَاعَت، غَاتِي كِيچِي بولسا
 ھَم، غَاچِيْرْمَالِي دَالْدِير! گُناھ، كَان كِيچِي گُورِيْنَسَه ھَم، ياقِيْنلاشْمَالِي دَالْدِير!

اسلامى عالِملار بۇيردىلار كە، اۋچ زاد، اۋچ زاد سَبب دىر: طاعَت، اللّٰهُ تَعَالٰى نىنگ رِضاسىنى غازانماغا سَبب دىر. گُناه اِيشلە مَك، اللّٰهُ تَعَالٰى نىنگ غَضَبىنا سَبب دىر. اِيمان اَتْمَك، شَرَفلى وَ دَگَرلى بولماغا سَبب دىر. مُونىنگ اۋچىن، كىچى گُناه اِيشلە مَكْدَن هَم غاتى ساقىنماليدير. اللّٰهُ تَعَالٰى نىنگ غَضَبى، بۇ گُناه دا بولپ بىلر. هَر مۇمىنى اۋزىنگَدَن يَغشى بىلمە لىدير. اول مۇمىن، اللّٰهُ تَعَالٰى نىنگ كَأَن سۇيىدىگى غۇلى بولپ بىلر. هَر كىم اۋچىن ازلدە ادىلمىش بولان تَقدير، هىچ اۋيرىلپ بىلمز. هَمىشە گُناه اِيشلاپ، هىچ طاعَت اَتْمە دىك بولان بىر مُسلمانى، اللّٰهُ تَعَالٰى، اِيسلە سە عَفوَ اَدَر. بَقَرە سۇرا نىنگ اوتوزىنچى آيتىندا، مَلَكَلَر، مَالاً، (يَارَبِّى! يَر يۇزىندا فَساد چىقارچاق وَ غان دۇكجَك بولان انسانلارى نَأْمە اۋچىن ياراتپارسىنگ) دىدىكلرىندە، (اولار فَساد چىقارمازالار) دِئِمە دى. (سىزلىرىنگ بىلمە دىگىنگىزى مَن بىليارين) بۇيردى. (لائق بولمادىقلارى، لائق اَدَرىن. اۋزاق غالانلارى ياقىنلاشدىرارىن. دَلِيل بولانلارى عَزىز اَدَرىن) بۇيردى. سىزلىر اولارىنگ اِيشلىرىنە باقارسىنگىز. مَن قَلبلارىنداكى اِيمان باقارىن. سىزلىر، گُناهسىز بولدىغىنگىز باقپارسىنگىز. اولار، مَنىنگ رَحْمَتىمە سىغىنارلار. سىزلىرىنگ گُناهسىز بولپىشىنگىزى خاھلايشىم يالى، مُسلمانلارىنگ گُناهلارىنى عَفوَ اَتْمە گى هَم سۇييارىن. مَنىنگ بىلدىگىمى سىزلىر بىلپ بىلمزسىنگىز. اِيمانى بولانلارى، اَزلى بولان لُطْفىمە غاۋىشدىرار، اَبدى بولان لُطْفىم بىلە هَمە سىنى سۇيىر بۇيردى. يَتىمىش آلتىنچى مَكْتۇبدان تَرْجُمە تَمام بولدى.

شَرَف الدّٰىن اَحْمَدىن يَحْيٰى مُنبرى "رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْهِ"، ۷۸۲ھ. [۱۳۸۰م]. يىلىندا وَفات ادىدير. ھىندۇستان دا بھار شەھرىندە ياشادى. قَبْرِى ھَم شول يَرَدە دىر. مُنبر، بھار شەھرى نىنگ اوبالارىندان بىرى نىنگ ادى دىر. شاھ عَبْدُالحَق دِھلوى نىنگ "رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْهِ" (اَخْبَارُ الْاَخِيَار) ادلى كِتَابىندا، حال تَرْجُمە سى اۋزىن يازىغلىدير. بۇ كِتَاب فارسى بولپ،

۱۳۳۲ھ. [۱۹۱۴م.] بیلیندا ھندۇستان دا، دِیوبند شہریندہ وسونگ پاکستان دا لاھوردا چاپ ادیلندیر. (إرشاد السالکین)، (مَعْدِنُ الْمَعَانِي) وَ (مَکْتُوبات) بُو کِتابلار غاتی دگرلی دیر.

[إمام ربّانی "رحمۃ اللہ علیہ" مُخْتَلَف مَکْتُوبلاریندا بُویریأر کِه، (اللّٰهُ تَعَالٰی نینگ امر آتدیگی ایشلرہ (فَرَض) دِییلر. مَنع آتدیکلرینہ (حَرَام) دِییلر. فَرَض ویا حَرَام بولمادیق، آزاد غوییلان زادلارا (مُبَاح) دِییلر. فَرَضلاری آئمہ کِه، حَرَام لاردان ساقینماغا وَمُبَاحلاری اللّٰهُ رِضاسی اُچین آئمہ گہ (عِبَادَت اَتَمَک) دِییلر. بیر عِبَادَتینگ صَحیح وَ مَقْبُول بولماسی اُچین، یَعْنی دوغری بولماسی وَ اللّٰهُ تَعَالٰی نینگ خاھلاماسی اُچین، (عِلْم) یَعْنی دوغری آئمہ گینگ شَرطلارینی اُگرنمک وَ (عَمَل) یَعْنی شَرطلارینا گورہ یرینہ کتیرمک وَ (اِخْلَاص) بیلہ اَتَمک گرکدیر. اِخْلَاص، پُول، مَوَاقِع، شُھَرَت یالی دُنیا مَنفَعَتلارینی اویلانمان، اللّٰهُ تَعَالٰی امر آتدیگی اُچین، اونینگ راضیلیغینی، سُوْیگیسینی غازانماق اُچین اَتَمکدیر. عِلْم، فِقْھِی کِتابلاری، بیر اُستاز بیلہ بیرلیکدہ اوقییب، اِخْلَاص ھَم، بیر ولی نینگ سُوْزلریندن حال وَ حَرَکَتلریندن وَ تَصَوُّفِی کِتابلارینگ اوقیلماسی بیلہ اَلَدَہ اَدیلر. اِسلامی عِلْملار، اِیکی قِسم دیر: دِینی عِلْملار وَ فَنّی عِلْملار. بُولاری، گرگی قَدَر اُگرنمک فَرَضدیر. مَثَلًا، دَوَا دَرمانینگ غُوللانما شَکْلِینی، مِقْدَارینی وَ اَلکَتْرِیکلی [بَرَق] چِراغ وَمَاشین غُوللانانینگ اَلکَتْرِیک حَقیندا غیسغا بیلگی اُگرنمہ سی فَرَضدیر. اُگرنمہ سہ، اُولیمہ سَبَب بولارلار.

فَرَضلارا وَحَرَاملارا اِنانپ ھَم، تَنبَللیک بیلہ ویا یاراماز یولداشلارا اُویپ، عِبَادَت آئمہ دیک بیر مُسلمان، تَوْبَہ اَتْمَان اُولسہ، گُناہ سی تُؤکْنیأنچہ، جَھَنْمَدَہ یانار. فَرَضلاری اُگرنمہ دیک، بیلسہ ھَم، دگر، اَھْمِیَّت بَرْمَہ دیک، غایغیرمان، اللّٰهُ دان قورقمان تَرک اَدَن، مُسلمانلیقدان چیقار، کافر بولار.

جَهَنَّمَدَه، اَبَدی، سونگسيز يانار. حراملاری اَتَمک هَم بۇيَلَه دیر.

بیر عِبَادَتِیَنگِ عِلْمِیَنی اَوُگَرْنَه دِیگِیَنگ، شَرَطلارِیَنی بیلْمَه دِیگِیَنگ، اَتدِیگِی عِبَادَت، اِخْلَاص بیلَه اَدِلْکَن بولسا هَم، صَحِیح بولماز. هِیچ اَتْمَه دِیک یالی، جَهَنَّمَدَه يانار. شَرَطلارِیَنی بیلِپ وَ دِقَّت اَدِیپ اَدْنِیَنگ، عِبَادَتِی صَحِیح بولار. جَهَنَّمِیَنگ عَذابِیَندان غُوتیلار. یُؤْنَه، اِخْلَاص بیلَه اَتْمَه دِیک بولسا، بُو عِبَادَتِی وَ هِیچ بیر یَغْشیلِیغِی قَبُول بولماز. ثَوَاب غازانماز.

اللَّهُ تَعَالٰی، بُو عِبَادَتِیَنی وَخَیْرَات وَحَسَنَاتِیَنی خاهلامایجاغِیَنی بیلدیریار. عِلْم وَ اِخْلَاص بیلَه اَدِیْلْمَه دِیک عِبَادَتِیَنگ فائِداسِی بولماز. اِنْسَانِی کُفْرَدَن، گُناه دان، عَذابدان غُوتارماز. عُمر بویِی، بۇيَلَه عِبَادَت اَدِیپ هَم، کافر بولِپ اَوُلْن مُنافِقلار کَان گوریلندیر. عِلْم بیلَه، اِخْلَاص بیلَه اَدِلْکَن عِبَادَت، اِنْسَانِی، دُنْیادا کُفْرَدَن، گُناه دان غُوتارار وَعَزِیز اَدَر. اَخِرْتَدَه هَم، جَهَنَّم عَذابِیَندان غُوتارجاغِیَنی، اللَّهُ تَعَالٰی، مائِدَه سُوْرانِیَنگ دَوْقَزِیْنجِی آیتیندا وَ وَالْعَصْر سُوْرادا وَعَدَه اَدِیپ دیر. اللَّهُ تَعَالٰی، وَعَدَه سِیْنَدَه صَادِق دیر. بَرْدِیگِی سُوْزِی اَلْبَتَدَه ثُوْتار.)

حَق تَعَالٰی، اِنْتِقَامِیَن یَنَه غُولِی بیلَه آلا ر * بیلْمَدِیک (عِلْم لَدُنْئِی) اونِی غُول اَتدی سانار جُمْلَه اَشِیاء خالْقِیَنگدیر، غُول اَلِی بیلَه اِشِلَه نَر * اَمْرِیْ بولما دِیقْچَه، سائْمَه بیر چُوْپ دَپَرَنَر!

- ۸ -

اللَّهُ تَعَالَى بَارْدِير وَ بِيرْدِير، اوندان باشغا

تَمَام بَارْلِيقَلار يوقْتى، يَنَه يوق بولجاقديرلار

اُطرافيميزداكى بَارْلِيقَلارى حَسَّ اورگانلاريميز بيلكه تانيماقدا دِيرِس. حَسَّ اورگانلاريميزا تَأْثِير اَدَن زادلارا (بَارْلِيق) [مَوْجُود] دِيلْيَار. بَارْلِيقَلارینگ بَأْش حَسَّى اورگانيميزا اَتْدِيكَلَرى تَأْثِيرْلَه (خُصُوصِيَّت) وَيَا (صِفَت) دِيلْيَار. بَارْلِيقَلار، بِيرِيرى لَرِنَدَن، خُصُوصِيَّتْلَرى بيلكه آيِرْد اَدِيلْيَانْدِير. ضِيَاء، سَس، سُو، هَوَا، شِيْشَه، بِيرِير بَارْلِيق يَعْنى (مَوْجُود) دِير. وَزْنى، يَعْنى آغِيرلِغى وَحَجْمى بُولان، يَعْنى بوشلِيقدا يَر تُوتان بَارْلِيقَلارا (جَوْهَر) وَيَا (مَادَّه) دِيلْيَار.

مَادَّه لَر بِيرِيرِيلَرِنَدَن، صِفَتْلارى، خَاصِيَّتْلَرى بيلكه آيِرْد اَدِيلَرَلَر. هَوَا، سُو، داش، شِيْشَه، آيرى آيرى مَادَّه دِير. ضِيَاء، سَس بولسا، مَادَّه دَالْدِير. چُونَكِه، اِشْق وَ سَس، يَر تُوتماز وَ آغِيرلِقلارى يوقدِير. هَر بَارْلِغِينْگ، (اَنَرژِيْسى) يَعْنى (قُدْرَتى) بَارْدِير. يَعْنى، اِش اَدِيپ بيلَر. هَر مَادَّه، صُلْب، يَعْنى غَاتى وَ اَرگِين يَعْنى سُوْيِيق وَ گَاز بولماق بيلكه اَوْچ حَالدا بولِپ بيلَر. غَاتى مَادَّه لَرِينْگ شَكْلى بَارْدِير. سُوْيِيق وَ گَاز حَالداكى مَادَّه لَرِينْگ، اَوْزَلَرِنَه مَخْصُوص بَللى شَكْلَلرى يوقدِير. بُولار، اِيچِينْدَه بولديقلارى غايِينْگ شَكْلِينى آلارلار. مَادَّه نِينْگ شَكْل اَلِيش حَالِينا (جِسْم) دِيلِر. مَادَّه لَر هَمِيْشَه جِسْم حَالِيندا بولارلار. مَثَلًا، آچار، اِگْنَه، تُوتاج، پِل، چَوى، باشغا باشغا جِسْمَلَرْدِير. يَعْنى شَكْلَلرى باشغا باشغا دِير. يُونَه، هَمَه سى دَمِير دِيلِن مَادَّه دَن اَدِيلَن دِير. جِسْمَلَر اِيكِيْگَه آيريلار: بَسِيْط جِسْم، بيلَه شِيك جِسْم.

(عَالَم مُتَغَيِّر دِير) يَعْنى، هَر جِسْمَدَه دَائِمًا فَرْقِلِيلِيق بولماقدا دِير. مَثَلًا

حَرَكَتِ اَدِيپِ يَرِ اَوِيَرَر. اُولالار، كيچَه لَر. زَنگي اَوِيريلَر. جانلي بولسا، كَسَل بولار، اؤَلَر. بُو اَوِيريلمَه لَرَه (واقِعَه) وَا (حادثَه) دِييلَر. داشاردان بير تاثير بولمان، مادّه دا هيچ بير اَوِيريلمَه مِيدانا گَلَمَز. بير حادثَه مِيدانا گَلَن وَقتي، مادّه نينگ اَصلي بوزيلمان وَخاصيتي اَوِيريلمَه سَه، مُونگَه (فزيكي واقِعَه) دِييلَر. كاغذينگ يِرتيلماسي، بير فزيكي واقِعَه دير. بير مادّه دا فزيكي واقِعَه مِيدانا گَلَمَه سي اُؤچين، بُو مادّه غا بير فُوتينگ تاثير اتمَه سي گَرَكدير. مادّه نينگ اَصليني بوزان، خاصيتيني اَوِيَرَن حادثَه لَرَه (كيمياوي واقِعَه) دِييلَر. كاغذينگ يانپ كُل بولماسي كيمياوي حادثَه دير. بير جِسْمَدَه كيمياوي حادثَه مِيدانا گَلَمَه سي اُؤچين، مُونگَه باشغا بير مادّه نينگ تاثير اتمَه سي گَرَكدير. ايكي وَا كَأَنرَاك مادّه نينگ بيربيري لَرِنَه تاثير اديپ، هَر بيريندَه كيمياوي حادثَه مِيدانا گَلَمَه ايشينَه (كيمياوي چاقيشمَه) وَا (كيمياوي رَاكشن) دِييلَر.

مادّه لَرينگ كيمياوي رَاكشنَه گيرمَه لَرِي، يَعْنِي بيربيريَنَه تاثير اتمَه لَرِي، اينگ كيچي پارچه لاري بيلَه بولار. مادّه لَرينگ بُو اينگ كيچي پارچه لارينا (جَوْهَرُ الْفَرْد) وَا (اَئْم) دِييلَر. هَر جِسْم اُئْمَلاردان اديلندير. يَعْنِي، اُئْم يِغيني دير. اُئْمَلارينگ بوليشي بيربيريَنَه مَنگَرَه سَه لَرَدَه، ايريليكلَرِي وَاَغِيرليقلاري فَرَقلي دير. مُوندان اؤتري، شُو وَقت يۇزباش دُؤرلي اُئْمِي ييليارس. اينگ ايري اُئْم هَم، اينگ گؤيچلي ميكروسكوپ بيلَه گوريلپ بيلينميچك قَدَر كيچيدير. بيربيري لَرِنَه مَنگَرَش اُئْمَلارينگ بير يَرَه جَمع لَمَه سيندَن (بَسِيْط جِسْم) وَا (اَلْمَنت) حاصِل بولار. يۇزباش دُؤرلي اُئْم بولديغي اُؤچين، يۇزباش دُؤرلي بَسِيْط جِسْم باردير. دَمير، كوكرد، جِيوَا، اوكسيژَن غازي، كوميَر بير بير اَلْمَنت دير. باشغا باشغا اُئْمَلارينگ بير يَرَه جَمع بولماسيندان (بيلَه شِيك جِسْم) وَا (مُرْكَب جِسْم) حاصِل بولار. يۇز مُونگلَرچَه بيلَه شِيك جِسْم

باردیر. سُو، آلکول، دُوز، آهک، مُرگب جِسملردیر. مُرگب جِسملر، ایکی ویا کأنزاک بَسِیْط جِسْمینِگ بیریری لری بیلکه بیرلشمه سیندن حاصل بولیاندیر. بَسِیْط جِسملرینِگ بیرلشمه لری، اُتملاری نینگ بیریری لری بیلکه بیرلشمه لریندن حاصل بولار.

تَمَام جِسملر، مَثَلًا داغلار، دَنگیزلر، هَر دُورلی نَبَات [اوتلار] وَحیوانلار، هَمّه سی یُوزباش اَلَمْتَدَن مِیدانا گلَمکده دیر. جانلی، جانسیز هَر جِسْمینِگ بِناء خِشتی، هَمّه سی شُو یُوزباش اَلَمْتَدیر. تَمَام جِسملر، بُو یُوزباش اَلَمْتَدَن بیر نینگ ویا بیرناچه سینینگ اُتملارینینگ بیر یَره ییغیلما سیندان حاصل بولماقدادیر. هوا، توپراق، ایسیسی، سُو، اِشّیق، اَلکتریک [بَرَق] وَ مِکروبَلار، بیلکه شیک جِسملرینِگ پارچه لانملارینا ویا جِسملرینِگ بیرلشمه لرینه سَبَب بولیأرلَر. (سَبَبسِیز هِیچ بیر اَویریلَمه بولماز.) بُو اَویرلَه لَرده، اَلَمْتَلَر، یَعْنی بُو بارلیقلارینِگ بِناء خِشتلاری، جِسْمَدَن جِسْمه یَر اَویریأر ویا بیر جِسْمَدَن آیریلیپ آزاد حاله گچیأرلَر. جِسملرینِگ یوق بولدیقلارینی گوریأریس. گوردیگیمیزه گوره حُکم اَدِیپ اَلدانیأریس. چُونکِه، یوق بولیأر وَ بار بولیأر دیدیگیمیز بُو گورینیش، مادّه لرینِگ اَویریلَمه لریندن باشغا بیر زاد دألدیر. بیر جِسْمینِگ، مَثَلًا قَبْر دَأکی اُولی نینگ یوق بولماسی تازه جِسملرینِگ، مَثَلًا سُونینِگ، گازلرینِگ وَ توپراق دَأکی مادّه لرینِگ بار بولملاری شَکیلندَه بولیأر. بیر اَویریلَمه ده، بار بولان تازه مادّه لر، حِسی اورگانلاریمیزا تَأثیر اَتمه سه لر، بُولارینِگ مِیدانا گلدیکلَرینی اَنگلاپ بیلَمه یأریس. مُونینگ اُچین، اَویریلَمکلیگه مَعْرُوض غالان بیرینجی مادّه غا یوق بولدی دییأریس.

یُوزباش اَلَمْتَدَن هَر بیرینینگ شَکللَرینینگ اَویریلدیگینی، هَر اَلَمْتَدَه فزیک وَ کیمیایوی حادِثَه بولدیغینی هَم گوریأریس. بیر اَلَمْت، بیر بیلکه

شىگىنىڭ بولىشىنا غاتىلاندا، ئۇن ھالىنا گىچىر. يەنى، ئۇملار ئالكترون بىرر ويا
آلار. بۇ شەكلدە بۇ ئالمتىنىڭ دۇرلى فېزىك ۋىكىمىيە خاسىيەتلىرى ئويىرلىر. ھەر
ئالمتىنىڭ ئۇملارى، بىر چىگىت بىلە، (ئالكترون) دىيىلن دۇرلى مىقدارلاردا،
خاس كىچى پارچە لاردان ادىلىندىر. چىگىت، ئۇمنىڭ ئورتاسىندادىر.
ھىدروژندىن باشقا، ئۇم ئالمتىنىڭ چىگىتلىرى (پروتون) ۋ (نوترون) دىيىلن دانە
چىكلەردىن ادىلىندىر. پروتونلار، + پوزىتىپ ئالكترىك يۇكلىدىر. نوترونلار،
ئالكترىك يۇكى ئالماز. ئالكترونلار، - مەنى ئالكترىك دانە چىكلەيدىرلەر ۋ
چىگىدىنىڭ اطرافىندا دۇرلەر. ئالكترونلار، ھەر لىخە ئۇز يۇرىنىگە لىرىندە
دۇندىكلرى يالى، يۇرىنىگە لىرىنى ھەم ئويىلىندىرلەر.

ئۇملارنىڭ چىگىتلىرىندە ھەم، ئويىلمە لىر، پارچە لىناملار بولىدىغى،
(رادىئو ئكتىف) دىيىلن ئالمتىلەردىن دۇشىنىلمەكە دىر. چىگىتلىرىنىڭ بۇ پارچە
لىنمىسىدا، بىر ئالمتىنىڭ باشقا ئالمتە دۇندىگى، مادە لارىنىڭ يوق بولىپ،
ئىزى (قۇدرەت) ھالىنا دۇندىگى ھەم دۇشىنىلمەش، بۇ ئويىلمە (ئىشتاين)^[۱]
طەرىندىن ھساب ھەم ادىلىپىدىر. دىمەك كە، بىلە شىك جىسىملەردە بولىدىغى
يالى، ئالمتىلەر ھەم، ھەمىشە ئويىلمەكە، بىر ھالدىن باشقا بىر ھالدا دۇنمەكە
دىر. (جانلى جانسىز ھەر مادە ئويىلمەكە، يەنى كۈنە سى يوق بولىپ، تازە
سى بار بولماقدادىر). شۇ ۋەقت، بار بولان ھەر جانلى، (ھەر نەت، ھەر
ھىوان) ئۇنىڭچە يوقتى. باشقا جانلىلار بارتى. بىر ۋەقت سونىڭ ھەم، شۇ
ۋەقت قى جانلىلاردان ھىچ بىرى غالىمايچاق، باشقا جانلىلار بار بولماقداىر.
جانسىز بارلىقلارنىڭ ھەم سى ھەم بۇيلە دىر. جانلى جانسىز ھەر بارلىق،
مەللاً بىر ئالمت بولان دىمىر ويا بىر ناچە جىسىمنىڭ غارىشىغى بولان داش،

(۱) ئىشتاين يەھۇدى فېزىكىچى، ۱۳۷۵ ھ. [۱۹۵۵ م.] ئۇلدى.

سُونَك، تَمَام مَادَّة لَار، تَمَام ذَرَّه لَر هَمِيشَه اَوِيرِلْمَكْدَه دِيرَلَر. يَئِنِ كُهْنَه لَرِ يوق بولماقدا وَباشغالاری بار بولماقدادیر. بار بولان مَادَّة بیلْه، یوق بولان مَادَّة نینگ خُصُوصِیْتَلَرِ بیریْرِنَه مَنگَزَه یَان بولسا، اِنسان بُو اَویرِلْمَه نِی اَنگلامایار، مَادَّة نِی هَمِيشَه بار ساییار. سَیْنَمادا، حَرکَت اَدَن فِلَمْ خَلْقَه سَیْندا، اوبزکَتِیْف اِشِیغِیْنِیْگ اَوْنِگِیْنَه، تیزتیز باشغا عَکْسَلَر گَلِیْپ گَچْمَكْدَه قا، سَیْرِچِلَرِیْگ مُونِی اَنگلامان، عَیْنِی عَکْس پَرْدَه دَه حَرکَت اَدِیَار ساییالاری یالیدیر. کاغذ یانیپ کُل بولاندا بُو اَویرِلْمَه نِی اَنگلا دیغیمیز اَوچین، کاغذ یوق بولدی، کُل بار بولدی دِیْیَارِیْس. بُوْز اَرِیْنْدَه، بُوْز یوق بولدی، سُو بار بولدی دِیْیَارِیْس. مُدَرْن مَادَّة بیلْگِیْسِی، تُرْکِچَه (سَعَادَت اَبْدِیَّه) اَدْلِی کِتَابدا، ۵۴۶، ۹۷۱، وَ ۱۰۴۱. لَنجِی صَفْحَه لاردا هَم وَسِیْع یازِیغِلیدیر. لُطْفاً اولاردان هَم اوقِیْیْیْگ!

(شَرْح عَقَائِد) اَدْلِی کِتَابِیْیْگ باشیندا دِیْیَار کِه، (تَمَام بارلیقلار، اَللّهُ تَعَالٰی نینگ بارلیغینا عَلامَت بولدیغی، اونینگ بارلیغینی گورْکَزْدِیْگِی اَوچین، مَخْلُوقلارِیْگ هَمّه سَیْنَه (عَالَم) دِیْیَلِیَار. بارلیقلارِیْگ بیر جَنَسْدان بولانلارِیْنا هَم بیر بیر عَالَم دِیْیَلِیَار. مَثَلًا، عَالَم اِنسان، عَالَم مَلَائِکَه، عَالَم حِیْوان، جَانَسِیز مَادَّة لَرِیْگ عَالَمِی دِیْیَلِیَار. وِیَا، هَر بیر جِسْم، بیر عَالَم دیر.

(شَرْح مَوَاقِف)^[۱] اَدْلِی کِتَابِیْیْگ دَوْرَت یُوْز قِرْق بیریْنجِی صَفْحَه سَیْندا دِیْیَار کِه، عَالَم، یَئِنِ هَمّه زَاد، حَادِث دیر، یَئِنِی مَخْلُوق دیرلار. یَئِنِی یوق قا، سونْگدان بار بولان دیرلار. [هَرَوَقْت، بیریْری لَرِیْندَن هَم بار بولدیقلارِیْنی یوقاریدا بیلدیردیک.] جِسْمَلَرِیْگ مَادَّة سِی هَم، صِفَتلاری هَم، حَادِث دیر. بُو یَرْدَه دَوْرَت زَاد فِکْر اَدِیْلِیْپ بیلَر:

۱- مُسْلِمَانلارا، یَهُودِیْلَرَه وَنَصَاراغا وَجُوسِیْلَرَه گورَه، جِسْمَلَرِیْگ مَادَّة

(۱) (شَرْح مَوَاقِف) مُؤَلَّفِی سَیِّد شَرِیْف عَلِی جُرْجَانِی ۸۱۶ هـ. [۱۴۱۳ م.] دَه شِیرازدا وَفَات اَتدی.

لَری هَم، صِفَتلاری هَم حَادِث دیر.

۲- آرستو و اونینگ یولیندا بولان فِلَسَفَه چیلَرَه گوزَه، جِسملَرینگ مادّه لَری هَم، صِفَتلاری هَم قَدِیم دیر. یَعْنی اَزلی دیر، هَمیشَه باردیر دِیِرلَر. بُو سؤزینگ یالنگیش بولدییغینی، مُدَرَن کیمیاء بیلگیسی قَطعی اَدِیپ بیلدیر یاندیر. بؤیلَه اینانان و آیدان، مُسلمانلیقدان چیقار. کافر بولار. ابن سینا^[۱] بیلَه فارابی^[۲] هَم قَدِیم دِیمکده دیر.

۳- آرستودان اؤنگچَه بولان فِیلَسُوفلارا گوزَه، مادّه لَری قَدِیم بولپ، صِفَتلاری حَادِث دیر دِیَیِرلَر. شُوقَت، قَنّی آداملارینگ کَأنی هَم بؤیلَه یالنگیش فِکر اَتَمکده دیر.

۴- مادّه نینگ حَادِث، صِفَتلارینگ قَدِیم بولدییغینی آیدان بولماندیر. جالینوس بُو دؤردیندن هیچ بیرینه قَرار بَرپ بیلماندیر).

مُسلمانلار، مادّه لَرینگ وَصِفَتلارینینگ، حَادِث بولدییغینی بیر ناچَه یولدان اِثبات اَتَمکده دیر. بیرینجی یول، مادّه لَر وَتَمَام دَرّه لَری هَمیشَه اَویریلیاندیر. اَویریلَمکده بولان زاد، قَدِیم بولپ بیلَمَز. حَادِث بولماسی گَرکدیر. چؤنکَه، هَر مادّه نینگ، اؤزیندن اؤنگچَه کیدَن مِیدانا گلَمَه اِیشی، سونگسیر اؤنگچَه لَرَه قَدَر گیدیپ بیلَمَز. بُو اَویریلَمَه لَرینگ بیر باشلانغیجی بولماسی، یَعْنی ایلکی مادّه لَرینگ، یوقدان بار اَدیلَمیش بولمالاری گَرکدیر. یوقدان بار اَدیلَمیش بولان ایلکی مادّه لَر بولمساتی، یَعْنی سونگراقی مادّه نینگ اؤزیندن اؤنگچَه کی مادّه دَن حاصِل بولما اِیشی سونگسیر اؤنگچَه لَرَه گیتسَه تی، مادّه لَرینگ بیربیرلَریندن مِیدانا گلَمَه لَرینینگ بیر باشلانغیجی بولمازتی و شُو وَقت هیچ بیر مادّه نینگ یوق بولماسی گَرک بولارتی. مادّه

(۱) ابن سینا حُسَین، ۴۲۸ هـ. [۱۰۳۷ م.] دَه وَفات اَتدی.

(۲) مُحَمَّد فارابی، ۳۳۹ هـ. [۹۵۰ م.] دَه شام دا وَفات اَتدی.

لَرىنگ بار بولمالارى و بىر بىرلىرىنىڭدا حاصل بولمالارى، يوقدان بار ادىلن اىلكى
مادّه لَرىن دۇرۇن بولدىقلارنى گورگزياندىر.

آيراتين دىيارىس كە، گوكدن غاچان بىر داشە، سونگسىزدان گلدى
دېيىپ بولماز. چۇنكە سونگسىز، باشلانغىچى، اۇچى يوق دېمكىدۇر.
سونگسىزدان گلمك، يوقدان گلمك بولار. سونگسىزدان گلدىگى فېكر
ادىلن زادىنگ، گلمە يېشى گرك بولار. گلن بىر زادا، سونگسىزدان گلدى
دېمك، عَقْلە، فَنّە اُومادىق و جاھلجە بىر سۇز بولار. مۇنىنگ يالى،
انسانلارنىڭ بىر بىرلىرىنىڭدا حاصل بولمالارى، سونگسىز اۇنگچە لَرىن گلىپ
يىلمز. يوقدان يارادىلمىش بولان بىر اىلكى انساندان باشلاپ دۇرە مە لرى
گركىدۇر. يوقدان بار ادىلمىش بولان اىلكى انسان بولمان، انسانلارنىڭ
بىر بىرلىرىنىڭدا حاصل بولمالارى، سونگسىز اۇنگچە لَرىن گلمككە دىر
دېيىلسە، ھېچ بىر انسانىنگ بار بولمايىشى گرك بولار. ھەر بارلىق اۇچىن ھەم
بۇيلە دىر. مادّه لارنىڭ، جىسملرنىڭ بىر بىرلىرىنىڭدا حاصل بولمالارى اۇچىن،
(بۇيلە گلمىش بۇيلە گىدۇر. يوقدان بار ادىلن اىلكى مادّه لرى يوقدۇر) دېمك،
عَقْلە و فَنّە اُومادىق، جاھلجە سۇزدۇر. اويرىلمك، سونگسىز بولماغى دال،
يوقدان يارادىلان بولماغى، يەنى (واجب الوجود) بولماغى دال، (ممكن
الوجود) بولماغى گورگزياندىر.

سؤال: بۇ عالمى يارادانىڭ اۋزى و صفتلارى قەدىم دىر، ازلى دىر. بۇ
عالمىنگ ھەم قەدىم بولماسى گرك بولماز مى؟

جواب: قەدىم بولان يارادىچى نىڭ، مادّه لارى، دُرّە لرى، دۇرلى سَبَبَلر
يىلە اويردىگىنى، يەنى يوق اديپ، بۇلارنىڭ يەرنە باشغالارنى ياراتماقدا
بولدىغىنى، ھەر وخت گورىيارىس. قەدىم بولان يارادىچى، ارادە اتدىگى، ايسلە
دىگى وخت، يەنى ھەر وخت مادّه لارى بىر بىرلىرىنىڭدا ياراتماقدا دىر.

عالملاری، هر ماده نی، هر ذره نی سبیل بیلکه یاراتدیغی یالی، اراده اذن وقتى، سببسیز، واسطه سیز بولپ، یوقدان هم یارادار.

عالملارینگ حادث بولدیغینا اینانان، فانی بولدیقلارینا، یعنی، تکرار یوق بولجاقلارینا هم اینانار. یوق قا سونگ یارادیلان بارلیقلارینگ ینه یوق بولپ بیلجکلری میداندا دیر. بیر کأن بارلیقلارینگ یوق بولدیقلارینی، شو وقت هم گوریاریس.

مُسلمان بولماق اوجین، ماده لرینگ و جسملرینگ، یعنی هر بارلیغینگ، یوقدان بار ادیلمیش بولدیقلارینا و تکرار یوق بولجاقلارینا اینانماق گزکدیر. جسملرینگ یوق قا سونگدان بار بولدیقلارینی و تکرار یوق بولدیقلارینی، یعنی شکل لرینگ و خصوصیت لرینگ غالمادیغینی گوریاریس. جسملر یوق بولاندا، ماده لاری غالیان بولسا هم، بو ماده لارینگ هم ازلی بولمادیقلارینی، کأن اؤنگچه لرده، الله تعالی طرفیندان یارادیلمیش بولدیقلارینی و قیامت گونینده همه سینی تکرار یوق ائجگینی یوقاریدا بیلدیردیک. زمانامیزینگ فنی بیلیملری، مونگه اینانماغا مانع دألدیر. اینانمازلیق، فنه افتراء اتمک واسلام دشمنی بولماق دیمکدیر. اسلامیت، فنی بیلگیلری رد اتمه یار. دینی بیلگیلری اؤگزملیگی و عبادت وظیفه لری اتمزلیگی رد ادیار. فنی بیلگیلر هم، اسلامیتته مُنکر گلیان دألدیر. حتّی، اونی تأیید و تصدیق ادیان دیر.

عالم حادث بولان سونگ، مُونی یوقدان بیر یارادان باردیر. چؤنکه، هیچ بیر واقعه نینگ اؤز اؤزیندن بولپ بیلیمجگینی یوقاریدا بیلدیردیک. شو وقت فابریکه لاردا مونگلرچه دواء [دارو]، اؤیینگ زادلاری، صنایع و تجاری ماده لار، الکترونیک آلتلر، ساواش واسطه لاری ادیلیار. بولارینگ کانی، اینچه حسابلاردان، یؤزلرچه بجزیه دن سونگ الده ادیلیار. بولاردان بیرینه دانگی، اؤز اؤزیندن بار بولدی دییارلر می؟ بولارینگ، بیلپ و ایسلاپ

آدیدیکلرینی آیدیارلر وَهْمَه سینینگ بیر اُستاسینینگ بار بولماسی گرکدیر
 دییارلر دَه، جانلیلاردا، جانسیزلاردا گوریلن وَهَر عَصردا، خاص تازه لری،
 خاص اینچه لری کشف آدیلن وَکأنی نینگ اصلی بیلینپ بیلْمَه دیک
 میلیونلارچه ماده نینگ وَحادثَه نینگ اؤز اؤزینَه تَصَادُفْ بار بولدیقلارینی
 آیدیارلر. بُو ایکی یؤزلیک، غاتی بیر عِنَاددان وَیا آچیق بیر اَحْمَقْلِقدان
 باشغا نامَه بولپ بیلر؟ گوریلار کِه، هَر ماده نی، هَر حَرکتی بار اَدَن تَک
 بیر یارادیجی باردیر. بُو یارادیجی (وَاجِبُ الْوُجُود) دیر. یعنی، یوققا سونگدان
 بار بولان دألدیر. هَمیشَه بار بولماسی گرکدیر. بار بولماسی اؤچین هیچ بیر زادا
 مُحْتَاج دألدیر. هَمیشَه بار بولماسی گرک بولماسا، (مُمْکِنُ الْوُجُود) بولارتی.
 عالَمَلار یالی حَادِث، یعنی مَخْلُوق بولارتی. مَخْلُوق، باشغا بیر مَخْلُوقِینگ
 اَویریلْمَه سیندن وَیا یوقدان بار آدیلر. اونی هَم یارادان گرک بولار. بُو شَکْلَدَه
 سونگسیز یارادانلار گرک بولار. مَخْلُوقلاردْکی اَویریلْمَه لرینگ سونگسیز
 بولپ بیلیمجیگینی یوقاریدا بیلدیردیگیمیز یالی فِکَر اَتَسْک، یارادیجیلارینگ
 هَم سونگسیز بولپ بیلیمجگی، یاراتمانینگ بیرینجی بیر یارادیجیدان
 باشلا ییجاغی دُؤشینیلر. چُونْکِه، یارادیجیلارینگ بیربیرلرینی یاراتمالاری
 سونگسیز بولپ گیدر دیلسَه، هیچ بیر یارادیجینینگ بار بولمیشی گرک
 بولار. اینْهَه، یارادیلان بولمادیق بیرینجی ایلکی یارادیجی، مَخْلُوقلارینگ تَک
 یارادیجیسیدیر. اوندان اُونْگچَه وَسونْگ، باشغا بیر یارادیجی یوقدیر. یارادیجی
 یارادیلماز. اول، هَمیشَه باردیر. بیر لَحْظَه یوق بولسا، هَمَه زاد یوق بولار.
 وَاجِبُ الْوُجُود، هیچ بیر باقیمدان هیچ بیر زادا مُحْتَاج دألدیر. یِرْلی، گوکلری،
 اُتمَلاری، جانلیلاری، دُؤزْنلی، حَسابلی یارادانینگ قُدرْتینینگ، قُوتینینگ
 سونگسیز بولماسی، عالَم بولماسی، اِسلَه دیگینی دَرحال اَتمَه سی، بیر
 بولماسی، اوندا هیچ اَویرلمکلیگینگ یوق بولماسی، گرکدیر. قُوتی سونگسیز

بولماسا و عالم بولماسا، بؤیله دؤزنلی، حسابلی مخلوقلاری یارادیپ بیلمز. بۇ یارادیچی بیردن کأن بولسا، بیر زادینک یارادیلماسیندا، ایسلکلری منگزه مه سه، ایسله دیگی ادیلمه دیکلر یارادیچی بولیپ بیلمز و یارادیلان زادلار غارما غاریشیق بولار. کأنراک بیلگی آماق اؤچین علی اوشی نینگ^[۱] یازدیغی (قَصِدهٔ اَمالی) نینگ عربی و تُرکجه شرحلارینی لطفاً اوقیینک!

یارادیچیدا هیچ اویریلمه بولماز. شۇ وقت ناحیللی بولسا، عالمی یاراتمازدان اؤنگچه هم اویله تی. همه زادی یوقدان بار آتدیگی یالی، همیشه هم، شۇ وقت هم، همه زادی یاراتماقدادیر. چونکه اویریلمک، مخلوق بولماغی، یوقدان یارادیلان بولماغی گورکزر. اونینگ همیشه بار بولدیغینی، یوق بولمايماغینی یوقاریدا بیلدیردیک. مُونینگ اؤچین، اوندا هیچ فرقلیلیق بولماز. مخلوقلار ایلکی یارادیلاندا اؤنگه مُحْتَاج بولیشی یالی، هر لحظه دا مُحْتَاج دیرلار. همه زادی یارادان، همه فرقلیلیغی اَدَن دینگه اول دیر. دؤزنلی بولمالاری اؤچین و انسانلارینگ یاشاپ بیلمه لری و مَدَنی بولیپ بیلمه لری اؤچین، هر زادی سَبَبَلَر بیلله یارادیأندیر. سَبَبَلَری اول یاراتدیغی یالی، سَبَبَلَرینگ تأثیر آتمه لرینی، ایش ادیپ بیلمه لرینی هم، اول یارادیأندیر. انسانلار سَبَبَلَرینگ مادّه لارا تأثیر آتمه لرینه واسطه بولیأندیر.

آچ بولاندا، بیر زاد ایمک، کَسَل بولاندا دَواء ایمک، شمع یاقماق اؤچین کوکرد چاقماق، هیدروژن اَلدَه اَتمک اؤچین چینکونینگ اُسْتِینه بیر اَسید دؤکمک، سِنَت اَتمک اؤچین آهک داشی بیلله کیل [سافّر توپراق] غاریشیدیریلیپ اِسْتِماق، سؤیت اَلدَه اَتمک اؤچین اینگی دویرماق، بَرَق اَلدَه اَتمک اؤچین هیدرو - اَلکتریک سانتال غورماق، هر دؤرلی فابریکه اَتمک، سَبَبَلَری غُوللانیپ،

(۱) علی اوشی، ۵۷۵ هـ. [۱۱۸۰ م.] ده وفات آندی.

تازە زادلار ياراتماسينا واسطە بولماقدىر. انسانىنگ، اراداسى وَقۇتتى ھەم، اللہ تَعَالٰى نىنگ ياراتدىغى بىر بىر سَبَب دىر. انسانلار ھەم، اللہ تَعَالٰى نىنگ ياراتماسينا واسطە بولىندىر. اللہ تَعَالٰى، بۇيلە ياراتماق ايسلە يار. گوريلىار كە، انسان بىر زادى ياراتدى دېمەك، عَقْلە وَ دىنا اۇمادىق، جاھلجە بىر سۆز دىر.

انسانلارنىڭ، اۆزلىرىنى يارادان، ياشادان، مُحْتَاج بولىدىقلار زادلارى يارادىپ اَيَرَن بۇ بىر يارادىچىنى سۇيىمە لىرى، اونگە غۇل، غلام بولمالارى كىرگىدۇر. يەنى، مَخْلۇقلارنىڭ اونگە عِبَادَت اَتْمە سى، بَندە لىك اَتْمە لىرى، اطاعت اَتْمە لىرى، حُرْمَتلى بولمالارى كىرگىدۇر. بۇيلە بولىدىغى كىتابىمىزنىڭ باشلانغىچ بابىنداكى، اۋچىنچى جلد، اون يىدىنچى مەكتۇبدا اۋزىن يازىغلىدىر. واجب الوجود، بىر بولان بۇ اِلٰه، بۇ تانگىرى، آدى نىنگ (اللہ) بولىدىغىنى اۋزى بىلدىرىپىدۇر. غۇللارنىڭ، اونىڭ بىلدىردىگى آدىنى اۋيرماگە خىقلارى يوقىدۇر. خەقسىز آدىلەن ايش، ظۇلم بولار، غاتى ياراماز بىر زاد بولار. مَسىحييلار، پاپالار، يارادىچى نىنگ اۋچ بولىدىغىنا اينانيارلار. يوقارىداكى يازغىلارنىمىز، يارادىچى نىنگ بىر بولىدىغىنى، مَسىحى لارنىڭ، پاپالارنىڭ سۆزلىرى نىنگ يالنگىش و بوزىق بولىدىغىنى اِثبات اَتْمەك دەر. شعر:

عِلْم بولماسا، دىن، سىرىلىپ گىدەر آرا دان، * اۋيلە بولسا، جەھالت دىيلەن، يۇز قَرە سىندان غۇتلىحق بولمالى، باشدان باشە مِلّت، * كافى دألمى يوقسا، بۇ سونگىقى دَرسِ فَلَاکت؟ بۇ دَرسِ فَلَاکت، نَامە گە دۇشدى، اويلا نسانگ * پىنىنگ آرپىپ، ياش يالى، داماردى گوزىنگدن سونگ واقەلار، نَامە دېمەك. بىلسىنگ نَامە دېمەك دىر: * گلەمە سە اگر، اۋزىنە مِلّت، گىتەك دىر زىرا، يَنە بىر سارسىنتى گلە سە كَان دايانىلماز، * زىرا، بۇ سَقَر، اۋيقى اۋلىم دىر اۋيانىلماز اخلاقى دۇزلىدەپ، قَن بىلە كَان اۋغراشماق كىرگى، * دىنا باغلى، اَتْم بىلە صَلاحلى اَر بولماق كىرگى! دىنى بىلگى، خەب گۆيچى، ايلرى بولماق كىرگى، * ايكى سى دىر دىنگە، مِلّتە خُضُور بَرَجَك

-۹-

أَهْلِ سُنَّتِ اِعتقاد

مُسلمان بولمانینگ بیرینجی شَرطی، ایمان اتمکدیر. دوغری ایمان بولسا، اهل سنت اعتقادا [عقیده غا] گوره انامغا باغلیدیر. عاقل و بالغ بولان ارککینگ و عیالینگ بیرینجی وظیفه سی، اهل سنت عالمالارینگ کتابلاریندا یازدیقلاری ایمان بیلملرینی اؤگرنمک بولار گوره انامقادیر. قیامتدا جهنم عذابیندان غوتیلماق، اولارینگ بیلدیردیکلرینه انامغا باغلیدیر. جهنمدن غوتیلماقلار، دینگه بولارینگ یولیندا گیدنلردیر. اولارینگ یولیندا گیدنلره (سُنی) ویا (اهل سنت) دییلر. (اسلام اخلاقی) آدلی کتابینگ ۵۵۳ لنجی صفحه سیندا ۴۶ لنجی مکتوبا باقینگ!

بیرحدیث شریفده، (منینگ اُمتمیش اؤچ فرقه غا ایریلار. بولاردان دینگه بیر فرقه جهنم عذابیندان غوتیلار، باشغالاری بولسا هلاک بولار، جهنمه گیدرلر) بویریلدی. بو یتیمیش اؤچ فرقه دان هر بیر، اسلامیتته تابع بولدیغینی ادعا اتمکده و جهنمدن غوتیلیشی بیلدیریلن بیر فرقه نینگ، اوز فرقه سی بولدیغینی آیتماقدا دیر. مؤمنون سوره ۵۴ لنجی و روم سوره ۳۲ لنجی آیه کریمه لرینده مآلاً: (هر فرقه، دوغری یولدا بولدیغینی سایپ بگنمکده دیر) بویریلدی. حال بو که، بو دؤرلی فرقه لارینگ آراسیندا، غوتیلماق بولان بیر نینگ نشانه سینی، علامتینی، پیغمبریمیز "صَلَّى اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَم" شؤیله بیلدیرمکده دیرلر: (بو فرقه دا بولانلار، منینگ و اصحابیمینگ گیتدیگی یولدان گیدنلردیر). اصحاب کرامدان بیرینی هم سؤیمه دیک آدام، اهل سنت دن ایریلمیش بولار. اهل سنت اعتقاددا بولماقی هم، کافر ویا (اهل بدعت) گمراه بولار.

اهل سنت اعتقاددا بولمانینگ علامتлары:

اللَّهُ تَعَالَى، اهل سنت اعتقاددا گوره ایمان آدن مسلمانلاردان راضی دیر. بؤیله اینانچلی بولمانینگ بیر کأن شرطلاری باردیر. اهل سنت عالملار، بولاری شؤیله آچیقلاماقدا دیر:

۱- ایمانینگ آلتی شرطینا، یعنی اللَّهُ تَعَالَى نینگ بارلیغینا و بیرلیگینه، اورتاغی [شریکی] و منگزشی بولمادیغینا، فرشته لرینه، کتابلارینا، پیغمبرلرینه، آخرت حیاتینا، خیر و شرینک، یغشیلیق و یامانلیغینگ اللَّهُ تَعَالَى طرفیندان یارادیلدیغینا اینانمالیدیر. (بۇلار (أَمْتُ بِاللَّهِ) دا بیلدیریلیدیر.)

۲- اللَّهُ تَعَالَى نینگ سونک کتابی بولان قُرْآن کریمینگ، اللَّهُ تَعَالَى نینگ کلامی بولدیغینا اینانمالیدیر.

۳- مُؤْمِن، اوز ایمانندان هیچ شُبْهَه اتمه لی دألدیر.

۴- پیغمبریمزه "صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" ایمان آدیپ، دیری لیگینده اونی گورمک بيله مُشْرِف بولان اصحاب کرامینگ همه سینی غاتی سؤمه لیدیر. دؤرت خلیفه سینا، یاقین غارینداشلاری بولان اهل بیتینه و مُحْتَرَمَه عیالاریندان هیچ بیرینه دیل دگیرمه لی دألدیر.

۵- عبادتلاری، ایمانندان بیر پارچه بيلمه لی دألدیر. اللَّهُ تَعَالَى نینگ امر و نهي لرینه اینانپ، تَنْبَل لیک بيله اتمه دیک مُؤْمِنلری کافر بيلمه لی دألدیر. حراملارا اَهْمِيَّت بَرْمَه دیکلرینگ، یَنگیل گوزنلرینگ، اِسْلَامِيَّت بيله اویین آدنلرینگ ایمانی گیدر.

۶- اهل قبله بولدیقلارینی آیدان، اللَّهُ تَعَالَى غا و پیغمبری مُحَمَّد عَلَيْهِ السَّلَام اِنانسم دیدیگی حالدا، یالنکیش اعتقاددا بولانلاری تَکْفِير اتمه لی دأل، کافر بولدیقلارینی آیتمالی دألدیر.

۷- آچیقچه گناه ایشله دیگی بیلینمه دیک هر امامینگ آرقه سیندا

نماز اوقیمالیدیڭ. بۇ حُکم، جُمعه و بایرام [عید] نمازلاری اوقیدان آمیرلَرَه، والیلارا هَم شامل دیر.

۸- مُسلمانلار، باشیندا کی آمرلَرینَه، اِداره چیلارینا باش غالدیرمالی دألدیر. خُروج، یعنی باش غالدیرماق، فِتْنَه چیقارماق بولار وَ دُورلی فَلَاکتَلَرَه یول آچار. اولارینگ خیرلی ایش اتمَه لَرینَه دُعا اتمَه لی وَ فِسق، گناه ایشلریندن گچمه لری اُچین سؤیچی دیل بیلکه نَصیحت اتمَه لیدیر.

۹- طَهارت اَدَنده آیاقلاری یوماق یرینَه، هیچ عُذر وَ ضرورت بولماسا هَم، هؤل آل بیلکه بیر دفعَه، مَسی اوستینَه مَسح اَدیلَمَه سی، ارگک اُچین هَم، عیال اُچین هَم جائز دیر. یالینگ آیاق وَ جُرَاب اوستینَه مَسح اَدیلَمَز.

۱۰- پیغمبریمیزینگ "صَلَّى اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ سَلَّمَ" معراجی نینگ، هَم رُوح وَ هَم دَه بَدَن بیلکه بولدیغینا اِنانمالیدیر. (معراج، بیر حال دیر، یعنی دُویشدَه بولان دیر) دَینلَر، اهل سَتَدَن ایرلیمیش بولار.

جَنّتَدَه مُؤمِنلَر اللّٰهُ تَعَالٰی نى گورجکدیرلَر. قِیامت گوندَه، پیغمبرلَر وَ صالح، یَغشى اِنسانلار شَفَاعَت اَتجکدیرلَر. قَبَر سؤالی باردیر. قَبَردا عَذاب، رُوح وَ بَدَنَه بولجاقدیر. اولیاءنینگ گرامتی حق دیر. گرامت، اللّٰهُ نینگ سؤیگیلی غوللاریندا اورتاغا گلن خارقُ العادّه حاللَر بولیب، اللّٰهُ تَعَالٰی نینگ عادَتی نینگ داشیندا، یعنی فیزیک، کیمیا وَ بیولوژی قانونلارینگ داشیندا اِکرام وَ احسان اَتدیگی زادلار دیر وَ اِنکار اَدیلیپ بیلینمَیجک قَدَر کویدیر. قَبَردا رُوحلار، دیری آداملارینگ اَتدیکلَرینی وَ ایتدیقلارینی اَشیدرلَر. قُرآن کریم اوقیماق، صَدَقَه بَرَمک وَ حَتّٰی هَمّه عِبادتلَریمیزینگ ثوابلَرینی، اُولنلَرینگ رُوحلَرینا بَغیشلاماق، اولارا فائِدا بَرَمکَدَه، عَذابلاری نینگ ینگیل بولماسینا ویا اورتادان غالدیرلَماسینا سَبَب بولیأندیر. بُولارینگ هَمّه سینَه اِنانماق، اهل سُنّت اِعتقاددا بولمانینگ علامتلاریندان دیر.

- ۱۰ -

حَضَرَتِ إِمَامِ مُحَمَّدٍ مَعْصُوم، (مکتوباتی) نینگ،
ایکینجی جلد، اونبیرینجی مکتوبیندا بویریار که:

اَللّٰهُ تَعَالٰی، انسانلاری باشی بوش غوییرمه دی. هر ایسله دیکلرینی
آتمه سینّه اجازّه برمه دی. نفسلری نینگ آرزولارینا وَ طَبِیعی، حیوانی
ذوقلارینا، داشغین وَ شاشغین شکلدّه تابع بولمالارینی، بُو سَبَب بیلّه فلاکت
لرّه سؤیرلّمه لرینی ایسله مه دی. راحت وَ حُضُور ایچینده یاشامالاری وَ
آبدی سعادتّه غاویشمالاری اؤچین آرزولارینی وَ ذوقلارینی غوللانما یوللارینی
گورگزدی وَ دُنیا وَ آخِرَت سَعَادَتِنّه سَبَب بولان فائدالی زادلاری آتمه لرینی
آمر آتدی. ضَرَرلی زادلاری آتمه لرینی منع آتدی. بُو امرلرّه وَ نَهی لرّه (أَحْکَامِ
إِسْلَامِیّه) دیلیدی. دُنیادا راحت یاشاماق، سَعَادَتّه غاویشماق ایسلان،
إِسْلَامِیّتّه تابع بولماغا مجبوردير. نفسی نینگ وَ طَبِیعی نینگ، إِسْلَامِیّتّه
اُویمادیق آرزولارینی تَرک آتمه سی گَرکدیر. إِسْلَامِیّتّه اُویماسا، آیه سی نینگ،
یارادانی نینگ غَضَبینا، عَذَابینا دُچار بولار. إِسْلَامِیّتّه اُویان بَنده، مُسلمان
هَم بولسا، کافر هَم بولسا، دُنیادا بَحْتیار، راحت بولار. آیه سی اونگه یاردَم
آدر. دُنیا اکین یری دیر. اکین یرینی اکمان، تُخملاری اییب دُوق وَ صَفَا
سُؤرن، حَاصِل اَلْمَاقْدَانِ مَحْرُوم غالیشی یالی، دُنیا حیاتی، گَچِجی [مُوقَّت]
ذوقلاری، نفسینگ آرزولارینی داشغین وَ شاشغین شکلدّه آتمک بیلّه گَچِرن
هَم، آبدی نِعْمتلاردان، سونگسيز ذوقلاردان مَحْرُوم بولار. بُو حال، عَقْلی
باشیندا بولانینگ قَبول اَتجگی بیر زاد دألدير. آبدی لَدّتلرینگ غاچماسینا
سَبَب بولان، گَچِجی لَدّتلری ضَرَرلی شکلدّه آتمه گی تَرجیح اَتَمَز. [اَللّٰهُ
تَعَالٰی، دُنیا ذوقلاریندان، گَچِجی لَدّتلردن، نَفْسّه یاقیملی گلن زادلاردان

هیچ بیرینی، مَنع اَتمَه دی. بُولاری، اِسلامیَّه اُویغین، ضررسیز شَکِلدَه
 غُوللانماغا اِجازَه بَرَدی. [اِسلامیَّه تَمَاماً اُویماق اُوچین، اَوَّلًا (اَهْلِ سُنَّت)
 عالِملارینگ، اصحاب کرامدان اؤگزینپ وَ قُرآن کَریمَدَن وَ حَدِیث شَرِیفَلَرَدَن
 دُؤشینپ بیلدیردیکلری (عَقَائِدَه) اُویغین اِیمان اَتمک، سونگ حرام، مَنع
 ادیلنلری اؤگزینپ بُولاردان پرهیز اَتمک وَ ادیلَمَه سی اَمَر ادیلَن فَرضلاری
 اؤگزینپ اَتمک گَرکدیر. بُولاری اَتمَاگَه (عِبَادَت) اَتمک دِییلیار. حراملاردان
 پرهیز اَتمَاگَه (تَقْوَا) دِییلیار.

نِیَّت اَدِیپ اَحکام اِسلامیَّه غا تابع بولماغا (عِبَادَت اَتمک) دِییلر. اَللّهُ
 تَعَالٰی نینگ اَمَرلَرینَه وَ نَهی لَرینَه (اَحکام اِسلامیَّه) وَ (اَحکام اِلَهیَّه) دِییلر.
 اَمَر ادیلَنلَرَه (فَرَض)، مَنع ادیلَنلَرَه (حَرَام) دِییلر. عِبَادَتلَرینگ اینگ قِیمَتلیسی
 وَ دِین اِسلامینگ بُنیادی هَر گون بَاش وَ قَت (نَماز) اوقیماقدیر. [نَماز
 اوقیماق، آیاقدا قِبَلَه غا غارشى فَاتِحَه اوقیماق وَ قِبَلَه غا غارشى اَنگِیلَمک وَ
 قِبَلَه غا غارشى باشینی یَرَه غویماق دِیمکدیر. بُولاری قِبَلَه غا غارشى اَتمَه سَه،
 نَماز اوقیماق بولماز.] نَماز اوقیان، مُسلماندیر. نَماز اوقیمايان، یا
 مُسلماندیر، یا کافر دیر. نَماز اوقیماق بیلَه حاصل بولان قُرْب اِلَهی [یعنی،
 اَللّهُ تَعَالٰی نینگ یَغشی گورمَه سی]، باشغا عِبَادتلاری اَتمک بیلَه نادر نَصیب
 بولار. هَر گون، بَاش وَ قَت نَمازی، جَمعیّت بیلَه [یعنی دُنیا ایشلَرینی
 اویلانمان] وَ جَمَاعَت بیلَه وَ تَعْدیل ارکان بیلَه وَ طَهارتی دِقَتلی آلِیپ وَ
 مُسْتَحَب بولان وَ قَتلاریندا اوقیمالیدیر. نَماز اوقییارقا، اَللّهُ تَعَالٰی بیلَه بَنَدَه
 آراسینداکی پَرَدَه لَر آویریلار. بَاش وَ قَت نَماز اوقیان، هَر گون بَاش دَفَعَه
 یُوویلیپ پاکلَنن آدام یالی، گناه لاردان پاکلَنر. هَر گون بَاش وَ قَت نَمازی
 دوغری شَکِلدَه اوقیيانا، یُوز شهید ثوابی بَریلر.

تُجاری زادینگ و چۆلدَه [میدان] دا اوتلان حیوانلارینگ، [اَکین یَرَدَن،
باغ دان آلّه گتیریلن حاصیلاتینگ [عُشرینی] و کاغذ پوللارینگ و
آغیلارینگ] زکاتلارینی امر ادیلن یَرَلَرَه بَگنپ برمه لیدیر. زکاتی بریلن مال
آزالماز. زکاتی بریلمه دیک مال، جَهَنمده اود بولار. الله تعالی، کوپ
مرحمت ادیپ، احتیاجدان آرتیق بولان مال، نصاب مقداری بولسا، بیر ییل
سونگ زکاتینی برمه گی امر آندی. جانی و مالی برن اول دیر. مالینگ همه
سینی و جانی برمه گی امر آتسه دی، اونینگ عاشقلاری دَرحال بررتی.
رَمَضان شریف آیدا، الله تعالی امر آدیگی اُچین، سؤیه سؤیه روزَه
تومتالیدیر. بُو آچلیغی و سوسیزلیغی سَعَادَت بیلمه لیدیر.

اسلامینگ بناسی بأش دیر: بیرنجیسی، (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ) دیمک و مُونینگ معنی سینی بیلَمک و
انامقادیر. مُونگه (کَلِمَةُ شَهَادَت) دییلیار. دُوردی هم، نماز، زکات، روزَه و
حج دیر. بُو بأش اساسدان بیر ی بوزیق بولسا، اسلامیت هم بوزیق بولار.
اعتقادی دُوزلتدیکدن و اسلامیتَه اُیدیدقدان سونگ، صُوفیه عالیّه نینگ
یولیندا ایلرله مک گرکیدیر. الله تعالی نینگ معرفتی، بُو یولدا حاصل بولار و
نَفَسینگ آرزولاریندان غوتیلماق نَصیب بولار. ایّه سینی تانیمادیق آدم،
نأحیللی یاشاپ بیلر، نأحیللی راحت ادر! بُو یولدا معرفتلی بولماق اُچین،
(فناء بالمَعْرُوف) گرکیدیر. یعنی، الله تعالی دان باشغا همه زادی یاددان
چقارماق گرکیدیر. اوزینی بار بیلن آدم، معرفته غاوشیپ بیلَمز. (فناء) و
(بقا) وجداندا، قَلبدا حاصل بولان زادلاردیر. آیدپ برمک بیلَه دُوشینیلمز.
معرفت دییلن نِعْمَتَه غاوشمادیغینگ، مُونی دایما آخدارماسی گرکیدیر.
تَحْقیری امر ادیلن و مُوقّت بولان زادینگ تعمیری بیلَه گُومَنمه لی دألدیر.

- ۱۲ -

حَضَرَتِ اِمَامِ رَبَّانِي نِينْگ "رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ" مَكْتُوباتِ كِتَابِي نِينْگ
ایکینجی جلد، ۲۰ لَکْجی مَكْتُوبی: بُو مَكْتُوب، مَوْلانا طَاهِرِ بَدَخْشِ غا
یازیلپیدیر، نَمَازِ نِیْگ اُسْتِیْنَلِکَلَرِ نِیْی وَ اَرکانِی، شَرَطلارِ نِیْی، اَدَبَلَرِ نِیْی
وَ تَعْدِیل اَرکانِی بیلدیر یأندیر:

اَللّهُ تَعَالٰی غَا حَمْد وَ ثَنَا بولسین! اونینگ سؤیدیکگی، یَغْشِی اِنسانلارا
سَلامَتلیقلار بولسین! جُوْئورْدان اِیْبَرْدِیْگِیْنِگِز مَكْتُوب گلدی. مَرِیْض
بولدیغِیْنِگِزِی اوقِیْپ غَمْلانْدِیق. ساغلیق خَبَرِیْنِگِزِی غارا شِیْاَرَس. بُو طَرَفَه
گَلْنَر بِلَه ساغلیق خَبَرِیْنِگِزِی بیلدِیْر مَكْتُوب اِیْبَرِیْنِگ! حاصِل بولان
حاللاری هَم یازِیْنِگ! اَیْ عَزِیز دوغانِیْم! بُو دُنْیا، عَمَلِیْنِگ یَرِی دِیر. مُزْد
اَلِیْنِجاق یَر، اَخَرَت دِیر. صالِح عَمَلَلَر اَتْمَاگَه اُوغراشِیْنِگ! بُو عَمَلَلَرِیْنِگ
اِیْنِگ فائِدالِیْسِی وَ عِبَادَتلارِیْنِگ اِیْنِگ اُسْتِیْنِی، نَمَاز اوقِیْماقْدِیر. نَمَاز، دِیْنِیْنِگ
سُتُونِی دِیر. مُؤْمِیْنِگ مِعراجِی دِیر. اول حالدا، اونِی یَغْشِی اوقِیْمَاغا غَیْرَت
اَتْمَه لیدِیر. اَرکانِی [یَعْنِی فَرَضلارِیْنِی] وَ شَرَطلارِیْنِی وَ سُنَّتَلَرِیْنِی وَ اَدَبَلَرِیْنِی، اَمْر
اَدِیلْدِیْگِی وَ لائِق بولدیغِی یالی اَتْمَه لیدِیر. نَمَازدا طُْمَانِیْنَت [یَعْنِی رُکُوع
وَ سَجْدَه لَرْدَه وَ قَوْمَه دا وَ جَلْسَه دَه، تَمَام اَعْضائِیْنِگ حَرکَتِسیز بولماسِیْنِا]
وَ تَعْدِیل اَرکانا [یَعْنِی، بُو دَوْرَت یَرْدَه سُکُون وَ طُْمَانِیْنَه بولاندان سونْگ، بِیر
مِقْدَار دُورماغا]، دِقَّت اَتْمَه لیدِیر. [سُبْحانَ اَللّهِ دِیْجَک قَدَر حَرکَتِسیز دُورماق
وَاجِب، کَأَنْرَأْک دُورماق سُنَّت دِیر.] کَأَن آدام بُولارا دِقَّت اَتْمَان نَمَازلارِیْنِی
اَلْدَن غاچِیر یأر. طُْمَانِیْنَتِی وَ تَعْدِیل اَرکانِی اَتْمَه یأرلَر. بُولار اُوچِیْن تَهْدِیدَلَر
وَ عَذابَلار بیلدِیر یلپیدِیر. [اول حالدا، نَمَازدا، تَعْدِیل اَرکانَه دِقَّت اَتْمَه لیدِیر.
یَعْنِی، رُکُوعدا وَ سَجْدَه لَرْدَه وَ قَوْمَه دا وَ جَلْسَه دَه، طُْمَانِیْنَت بولاندان، یَعْنِی

هَر اَعْضَاء حَرَكَتْسِيز بولاندان سونگ بير آز دُورماليدير كه، حَنْفَى عالِملارِينگ كوييسى، مُونگه وَاِجِب دِيپيدير. اِمَام اَبُو يُوْسُف وَاِمَام شافِعِى [وَمَالِك] بولسا، فَرَض دِيپيدير. بَعْضَى حَنْفَى عالِملار هَم سُنَّت دِيپيدير. مُسلمانلارِينگ كائى، مُونى اَتْمَه يَار. [نَمَاز، دَوغرى اوقيلاندا، غُوتيليش اُميدى كَانَه لَر. چُونَكِه، دينِنگ سُنُونى ديكيلميش بولار. سَعَادَتِ اَبَدِيَه گَه اُوجماق اُوجين طَيَّارَا اَلَدَه اديلميش بولار.

- ۱۳ -

نمازdan سونك دعا

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ. يَا رَبِّى! اوقيدعيم نَمَازى قَبُول آيله! آخِر وَ عَاقِبَتِي خَيْر آيله. آخِر دَمَدَه كَلْمَه تَوْحِيد آيتماق نَصيب آيله. اولنلرِى عَفْو وَ مَغْفِرَت آيله. اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ. تَوَفَّنِى مُسْلِمًا وَالْحَقْنِى بِالصَّالِحِينَ. اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِأَسْتَاذِي وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ. يَا رَبِّى! مَنِ شَيْطَانِيْكَ شَرِيْنَدَن وَ دُشْمَنِيْكَ شَرِيْنَدَن وَنَفْسِ اَمَارَه مِينِگ شَرِيْنَدَن حِفْظ آيله! اَوِيْمِيْزَه يَغْشِيلِيقلار، حَلَال وَخَيْرلى رِزقِلار اِحسان آيله! اهل اِسْلَامَه سَلَامَت اِحسان آيله! اَعْدَائِى مُسْلِمِيْنى قَهْرُو پَرِيشان آيله! كَافِرلَر بِيْلَه جِهَاد اَتْمَكَدَه بولان مُسلمانلارا اِمْدَاد اِلْهِيَّانِگ بِيْلَه اِمْدَاد آيله! اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ عَفُوٌ كَرِيْمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّى. يَا رَبِّى! كَسَل لَرِيْمِيْزَه شِفَاء، دَرْدلى بولان لارِيْمِيْزَه دَوَا اِحسان آيله! اَللّٰهُمَّ اِنِّى اَسْأَلُكَ الصَّحَّةَ وَالْعَافِيَةَ وَالْأَمَانَةَ وَحُسْنَ الْخُلُقِ وَالرِّضَاءَ بِالْقَدَرِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. اَنَّهُ مَه، اَتَامَه وَ اَوْلادلارِيْمَه وَ قَرِيْنَداش وَ دُوسْتلارِيْمَه وَ هَمّه دِين دوغانلارِيْمَه خَيْرلى عُمرلَر وَ حُسْنِ خُلُق، عَقْل سَلِيْم وَصِحَّت وَ عَافِيَت، رُشْد هِدَايَت

وَاسْتَقَامَتْ إِحْسَانُ آيَلِهِ يَا رَبِّي! آمِينَ. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ. كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ. إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ. كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ. إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اَللّٰهُمَّ رَبَّنَا أَتْنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. اَسْتَغْفِرُ اللهَ، اَسْتَغْفِرُ اللهَ، اَسْتَغْفِرُ اللهَ، اَسْتَغْفِرُ اللهَ الْعَظِيمَ الْكَرِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَاتُوبُ إِلَيْهِ.

- ۱۴ -

آچیقلاما: (دُعانیڭ قَبُول بولماسی اؤچین، شرطلار):

- ۱- مُسلمان بولماق.
 - ۲- اهلِ سُنَّتِ اِعتقاددا بولماق. مُونینگ اؤچین، دُورت مَذْهَبَدَن بیرینی تَقْلید اَتْمَک گِرکدیر.
 - ۳- فرضلاری اَتْمَک. قضاغا غالان نمازلاری، گِیجَه لر هَم بولسا وَ سُنْتلرینگ یَرینَه هَم قضاء اوقیب، هَر فَئِجَه اَوَّل قَرْضی تَوَلَه مه لیدیر.
 - فَرَض نَمَازِ قَضاغا غالان آدامینگ، سُنَّت وَ نَفَل نَمَازلاری وَ دُعالاری قَبُول بولماز. یَعْنی، صَحیح بولسا هَم ثَوَاب بَرِیْلَمَز. شَیْطَان، مُسلمانلاری آلدماق اؤچین، فرضلاری اَهْمِیَّت سِیز گورگزیپ، سُنَّت وَ نَفَل لَری اَتْمَه گَه سَوَق اَدَر. نَمَازِ، نَمَاز وَ قَتی گلدیگینی بیلپ وَ اَوَّل وَ قَتیندا اوقمالیدیر.
 - ۴- حَرَامدان پَرهیز اَتْمَه لیدیر. حلال اِیْنینگ دُعاسی مَقْبُول دیر.
 - ۵- اولیاءِ کِرَامدان بیرینی وَ سیلَه اَدِیپ، دُعَا اَتْمَه لیدیر.
- هِنْدُستان عالِملاریندان مُحمَّد بِنِ اَحْمَد زَاهِد، (تَرْغِیْبُ الصَّلَاة) آدلی

کتابینینگ الکی دۆردینچی فصلیندا، فارسی لساندا دییار که، (حدیث شریفده) دُعانیگ قبول بولماسی اۋچین، ایکی زاد گرکدیر: بیرینجیسی، دُعانی اخلاص بیلّه اتمه لیدیر. ایکینجیسی، ایدیگی و گیدیگی حالدان بولمالیدیر. مؤمنینگ اطاغیندا، حرامدان بیر یۋیلیک بار بولسا، بۇ اطاقدا ایدیگی دُعاسی، هیچ قبول بولماز (بۇیریلدی). اخلاص، الله تعالی دان باشغا، هیچ بیر زادی اویلانمان، دینگه الله تعالی دان ایسله مکدیر. مؤنینگ اۋچین، اهل سنت علملارینگ بیلدیردیکلری یالی ایمان اتمک و احکام اسلامیه غا اویماق، آیریجه اُستینده غول حقی بولمازلیق و بأش وقت نمازی اوقیماق گرکدیر.

-۱۵-

تجدید ایمان و نکاح دُعاسی

یا رَبِّی! حین بُلوغیمدان شۇ وَقتَه چنلی، اسلام دُشمنلارینا و اهلِ بدعتَه آلدانیپ، اۋگرندیگیم یالنگیش، بوزیق اعتقادلاریمه و بدعت، فسق بولان آیتدیلاریم، دینگله دیکلریمه، گوردیکلریمه و ایشله دیکلریمه نادیم بولدیم، پُشیمان بولدیم، غایدپ بۋیلّه یالنگیش اِنانمايین و اَتَمَایین دِیپ عَزَم، جَزَم و قَصَد ایلّه دیم. پیغمبرلرینگ اَولی اَدَم عَلَیْهِ السَّلَام و آخِرِی بیزینگ سۋیگیلی پیغمبریمیز مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَام دیر. بۇ ایکی پیغمبره و ایکیسی آراسیندا گلیپ گچن پیغمبرلرینگ جُمله سینّه اِناندیم، ایمان اَتدیم. هَمّه سی حَق دیر، صادق دیر. بیلدیردیکلری دوغری دیر. (أَمَنْتُ بِاللّهِ وَبِمَا جَاءَ مِنْ عِنْدِ اللّهِ، عَلَى مُرَادِ اللّهِ، وَأَمَنْتُ بِرَسُولِ اللّهِ وَبِمَا جَاءَ مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللّهِ عَلَى مُرَادِ رَسُولِ اللّهِ، أَمَنْتُ بِاللّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

وَبِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.)

حَنَفِي بولانينگ، آسان بولماسی اوچين، نيكاحسينی تازه له مه گه، عياليندان وکالت آلماسی گرکدير، ايکی شاهدينگ يانيندا، (اوتته دن باری نيكاحيم آسديندا بولان زوجه می، اونينگ طرفيندان وکالته واوزطرفيمدان اصالة حاضر بولان مسلمانلارينگ شهادتلى بيله اوزيمه تزويج آتدیم) (اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُجَدِّدَ الْإِيْمَانَ وَالنِّكَاحَ تَجْدِيدًا بِقَوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ) ديمه سی گرکدير. مسجده جماعتينگ کؤپ بولديغي بير نمازينگ دُعاسيندان سونگ، امام، تجديد ايمان و نيكاح دُعانی جماعت بيله بيرليکده اوقيسا، جماعت بيربيريلرينه شاهد بولار، نيكاحلاری هم تازه لَنميش بولار. آخر دَمده مسلمانينگ توبه آتمه سی صحيح بولار. ليکن، کافرينگ ايمانَه کلمه سی صحيح بولماز. هر مسلمانينگ، آرتير و آقشام، شو ايمان دُعانی اوقيماسی گرکدير:

(اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أُشْرِكَ بِكَ شَيْئًا وَأَنَا أَعْلَمُ وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا أَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ).

- ۱۶ -

كوپ مُهم تنبيه

ارگك بولسين، عيال بولسين، هر انسانينگ، هر سؤزينده، هر ايشينده، الله تعالى نينگ امرلرينه، يعنى فرضلارا و منع اتديكلرينه [حراملارا] اويماسى گركدير. بير فرضينگ اديلمه سينه، بير حرامدان پرهيز اتمه گه اهميت برمه ديگينگ ايماني گيدر، كافر بولار. كافرليكه اولن آدام، قبردا عذاب گوزر. آخرتده جهنمه گيدر. جهنمه ابدى يانار. عفو اديلمه سينه، جهنمدن چيقماسينا ايمان و احتمال يوقدير. كافر بولماق كؤپ آساندير. هر سؤزده، هر ايشده كافر بولما احتمالي كؤيدير. كُفردن غوتيلماق هم كؤپ آساندير. كُفرينگ سببي بيلينمه سه هم، هر گون بير دفعه استغفار اتسه، يعنى (استغفر الله) ديسه، حتماً عفو بولار، يعنى، (ياربى! بيليپ ويا بيلمان كُفره سبب بولان بير سؤز آيدان بولسام ويا ايش اذن بولسام، نادم بولديم، پُشيمان بولديم. منى عفو ات) ديب توبه اتسه، الله تعالى غا يالبارسا، حتماً عفو بولار. جهنمه گيتمكدن غوتيلار. جهنمه ابدى ياغزاليق اوچين، هر گون حتماً توبه و استغفار اتمه ليدير. بُو توبه دان مُهم راك بير وظيفه يوقدير. غول حقى بولان گناه لارا توبه اديارقا، بُو حقلارى توله مك و ترك اديلن نمازلارا توبه اديارقا، فرضلارينگ قضاء سيني اوقيماق گركدير.

- ۱۷ -

اللّٰی دَوْرَتِ فَرَضِ

- ۱- اللّٰهُ تَعَالٰی نِیْ بَیْرِ بَیْلِیْپِ، اونیْ هِیْچْ یَادَدَانِ چِیقَارْمَازَلِیقِ.
- ۲- حَلَالْدَانِ اِیْیِپِ اِیْچِمَکِ.
- ۳- طَهَارَتِ اَتَمَکِ.
- ۴- هَرْ گُونِ وَقْتِیْ گِلْنَدَه، بَاشِ وَقْتِ نَمَازِ اوقِیْمَاقِ.
- ۵- نَمَازِ اوقِیْحَاقِ وَقْتِیْ حَیْضْدَانِ نِفَاسْدَانِ وَ جُنْبُلِیقْدَانِ غُسْلِ اَتَمَکِ.
- ۶- هَرْ کِیْمِیْنِگِ رِزْقِیْنَا، اللّٰهُ تَعَالٰی نِیْنِگِ کَفِیْلِ بُولْدِیْغِیْ حَقِّ بَیْلَمَکِ، اِنَامَاقِ.
- ۷- حَلَالْدَانِ پَاکِیْزَه اَگِیْنِ بَاشِ گِیْمَکِ.
- ۸- حَقَّه تَوُکُلْ اَدِیْپِ اِیْشِلَه مَکِ.
- ۹- قَنَاعَتِ اَتَمَکِ.
- ۱۰- نِعمَتلَارِیْنِگِ غَارَشِیْلِیْغِیْنِدَا، اللّٰهُ تَعَالٰی غَا شُکْرِ اَتَمَکِ. یَعْنِیْ اُولَارِیْ اَمَرِ اَدِیْلْدِیْگِیْ یِرْلَرْدَه غُولَانِمَاقِ.
- ۱۱- اللّٰهُ عَظِیْمُ الشَّانْدَانِ گِلْنِ قَضَاغَا رَاضِیْ بُولْمَاقِ.
- ۱۲- بَلَاءلَارَا صَبَرِ اَتَمَکِ. یَعْنِیْ عِصْیَانِ اَتَمَزَلِیْکِ.
- ۱۳- گُناهِلَارَا تَوْبَه اَتَمَکِ [هَرْگُونِ اِسْتِغْفَارِ اوقِیْمَاقِ].
- ۱۴- اِخْلَاصِ بَیْلَه عِبَادَتِ اَتَمَکِ.
- ۱۵- شَیْطَانِیْ دُشْمَنِ بَیْلَمَکِ.
- ۱۶- قُرْآنِ کَرِیْمِیْنِگِ حُکْمِیْنَه رَاضِیْ بُولْمَاقِ.
- ۱۷- اَوَّلِیْمِیْ حَقِّ بَیْلَمَکِ وَ اَوَّلِیْمَه حَاضِرْلَنَمَکِ.
- ۱۸- اللّٰهُ عَظِیْمُ الشَّانِیْنِگِ سُوْیْدِیْگِیْنِیْ سُوْیْیِپِ، سُوْیْمَه دِیْگِیْنَدَنِ غَاچْمَاقِ. [مُونْگَه حُبِّ فِیْ اللّٰهِ وَبُغْضِ فِیْ اللّٰهِ دِیْیِلِرِ].

- ۱۹- آتا و آنه گه یغشلیق آتمک.
- ۲۰- معروفی امر و منکری هئی آتمک.
- ۲۱- محرم بولان غارینداشلارینی زیارت آتمک.
- ۲۲- امانته خیانت آتمزلیک.
- ۲۳- دائما، الله تعالی دان قورقیپ، حرام ایشله مکدن غاچماق.
- ۲۴- الله عظیم الشانه ورسولینا اطاعت آتمک. یعنی فرضلاری آداء
- ادیپ، حراملاردان غاچماق.
- ۲۵- گناه دان غاچپ، عبادت بيله اوغراشماق.
- ۲۶- اول الامر، قانونلارا غارشى گلمزلیک.
- ۲۷- عالمه عبرت نظری بيله باقماق.
- ۲۸- الله تعالی نینگ بارلیغینی، یعنی صیقلارینی، مخلوقلارینی تفکر
- آتمک.
- ۲۹- دیلینی حرام، فحوش بولان سؤزلردن ساقلاماق.
- ۳۰- یوزگینگی ماسوءدان [دُنیا سؤیگی سیندن] پاک آتمک.
- ۳۱- هیچ بیر انسانى، خور گورمزلیک [مسقره آتمزلیک]
- ۳۲- حراما باقمازلیق.
- ۳۳- هر حالدا سؤزینی توتماقلیق [سؤزینه صادق بولماق].
- ۳۴- غولاغینی فحوش و منکرات دییلن ساز صُحبت دینگله مکدن
- غوربماق.
- ۳۵- فرضلاری و حراملاری اوگرتمک.
- ۳۶- ترازى و اولچیلری حق اُستینده غولانماق [عادل بولماق].
- ۳۷- الله عظیم الشانینگ عذابینی یاددان چیقارمان، دائما قورقماق.
- ۳۸- مُسلمان فقیرلارا زکات برمک و کُممک آتمک.

- ۳۹- اللَّهُ عَظِيمُ الشَّانِينِ رَحْمَتِيَدَن، أُمِيدُ كَسَمَزَلِيك.
- ۴۰- نَفْسِينِگ هَوَاءَسِينَا، يَعْنِي حَرَام بُولَان اِيسَلَكَلَرِيْنَه تَابِع بُولمازليق.
- ۴۱- آچ بُولَانِي اللَّهُ رِضَاسِي اُؤچِين دُويِرِمَاق.
- ۴۲- كِفَايَتِ مِقْدَارِي رِزْق [يَعْنِي اِيسِپ اِيسچَر يَالِي وُكُور يَالِي اَكِين باش وَ اوتِيرار يَالِي اُؤِي] غَازَانِمَاق اُؤچِين اِيشَلَه مَك.
- ۴۳- مَالِينِگ زَكَاتِينِي، اَكِينلَرِينِگ عُشْرِينِي بَرَمَك.
- ۴۴- عَادَتَلِي وَلُحُوصَه بُولَان عِيَالِينَا يَاقِينلاشْمَازليق.
- ۴۵- يُؤرْگِينِي گُناهِلَارْدَان پَاك تُوتْمَاق.
- ۴۶- كِبَرَلِي بُولْمَاقْدَان سَاقِينِمَاق.
- ۴۷- صَغِير بُولَان يَتِيمِينِگ مَالِينِي غُورِمَاق.
- ۴۸- يَاش، يِيلْتِينِگ اَوْغَلَان لَارْدَان اُوزَاق دُورِمَاق.
- ۴۹- بَاش وَقْت نَمَازِي وَقْتِيندا اَوْقِپ، قَضَاغَا غُوبَازليق.
- ۵۰- ظُلْم بِيَلَه، هِيچ كِيمِينِگ مَالِينِي آلمَازليق.
- [طَلَّاق اَتَدِيگِي عِيَالِينِينِگ مِهَر يُولِينْدَان قَرَضِي بُولسا، بَرَمَك هَم غُول حَقِّي دِير. بَرَمَه سَه، دُنْیادا جِزْءَاسِي وَآخِرَتَدَه عَذَابِي غَاتِي شِدَّت لِيدِير. غُول حَقْلَارِينْدَان اِينِگ مُهْمَمِي وَعَذَابِي اِينِگ كَأَن بُولَانِي، غَارِينْدَاشِينَا وَآمَرِينْدَه بُولانلارا آمَرِ مَعْرُوف اَتْمَزْلِيكَدِير. بُولارا دِينِي عِلْمِي اُؤْگَرْتَمَه گِي تَرَك اَتْمَكَدِير. شُولَارِينِگ وَتَمَام مُسْلِمَانلَارِينِگ دِينِي عِلْمِي اُؤْگَرْتَمَه لَرِيْنَه وَعِبَادَتلَارِينِي اَتْمَه لَرِيْنَه، شِكْنَجَه بِيَلَه وَا اَلْدَاق مَانِع بُولَانِينِگ كَافِر بُولدِيغِي، اِسْلَام دُشْمَنِي بُولدِيغِي دُوشِينِيلَر. اَهْلِ بَدْعَت لَارِينِگ، مَذْهَبْسِيزلَرِينِگ، سُؤزَلَرِي بِيَلَه، يَازْغِيلَارِي بِيَلَه، اَهْلِ سُنَّت اِعتِقَادِي اَوِيرَمَه لَرِي، دِينِي، اِيمَانِي بوزمالارِي هَم بُولَه دِير.]
- ۵۱- اللَّهُ عَظِيمُ الشَّانَه شَرِك اَتْمَكْدَن اُوزَاق بُولْمَاق.

۵۲- زناء دان غایرا دُورماق.

۵۳- شَرابی وَ اَلکوللی ایچکیلری ایچمزلیک.

۵۴- یالان یَرَه قَسَم اَتَمزلیک.

[شَراب، اِسپیرتُو وَ اَلکوللی ایچکیلرینگ هَمه سی قَییح بَهاست دیر. سُو بیلَه توپراق غاریشدیرلدیغیندا، بُو ایکیسیندن بیرى تَمیز بولسا، میدانا گلن پالچیغینگ تَمیز بولجاغی وَ بُو قولینگ صَحیح بولدیغی وَ فِتوانینگ هَم بؤیلَه بولدیغی، (بَحْر) دا وَ (ابنِ عابِدین) دَه یازیغلیدیر. بُو فِتوانینگ ضَعیف بولدیغینی بیلدیرن عالِمَلار هَم بار بولسادا، حَرَج بولان وَقتی، ضَعیف قول بیلَه عَمَل اَدیلیپ بیلینجگی (ابنِ عابِدین) دَه وَ (حَدیقَه) دا یازیغلیدیر. مُونگَه گورَه، بیر اِحتیاجی غارشیلماق اُچین حاضِرلَه نَن اُدکولَن، وَرنیک وَ اَلکوللی علاچلارینگ وَرنک لرینگ، اَلکول بیلَه غاریشدیریلان مادّه لری تَمیز بولسا، غاریشیملارینگ هَم تَمیز بولجاقلاری دُوشینیلیأندیر. شافِعی مذهبَدَه هَم بؤیلَه بولدیغی (مَعْفُوات) شَرحیندا یازیغلیدیر. تَمیزلنمَه لَریندَه حَرَج بولاندا، نَمَازا مانع بولمازلار. حَرَج بولدیغی اُچین تَمیز قَبول اَدیلَن بؤیلَه سُوپیق زادلارینگ، ضُرورت بولمادیقچَه، ایچیلَمَه لری جائِز دالدير. اَلکوللی ایچکیلر، هیچ بیر وَقت تَمیز بولماز. چُونکَه، بُو ایچکیلرداکی اَلکول، باشغا مادّه لر بیلَه، اِحتیاج اُچین، فائِدالی بولماسی اُچین دال، گِیف اُچین غاریشدیریلاندير. بُولاشدیقلاری هر زاد هَم نَجَس بولار. ضُرورت سیز ایچیلَمَه لری دائِما حَرامدیر.]

- ۱۸ -

كُفر بحثی

يامانليقلارينگ اينگ يامانى، الله تعالى غا انمازليق، آتہ ئيست بولماقدير. انانيلماسى گرک بولان زادا انمازليق كُفر بولار. مُحَمَّد عَلَيْهِ السَّلَامُ انمازليق كُفر بولار. مُحَمَّد عَلَيْهِ السَّلَامُ، الله تعالى طَرَفِيْدَان كُتيرپ بيلديرديگى زادلارينگ هَمَّه سِيْنَه قَلْب بِيْلَه انانپ، ديل بِيْلَه هَم اِقْرَار اَتْمَه گه، اَيْتَمَاغَا، (اَيْمَان) دِيْلِيَار. اَيْتَمَاغَا مَانَع بار وَقْتِي، اَيْتَمَازليق عَقُو بولار. اَيْمَانِيْنِگ حَاصِل بولماسى اَوْچِيْن، اِسْلَامِيْتِيْنِگ كُفر عِلَامَتِي ديدىگى زادلارى اَيْتَمَاقْدَان وَ غُولَانَمَاقْدَان پَرِهِيْز اَتْمَك هَم گركدير. اِسْلَامِيْتِيْنِگ اَحْكَامِيْنِدَان، يَعْنِي اِسْلَامِيْتِيْنِگ اَمْر وَ هَي لَرِيْنَدَن يِيْرِيْنِي يَنْگِيْل گورْمَك، قُرْآن كَرِيْم بِيْلَه، فَرِشْتَه بِيْلَه، يَنْغَمَبَرَلَرْدَن يِيْرِي بِيْلَه "عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالتَّسْلِيْمَات" اويْن اَتْمَك، كُفر عِلَامَت لاريْنْدَاندير. اِنْكَار اَتْمَك، يَعْنِي اَشِيْدَنْدَن سونگ انمازليق، تَصْدِيْق اَتْمَزليق دِيْمَكدير. شَك اَتْمَك هَم اِنْكَار بولار.

كُفر اَوْچ دُورلى دير: جَهْلِي، جُخُوْدِي وَ حُكْمِي

۱- اَشِيْتَمَه دِيگى، اويْلَانَمَادِيغى اَوْچِيْن كَافِر بولانلارينگ كُفْرِي (كُفر جَهْلِي) دير. جَهْل هَم اِيكِي دُورليدير: يِيْرِيْنَجِيْسِي سَادَه دير. بُوْيَلَه آدَام، جَاهِل بولديغيني بِيْلَر. بُولاردا يالْنَكِيْش اِعتِقَاد بولماز. حَيَوَان يَالِي دِيرلار. چُونَكِه، اِنْسانِي حَيَوَانْدَان اَيِيْرَان، عِلْم وَ فُهْم دير. بُولار، حَيَوَانْدَان هَم پَسْت دِيرلَر. چُونَكِه، حَيَوَانلار، ياراديلديقلارى زاددا اِيلَرِي دِيرلَر. جَهْلِيْنِگ اِيكِيْنَجِيْسِي، (جَهْل مُرْگَب) دير. يالْنَكِيْش، آزاشِيْق اِعتِقَاد دير. يُونَانِي فِلْسَفَه چِيلَرِيْنِگ وَ مُسْلِمَانلارْدَان يَتْمِيْش اِيكِي بِدْعَت فِرْقَه نِيْنِگ اَچِيْقچَه بيلديرلَنلَرَه اُويْمَادِيْق اِعتِقَادلارى بُوْيَلَه دير. بُو جَهَالْت، يِيْرِيْنَجِي سِيْنَدَن

يامانراقدير. دَواسى بيلينمَه ديك بير كَسلدِير.

۲- كُفر جُهودِي، مُونگه كُفر عِنادى هَم دِيلْيَار. بيلپ، عِناد اديپ كافر بولماقدير. كِبَرَدَن، مَنصَبلى بولماغى سؤيْمَكْدَن وَا عَيْلانماقدان قورقماق سَبَبى بيلَه حاصل بولار. فِرْعَوْن وَ يولداشلارى نينگ، بيزانس پادشاه سى هَراكليوسينگ كُفرلرى بؤيلَه دير.

۳- كُفرينگ اُوجينجى حيلى، (كُفر حُكمي) دير. اسلاميتينگ ايمانسيزلىق علامتى ديدىگى سؤزلرى آيدان وَ ايشلرى اَدَن، قَلبيندا تَصديق بولسا هَم وَ اِنانديغىنى آيتسا هَم كافر بولار. اسلاميتينگ تَحْقيرينى اَمَر اتديگى زادى تَعْظِيم، تَعْظِيمينى اَمَر اتديگى زادى تَحْقير اَتْمَك كُفر دير.

۱- اَللهُ تَعَالَى، عَرشدان وَا گوكدَن بيزَه باقْيَار ديمك كُفردير.

۲- سَن مانگه ظُلم اَدِيشينگ يالى، اَللهُ تَعَالَى هَم سانگه ظُلم اَدِيَار ديمك كُفردير.

۳- فُلان مُسلمان مَينىگ گوزيمدَه يَهُودى يالى دير ديمك كُفردير.

۴- يالان بير سؤزَه، اَللهُ تَعَالَى بيلْيَار كِه دوغرى ديمك كُفردير.

۵- فَرِشته لَرى خور گُوريجى زادلار آيتماق كُفردير.

۶- قُرآن كَرِيمى، حَتَّى بير حرفينى خور گُوريجى سؤز آيتماق، بير حرفينا اِنانمازلىق كُفردير.

۷- قُرآن كَرِيمى ساز بيلَه بيرليكدَه اوقيماق كُفردير.

۸- حَقِيقى بولان تَوْرَت وَ اِنْجِيلَه اِنانمازلىق، بُولارى يامانلاماق كُفردير. [شُو وَقت، حَقِيقى تَوْرَت وَ اِنْجِيل يوقدير.]

۹- قُرآن كَرِيمى شاذ بولان حرفلار بيلَه اوقِيپ، قُرآن بُو دير ديمك كُفر بولار.

۱۰- پيغمبرلرى خور گُوريجى زادلار آيتماق كُفردير.

۱۱- قُرْآنِ کَرِیمَدهِ اِسْمَلَرِی بیلدیرلَن یِگیرمی بَاش یِغْمَبَرَدَن "عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالتَّسْلِيمَاتُ" بیرِنَه اِنامازلیق کُفردیر.

۱۲- کُؤپ یَغْشیلِیق اَدَن بیرِیسی اُؤچین، یِغْمَبَرَدَن یَغْشیراقدیر دِیمک کُفربولار.

۱۳- یِغْمَبَرَلَر مُحتاج تی دِیمک کُفر بولار. چُونکِه، اولارینگ فقیرلیقلاری اؤز اِیسلکلری بیلَه تی.

۱۴- بیرِیسی، یِغْمَبَر بولدِیغینی آیتسا، مُونگه اِنانانلار هَم کافر بولار.

۱۵- اَحِرَتَدَه بولجاق زادلار بیلَه اویین اَتَمک کُفر بولار.

۱۶- قَبْرَدَأْکی وَقیامتدَأْکی عَذابلارا [عَقْلَه، فَتْنَه اُویمايَار دِیپ] اِنامازلیق کُفردیر.

۱۷- جَنَّتَدَه اَللّهُ تَعَالٰی نِی گورمأگه اِنامازلیق، مَن جَنَّتِی اِیسلَه مَه یَارِین، اَللّهُ تَعَالٰی نِی اِیسلأرِین دِیمک کُفر بولار.

۱۸- اِسلامِیَّتَه اِنامازلیق عَلامَتِی بولان سؤزلَر، فَتْنِی بیلگیلَر، دِینی بیلگیلَرَدَن خیرلی راقدر دِیمک کُفر دیر.

۱۹- نَمَاز اوقیساسام دا، اوقیساسام دا بیر دیر دِیمک کُفردیر.

۲۰- زَكَات بَرَجْک دَال دِیمک کُفردیر.

۲۱- سُؤد حَالال بولساتی دِیمک کُفردیر.

۲۲- ظُلْم حَالال بولساتی دِیمک کُفردیر.

۲۳- حَرَامدان بولان مالِی فَقیرَه بَرِپ، ثَوَاب غاراشماق، فَقیرینگ، بَرِلَن پُولینگ حَرَام بولدِیغینی بیلِپ دُورِپ، بَرَنَه خیر دُعا اَتْمَه سی کُفردیر.

۲۴- اِمَام اَعْظَم اَبُوْحَنِیْفَه نینگ قِیاسی حَق دَالدیر دِیمک کُفردیر. وَهَّابیلار، مُونینگ اُؤچین، کافر بولیار.

۲۵- مَشْهُور سُنْتلَرَدَن بیرینی خاهلامازلیق کُفردیر.

۲۶- "قَبْرِیم بیلَه مَنبرِیم آراسی، [رَوْضَه مُطَهَّرَه] جَنّت باغچه لاریندان بیر باغچه دیر" دِیْن حَدِیث شریفی ایشیدَنده، مَن مَنبر، حَسیر وَ قَبردان باشغا بیر زاد گورمه یارین دِیمک کُفر بولار.

۲۷- اسلامی بیلگیلَره اِنامازلِیق، بُولاری وَ دینی عالِملاری حَقیر کُورمک هَم کُفر بولار.

۲۸- کافر بولماغی ایسلان آدام، مُونگه نِیت اَتدیگی لحظه ده کافر بولار.

۲۹- باشغانینگ کافر بولماسینی ایسلان آدام، کُفری خواهلادیگی اُچین ایسله یان بولسا اُزی کافر بولار.

۳۰- کُفره سَبَب بولدیغینی بیلپ وَ آرزُوسی بیلَه کُفر کَلِمه لری آیدان کافر بولار. بیلمان آیدیان بولسا، عالِملارینگ کوپینا گوره یَنه کافر بولار.

۳۱- کُفره سَبَب بولان بیر ایشی بیلپ اتمک کُفر بولار. بیلمان اَتسه هَم کُفر بولار دِیْن عالِملار کوپدیر.

۳۲- بیلینه، زُئار دِیلن کَشیش غُشاغینی باغلاماق وَ کُفره مَحْصُوص بیر زاد گیمک کُفر بولار. بُجارینگ داواالحَریدا هَم غُوللانماسی کُفر بولار. بُولاری مزاح اُچین، باشغالاری گولدیرمک اُچین، هزل اُچین غُوللانماق هَم کُفره سَبَب بولار.

۳۳- کافرلَرینگ بایرام گونلَرینده، اول گونه مَحْصُوص زادلارینی، اولار یالی غُوللانماق، بُولاری کافره هَدیه اتمک کُفر بولار.

۳۴- عَقَللی، بیلگیلی، اَدبیاتچی بولدیغینی گورکزمک اُچین ویا یانینداکیلری حیرته دُوشیرمک، گولدیرمک، شاد اتمک ویا اویین اتمک اُچین آیدیلان سؤزلَرده (کُفر حُکمی) دَن قورقیلار. غَضَب، قَهَر وَ حِرص بیلَه آیدیلان سؤزلَر هَم بؤیله دیر.

۳۵- غِيَّت اَدَن اَدَام، مَن غِيَّت اَتْمَه دِیَم، اَوندا بولان زادی آیتدِیَم
دِیَسَه، بُوْیَلَه دِیَمک کُفَر بولار.

۳۶- چاغا قا نِکاح اَدیلَن غِیز، عاقِلَه وَبَالِغَه بولان وَقْتی، اِیْمانی،
اسلامی بیلَمَه سَه، سوراِلاندا آیدِیپ بَرِیپ بیلَمَه سَه، اَرینَدَن طَلاق بولار،
اوزی مُرتَد بولار. ارکک هَم بُوْیَلَه دیر.

۳۷- بیرْمُؤْمِنی [حَقْسِیز شَکِلَدَه]، اُولدِیرَن وِیا اُولدِیرِیلَمَه سِینی اَمَر
اَدَن آداما، یَغْشی اَتدِینگ دِیِن کافر بولار.

۳۸- قَتلی وَاجِب بولمادیق اَدَام اُچِین، اولدِیرِیلَمَه سی گِرکدِیر دِیَمک
کُفَر بولار.

۳۹- بیر اَدَامی حَقْسِیز شَکِلَدَه اُوران وِیا اُولدِیرَن ظالِما، یَغْشی
اَتدِینگ، مُونی حَق اَدِیپ تِی دِیَمک کُفَر بولار.

۴۰- یالاندان، اَلله تَعَالٰی یِلیار کِه، سَنی اُولادِیدان کَأَن یَغْشی
گورِیارِین دِیَمک کُفَر بولار.

۴۱- مَنصِبلی بیر مُسلمان آسغیرسا، مُونگَه (یَرْحُمکَ اللهُ) دِیِن
آداما، اُولاقانلارا غارشِی بُوْیَلَه دِیِلَمَز دِیَمک کُفَر بولار.

۴۲- وَظِیفَه بولدِیغِینا اِنانمان، یَنگِیل گورِیپ نَماز اوقِیمازلِیق، رُوزه
تُوتمازلِیق، زکات بَرْمَزلیک، کُفَر بولار.

۴۳- اَلله نِینگ رَحْمَتِینَدَن اُمید اُوزْمک کُفَر بولار.

۴۴- اُوزی حَرَام بولمان، سونگرَه دان حاصِل بولان بیر سَبَبَدَن اُوتری
حَرَام بولان مالا، پُولا (حَرَام لَغِیرَه) دِیِلیار. اوغیرلانان وَ حَرَام یوللاردَن کَلَن
مال بُوْیَلَه دیر. بُولارا حَلال دِیَمک کُفَر بولماز. لَاش [اُوز اُوزِینَه اُولَن وَ بَسْم
الله سِیز کَسِیلَن حِیوان]، دونغیز، شَراب یالی، اُوزلری حَرَام بولان زادلارا
(حَرَام لَغِینَه) دِیِلیار. بُولارا حَلال دِیَمک کُفَر بولار.

۴۵- حرام بولدیقلاری، قَطعی صُورَتَدَه بیلینن هَمّه گناه لارا حلال دیمک هَم، کُفر بولار.

۴۶- اذان، مَسْجِد، فِقْهی کتابلار یالی اِسلامیتینگ حُرْمَت اَتدیگی زادلاری تحْقیر اتمک، کُفر بولار.

۴۷- بی طهارت بولدیغینی بیلدیگی حالدا نَمَاز اوقیماق کُفر بولار.

۴۸- بیلدیگی حالدا، قِبَلَه دان باشغا طَرَفَه نَمَاز اوقیماق کُفر بولار. نَمَازی قِبَلَه غا دوغری اوقیماق گرک دألدير دِیین، کافر بولار.

۴۹- بیر مُسلمانی یامانلاماق اُچین کافر دیمک کُفر بولماز. کافر بولماسینی ایسلاپ ایتماق کُفر بولار.

۵۰- گناه بولدیغینا اَهْمیت بیرمأن گناه ایشله مَک کُفر بولار.

۵۱- عبادت اَتْمَاینگ گرک بولدیغینا وَ گناه دان پَرهیز اَتْمَاینگ گرک بولدیغینا اِنامازلیق کُفر بولار.

۵۲- جَمْع لَن مالیاتلارینگ سُلطانینگ مُلکی بولدیغینا اِناماق کُفر بولار.

۵۳- کافرلرینگ دینی آئینلرینی خواھلاماق، ضُرُورَت یوق قا زُئار غُوشانماق وَ کُفر عَلامتَلارینی غُوللانماق وَ بُولارا مُحَبَّت اَدیپ، غول غاوشدیرماق کُفر بولار.

۵۴- اؤز رِضاسی بیلَه، فَلَان زاد، فَلَان آدامدا دیر، ویا یوقدیر، کافر بولایین، یَهُودِی بولایین دِیپ قَسَم اَدَن بولسا، اول زاد، اول آدامدا بولسین ویا بولماسین، اول آدام اؤز رِضاسی بیلَه کُفرَه گیدَندیر.

۵۵- زِنا، لُواطَه، سُود، یالان یالی هَر دیندا حرام بولان بیر زاد اُچین، حلال بولسا تی دا، مَن هَم ایشله سَه تیم دِیپ مَنی اَتْمَک کُفر دیر.

۵۶- پِیغمبَرلَرَه "عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالتَّسْلِيمَات" اِناندیم، اَمّا، اَدَم عَلَیْهِ السَّلَام پِیغمبَر می دیر، بیلْمَه یأرین دیمک کُفر دیر.

۵۷- مُحَمَّدٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَنْتَبِهُ لِمَنْ يَكْفُرُ بِلَاغِهِ بِلَاغِهِ بِلَاغِهِ
دیک، کافر بولار.

۵۸- بَیْرُ آدَامَ، یَغْمَرُ لَرْنِیْگِ دَیْدِیْگِ دَوغَرِیْ بُولْسَا، بَیْرُ غُوتِیْلَدِیْکِ
دَیْسَه، کافر بولار. [بُوسُوزِیْ شَکِ یُولِیْ بَیْلَه آیدان بولسا کافر بولار.]

۵۹- بَیْرُ آدَامَا، گُلُ نَمَازِ اوقی دَیْسَه لَر، اَوَّلُ هَم، اوقیجاق دَال
دَیْسَه، کافر بولار. اَمَّا مَقْصَدِیْ، سَنَیْگِ گَیْیَیْگِ بَیْلَه اوقیجاق دَال، اَللّٰهُ
تَعَالٰی نَیْیَگِ اَمَرِیْ بَیْلَه اوقیرین دَیْسَه کافر بولماز.

۶۰- بَیْرُ آدَامَا، ساقالینگی بَیْرُ ثُوتامدان غیسغا اَمَّه وَا بَیْرُ ثُوتامدان
کَأَنِّیْ کَس، دَیْرَنَاقَلَرِیْگِ کَس، زَیْرَا، رَسُوْلُ اَللّٰهِ نَیْیَگِ "صَلَّى اَللّٰهُ تَعَالٰی
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" سُنَّتِیْ دَیْرُ دَیْسَه لَر، اَوَّلُ هَم کَسَجَکِ دَال دَیْسَه، کافر بولار.
بَاشْغَا سُنَّتَلَرُ هَم بُولْکَه دَیْر. (سَنَیْیَگِ گَیْیَیْگِ بَیْلَه اَمَّه رَیْن، اَمَّا رَسُوْلُ اَللّٰهِ
نَیْیَگِ سُنَّتِیْ بُولْدِیْغِ اُؤچَیْن اَدَرِیْن دَیْمَکِ کُفَر بولماز. اِنْکَار مَقْصَدِیْ بَیْلَه
بولسا کُفَر بولار.)

۶۱- بَیْرُ آدَامَ مُوْرُوْتَلَرِیْیَیْ کَسَنَدَه، یَانِیْنْدَکِیْ، بَیْرُ زَادَا یَارَامَادِیْ،
دَیْسَه، اَوَّلُ دَیْیَیْیَیْگِ کُفَرِیْنْدَن قورقیلار. [مُورِیْتَلَرِیْ غیسغا اَتْمَکِ سُنَّتَدَیْر.
سُنَّتِیْ یَیْیَیْگِیْلُ گُورْمِیْش بولار.]

۶۲- بَیْرُ آدَامَ، - بَاشْدَان آيَاغَا - یُؤْیَکِ گَیْسَه، بَاشْغَا بَیْرِیْسِیْ بُو
حَالِیْنَا، مُبَارَک بُولْسَیْن دَیْسَه، کُفَرِیْنْدَن قورقیلار.

۶۳- بَیْرُ آدَامَ، قَبْلَه غَا دَوغَرِیْ آيَاغِیْیَیْ اوزادِیْپ یَاتْمَاق وَا قَبْلَه غَا
دَوغَرِیْ تُوْیَکِیْرَمَکِ وَا قَبْلَه غَا دَوغَرِیْ بُول اَتْمَکِ [یَعْنِیْ کِیْچِیْ طَهَارَت
بُوزْمَاق] یَالِیْ بَیْرُ مَکْرُوْهَیْ اَتْسَه، اَوَّلُ آدَامَا بُو اَتْدِیْکَلَرِیْیَیْ مَکْرُوْه دَیْر، اَمَّه
دَیْسَه لَر، اَوَّلُ هَم، هَر گَنَاهِیْمِیْز مُوْنَجَه بُولْسَا، دَیْسَه، کُفَرِیْنْدَن قورقیلار.
یَعْنِیْ مَکْرُوْهَیْ اَهْمِیْیَیْیَیْز بَیْرُ زَاد گُورْدِیْگِیْ اُؤچَیْن.

۶۴- بیر آدامینگ خِدْمَتچِیسی، ایشیکدن ایچری گیرسه، آرباينا سلام برسه، آربابی نینگ یانیندا بولان بیر آدام هم، اُمصُم بول، آربابه سلام برمک بولار می دیسه، اول دِیین آدام کافر بولار. اَمّا مَقصَدی، آداب معاشرت اؤگرتمک بولسا، سلامی قَلْباً بَرْمَک گزکتی، دِیمک بولسا، کُفر بولماز.

۶۵- ایمان کائنه لر، آزالار دِیمک کُفر دیر. اَمّا کمال، یقین اعتباری بیلّه بولسا کُفر بولماز.

۶۶- قِبَله ایکی دیر، بیرى کعبه، بیرى قُدس دیسه کُفر دیر. شُو وقت ایکی دیر دِیمک کُفر دیر. اَمّا بَیتُ المَقْدَس قِبَله تی، سونگ کعبه شَرِیف قِبَله بولدی دیسه کُفر بولماز.

۶۷- بیر آدام بیر اسلامی عالِمه سَب سیز بُغض اَتسه [کینه اَتسه]، سؤگسه، اول آدامینگ کُفریندن قورقیلار.

۶۸- بیر آدام، طَعام اییارقا گِپله مزلیک، مَحْوسیلارینگ یَغشی عادت لاریندان دیر، دیسه، ویا حیض و نفاس حالیندا، عیال بیلّه یاتمازلیق مَحْوسیلارینگ یَغشی زادلاریندان دیر دیسه، کافر بولار، دِیپدیرلر.

۶۹- بیر آداما سن، مؤمن میسینگ دیسه لر، اول هم اِنْشَاءَ اللّهِ دیسه، تاویل ادیپ بیلمه سه کُفر دیر.

۷۰- بیر آدام، اولادی اؤلن آداما، اللّهُ تَعَالٰی غا سَنینگ اوغلینگ گَرَک تی، دیسه، کافر بولار، دِیپدیرلر.

۷۱- بیر عیال بیلینه بیر قَرّه یۆپ باغلاسا، بُو نأمه دیر دیسه لر، زُناردیر دیسه، کافر بولار.

۷۲- بیر آدام، حرام ایمیت اییارقا، بِسمِ اللّهِ دیسه کافر بولار. حرام لِعَینَهی اؤچین، یعنی لاش، شراب یالی حراملار اؤچین بؤیلّه دیر. اؤزی حرام بولما دیق، حرام لِعَیرَهی اؤچین بؤیلّه دالدیر. عَصَب اَدِلَن مالی اییارقا بِسمِ

الله دېمک کفر بولماز. مالينگ اؤزی حرام دأل، غصب اديلمه سی حرامدير.
۷۳- بير آدامينگ کفرينه راضی بولماق کفردير. بير آداما بد دُعا
اديپ، الله تعالى سنینگ جانينگی کفر بيله آلسين ديسه کافر بوليشيندا
عالمار اختلاف اتديلر. کفرينه رضا کفردير. اَمّا، ظلم و فسقیندان اؤتری -
عذابى دائم وشدید بولسين - دېپ رضا بولسا کفر دألدير.

۷۴- بير آدام، -الله تعالى بيليار- فلان ایشی ایشله مه ديم ديسه،
حال بؤکه اول ایشی ایشله ديگینی اؤزی بيلسه، کافر بولار. حق تعالى غا
جهل اسناد آدن بولار.

۷۵- بير آدام بير عيالى شاهدسیز نکاح آتسه، اول آدام و عيال، الله
تعالى و پيغمبر شاهدميزدير ديسه لر، هر ايکيسي کافر بولار. زيرا پيغمبرميز
"صلى الله تعالى عليه وسلم" ديري قا غيبي بيلمه ياردیلر. غيبي بيلیاردی
دېمک کفر بولار. [غیبي، الله تعالى واونينگ بيلديرديکلى بيلر].

۷۶- من اوغيرلانا نلاری و غيب بولانلاری بيليارين ديسه، آيدان و
ايشانان کافر بولار. مانگه جين خیر بریار ديسه، ينه کافر بولار. پيغمبر لر و
جينلار هم غيبي بيلمز. [غیبي، الله تعالى و اونينگ بيلديرديکلى بيلر].

۷۷- بير آدام، الله تعالى غا قسم آتمک ايسله سه، باشغا بير آدام
هم، من سنینگ، الله تعالى غا قسمينگی ايسله مه يارين، طلاقه و شرفه،
ناموسا قسمينگی ايسله يارين ديسه کافر بولار، دپيدير لر.

۷۸- بير آدام، يغشى گورمه ديگی بير آداما، سنینگ دیدارينگ
[يؤزينگ] مانگه جان آليجى يالى دير، ديسه، کافر بولار، دپيدير لر. زيرا
جان آليجى فرشته [عزرائيل عليه السلام] اولى ملک دير.

۷۹- بير آدام نماز اوقيمازليق غووى ايش دير ديسه، کافر بولار. بير
آدام، بير آداما، گل نماز اوقى ديسه، اول هم مانگه نماز اوقيماق آغير

ایشدیر دیسه، کافر بولار، دپیدیرلر.

۸۰- بیر آدام، الله تعالی، آسماندا منینگ شاهدم دیر دیسه، کافر بولار. زیر الله تعالی غا مکان اسناد اتمیش بولار. الله تعالی مکاندان مُنزه دیر.

۸۱- الله آتا [خدا قاقا] دین کافر بولار.

۸۲- بیر آدام، رسول الله "صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" ایمیت ایندن سونگ، مبارک برماقلارینی یالاردی دیسه، باشغا بیر، بُو ایش تربیه سیزلیکیدر دیسه، کافر بولار.

۸۳- بیر آدام پیغمبر "عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام" قره تی دیسه کافر بولار.

۸۴- رزق الله تعالی داندیر. لیکن بَنده دَن هَم حرکت گرکیدر دیسه، بُو سؤز شرکیدر. زیرا بَنده انینگ حرکتی هَم الله تعالی داندیر.

۸۵- بیر آدام، مسیحی بولماق، یهودی بولماقدان، امریکا کافری بولماق، گمونیست بولماقدان خیرلی دیر دیسه، کافر بولار. یهودی، مسیحی دان، گمونیست مسیحی دان شریلیدر دیمه لیدر.

۸۶- کافر بولماق، خیانت اتمکدن یغشی دیر دیسه، کافر بولار.

۸۷- علمی مجلسده نامه ایشیم بار، ویا عالملارینگ دیدیگینی کیم ادیب بیلر دیسه ویا فتوانی یرَه آتسا وَ دینی آداملارینگ سؤزی نامه گه یارایار دیسه، کافر بولار.

۸۸- بیر آدام، کُفر گپله سه، بیر آدام هَم گولسه، گولَن هَم کافر بولار. گولمه سی ضروری، مجبوری بولسا، کُفر دالدیر.

۸۹- بیر آدام، مشایخینگ ارواحی همیشه حاضر دیر، بیلرلر دیسه کافر بولار. حاضر بولار دیسه کُفر بولماز. [اولیاءنینگ ارواحی، الله تعالی یالی حاضر وناظر بولیپ بیلمز. ذکر ادیلدیکلری یرده حاضر بولارلار. ذکر ادیلمزدن اؤنگ اول یرده یوقدیرلار.]

۹۰- اِسْلَامِیَّتِی بیلْمَه یأرین وَا اِیْسَلَه مَه یأرین دِیْسَه، کافر بولار.

۹۱- بیر آدام، اَدَم عَلَیْهِ السَّلَام بوغدا ی اِیْمَه سَه تی، بیزلر شَقِی بولمازتیق دِیْسَه، کافر بولار. اَمَّا بیزلر دُنْیادا بولمازتیق دِیْسَه، کُفْرِنْدَه اِخْتِلَاف اَدِیدِرلر.

۹۲- بیر آدام، اَدَم عَلَیْهِ السَّلَام بیز دوقیأرتی دِیْسَه، بیرِیسی هَم، اَوَیْلَه بولسا بیزلر بیزچی اوغیللاری اَکْنِیمِز دِیْسَه، کافر بولار.

۹۳- بیر آدام، کیچی گناه ایشله سَه، بیرِیسی اونگه تَوَه آت دِیْسَه، اول هَم، نأمه ایشله دیم که تَوَه اَدَر یالی دِیْسَه، کافر بولار.

۹۴- بیرِی بَوَیْلَه کی سِیْنَه، گل اِسْلَامِی عَالِمَه گِیْدَه لی وَا فِقْهَی، عِلْم حال کِتَابدان اوقیپ اَوُکْرَنَه لی دِیْسَه، اول هَم، مَن عِلْمِی نأمه اَدِیْن دِیْسَه کافر بولار. زِیرا عِلْمِی اِسْتِخْفَاف اَتْمَکْدِیر [کیچی گُورْمَک، خَفِیْفَه اَلْمَاقْدِیر].

۹۵- تَفْسِیر وَ فِقْهَی کِتَابلارا حَقَّارْت اَدَن، بُولاری خواهلامادیق، یامانلان آدام کافر بولار.

۹۶- بیر آداما، کِیمِیْنِگ دُرُتِیْنْدَنْسِیْنِگ، کِیمِیْنِگ مِلْتِیْنْدَنْسِیْنِگ، اِعتِقَاددا مَذْهَب اِمَامِیْنِگ کِیْمْدِیر، عَمَلدا مَذْهَب اِمَامِیْنِگ کِیْمْدِیر دِیپ سوراسالار، بیلْمَه سَه، کافر بولار.

۹۷- قَطْعِی حَرَاما حَلَال دِیْن کافر بولار. [تَنَبَاکُوگه حَرَام دِیْمَک خَطَرْلِی دِیر].

۹۸- تَمَام دِیْنلاردا حَرَام بولان، حَلَال اَدِیْلْمَه سی حِکْمَتَه مُخَالِف بولان بیر زَادِیْنِگ حَلَال بولماسینی آرزُو اَتْمَک کُفْرْدِیر. زِنا، لَوَاطَه، غَارْنِی دویان سونگ اِیْمَک، سُود اَلِیْب - بَرْمَک یالی. شَرَایِیْنِگ حَلَال بولماسینی تَمَنّی اَتْمَک کُفْر دَالْدِیر. چُونْکِه، هَر دِیْندا حَرَام دَالْتِی.

۹۹- قُرْآنِ عَظِيمُ الشَّأْنِی، گپ وَ مزاح آراسیندا اِستِعمال اَتمک کُفر دیر.

۱۰۰- یَحْیی آدلی آداما، (یا یَحْیی! خُذِ الْکِتَابَ) دِیسَه کافر بولار. قُرْآنِ کریم بیلَه اوین اَتمک بولار. ساز، اوین، آیدیم آراسیندا قُرْآنِ کریم اوقیماق هَم بؤیلَه دیر.

۱۰۱- ایندی گلدیم بسم الله دِیسَه، آفات دیر. بیر زادی کؤپ گورسه (ماَخَلَقَ اللهُ) دِیسَه، مَعْنٰی سینی بیلَمَه سَه کافر بولار.

۱۰۲- بیر آدام، ایندی سانگه سؤکچک دأل، سؤکْمَانیَنگ آدینی هَم گناه غوپییدیلار دِیسَه، آفات دیر.

۱۰۳- بیر آدام، جَبْرَائیل طانه سی یالی یالانگاچ بولپسینگ دِیسَه، آفات دیر، فَرشتَه بیلَه اوین اَتمک دیر.

۱۰۴- اوغلیمینگ باشی اوچین ویا باشیم اوچین کِلَمَه لَرَه، قَسَم بِاللّهِ عَطَف اَتَسَه، مثلاً، وَاللّهِ اوغلیمینگ باشی اوچین دِیسَه، کُفر بولماسیندان قورقیلار.

۱۰۵- قُرْآنِ گَرمی، مَوْلودی وَ نَعْتلاری ساز چالیا رقا اوقیماق ویا ساز آلتلری بیلَه آیتماق کُفر دیر.

۱۰۶- قُرْآنِ گَرمی، مَوْلودی، نَعْتلاری، صَلَوَاتِ شَرِیفَه لری فِسْقِی مَجْلِسَلَرَدَه حُرْمَت بیلَه اوقیماق حَرام بولار. گَویمَنَمک، کیف اوچین اوقیماق کُفر بولار.

۱۰۷- سُنّت شَکلی بیلَه آیدیلان اَذانِ مُحَمَّدی نی دِینگَلَه مَأْن، اَهْمِیَّت بَرَمَه سَه دَرحال کافر بولار.

۱۰۸- قُرْآنِ کریمَه اَوُز عَقْلِی بیلَه مَعْنٰی بَرَن کافر بولار.

۱۰۹- قُرْآنِ کریمَدَه وَ حَدِیث شَرِیفَلَرَدَه آچیقجَه بیلدیریلَن وَ مُجْتَهَد

اماملارینگ سۆز بیرلیگی بیلکه بیلدیردیکلری و مُسلمانلار آراسینا یاییلان ایمانی بیلگیلره اویغین اِنامدایق کافر بولار. کُفرینگ بُو دۇرلی سینّه (الحاد)، بۇیلکه اینانانلارا (مُلحد) دییلیار.

۱۱۰- کافره حُرمت بیلکه سَلام بَرَن، کافر بولار.

۱۱۱- کافره حُرمت بیلدیرن بیر سۆز آیتماق، مثلاً اُستادیم دیمک کُفر بولار.

۱۱۲- باشغانینگ کُفرینه راضی بولان کافر بولار.

۱۱۳- قُرآن کریم بولان باندلار، [سی دی و یو آس پی وَغیره]، مُصحَف شَریف یالی اَرزِشلی دیرلار. بۇلارا هَم بی حُرمتلیق اتمک کُفر بولار.

۱۱۴- جن بیلکه تانیشان فالچییلار و ییلدیزنامه غا باقیپ و سورالان هر زادا جواب بَرَنلَره و جادوگر لَره گیدیپ، آیدانلارینا، اَدَنلَرینه اِنانماق، گاه دوغری چیقسا هَم، اَلله تَعَالٰی دان باشغانینگ هر زادی بیلدیگینه و هر ایسله دیگینی اِتَحْکینه اِنانماق بولپ، کُفر بولار. [فَنی بیلگیلَره اِنانمازلیق بۇیلکه دَالدیر.]

۱۱۵- سُنْتی یَنگِل گورپ، اَهْمِیت بَرْمَان تَرک اتمک کُفر بولار.

۱۱۶- زُنار دِیلَن کَشیش غُوشاغینی باغلاماق و بُتلارا یَعنی خاچ، صَلیب دِیلَن دِیک ویا تیق میخلانان ایکی تَحْتَه وَ مُجَسَّمه لَره وَ بۇلارینگ عَکسَلَرینه سَجْدَه اتمک، تَعْظیم اتمک وَاَحْکام اِسلامیه نی بیلدیرن دینی کتابلادان بیرینی تَحْقیر اتمک، اِسلامی عالِملاردان بیرینی اِستَهْزَا، مَسْقَرَه اتمک وَکُفره سَبَب بولان بیر سۆز آیتماق وَ یازماق وَ تَعْظیم اتمگیمیز اَمَر اَدیلَن بیر زادی تَحْقیر وَتَحْقیر اتمگیمیز اَمَر اَدیلَن بیر زادی تَعْظیم اتمک کُفردیر.

۱۱۷- بیرساحِر [جادوگر]، جادو بیلکه ایسله دیگینی اَلْبَتْدَه اَدَر، جادو حَتْمًا تَأْثیر اَدَر دِیین وَ اِنانان کافر بولار.

۱۱۸- مُسلمان، اوزینه کافر دیننه، لَبیک یالی قَبُول گورکزن جَوَاب
بِرَسَه، اول هم کافر بولار.

۱۱۹- حرام بولدیغی بیلینن بللی بیر مال بیلکه مَسْجِد بِنَا اَتدیرمک وَ
صَدَقَه بَرْمَک وَ باشغا خیر اَتدیرمک وَ بُولارا غارشى ثَوَاب غاراشماق کُفردیر.

۱۲۰- بیر آدام، الینداکی قَطعی حرام بولان مالدان صَدَقَه بَرَسَه، ثَوَاب
أُمید اَتسَه، آلان فقیر، حرامدان بولدیغینی بیلپ، بَرَنه الله راضی بولسین دِیسَه،
بِرَن هم ویا باشغا بیر آدام هم آمین دِیسَه، هَمّه سی کافر بولار.

۱۲۱- نِکاحسی حرام بولان عیال بیلکه اَویلنماگه حلال دِیین کافر بولار.

۱۲۲- مِیخانَه لاردا، اویین یِرلرینده، گُناه ایشلنن جَمعیَتلَرده، رادیو بیلکه
لاسپیکر بیلکه قُرآن کریم وَ مَوْلود دینگلأپ کیفْلنمک کُفر بولار.

۱۲۳- قُرآن کریمی ساز چالیب اوقیماق کُفردیر.

۱۲۴- قُرآن کریمینگ رادیودا وَ لاسپیکرده آیدیلان، اُوزی بولمان
اوقیلان کامل مَنگَرشینه هم بی حُرْمَتلیق اَتْمک کُفر بولار.

۱۲۵- الله تَعَالٰی دان باشغاغا هر نَأْمَه مَقْصَد بیلکه بولسا بولسین،
یارادیجی دِیمک کُفردیر.

۱۲۶- عَبْدِالقادر یَرینه، عبدالقوثر دِیمک، قَصَد بیلکه بولسا کُفردیر.
عَبْدالعزیز یَرینه عَبْدالعزیز، مُحَمَّد یَرینه مُو، حَسَن یَرینه حَسو، اِبْرَاهیم یَرینه
ایبُو دِیمک بُو یَله دیر. بُو آدلاری، کووش وَچپیلرَه یازانلارینگ وَ اُوستلَرینه
باسانلارینگ ایمانلارینینگ گیتمه سیندن قورقیلار.

۱۲۷- بی طَهَارَت بولدیغینی بیلپ نَمَاز اوقیماق وَ سُنّت بولان بیر
ایشی خواهلَه مازلیق کُفردیر. سُنّت اَهْمِیت بَرْمَلیک کُفردیر.

۱۲۸- جاهِللارینگ، اولیاءنی یارادیجی فِکر اَتْمَه لَریندن قورقدیغیمیز
اُچین قبرلارینی ییقیاریس سوزی کُفردیر.

۱۲۹- باشغانینگ، خُصُوصاً اوز اولادی نینگ کافر بولماسینا سَبَب بولان کافر بولار.

۱۳۰- زناغا، لواطه غا جائز ديمک کفردير.

۱۳۱- نَص بيله [يعنى آيت وَحْدِث بيله] وَ إِجْماع اُمّت بيله بيلديريلن حراما اَهْمِيّت بَرْمَزليک کفردير.

۱۳۲- اولاقان گناهلارا دَوام اَتَمک، اِصرار اَتَمک، کُفره سؤيُرأر. نَمَازَه اَهْمِيّت بَرْمَزليک کفردير.

۱۳۳- اوستينده خَط، حَتّی حرف بولان کاغذی، اُرتینی، نمازیغی يَزَه غويماق [حَقَارَت اُچين دُوشَه مَک وَا غُوللانماق] کُفر بولار.

۱۳۴- اَبُوبَکر الصّدّيق بيله عُمَرالفاروقينگ "رضی اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُمَا" خِلَافَتَه حَقْلاری يوقتی ديمک کفردير.

۱۳۵- اللّٰهُ تَعَالٰی دان غَیری بير اُولی دَن بير زاد اُميد اَتَمک کُفر بولار.

۱۳۶- تيز بَرَن آتا ديمک کوپ ياماندير وَ کُفره سَبَب بولار.

۱۳۷- مَیّتی توپراغا گُومک فَرَض بولديغی اُچين، بُو فَرَضَه اَهْمِيّت بَرْمَان خذَمَتدان غاچانینگ، عِلْمی، فَنّی ایلری سؤريپ، اُولیلری گُومک اِيزَه غالماقدیر، بُوديست، بَرَهْمَن، گُمُونيست کافرلر يالی اُولیلری ياقماق يَغشیراقدیر دِينينگ اِيمانی گیدر، مُرتَد بولار.

۱۳۸- اللّٰهُ تَعَالٰی نینگ وَلیلریندن، اُولی وَا دیری بيريسينه، دِل وَا قَلْب بيله مُنکِر گَلَمک کُفردير.

۱۳۹- اولياء غا وَ عِلْمی بيله عامل بولانلارا دُشمَنليق کُفردير.

۱۴۰- اولياء دا عِصْمَت صِفَت باردیر ديمک کُفردير. [عِصْمَت صِفَت دینگه پَیغمبَر لَرَدَه باردیر.]

۱۴۱- عِلْم باطندان نَصیبی بولماديغينگ اِمانسيز گيتمه سیندن

قورقیلار. مُوندان نَصیب آلمانینگ اینگ آشاقیسی بُو عِلْمَه اِنانماقدیر.

۱۴۲- قُرْآنِ کَریمی، دینی عالِملاردان هیچ بیرینینگ اوقیمادیغی شَکِلْدَه اوقیماق، مَعْنٰی نِی وَکَلِمَه لَرِی بوزماسا هَم، کُفردیر.

۱۴۳- کَشیشلَرینگ عِبَادَتلَرینَه مَحْصُوص زادی غُوللانماق کُفردیر.

۱۴۴- قایسی بیر حادِثَه نینگ اُوزینْدَن اُوزی بولدیغینا اِنانماق وَ حیوانلارینگ، تَک حُجْرَه لیلَرْدَن، بَیْیَک جُسْه لَی لَرَه دوغری [ساده دان مُکْمَلَه دوغری]، بیربیرینَه وَآخِریندا انسانا اُویریلدیگینی ایتماق کُفردیر.

۱۴۵- نَمَازِ قَصْداً اوقیمان، قُضاسینی اوقیماغی اویلانمان، مُونینگ اُچین عَذاب گورمَکَدَن قورقمادیق آدام، حَنْفِی مذهبده هَم کافر دیر.

۱۴۶- کافرلَرینگ عبادتالارینی، عِبَادَت شَکِلینده اَتْمَک، مثلاً کلیسه لَرینده چالدیقلاری اورگ یالی سازلاری وَ چانگلاری مَسْجِدلَرده چالماق وَ اِسلامیتینگ کافرلیک عَلامَتی سایدیغی زادلاری، ضُرُورَت وَ جَبَر بولمان غُوللانماق کُفر بولار.

۱۴۷- أَصْحَابِ کِرَامَه سَوْگَنَه مُلْحَد دِیَلَر. مُلْحَد کافر بولماقدا دیر.

۱۴۸- کافرلَرینگ عَکسلَرینی یوقاری آسِیب تَعْظِیم اَتْمَک کُفردیر.

۱۴۹- عَکسینگ، مُجَسَّمَه نینگ صاحبیندا وَ صَلِیدا [خاچ دا] ویا بیلدیز، گونش، اَیْنِک یالی قایسی بیر زاددا، اَلْوَهِّیَّت صِفَت بولدیغینا اِنانپ، مثلاً، اِیْسَلَه دیگینی یارادار، هَر اِیْسَلَه دیگینی، اَدَر، کَسَلَه شِفَا بَرَر دِیپ تَعْظِیم اَتْمَک کُفر بولار.

۱۵۰- حَضْرَتِ عَائِشَه نِی قَذَف اَدَن [فاحشه دِیْن] وَآتاسینینگ

صَحَابِی بولدیغینا اِنانماق کافر بولار.

۱۵۱- عِیْسٰی عَلَیْهِ السَّلَامینگ آسماندان اَیْنَجْگِی هَم قَطْعِی

بیلینمَکده دیر. مُونگه اِنانماق کافر بولار.

۱۵۲- قُرْآنِ کریمده وَحْدِیث شریفده جَنَّت بیلَه بُوشلانان آداما کافر دیمک، کُفر دیر.

۱۵۳- قَن نینگ، بَجْرَه نینگ داشیندا بولان، قَن بیلَه باغی بولما دیق آیه کریمه لری، قَنی بیلگیلره مَنگَزْتَحْک بولماق، سَلَفِ صالِحینینگ تَفْسیر لَرینی اَویرمک، اُولاقان گناه بولار. بؤیلَه تَفْسیر وَ تَرْجُمَه اَدَنَلَر کافر بولار.

۱۵۴- مُسلمان دِیْلَن بیر غیز، عاقَلَه - بِالْغَه بولاندا مُسلمانلیغی بیلْمَه سَه، مِلّتسیز کافر بولار. ارکک هَم بؤیلَه دیر.

۱۵۵- مُسلمان عیالینگ، باشی، غوللاری [یعنی بیلکَلری بیلَه بیرلیکده یوقاریسی] وَ اینجیکلری آچیق شکلده مِیدانا چیقماسی، ارککَلره گورگزمه سی حرام دیر، گناه دیر. اَهْمِیّت بَرْمَه سَه، مُهم گورْمَه سَه، ایمانی گیدَر، کافر بولار.

۱۵۶- پیغمبریمیزینگ بیلدیردیگی فَرْضلار وَ حراملار هَم، قُرْآنِ کریمده آچیقجه بیلدیریلَن فَرْضلار، حراملار یالی مُهم دیر. بولارا هَم اِنامادیق، قَبُول اَتْمَه دیک دیندان چیقار، کافر بولار.

۱۵۷- زُکوع تَسبیحیندا (ظ) بیلَه (عظیم) دیمک؛ رَیْم اُولی دیر دیمک دیر. اگر (ز) بیلَه (عَزیم) دِیْلَسَه، (رَیْم مَنینگ دُشْنیم دیر) دیمک بولار وَ نَمَاز بوزیلار، مَعْنی اَویریلدیگی اَوْچین کُفرَه هَم سَبَب بولار.

۱۵۸- قُرْآنِ کریمی تَعْنی بیلَه اوقییان حافِظَه، نَه گوزل اوقیدینگ دِیْن آدامینگ ایمانی گیدَر، کافر بولار. دُورْت مذهبده هَم حرام بولان بیر زادا، یَغشی دِیْن کافر بولار. یوقسا، سَسی، صَداسی، قُرْآنِ کریمی اوقیشی یَغشی دیمک اِیسلان کافر بولماز.

۱۵۹- فَرْشْتَه لَرینگ وَ جن نینگ بارلیغینا اِنامادیق کافر بولار.

۱۶۰- قُرْآنِ کریمینگ آیتلَرینه، کَلِمَه لَرینگ آچیق، مَشهور مَعْنی لاری

بَرِيلَر. بُو مَعْنٰى لارى اويريب، باطنى لارا (اسماعيلى لارا) اويانلار كافر بولار.
۱۶۱- سحر [جادو] اتمكده، كُفْرَه سَبَب بولان كَلِمَه وَ ايش بولسا،
كُفردير.

۱۶۲- مُسلمانا، (اى كافر) دِيِن [ويا، مُسلمانا مَصُون دِيِن،
كُمُونيست دِيِن]، اونى كافر بيلسه، اُوزى كافر بولار.

۱۶۳- عبادتلارى اَدَن اَدام، اِيْمانى نينگ بوزيلماسيندا شَك اَدَر
وگناهيم كوپدير، عبادتلاريم مَنى غوتارماز دِيِپ فِكْر اَتسه، اِيْمانى نينگ
قُوتلى بولديغى دُوشينيلر. اِيْمانى نينگ دَوام اَتْمَه سيندَن شَك اَدَن كافر بولار.

۱۶۴- پِيغمبرلَرينگ سانينى آيتماق، پِيغمبر بولماديغى پِيغمبر اَتْمَك
ويا پِيغمبرى پِيغمبر قَبول اَتْمَزليک بولپ بيلر. بُو بولسا كُفردير. چونكه،
پِيغمبرلَرَدَن بيرينى قَبول اَتْمَزليک، هيچ بيرينى قَبول اَتْمَزليک دِيْمكدير.

ارگك ويا عيال، بير مُسلمان، عالِملارينگ سُوْز بيرليگى بيله كُفْرَه
سَبَب بولجاغينى بيلديرديكلرى بير سُوْزينگ ويا ايشينگ كُفْرَه سَبَب
بولديغينى بيلپ، عَمَدَن [تَهْدِيد اَدِيلْمَان، اَرْزوسى بيله] جَدِّى شَكِلْدَه ويا
هَزَل، گولديرْمَك اُوچين آيتسا، اَتسه، مَعْنٰى سيني فِكْر اَتْمَه سَه هَم اِيْمانى
گيْدَر. (مُرتد) بولار. مُونگه (كُفْر عِنادى) دِييلر. كُفْر عِنادى بيله مُرتد
بولانينگ، اَوَّلْقى عبادتلارى نينگ ثوابلارى يوق بولار. تَوْبَه اَتسه، غايدپ
گَلْمَزَلر. باى بولسا يَنَه حَج غاگيْتْمَه سى گرَك بولار. مُرتدليک وَقْتيندا
اوقيدىغى، نمازلارينگ، رُوْزَه لارينگ، زكاتلارينگ قَضْأَسينى اَداء اَتْمَز.
مُرتدليکَدَن اَوَّل اوقيمادىقلارينى قَضْأَسينى اَداء اَدَر. تَوْبَه اَتْمَك اُوچين،
دِينگه كَلِمَه شَهَادَت گيْتْمَه سى كافى دَالدير. كُفْرَه سَبَب بولان اول زاددان
هَم تَوْبَه اَتْمَه لَرى گركدير. [اِسْلَامِيْتَدَن قايسى ايشيكدَن چيقان بولسا،
شول ايشيكدَن گيْرْمَه سى گركدى.] اگَر كُفْرَه سَبَب بولجاغينى بيلمَان

آیتسا، آتسه ویا کُفره سَبَب بولجاغی عالِملار آراسیندا اِختلافلی بولان بیر سؤزی عَمَدَن آیتسا، ایمانی نینگ گیتمه سی، نکاحسی نینگ بوزیلماسی آلّه گُمان دیر. اِحتیاطاً، تَجَدیدِ ایمان وَ نکاح اَتمه سی یَغشی بولار. بیلمان آیتماغا (کُفرِ جَهلی) دِیلر. بیلمه ییشی عُذر دأل، اُولاقان گناه دیر. چونکه، هر مُسلمانیگ، بیلمه سی گرک بولان زادلاری اؤگرنمه سی فرضدیر. کُفره سَبَب بولان سؤزی، خَطاءِ ادیب، سَهو ادیب ویا تاویللی شَکِلده آیدانیگ ایمانی وَ نکاحسی بوزیلماز. لیکن توبه وَ اِستِغفار، یَعی تَجَدیدِ ایمان اَتمه سی یَغشی بولار. بیر کافر، بیر کَلِمَه تَوحید اَیتماق بیلّه مُؤمن بولیشی یالی، بیر مُؤمن هَم، بیر سؤز اَیتماق بیلّه کافر بولار.

بیر مُسلمانیگ بیر سؤزینده ویا بیر ایشینده یُوز مَعنی بولسا، یَعی یُوز زاد دُؤشینیلسه، بُولاردان بیر، اول آدامینگ ایمانلی بولدیغینی گورگزسه، دوقسان دوقزی، کافر بولدیغینی گورگزسه، اول آدامینگ مُسلمان بولدیغینی اَیتماق گرکدیر. یَعی کُفری گورگزن دوقسان دوقز مَعنی غا باقیلماز. ایمانی گورگزن بیر مَعنی غا باقیلار. بُو سؤزی یالنگیش دُؤشینمه لی دألدیر. مُونینگ اُچین ایکی نُقطه غا دِقّت اَتمه لی. بیرینجیسی، سؤز ویا ایشینگ آیّه سی نینگ مُسلمان بولماسی گرکدیر. بیر فرانسه قُران کریمی اؤگسه، بیر انگلیس، الله بیر دیر دِیسه، بُولارینگ مُسلمان بولدیغینی آیدپ بولماز. ایکینجیسی، بیر سؤزینگ ویا بیر ایشینگ یُوز مَعنی سی بولسا دِیلدی. یوقسا، یُوز سؤزدن ویا یُوز ایشدن بیر ایمانی گورگزسه، دوقسان دوقزی کُفری بیلدیرسه، بُو آداما مُسلمان دِیلجگی بیلدیرلمه دی.

- هر مُسلمان، اَرْتیر وَ آقشام، شُو ایمان دُعانی اوقیمالیدیر: "اَللّهُمَّ اِنِّی اَعُوْذُ بِكَ مِنْ اَنْ اُشْرِكَ بِكَ شَيْئًا وَاَنَا اَعْلَمُ وَاَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا اَعْلَمُ اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُیُوبِ."

تجدید ایمان و نکاح دعاسی:

"اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اُرِیدُ اَنْ اُجَدِّدَ الْاِیْمَانَ وَالنِّكَاحَ تَجْدِیدًا بِقَوْلِ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ." دِیپ هَم تَوْبَه، تَجْدِیدِ اِیْمَان و نِكَاح اَتْمَه لیدیر.

- ۱۹ -

ایمانینگ بیزده دواملی غالب، گیتمه ئیشی اؤچین:

- ۱- غِیْبَه اِیْمَان اَتْمَه لیدیر.
- ۲- غِیْبِ دینگه اَللّٰهُ تَعَالٰی و اونینگ بیلدیردیکلری نینگ بیلحَکِیْنَه اِنامالیدیر.
- ۳- حَرَامِ حَرَامِ بیلپ، اِنامالیدیر.
- ۴- حَلَالِ حَلَالِ بیلپ، اِنامالیدیر.
- ۵- اَللّٰهُ تَعَالٰی نینگ عذابیندان آرقایین بولمان، دایما قورقمالیدیر.
- ۶- اَللّٰهُ تَعَالٰی دان اُمید اوزمه لی دالدیر.
- مُرْتَد بولجاغی زادا مُنْکِر کلمه سی هَم تَوْبَه بولار. مُرْتَد تَوْبَه اَتْمَانْکَا اُولسه، جَهَنَّم اودیندا اَبْدِی عَذَاب گورر. مُونینگ اؤچین، کُفْرَدَن کوپ قورقمالی، آزگیله مه لی دیر. حَدِیث شریفده، (هَمِیشَه خیرلی، فائِدالی گپلَانْگ. وِیَا اُمُصُّم بولینگ!) بُویریلدی. جَدّی بولمالی، لَطِیفَه چی، اویینچی بولمالی دالدیر. عَقْلا، اِنسانلیغا اویغین بولمادیق زادلار اَتْمَه لی دالدیر. اُوزینی کُفْرَدَن غوریماسی اؤچین اَللّٰهُ تَعَالٰی غا کوپ دُعا اَتْمَه لیدیر.

- ۲۰ -

شُو وَقت اِیْمَانِی بولدیغی حالده، ایلریده اِیْمَانِی نینگ

گیتمه سینه سَبَب بولان زادلار:

- ۱- اَهْلِ بَدْعَت بولماق. یَعْنِی اِعْتِقَادِی بوزیق بولماق. [اَهْلِ سُنَّتِ عَالِملارینگ بیلدیردیگی اِعْتِقَاددان کوپ آز هَم بولسا اَیْرِیلان گمراه وِیَا کافر بولار.]

- ۲- ضَعِيف، يَعْنِي عَمَلْسِيز اِيْمَان.
- ۳- دَوَقُّز اَعْضَاسِيْنِي دَوَغْرِي يَوْلْدَان چِيقارماق.
- ۴- اُولَاقَان گِناهِ ايشْلَه مَآگَه دَوَام اَتْمَك.
- ۵- نِعْمَت اِسْلَامَا شُكْرِي كَسْمَك.
- ۶- آخِرْتَه اِيْمَانْسِيز گِيتْمَكْدَن قورقمازليق.
- ۷- ظَلَم اَتْمَك.
- ۸- سُنَّت شَكْلَدَه اَيْدِيْلَان اَذَان مُحَمَّدِي گَه غُولَاق آسمازليق.
- ۹- اَنَه گَه- آتاغا عاصِي بولماق.
- ۱۰- دَوَغْرِي بولسا هَم كوپ قَسَم اِيچْمَك.
- ۱۱- نَمَازدا تَعْدِيل اِرْكَانِي تَرْك اَتْمَك.
- ۱۲- نَمَازي اَهْمِيْتْسِيز ساييپ اَوْگَرْنَمَآگَه وَ عَائِلَه، اَوْلادلارينا اَوْگَرْتَمَآگَه اَهْمِيْت بَرْمَزليك، نَمَاز اوقِييانلارا مانع بولماق.
- ۱۳- اَلْكُلْلِي اِيچْكِي اِيچْمَك.
- ۱۴- مُؤْمِنْلَرَه اَذِيْت اَتْمَك.
- ۱۵- يالان يَزَه اوليائليق وَ دِيني عِلْم ساقماق.
- ۱۶- گِناهِسِيْنِي ياددان چِيقارماق، كِيچِي گُورْمَك.
- ۱۷- كِبَرْلِي بولماق، يَعْنِي اَوْزِيْنِي خِواهِلاماق.
- ۱۸- عُجْب، يَعْنِي عِلْم وَ عَمَلِيم كوپدِير دِيْمَك.
- ۱۹- مُنَافَقْلِيق، اِيكِي يُوزْلِيلِيك.
- ۲۰- حَسَد اَتْمَك، دِين دوغانينا گُوريپ بِيْلَمَزليك.
- ۲۱- حُكُومَتِيْنِيْگ وَ اُسْتادِي نِيْنِيْگ اِسْلَامِيَّتَه مُخَالَف بولما دِيْق سُوْزِيْنِي دِيْنِگَلَه مَزْلِيك.
- ۲۲- بِيْر آدامِي، بَجَرْتَه اَتْمَان يَغْشِي دِيْمَك.

- ۲۳- يالاندا إصرار اتمك [يالانا دوام اتمك].
- ۲۴- عالملاردان غاچماق.
- ۲۵- موريتلاری سُنّت مقداريندان كان اوستيرمك.
- ۲۶- ارگكلر يۇپك گيمك.
- ۲۷- غييت اتمكده إصرار اتمك [غيتته دوام اتمك].
- ۲۸- كافر بولسا هم همسايه سينا اذيت اتمك.
- ۲۹- دُنيا إيشلری اۋچين، كوپ غَضَبه گلمك، قهرلانماق.
- ۳۰- سۇد آليب - بَرَمَك.
- ۳۱- اۋگينمك اۋچين كوينگينينگ ينگلرينى وَ اتكلرينى كوپ اوزين اتمك.
- ۳۲- جادوگرليك، سحر اتمك.
- ۳۳- مُسلمان وَ صالح بولان محرم غارينداش زيارتيني ترك اتمك.
- ۳۴- الله تعالى نينگ يَغشى كوردیگی آدمی يَغشى كۆرمزليك؛ اسلاميتى بوزماق اسلاملری يَغشى كۆرمك. [حُب فِي الله، بُغْض فِي الله ايمانينگ شرطى دير].
- ۳۵- مُؤمن غارينداشا اۋچ گوندن كان اۋگه لى بولماق.
- ۳۶- زناغا دوام اتمك.
- ۳۷- لواطه اديپ، توبه اتمزليك.
- ۳۸- اذانى، فقهى كتابلارينگ بيلديردیگی وقتلاردا وَ سُنّته اۋيغين آيتمازليق وَ سُنّته اۋيغين آيدیلان اذانى اَشيدَنده حُرْمَت بيله غۇلاق آسمازليق.
- ۳۹- مُنكرى (حرامى) ايشلانى كۆرپ هم، كۆيچى يتديگی حالدا، شيرين ديل بيله هئى اتمزليك.
- ۴۰- عيالى نينگ، غيزى نينگ وَ نصيحت بَرمه حَقينا صاحب

بولدیغی عیاللارینگ باشی، قوللاری [یعنی بیلکلی بیله بیرلیکده یوقاریسی]، اینجیکلی آچیق، زینتلی، یغشی ایسلی [عطرلی] میدانه چیقماسینا و یامانلار بیله اوتیرپ ثورماسینا [گۆریشمه سینّه] راضی بولماق.

- ۲۱ -

گناه گبائر حَقیندا

وَ یَنّه، گناه گبائرینگ، یعنی اولاقان گناهلارینگ دؤرلیسی غاتی کاندیر.

بُو یَرده، یتمیش ایکسی بیان ادیلمیشدیر:

- ۱- حَقسیر یَره آدام اؤلدیرمک.
- ۲- زنا اتمک.
- ۳- لِواطه اتمک، هر دینده حرامدیر.
- ۴- شَراب وَ هر دؤرلی الکوللی ایچکیلری ایچمک.
- ۵- اوغیرلیق اتمک.
- ۶- کیف اوچین، نَشئه اَدن مادّه لاری ایمک، ایچمک، چکمک.
- ۷- باشغانینگ مالینی جبر بیله آماق. یعنی غصب اتمک.
- ۸- یالان یَره شاهدلیق اتمک.
- ۹- رَمضان رُوزّه سینی، عُذرسیز، مُسلمانلارا گورکزپ ایمک.
- ۱۰- رِبأ، یعنی سُود خورلیق، سُود بیله مال، پُول آماق، بَرَمک.
- ۱۱- کَأَن قَسَم ایچمک.
- ۱۲- آتا آنّه سینّه غارشى عاصی بولماق، غارشى گلَمک.
- ۱۳- صالِح وَ مُحَرَم غارینداشا صِلَه رَحْمی ترک اتمک.
- ۱۴- اُوریشدا، اُوریش یرینی ترک ادپ دُشمندان غاچماق.

۱۵- راضی آتمان یتیمینگ مالینی ایمک. [سَعَادَتِ اَبْدِيَه] ادلی کتایینگ ۱۰۲۹ لَنجی صَفَحَه سیندا دِییار کِه (یتیمینگ واصی سینینگ، مُونینگ مالیندان ایمه سی وَ غُولانماسی جائزدير. باشغالارا ایدیرمه سی وَ فِطْرَه سینی بَرمه سی وَ قُرْبانلیغینی کسیدیرمه سی جائز دألدير.)

۱۶- تَرازی دَه وَ اُولچَکَلَرَدَه، حَق سیزلیق اتمک.

۱۷- نَمَازی وَ قَتینَدَن اُونگ ویا سونگ اوقیماق.

۱۸- مُؤْمَن دوغانی نینگ گونگلینی دَوْمَک.

۱۹- رَسُولُ الله نینگ "صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" آیتمادیغی سۆزی، آیتدی دِیپ آیتماق وَ اونگَه اِثناد اتمک.

۲۰- رُشَوْت اَلماق.

۲۱- حَق شَاهِدلیقدان غاچماق.

۲۲- مالینگ زَکاتینی وَ عُشرینی بَرْمَزلیک.

۲۳- گویچی یِتَن آدام، مُنْگری، گُناه ایشلان آدامی گورَنَدَه، مانع بولمازلیق.

۲۴- دِیری حَیوانی اوددا یاقماق.

۲۵- قُرْآن کریمی اَوْگَرَنَن سونگ، اوقیمانی یاددان چیقارماق.

۲۶- الله عَظِيمُ الشَّائِنِیْگ رَحْمَتینَدَن اُمیدینی کَسْمَک.

۲۷- مُسلمان بولسین، کافر بولسین، اِنسانلارا حِیانت اتمک.

۲۸- حِزْرِیْنِگ (دونگغیزینگ) آتینی ایمک حَرَامدیر.

۲۹- رَسُولُ الله نینگ اصحابیندان "رِضْوَانِ الله تَعَالٰی عَلَیْهِمْ اَجْمَعِیْن" قایسی بیرینی سؤیمزلیک وَ سؤگمک.

۳۰- غارنی دویان سونگ ایمه گه دَوام اتمک حَرَامدیر.

- ۳۱- عیالارینگ، آری ایسله سه، آری نینگ یانیندان غاچماسی.
- ۳۲- عیالارینگ، آریندن إجازه سیز زیارتہ گیتمه سی.
- ۳۳- بیر ناموسلی عیالا، فاحشه دیمک.
- ۳۴- نَمیمه، یعنی مُسلمانلار آراسیندا گپ گزديرمک.
- ۳۵- عَوْرَت يِرینی باشغالارا گورکزمک. [ارکگینگ گوبگی بيله دیزی آراسی، عیالینگ ساچی، بیلکلی، اینجیکلی عورت دیر.] باشغالارینگ عَوْرَت يِرینه باقماق.
- ۳۶- اَوْلَن حیوانینگ اتینی (لاش) ایمک و باشغالارا ایدیرمک. دینیمیزینگ بیلدیردیگی اُصوللارا اُیمان اُلدیریلن حیوان لار هم لاش بولار.
- ۳۷- اَمَانَتِه خِيَانَت اَتَمک.
- ۳۸- مُسلمانینگ غیبتینی اَتَمک.
- ۳۹- حَسَد اَتَمک.
- ۴۰- اَللّهُ عَظِيْمُ الشَّانَةِ شِرک اَتَمک.
- ۴۱- یالان آیتماق.
- ۴۲- کبرلی بولماق، اُزینی اُستین گورمک.
- ۴۳- اَوْلجه گینی بیلن کسلینگ، وارثدان مال غاچیرماسی، گیزله مه سی.
- ۴۴- بَخِيل، غاتی خسیس بولماق.
- ۴۵- دُنیاغا [حراملارا] مُحَبَّت اَتَمک.
- ۴۶- اَللّهُ تَعَالٰی نینگ عَذايیندان قورقمازلیق.
- ۴۷- حَرَام بولانی، حَرَام بيلمزلیک.
- ۴۸- حَلَال بولانی، حَلَال بيلمزلیک.
- ۴۹- فالچیلارینگ فالینا، غائبدان خَبَر بَرمه سینّه اِنانماق.
- ۵۰- دینیندان دُونمک، مُرتَد بولماق.

- ۵۱- عُذْرَسِيز، باشغانينگ عيالىنا، غيزينا باقماق.
- ۵۲- عياللارينگ، ارگكلر يالى گيىنمه لرى.
- ۵۳- ارگكلرينگ، عياللار يالى گيىنمه لرى.
- ۵۴- حَرَم كَعْبَه دَه گُناه ايشله مَك.
- ۵۵- وَقتى گلمانكأ اَذان آيتماق وَ نَمَاز اوقىماق.
- ۵۶- حُكومت آداملارينىگ آمرلرينه، قانونلارا غارشى گلَمَك، عاصى بولماق.
- ۵۷- عيالى نينگ مُحَرَم يِرلرينى، آنه سى نينگ مُحَرَم يِرلرينه مَنگَرْتَمَك.
- ۵۸- عيالى نينگ آنه سِينَه سُوگَمَك.
- ۵۹- بِيرَبِيرِنَه سِلَاح بِيَلَه نِشان آماق، [مِزاحدان هَم بولسا، گُناهدير].
- ۶۰- ايتىنگ غالديرانىنى اِيَمَك، اِيچَمَك.
- ۶۱- اَدَن يَغشِيلِيغِينى مُنْت اَتَمَك.
- ۶۲- ارگكلرينگ حَرِير [يُؤَيَك] گِيْمَه سى.
- ۶۳- جَاهِلِيَقدا اِصرار اَتَمَك. [اَهْل سُنْت اِعتِقَادى، فَرَضلارى، خراملارى وَ كَرَكلى بولان بِيَلگِيلَرى اُوْگَرْمَزْلِيك].
- ۶۴- اللّهُ تَعَالٰى دان وَاِسْلَامِيَّتِيَنگ بِيَلدِيرْدِيگى آدلاردان باشغا زاد بِيَلَه قَسَم اَتَمَك.
- ۶۵- عِلمدان غاچماق.
- ۶۶- جَاهِلِيغِيَنگ مُصِيَّت بولديغىنى بِيَلْمَزْلِيك.
- ۶۷- كِيچى گُناهى، تَكَرار ايشله مَكْدَه اِصرار اَتَمَك.
- ۶۸- ضَرُورت بولمان، قَهْقَهه بِيَلَه كَأَن گولمَك.
- ۶۹- بِير نَمَاز وَقتى گِچچَك قَدَر جُنُب كَرْمَك.

۷۰- عَادَتْلِي وَلُحُوصَه حَالِينْدَا قَا، عِيَالِي نِينْگ يَانِينَا بَارْمَاق.

۷۱- تَغْنِي اَتَمَك. اَخْلَاقْسِيز آيْدِيْمَلَار آيْتِمَاق، مُوسَقِي، چَالِينِيَان

زَادَلَارِي چَالْمَاق.

هِنْدِستَانِينْگ اُولَاقَان عَالِمَلَارِينْدَان مِرْزَا مَظْهَرِ جَانِ جَانَان "رَحْمَةُ اللّٰهُ تَعَالٰی" (كَلِمَاتِ طَيِّبَات) آدَلِي كِتَابِينْدَا، فَارْسِي دِيلْدَه دِييَار كِه، (هَر سَازِي چَالْمَاق وَ دِينْگَلَه مَك، سُوْز بِيْرَلِيْگِي بِيْلَه حَرَامْدِير. دِينْگَه، نِي؛ چَالْمَاق اَوْچِين مَكْرُوْه وَطُوْی لَارْدَه دَف، [دَوْل] چَالْمَاق اَوْچِين مُبَاح دِيِيلْدِي. [قُرْآنِ كَرِيْمِي وَ اَذَانِي تَغْنِي بِيْلَه اَوْقِييَارْقَا، مَعْنِيْسِي اَوِيْرِيْلَسَه وَيَا حَرْف تَكْرُر اَتَسَه، حَرَام بُولَار. (اَلْفِقْهُ عَلٰی الْمَذَاهِبِ الْاَرْبَعَه) آدَلِي كِتَابِدَا دِييَار كِه، (تَغْنِي بِيْلَه اَذَان آيْتِمَاق حَرَامْدِير. مُونِي دِينْگَلَه مَك جَائِز دَالْدِير.) مَوْزُون سُوْزِي مَوْزُون سَس بِيْلَه اَوْقِيْمَاغَا وَدِينْگَلَه مَه گَه (تَغْنِي) وَيَا (سِمَاع) دِيِيلَر.

تَغْنِي، گَوَزَل، خَوْشَه گَلْن سَس بِيْلَه اَوْقِيْمَاقْدِير. قُرْآنِ كَرِيْمِي، اَذَانِي، مَوْلُودِي، اِلْهِی لَارِي [تَوَاشِيْح لَارِي] تَغْنِي بِيْلَه اَوْقِيْمَاق اِيْكِي دُوْرُلِي بُولَار:

۱- سُنَّت بُولَان، ثَوَاب بُولَان تَغْنِي. بَحْوِيْد عِلْمِينَا، قَائِدَه لَارِينَا اُوِيْغِيْن اَوْقِيْمَاقْدِير. بُوْیْلَه تَغْنِي، قَلْبَلَارَا، رُوْحَلَارَا قُوْت بَرِيْأَنْدِير.

۲- مَمْنُوع بُولَان، حَرَام بُولَان تَغْنِي، مُوسَقِي پَرْدَه لَرِيْنَه، نَوْطَه لَارِينَا اُوِيْپ، اَلْحَان بِيْلَه اَوْقِيْمَاقْدِير. بُوْیْلَه تَغْنِي، حَرْفَلَارِي، كَلِمَه لَرِي بُوْزِيَار. مَعْنِي لَارِي اَوِيْرِيَار. بُوْیْلَه اَوْقِييَانَلَارِينْگ نَعْمَه لَارِي، نَفْسِ اَمَّارَه غَا خَوْش وَ سُوْیُجِي گَلِيَار. نَفْسَلَرِيْنَه يَنْگِيْلْن آدَامَلَارِي آغَلَا دِيَار، بُوْكْدِيْرِيَار. مَعْنِي لَارْدَان خَبَرَلَارِي بُولْمِيَار. قَلْبَلَارِي، رُوْحَلَارِي، غَفْلَتْدَان، كَسَلَلِيْكَدَن غُوْتِيْلِيْپ بِيْلَمَه يَار.

(تَرْغِيْبُ الصَّلَاة) ۱۶۲ لَنْجِي صَفْحَه سِينْدَا وَ (بَرِيْقَه) ۲ لَنْجِي جِلْد

۱۳۴۲ لَنْجِي صَفْحَه سِينْدَا وَ (حَدِيْقَه) ۲ لَنْجِي جِلْد ۵۸۹ لَنْجِي صَفْحَه

سیندا دِیَّار کِه، (هَو، اویین وِگۆمَنجَه اُچین، جَرَس یَعْنی چینگِغیرداق داقیغلی حیوانا مَنَمَه لی دَالدیر، مَکْرُوَه دیر. چُونکِه جَرَس، شَیْطَانینگ میزمارِی دیر، سازی دیر. جَرَس بار بولان، چانگ داقیلان گِرَوَانَه رَحْمَت مَلْکَلَرِی گَلَمَز.) بیر مَصْلَحَت، مَنَفَعَت اُچین مینمک، جائز دیر. دینا وَاخلاقا اُویمادیق شِعرلاری اوقیماغا، اُویغین بولانلاری هَم، ساز بیله، ایچکیلی، عِیال ارکک غاریشیق فِسق یِرلَرَدَه اوقیماغا وِیا باشغا یِرَدَه اوقیلانلاری، بؤیله یِرلَرَدَه، رادیودان، طَییدان دینگله مَه گَه وَ عِیاللارینگ، یاش اوغلانلارینگ اوقیپ، آیتمالارینا سۆز بیرلیگی بیله حرام دِییلدی.] اُویغین مَعْقُول شِعرلاری، مَعْقُول یِرلَرَدَه اوقیماق جائز بولار. قَلْبَه رِقَّت گتیرپ، اَللّهُ تَعَالٰی نینگ مَرَحْمَتِینا هَم سَبَب بولار. بَعْضی عالِمَلار، مُباح بولان سَمَاع غا هَم رَغَبَت اَتْمَاندیرلَر. بُولار، طَبِیعتلارینا خوش گَلَمَه دیگی، دُوق اَلْمادیقلاری اُچین سَمَاع نِی اِیسله مَه سَه لَر هَم، مُباح بولان سَمَاع نِی آرزو اَدَنلری هَم رَدَّ وَ اِنکار اَتْمَاندیرلَر.) قُرْآن کریمی، مَوْلودی، اِلْهِی لاری [تَوَاشِیْح لاری] صَلَوَاتِ شَرِیْفَه لَرِی فِسْقِی مَجْلِسَلَرَدَه حُرْمَت بیله اوقیماق حرام بولار. اویین، کِیْف اُچین اوقیماق کُفْر بولار. (دُرُّ الْمَعَارِف) ۶ لَنْجی صَفْحَه سیندا دِیَّار کِه، (ساز، هَلِی وَ یاش اوغلان سَسِی غِنَا دیر. حرام دیر. بؤیله بولمادیق سَسَلَر بیله فائِدالی شِعرلار اوقیماق، سَمَاع دیر، مُباح دیر.)

۷۲- اِنْتِحَار اَتْمَک، یَعْنی اُوزینی اُلدیرمَک، باشغالاری اُلدیرمَکَدَن اُولاقانراق گُناهدیر. قَبْر دَا جَهَنَّم عَذابی چَکَر. اُولْمَانْکَا تَوْبَه اَتْسَه، تَمَام گُناهلاری عَفْو بولار. قَبْر عَذابی چَکَمَز. [تُرک اَدیلَن تَمَازلارینگ تَوْبَه لاری نینگ صَحیح بولماسی اُچین، بُولارینگ قَضاءلارینی اوقیماق گَرکدیر. قَضاء اوقیماغا باشلان آدام، اُولْیَانچَه، قَضاء اوقیماغا نِیَّت اَتْمِش دِیْمَکدیر. بُو نِیَّتِیْنَه غارشیلیق، تَمَام قَضاء قَرْضلاری عَفْو بولماقدیر. مُونینگ یالی، اِیْمَان

اَدَن بِيَر كَافِر وَاَهْل بَدَعَت بُولان بِيَر گُمراه هَم، كُفْرِيَه وَبوزيق اِنانيشلارينا تَوْبَه اَدَنده، كُفَر وَبَدَعَت اِنانيشلارينا وَشُو وَقْتداكى بوزيق ايشلرينى اَتْمَزليگه نِيَت اَتْميش دِيْمَكدير. بُو نِيَتِيَه غارشيليق، بُولارينگ هَمه سى عَفُو بولار. [مُتَعَه نِكَاح، [صِيغَا] مُوَقَّت نِكَاح خَرامدير. عِيالارينگ، غيزلارينگ، باشى، ساچى، بيلكلىرى، اينجيكلىرى آچيق مِيدانا چيقمالارى حَرَام بوليشى يالى، اينجه، شايلى، دار، عَطَرلى اگين باش گِيپ چيقمالارى هَم خَرامدير. غَابَه عَوْرَت يِرلىرى دار اگينباش بيله اَوْرَتِيگلى عِيالا، شَهْوَتسيز هَم باقماق خَرامدير. نَاخَرَم عِيالينگ اِيچ گِييْمَلَرِيَه شَهْوَت بيله باقماق خَرامدير. سِيَق، دار اَوْرَتِيلَن، غَابَه بولماديق عَوْرَت يِرلَرِيَه شَهْوَت بيله باقماق خَرامدير. شَهْوَتَه، حَرَاما سَبَب بُولان صُورَتلارى اَتْمَك، چاپلاماق، رَسْم اَتْمَك [يَعْنى چيزماق] حَرَام بولار. [خَراملارا، اَيّ نَامَه بولار دِيْمَك كُفَر بولار].

طَهَارَت وَغُسْلدا، گرگيندن كَأَن سُوْغُوللانماق اِسْرَاف بولپ، خَرامدير. گَچَن وَلِيكْرَه دِيل اُوزاتماق، اولارا جَاهِل دِيْمَك، سُوْزَلَرِيَن اَحْكَام اِسْلَامِيَه غَا اُويمايان مَعْنى لار چيقارماق، اُولَنَدَن سونگ هَم كَرَامَت گُورگزدِيكَلَرِيَه اِينانمازليق وَاُولَن سونگ ولى لِيكلىرى غالماز سايماق وَ اولارينگ قَبْرلارى بيله بَرَكْتَلَنلَرَه مانع بولماق، مُسلمانلارا سُوء ظَنّ اَتْمَك، ظَلَم اَتْمَك، ماللاريني غَضَب اَتْمَك يالى وَحَسَد، اِفْتِرَاء وَيالان آيتماق وَغِيَّت اَتْمَك يالى خَرامدير.

- ۲۲ -

اون زَاد، آخِر دَم دَه اِيْمَانسيز گِيْتْمَاگه سَبَب بولار:

۱- اَلله تَعَالى نِينگ اَمْرلَريني وَهَى لَريني اُوْگَرْنَمَزليک.

۲- اِيْمَانيني اَهْل سُنّت اِعْتِقَادَه گُورَه دُوزَلْتَمَزليک.

۳- دُنْيا مالينا، رُتَبَه سينا، شَهْرَتِيَه دُوشْگين بولماق.

- ۴- انسانلارا، حیوانلارا، اؤزینَه ظلم، اذیت اتمک.
- ۵- الله تَعَالٰی غا وَيَغْشِيْغَا سَبَب بولانلارا شکر اتمزلیک.
- ۶- ایمانسیز بولماقدان قورقمازلیق.
- ۷- بأش وَت نمازی وَقتیندا اوقیمازلیق.
- ۸- سُؤد آلیب - بَرْمَک.
- ۹- دینینا باغلی بولان مُسلمانلاری پَست گؤرْمَک. بُولارا مُرْتَجِع یالی زادلار آیتماق.
- ۱۰- فُحش سؤزلری، خطلاری وَعْکسَلری؛ آیتماق، یازماق وَرْسَم اتمک [چیزماق].

- ۲۳ -

أَهْلِ سُنَّتِ إِعْتِقَادِدا بولماق اؤچین شو خُصُوصلارا دِقَّت اتمَه لیدیر:

- ۱- الله تَعَالٰی نینگ صِفَتلاری باردیر. وَ ذاتیندان آیرا دیر.
- ۲- ایمان کؤپْلَمَز وَ آزالماز.
- ۳- اولاقان گناه ایشله مَک بیلَه ایمان گیتْمَز.
- ۴- غِیْبَه ایمان آساس دیر.
- ۵- ایمان مَوْضُوع سیندا قِیاس بولماز.
- ۶- الله تَعَالٰی جَنَّتَدَه گؤریلجکدیر.
- ۷- تَوَكَّل ایمانینگ شرطی دیر.
- ۸- عَمَللار (عبادتلار) ایماندان پارچه دألدیر.
- ۹- قَدَرَه ایمان، ایمانینگ شرطی دیر.
- ۱۰- عَمَلدا دُؤرت مَذْهَبَدَن بیرینَه تابع بولماق شرط دیر.
- ۱۱- أَصْحَابِ کِرَام وَ أَهْل بیتی وَ یِغْمَرِیمِزینگ زَوْجَه لری نینگ هَمّه سیننی سؤیمَک شرط دیر.

۱۲- دُورْت خَلِیْفَه نِیْنِگ اَفْضَلِیْقَلاری، خِلَافَت نوبْتینا گُورَه دیر.
۱۳- نَمَاز، رُوزَه، صَدَقَه یالی نَفْل عِبَادَتْکِرِیْنِگ ثَوَابِیْنِی باشغالارا هَدِیّه اَتْمَک جائز دیر.

۱۴- مِعرَاج؛ رُوح وَ بَدَن بیلَه اَدیلَندیر.

۱۵- اُولِیاء نِیْنِگ کِرامَتِی حَق دیر.

۱۶- شِفاعَت حَق دیر.

۱۷- مَسْی اُوسْتِیْنَه مَسْح جائز دیر.

۱۸- قَبْر سُؤالی بار دیر.

۱۹- قَبْر عِذابِی رُوح وَ بَدَنَه بولجاقدیر.

۲۰- اِنسانلاری وَ اِیشلرِیْنِی هَم اَلَلهُ تَعَالٰی یارادار. اِنساندا اِرَادَه جُزْئِیّه بار دیر.

۲۱- رِزق، حَلالْدان هَم بولار، حَرَامْدان هَم بولار.

۲۲- وُلِیْکِرِیْنِگ رُوحلاری بیلَه تَوَسُّل اَدیلَر وَ اولارِیْنِگ خَاطِرِیْنِا دُعا اَدیلَر.

سَسْلَندِی اُول مُؤَدِّن، دُوردِی قَامَت اَیْلَه دِی، * کَعْبَه گَه دُؤْنْدِی یوزین،

هَمْدَه نِیْت اَیْلَه دِی

اَشِیدَنْدَه اَهْل اِیْمَان، حُرْمَت بیلَه دِیْنِگَلَه دِی، * اونسونْگ نَمَازا دُورِیپ، حَقَّه

غُولِیْق اَیْلَه دِی

- ۲۴ -

یامان خُویَلار:

۱- کُفْر. ۲- جَهالَت.

۳- عییلانماق قورقیسی. [انسانلارِیْنِگ یامانلامالارِیْنِدان،

گُورِیْنِگَلِرِیْنِدن، عییلانمالارِیْنِدان چکِیْنِیپ، حَقِّی قَبُول اَتْمَزِیْلِک.]

- ۴- اَوْگِیْلَمَه گِی سُوْیْمَک. [اوزینی خاھلاپ، اَوْگِیْلَمَه گِی سُوْیْمَک.]
- ۵- بَدَعَتْ اِعتِقَاد. [بوزوق اِیمان.]
- ۶- هَوَائِ نَفْس. [نَفْسِیْنِگ آرزولارینا، لَذْتَلَرِنَه، شَهْوَتَلَرِنَه تابع بولماق.]
- ۷- تَقْلِید بیلَه اِیمان. [بیلَمَه دیگی آداملاری تَقْلِید اَتْمَک.]
- ۸- رِیاء. [گورکی بیلَه، آخِرَت عَمَللارینی اَدِیپ دُنیا آرزولارینا غاویشماق.]
- ۹- طُول اَمَل. [دُوق وَصفا سُوْرْمَک اُچین کوپ یاشامانی دِیْلَه مَک.]
- ۱۰- طَمَع. [دُنیا لَذْتلَرینی حرام یوللاردان آخدارماق.]
- ۱۱- کِبَر. [اوزینی اُسْتِین گُورْمَک.]
- ۱۲- تَذَلُّل. [آشیری تَواضُع.]
- ۱۳- عُجْب. [اَدَن یَغْشِیْلِیقْلارینی، عِبَادَتلارینی خواھلاماق.]
- ۱۴- حَسَد. [غِیْسَغانماق، گُورِیپ بیلْمَزلیک، نِعْمَتِیْنِگ اوندان چیقماسینی اِیْسَلَه مَک. اَبُوَاللِیْث سَمْرَقَنْدِی دِیپدیر کِه، (اوج دُورلی آدامینگ دُعاسی قُبُول بولماز: حرام اِیْسِیْنِگ، غِیْبَت اَدَنیْنِگ، حَسَد اَدَنیْنِگ).]
- ۱۵- حَقْد. [باشغانی پَسْت گُورْمَک.]
- ۱۶- شَمَائْت. [باشغالارا گلَن بلاغا، ضَرَرَا بَگْنَمَک.]
- ۱۷- هِجْر. [دوستلیغی غویبَرْمَک، اوریشلی بولماق.]
- ۱۸- جُبْن. [قورقافلیق، شَجَاعَتِیْنِگ آز بولماسی.]
- ۱۹- تَهْوَر. [غَضَبِیْنِگ، غاتیلیغیْنِگ آشیری وَ ضَرَرلی بولماسی.]
- ۲۰- عَدْر. [عَهْدیندا وَ میثاقیندا دُورمازلیق.]
- ۲۱- خِیائْت. [مُنْأَفَقْلِیق عِلَامَتِی؛ اَمِیْنَتِی بوزان سُوْز وَ اِیش.]

۲۲- وَعَدَهُ سِينِي بوزماق. [بَرْدِيگي سۆزى بوزماق. حَدِيثِ شَرِيفَدَه
(مُنافِقِليق عَلَامَتِي أُوج دِير: يالان آيتماق، وَعَدَهُ سِينَه وَفَا اَتَمَزليک،
اَمَانَتَه خِيَانَت اَتَمَك) بُویریلدی.]

۲۳- سُوءْظَن. [سُوءْظَن (بَدْگُمَانِليق) حرامدیر. گناهلارینگ عَفْو
اَدِيلْمِيَحْگيني گُمان اَتَمَك، اَللّهُ تَعَالٰی غَا سُوءْظَن بولار. مُؤْمَنلری حرام
ایشالان، يَعْنِي فَاسِق گُمان اَتَمَك سُوءْظَن بولار.]

۲۴- مالا مُحَبَّت. [مالا دُوشْگين بولماق.] حَلال مَالِي، اِحْتِياَجْدان
كَاَن يِيغماق مَكْرُوْهْدیر. زَكَاتِنِي بَرْمَه سَه، عَذابا سَبَب بولار. حَدِيثِ
شَرِيفَدَه، (اَلْتَيْن وَگُمِيشَه غُول بولانا لَعْنَت بولسین!) بُویریلدی. غُلام،
دَائِمَا اَرَباييْنينگ يُوزْگيني تاپماغی اويلانار. دُنْيا مَالِي اِيزيندا چاپماق،
نَفْسِينگ شَهْوَتْلَرِي [اَرْزُولاری] اِيزيندا چاپماقدان يامان راقدير. مال، پُول
اِيزيندا چاپماق، اَللّهُ تَعَالٰی نينگ اَمْرَلَرِنِي ياددان چيقارتسا، (دُنْيا مُحَبَّتِي)
دِيلَلَر. اَللّهُ نينگ ذِكْرِي [فِكْرِي] بولماديق قَلْبَه شَيْطَان يَرَلَشَر. شَيْطَانِينگ
ينگ اُولی حيله سِي، اِنْسَانا خَيْرِلِي اِيشَلَر اَتْدِيرِيپ اوزيني صَالِح، يَغْشِي
آدام فِكْر اَتْدِيرْمَه سِيدِير. بُوِيلَه آدام، اوزی نينگ بَنْدَه سِي بولار. حَدِيثِ
شَرِيفَدَه، (اَوْتَن اُمْتَلارينگ هَر بيريْنَه فِتْنَه لَر بَرِيلْدِي. مَنِينگ اُمْتِيمِينگ
فِتْنَه سِي، مال، پُول يِيغماق بولجاقدیر) بُویریلدی. دُنْيامَالِي اِيزيندا
چاپيپ، اَخِرْتِي ياددان چيقارچاقدیرلار.

۲۵- تَسْوِيف. [خَيْرِلِي اِيشِي گِيچيكدیرْمَك.] حَدِيثِ شَرِيفَدَه،
(بَاش زَاد گِلْمَزْدَن اَوْنِگ بَاش زَادِينگ قَدْرِينِي بِيْلِينگ: اَوْلَمَزْدَن اَوْنِگ
حَيَاتِينگ قَدْرِينِي، كَسَل لِيكْدَن اَوْنِگ ساغليغِينگ قَدْرِينِي، دُنْيادا قا
اَخِرْتِي اَلَه گچيرْمَانِينگ قَدْرِينِي، غَارِيْمازْدان اَوْنِگ جَوَانليغِينگ

قَدْرینی، فقیرلیقدان اۋنگ بای لیغینگ قَدْرینی) بۇیریلدی.

۲۶- فاسقلاری یَغشی گۆرمک. [فَسقینگ اینگ یامانی ظلم دیر. حرام ایشلأنه فاسق دِیلر.]

۲۷- عالملارا دُشمَلیق. [إسلامی علملار و عالملار بیلَه اویین اتمک کُفر دیر.]

۲۸- فِتْنَه. [إنسانلاری مُشَقَّتَه، بلاغا دوشیرمک دیر. حَدِیث شریفده؛ (فِتْنَه اویقیدا دیر، اویان دیرانا لَعْنَت بولسین!) بۇیریلدی.]

۲۹- مُدَاهَنَه وَ مُدَارا. [گویچی یَتدیگی حالدا، حرام ایشلأنه مانع بولمازلیق و دُنْیاسی اۋچین دینی بَرَمک مُدَاهَنَه دیر. دینی اۋچین دُنْیاسینی بَرَمَه گه مُدارا دِیلر.]

۳۰- عِناد و مُکابِرَه. [حَقی، دوغرینی اَشیدَنده قَبُول اتمزلیک.]

۳۱- نِفَاق. [مُنافِقْلِق، ایچی بیلَه داشی نینگ بیر بولماپیشی.]

۳۲- تَفْکُر اتمزلیک. [گناهلارینی، مخلوقلاری و اوزینی فِکر اتمزلیگی.]

۳۳- مُسلمانا بَد دُعا.

۳۴- مُسلمانا یامان آد داقماق.

۳۵- عُذری رَدّ اتمک.

۳۶- قُران گَرمی یالنگیش تَفْسیر اتمک.

۳۷- حرام ایشله مکده اِصرار اتمک.

۳۸- غِیبت.

۳۹- تَوْبَه اتمزلیک.

۴۰- مال وَ مَنْصَب حِرْصی.

[یامان خویلاردان غاچمالی، یَغشی خویلی بولماغا غِیرت اتمَه لیدیر.]

حدیث شریفلرَدَه بُویریلدی کِه: (عِبَادَتَلاری آرزولان بیر بَنَدَه، یَغشی خُوی بیلَه، قِیامَتدا بَلَد دَرَجَه لَرَه غاویشار.) (عِبَادَتلارینگ اینگ راحتِی وَ کوپ فائِدالیسی، آز گِپَلَه مَک وَیَغشی خُویلی بولماقدیر.) (اُوزینَدَن اُوزاقلاشانلارا یاقینلاشماق، ظُلم اَدنلری عَفو اَتَمَک، اُوزینی مَحْرُوم اَدنلَرَه اِحسان اَتَمَک یَغشی خُویلی بولماقدیر.)

- ۲۵ -

حَقِیقِی مُسْلِمَان نَاحِیل بولار؟

دینِ اِسلامینگ بُنیادی اُچ دیر: عِلْم، عَمَل وَ اِخلاص. عِلْم، اِیمان، فِقهی وَ اخلاقی بیلگیلردیر. بُولار، اَهْل سُنّت عالِملارینگ کِتابلاریندان اَوْگرنیلر. عَمَل، بُو بیلگیلَرَه اُویغین ایشلردیر. اِخلاص، عِلْمینگ وَ عَمَلینگ، اَلله رَضاسی اُچین، یَعْنی اَلله تَعَالی نینگ سَویگیسینی غازانماق اُچین اَلده اَدیلَمَه سیدیر. بُو اُچ اَصْل زادا مالِک بولان مُسْلِمَان (اِسلامی عالِم) وَ (حَقِیقِی مُسْلِمَان) دِیلر. بُو اُچ اَصْل زاددان بیرى نُقصان بولپ هَم، اَهْل سُنّت عالِملارینگ کِتابلارینا اُویمادیق یازغیلار وَ گُورَینگلَر نَشر اَدپ، اُوزینی اِسلامی عالِم دِیپ تانیدان آدام (یاراماز دینی آدام) وَ (زَنَدیق) دیر. مَثَلًا، دین بیلگیسی کَأندیر وَ هَر عِبَادَتی اَدَر، یُونَه اِخلاص بولماسا، یَعْنی بُولاری مال، مَوَقع وَ شَهَرَت غازانماق یالی، دُنْیالیق اَلده اَتَمَک اُچین اَدَن آدام، حَقِیقِی مُسْلِمَان دَألدیر.

نَصیحتلارینگ بیرنجیسی، اَهْل سُنّت عالِملارینگ، کِتابلاریندا بیلدیردیکلَرینَه گُورَه، اِعْتِقادی دُورَلتَمَکدیر. چُونکِه، جَهَنمَدَن غُوتیلان دینگه بُو فِرَقَه دیر. اَلله تَعَالی، اول مُحْتَرَم اِنسانلارینگ اوغراشلالارینا، بول بول مُکافات بَرَسین! دُورَت مَذهَبینگ اِحْتِهاد دَرَجَه سِینَه یِتِشَن عالِملارینا

وَ بُولارینگ یَئیشدیردیکلری اُولی عَالَملارا (أَهْلِ سُنَّت) عَالِمی دِیَلر. اِعتقادِی (ایمانی) دُؤزلتدیکدن سونگ، فِقهی عِلمینگ بیلدیردیگی عِبادتلاری اَتَمک، یَعنی دینینگ اَمرلَرینی اَتَمک، مَنع اَندیکلَریندن غاچماق گَرکدیر. اَخلاقِی دُؤزلتَمک وَ بیر بیریمیزی سؤیمک اؤچین، بَاش وَقت نَمازی، اَرینمَ، اؤشَنمَ، غاوشاقلیق اَتَمَ، شَرطلارینا وَتَعَدیل اَرکانا دِقت اَدیپ اوقیمالیدیر. نِصاب مِقدارِی مالی وَ پُولی بولان، زکات بَرَمه لیدیر. اِمَام اَعظَم بُویُیُار کِه، (عِیالارینگ زینت اَدیپ غُوللاندیققلاری اَلتین وَ گومیشینگ هَم زکاتینی بَرَمک گَرکدیر).

اُوزینَه وَ مِلَّتینَه فائِدالی بولماق اؤچین، حَقیقِی مُسلمان بولماق گَرکدیر. حَقیقِی مُسلمانلیق لاف بیلَه بولماز. حَقیقِی مُسلمان بولماق اؤچین، اَرزِشلی عُمَری، گَرکسیز مُباحلارا هَم خَرچلامالی دَالدیر. حَرَام بیلَه گَچیرمَزلیک، اَلتَدَه گَرکدیر. تَغَی وَ اَیدیم وَ ساز اَلتَلری بیلَه مَشغُول بولمالی دَال، بُولارینگ نَفسَه بَرَجَکَلری لَذَّتَه اَلدانمالی دَالدیر. بُولار، بال غاریشدیریلان، شیرینی بیلَه غاپلانان زهر یالی دیر.

(غِیْبَت) اَتَمَه لی دَالدیر. غِیْبَت حَرَام دیر. [غِیْبَت، بیر مُسلمانینگ وِیا زِمی نینگ گِزلی بیر قُصُورینی، اَرَقَه سیندان اَیتماقدیر. حَریبَلارینگ وَ اَهْل بَدعتلارینگ، مَذهَبسِزلَرینگ وَ اَچیقَجَه کُناه ایشلانلَرینگ بُو کُناهلارینی وَظَلَم اَدنلَرینگ وَ اَلیم ساتیمَدَه اَلدانلارینگ بُو یارامازلیقلارینی اَشیتدیرِپ، بُولارینگ شَریندن ساقینمالارینا سَبَب بولماق وَ مُسلمانلیغی یالنگیش اَیدانلارینگ وَ یازانلارینگ بُو اِفْتِراءلارینی هَمه کیمه اَیتماق گَرکدیر. بُولاری اَیتماق، غِیْبَت بولماز (رَدُّ الْمُخْتَار: ۵-۲۶۳).]

(نَمِیمَه) اَتَمَه لی دَالدیر، یَعنی مُسلمانلارینگ اَراسیندا گَپ گَردیرمَه

لى دالدير. بۇ ايكي گناهي ايشلانلره دۇرلى عذابلار اديلجى بيلديريلپيدير. يالان آيتماق و افتراء اتمك هم حرامدير، ساقينماق گركدير. بۇ ايكي يامانلىق هر ديندا هم حرام تى. جزاءلارى غاتى آغيردير. مُسلمانلارينگ عيبلاريني اؤرتمك، گيزلى گناهلاريني پاش اتمزليك و خطاءلاريني عفو اتمك كان ثواب دير. كيچيلره، امرينده بولانلار [عَيَالِيَا، اوغلان اوشاقلار، شاگرد، عسكەر، ايشچى سينه] فقيرلار مَرَحَمَتِ اَمَّه ليدير. فُصُولاريني يۈزلىرته اورمالى دالدير. بولار بولماز سَبَلَر بيله اول بيچاره لرى اينجيتمالى دال، اورمالى و سۈگمه لى دالدير. هيچ كيمينگ ديننا، مالينا، جانينا، آب رويينا، ناموسينا قَصْدِ اَمَّه لى دال، هر كيمه و حُكومتَه بولان بَرگيلرى تۈله مه ليدير. رُشۈت اَلماق، بَرْمَك حرامدير. دينگه، ظاليمينگ ظلميندان غۇتيلماق اۈچين و اكره، تَهديد اديلنده بَرْمَك، رُشۈت بولماز. يۈنه مُونى هم اَلماق حرام بولار. هر كيم، اۈز فُصُولاريني گورمه لى، اَللّهُ تَعَالَى غا غارشى اتديكى قَباحتلارى اويلا نماليدير. اَللّهُ تَعَالَى نينگ، اۈزينه جزاء بَرْمَكده غيسدانماديغىنى، رِزقيني كَسْمَه ديگىنى بيلمه ليدير. اَنه نينگ، آتانينگ، حُكومتينگ، دينا اۈيغين اَمْرلَرينه اِطَاعَتِ اَمَّه لى، دينا اۈيغين بولماديقلارينا عَصيان اَمَّه لى دال، غارشى گلمه لى دال، فِتْنَه گه سَبَب بولمالى دالدير. حَقِيقى مُسلمان بۈيله بولار. [مَكْتُوبَاتِ مَعْصُومِيَه] ايكينجى جلد، ۱۲۳ لَنجى مَكْتُوبينا باقينگ!]

اِعْتِقَادى دۈزُلْتديكَدَن وَ فِقْهينگ اَمْرلَريني اتديكَدَن سونگ، تَمَام وَقتلارى، اَللّهُ تَعَالَى نينگ ذِكْرِ بيله گچيرمه ليدير. قَلْبى پاكله مَك اۈچين، ذِكْرَه مُحْتَرَم اُستادلارينگ بيلديرديگى يالى، دوام اَمَّه ليدير. ذِكْرَه، يَعْنى قَلْبينگ، اَللّهُ تَعَالَى نى يادلاماسينا، اويلا نماسينا مانع بولان هر زادى، اۈزينه دُشْمَن بيلمه ليدير. اِسْلَامِيَّتَه نَه قَدَر غاتى ياييشيلسا، اونى يادلاماغيگ

لَذَّتِي آرتار. إِسْلَامِيَّتَه اُومَاقْدَا، غَاوْشَاقْلِيْق، تَنْبَلِيْك آرتَدِيْقچَه، اُول لَذَّتْ هَمْ
آزَالار وَ غَالْمَاز بُولار وَ قَلْب غَارَارِيْپ، پَاكَلِيْگِي آزالار. ذِكْرِيْنگ دُورْلِيْرى
كَأَنْدِيْر. اِيْنيْگ فَائِدَالِيْسِي، (اَللّٰهُ اَكْبَر، اَللّٰهُ اَكْبَر. لَا اِلٰهَ اِلَّا اَللّٰهُ وَ اَللّٰهُ اَكْبَر. اَللّٰهُ
اَكْبَر وَ اَللّٰهُ اَلْحَمْد) دِيْر. مُوْنْگَه (تَكْبِيْر تَشْرِيْق) هَمْ دِيْلِيْر. قَلْبِي تَمِيْزَلَه مَك
اُوْچِيْن، مُوْنِي كَأَن اَوْقِيْمَالِيْدِيْر.

مُسْلِمَان عِيَاللَارِيْنگ وَ ارْگَكَلَرِيْنگ، عَوْرَت يِرْلَرِي آچِيْق شَكْلَدَه مِيْدَانَا
چِيْقِمَالَارِي، تَوپ اَوِيْنَامَالَارِي، دَرِيَادَا يُوْزْمَه لَرِي حَرَامْدِيْر. بَاشْغَالَارِيْنگ،
عَوْرَت يِرْلَرِيْنَه بَاقِمَاق هَمْ حَرَامْدِيْر. عَوْرَت يِرْلَرِي آچِيْق بُولَانلَارِيْنگ بَار
بُولْدِيْغِي يِرّه، مَجْلِسِ فِسْق دِيْلِيْر. ارْگَك اَوْغَلَانلَارِيْنگ وَ غِيْزَلَارِيْنگ غَارِيْشِيْق
بُولْدِيْغِي يِرْلَر مَجْلِسِ فِسْقَدِيْر. بُوْيَلَه يِرْلَرَه گِيْتَمَك هَمْ حَرَامْدِيْر. تُرْكچَه [إِسْلَام
أَخْلَاقِي آدَلِي كِتَاب صَفْحَه ۳۱۱ وَ ۳۳۰] حَرَام اِيْش آدِيْأَرَقَا، نَمَاز وَ قَتْلَارِي
هَمْ گِچْسَه، آيِرَاتِيْن گُناهِ وَ كُفْر بُولار. هَر دُورْلِي سَازِي چَالْمَاق وَ قُرْآنِ كَرِيْمِي
وَ مَوْلودِي وَ آذَانِي تَغْنِي بِيْلَه اَوْقِيْمَاق حَرَامْدِيْر. بُولَارِي، سَاز آلْتَلَرِي بِيْلَه،
مَثَلًا ثُولَه، نِي بِيْلَه، لَاسِيْپَكِر بِيْلَه اَوْقِيْمَاق هَمْ حَرَامْدِيْر. تَغْنِي، حَرْگَه لَرِي
اُوزَاتْمَاق، كَلِمَه لَرِي بُوْزْمَاقْدِيْر. وَهَّايِلَار، پِيْغَمَبَر اُولْمِيْشْدِيْر، أَشِيْتَمَز. هَمْ دَه اَللّٰهُ
دَان بَاشْغَانِي مَدَح اَتْمَك شِرْك دِيْر دِيْپ، مَوْلود اَوْقِيْمَاقِي مَنَع آدِيْأَرَلَر. بُوْيَلَه
اِيْنَامَالَارِي نِيْنگ اُوْزِي كُفْرْدِيْر. لَاسِيْپَكِر غُولَانْمَاق، تَلْفُون غُولَانْمَاق يَالِيْدِيْر.
آيْدِيْلِمَاسِي حَرَام بُولَان زَادَلَارِي لَاسِيْپَكِرْدَن دِيْنگَلَه مَك جَائِز دَالْدِيْر. فَنّ،
صَنَعَت، تِجَارَت، دِيْن، گُوْزَل أَخْلَاق وَ سَاوْش بِيْلَگِيْلَرِيْنَدَه لَاسِيْپَكِر غُولَانْمَاق
جَائِزْدِيْر. دِيْنِي وَ أَخْلَاقِي بُوْزَان، سَاحْتَه، بُوْزِيْق نَشْرِيَاتلَارِي وَ آذَانِي، نَمَازِي
لَاسِيْپَكِر بِيْلَه نَشْر اَتْمَك وَ بُولَارِي لَاسِيْپَكِرْدَن دِيْنگَلَه مَك جَائِز دَالْدِيْر. مُنَاَرَه
دَاكِي لَاسِيْپَكِرْدَن أَشِيْدِيْلَن سَس، مُؤَدْنِيْنگ اُوْز سَسِي دَالْدِيْر. اِنْسَان سَسِيْنَه
مَنْگَرَأَن بَرْقِيْنگ چِيْقَارْدِيْغِي سَاز سَسِي دِيْر. بُو سَسِي أَشِيْدِنْدَه، (آذَان

آیدیلیار دېمه لی دال، (نمازینګ وختی بولییدر) دېمه لیدر. چۈنکه، لاسپکردن چقان سس، حقیقی اذان دالدیر. اذانینګ منګرشی دیر.

حدیث شریفلرده بوییلدی که، (قیامت یاقینلاشاندا، قرآن کریم میضماردان اوقیلار) و (بیر زمانه گلرکه، قرآن کریم میضمارلاردان اوقیلار. الله اوچین دال، کیف اوچین اوقیلار) و (قرآن کریم اوقیان کان آداملار باردیر که، قرآن کریم اولارا لعنت ادر) و (بیر زمان گلجکدیر که، مسلمانلارینګ اینګ سفیل لری، مؤذن لردیر) و (بیر زمان گلرکه، قرآن کریم میضمارلاردان اوقیلار. الله تعالی بولارا لعنت ادر). میضمار، هر دۈرلی چالینان زاد و تۈیدیک دیمکدیر. لاسپکرلر هم، میضماردیر. مؤذنلرینګ، بۇ حدیث شریفلردن قورقمالاری واذانی لاسپکرسیز آیتمالاری گرکدیر. بعضی دینی جاهلدار لاسپکرینګ فائدالی بولدیغینی، سسی اوزاقلارا یتیردیگینی آیدیارلر. پیغمبریمیز، (عبادتلری مندن و اصحابیمدان گوردیگینګیز یالی آدینګ! عبادتلاردا فرقلیلیق اذنلره (اهل بدعت) دییلر. اهل بدعتلار، حتماً جهنمه گیتجکدیر. بولارینګ هیچ بیر عبادتلاری قبول بولماز) بویردی. عبادتلارا فائدالی زادلار علاوه آدیاریس دیمک دوغری دالدیر. بویله سۆزلر، دین دُشمنلاری نینګ یالانلاری دیر. عبادت آدیارقا بیر فرقلیلیغینګ فائدالی بولیپ بولمايچاغینی دینګه اسلامی عالملار دۈشینرلر. بۇ چوقیر عالملارا (مجتهد) دییلر. مجتهدلر اوز اوزلریندن بیر فرقلیلیق اتمزلر. بیر علاوه نینګ، فرقلیلیغینګ بدعت بولیپ بولمايچاغینی بیلرلر. اذانی (میضمار) بیله آیتماغا سۆز بیرلیگی بیله بدعت دییلدی. انسانلاری الله تعالی نینګ رضاءسینا، سۈیگیسینه غاویشدیران یول انسانینګ قلبی دیر. قلب، یارادیلاندا پاک بیر آئینه یالیدیر. عبادتلار، قلبینګ پاکلیگینی، سرچه سینی آرتدیرار. گناهلار قلبی غاراردار. محبت یولی بیله گلن فیضلاری، نوللاری آلیپ بیلمز بولار. صالحلار بۇ حالی دۈشینر،

عَمَلانار. عبادتلارینگ کأن بولماسینی ایسلأرلر. هر گون باش دَفَعَه نماز اوقيلماسی یَرِنَه، کأنرأک اوقیماق ایسلأرلر. گناه ایشله مَك نَفَسَه سؤیجی، فائدالی یالی گلر. تَمَام بَدَعَتلار، گناهلار، الله تعالی نینگ دُشَمَنی بولان نَفَسی سَمَرِیدَر، گؤیچلندیر. لاسپیکر بیله اذان آیتماق بؤیله دیر.

اولادلارینگ علم اؤگرنجکلی آرزشلی و قتلاری زیان ادیلسه، مُسلمان اولادلار جاهل غالار، دینسیز بیر نسل یتیشر. دینی آداملار، بُو فلاکتَه سیرچی غالیپ، اُم صُم بولسالار، بُولارینگ گناهلاری غات غات زیاده بولار. حلالی، حرامی اؤگرنمه دیک، اؤگرنن سونگ هم اهمیت برمه دیک کافر بولار. مُونینگ کلیساگه گیدن، بُته، بِحَسَمَه لرَه سَجَدَه اَدَن کافرلَرَدَن فَرَقی یوقدیر. انسانینگ اینگ اُولی دُشَمَنی اؤز نَفَسی دیر. هَمیشَه انسانا ضَررلی زادلاری اَتَمک ایسلأر. نَفَسینگ آرزۇلارینا شَهْوَت دِیلر. نَفَسینگ شَهْوَتلَرینی اَتَمک، اونگه غاتی سؤیجی گلر. بُولاری گرگی قَدَر اَتَمک، گناه دألدیر. کأنینی اَتَمک، ضَررلی بولار و گناه بولار. اسلامینگ دُشمنلاری، مُسلمانلارینگ اولادلاری نینگ دینی بیلگی اؤگرنمه لرینه مانع بولماق اؤچین، اوغلانلارینگ توپ اوینامالارینا سپورت، بَدَنی تَرِبَه یالی آدلار غویدیلار. عَوْرَت یِرلَرینی گورگزمک وَ تَمَاشا اَتَمک نَفَسَه سؤیجی گلدیگی اؤچین، توپ اویناماق اوغلانلار آراسینا تیز چاییلار. مُسلمان آنَه آتا، اولادلارینی جَوان بولاندا تیز اؤیلندیرمه لی، غیز و ارکک اوغلان غاریشیق بولان گزیشلَرَه وَ عَوْرَت یَری آچیق بولپ توپ اویناماغا وَ بُولاری تَمَاشا اَتَمَه گه اِیَرَمَه لی دأل، دینی، ایمانینی اؤگرنمه سی اؤچین، صالح بیر مُلَاغا اِیَرَمَه لیدیر. [مسیحی لارینگ بیریری لرینه وَ یَهُودیلَرَه وَ مُسلمانلارا اَتدیکلری ظُلملاری وَ اَندامینگ تَوَلَرینی اَوُرَدَن شِکَنجَه لری وَ قُرآن کریمَه غارشى پستلیک بیله اَتدیکلری یالان وَ اِفْتِرَاءلاری اؤگرنمک اؤچین، تُرکچَه (جواب برَه مه دی)

آدلى كىتابىمىزى، خُصُوصاً ۹۴ لَنجى وَ سونگ قى صَفَحَه لارنى اوقىيىنگ!

حَق تَعَالى، عِلْمى كَأَن يَرَدَه اؤگدى، قُرْأندا،

رَسُولىنگ، عِلْمى اَمَر اَدَن سۆزلىرى، مېداندا

إسلامىنگ اینگ اُولى دُشمىدىر، بىل جَهالَت،

چُونَكِه، جَهَل مَكْرُوبى نىنگ كَسَللىگى: فَلَاکَت!

جَهالَت بولان يَرَدَن، دىن گىدَر دىدى، نَبى

دِىنى سۆيَن، اول حالدا عِلْمى، فَنى سۆيْمَه لى!

جَنَّت، قَلِيچ كولگَه سىندَه، دِىمَه دى مى حَدِث،

اَثَم گۆيچى، رُت اُچىشىنا بُو اَمَر، غاتى وَجيز!

إسلامىنگ دِلْتىنَه جَهَل دىر، تَمَام عِلَّت!

اَيّ دَرَد جَهالَت، سانگَه دُوشْمَك بىلَه، بُو مِلَّت!

بىر حالَه گتيردىنگ كِه، نَه دىن غالدى، نَه نَامُوس،

اَيّ سىنَه إِسلاما چۆكَن، قاپْقَرَه كابُوس.

اَيّ بىرىچىك دُشْمَن، سَنى اُولدىرمَه لى اَوَّل،

سَن سىنگ، بىزَه كافِرلىرى، اُسْتىن چىقاران آل!

اَيّ مِلَّت، اويان، جَهلىنگَه قُرْبان گىدىارسىنگ!

إسلام غَيْرَه غالماقدىر، دِىپ تَغْمَه اَيْيارسىنگ!

اللّهُ دان اُوتان، هىچ بولماسا، دىنى غوى اَلىنگَدَن،

گىر، لاش يالى، توپراقلارا اُوزىنگ، گىرچَك بولسانگ!

لِکِن بُو سۆزىم هَم، تَأْثِیر اَتْمَز كِه جَاهِلَه،

اللّهُ دان اُوتانماق هَم، بولار اَلْبَتَدَه، عِلْم بىلَه.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِسْلَامِيَّتِي بیلدیرن کیتابلار غاتی کاندیر. بُولارینگ ایچینده اینگ دگرلیسی، امام ربّانی نینگ اؤچ جلد (مکتوبات) آدلی کیتابی دیر. مُوندان سونگ، مُحَمَّد مَعصُومینگ اؤچ جلد (مکتوبات) آدلی کیتایدیر. حَضَرَتِ مُحَمَّد مَعصُوم، مکتوباتی نینگ اؤچینجی جلدی نینگ اون آلتینجی مکتوبیندا بُویریأر که، (ایمان، کَلِمَةُ تَوْحِيدَه، يَعْنِي لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ اِيكِي قِسْمِينَا بِيرَلِيكَدَه اَيْنَاقَدِير). حَضَرَتِ مُحَمَّد مَعصُومینگ اوتوز اؤچ مکتوبی، تُرکچه (حَق سَوُزینگ وَثِيقَه لاری) آدلی کیتابی میزینگ ۳۲۲ لَنجی صَفحه سیندان باشلاپ چاپ آدیلندیر. يَعْنِي، مُسلمان بولماق اُچین، مُحَمَّد عَلِيَه السَّلَامینگ پیغمبر بولدیغينا هَم اَيْنَاق گَرکدیر. يَعْنِي مُحَمَّد عَلِيَه السَّلَام، اللَّهُ نینگ پیغمبری دیر. اللَّهُ تَعَالَى، جِبْرَائیل آدینداکی بیر مَلک بیلَه، اُونگا (قُرْآن کریمی) اِیَرپیدیر. بُوُقُرْآن کریم، اللَّهُ گلامیدیر. مُحَمَّد عَلِيَه السَّلَامینگ اَوُز فِکِرلَری وَفَلَسَفَه چي لَرینگ، تاریخچی لارینگ سَوُزلَری دَالدیر. مُحَمَّد عَلِيَه السَّلَام، قُرْآن کریمی تَفْسیر اَتْمیشدیر. يَعْنِي آچیقلامیشدیر. بُو آچیقلامالارا، (حَدِيثِ شَرِيف) دِییلیأر. اِسلاميَّت، (قُرْآن کریم) بیلَه (حَدِيثِ شَرِيف)لَردیر. دُنْیانینگ هَمه یَرینداکی، مِیلیونلارچه اِسلامی کِتَاب، (قُرْآن کریم) بیلَه (حَدِيثِ شَرِيف)لَرینگ آچیقلامالاری دیر. مُحَمَّد عَلِيَه السَّلَام دان گَلَمه دیک بیر سَوُز، اِسلامی کِتَاب بولپ بیلَمز. اِيمان وَ اِسلام دِیمک، (قُرْآن کریم) وَ (حَدِيثِ شَرِيف)لَرَه اَيْنَاق دِیمکدیر. اُونینگ بیلدیردیکلَرینَه اَيْنَاقادیق، اللَّهُ نینگ گلامينا اَيْنَاقادیق بولار. مُحَمَّد عَلِيَه السَّلَام اللَّهُ تَعَالَى نینگ بیلدیردیکلَرینی اَصحابينا بیلدیردی. اولار هَم، شاگردلَرینَه بیلدیردی. بُولار هَم، کیتابلارينا یازدیلار. بُو کیتابلاری یازان

عالملار (اهل سنت عالمی) دیلیار. اهل سنت کتابلار اینانان، الله گلامینا اینانمیش بولار. مسلمان بولار. الحمدلله، بیزلر دینیمیزی اهل سنت عالملارینگ کتابلاریندان اوگرنیارس. دیندا زفورمچیلارینگ، مصون لارینگ اویدیرما کتابلاریندان اوگرنمه یاریس.

رسول الله "صلى الله عليه وسلم" بوردی که، (امتمینگ آراسیندا فتنه، فساد یاییلان وقتى، سُنَّتِمْه یایشانا، یوز شهید ثوابی باردیر). سُنَّتِمْه یایشماق، اهل سنت عالملارینگ کتابلارینی اوگرنمک بیله و بولار اعمل اتمک بیله بولار. مسلمانلارینگ دورت مذهبدن هر قایسی نینگ عالملاری (اهل سنت عالملاری) دیر. اهل سنت عالملارینگ رئیسى، امام اعظم ابوحنیفه نعمان بن ثابت دیر. انگلیسلر، عَصْرلار بویینچه اوغراشیپ، بیرمسلمانی مسیحى ادیپ بیلمه دی لر. مونى باشاریپ بیلمک اوچین، تازه بیر یول آخداردیلار. مصونلیغى غوردیلار. مصونلار، محمد علیه السلامینگ سوزلرینه و تمام دینلارا، اولندن سونگ تکرار دیرلمک بولدیغینا، جَنَّتینگ، جهنمینگ بار بولدیغینا اینما یارلر.

پیغمبریمیز "صلى الله عليه وسلم" بوردی که، (الله تعالی نینگ کأن سؤیدیگی آدام، دینیى اوگرنن و باشغالارا اوگردندیر. دینیگیزی اسلامی عالملارینگ اغیزلاریندان اوگرنینگ!)

حقیقى عالم تاپمادیق، اهل سنت عالملارینگ کتابلاریندان اوگرنمه لی وئو کتابلارینگ نشر بولماسینا غیرت اتمه لیدیر. علم، عمل و اخلاصلى بولان مسلمانا (اسلامی عالم) دیلر. بو اوچیندن بیرى نقصان بولپ هم، اوزینی عالم تانیدانا (یاراماز دینی آدام، یوباز) دیلر. اسلامی عالم، انسانى، سعادتینگ غاییلارینی آچان سببلره غاویشدیرار، دینیگ غوریقچیسى دیر. یوباز، انسانى، فلاکتّه سؤیران سببلرینگ ایچینه دوشیرر، شیطانینگ

کَمَكْچِیسی دیر.^[۱] اِسْتِغْفار آیتماق، دَرْدَرَه، مُشْکَلَرَه مانع بولان سَبیلَرَه
 غاویشدیرار. اِسْتِغْفار آیتماق، (اَسْتِغْفِرُ اللهَ مِنْ كُلِّ مَآکَرَةٍ اللهُ) ویا غیسغاجَه،
 (اَسْتِغْفِرُ اللهَ) دِیْمَکدیر. (سُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللهِ الْعَظِيمِ). بُو کَلِمَه
 تَنْزِیْهِ آرْتیر وَاَقْشام یُوز دَفَعَه اوقییانینگ گُناهارلی عَفُو بولار. غایدیب گُناه
 ایشله مَکَدَن حِفْظ اَدیلر. بُو دُعا، تُرْکِچَه (مَکْتُوبات تَرْجُمَه سی) اَدلی
 کتایینگ ۳۰۷ و ۳۰۸ لَنجی مَکْتُوبلاریندا یازیغلیدیر. تَمَام دَرْدَرَدَن
 غُوتاریلماسینا هَم سَبَب بولار.

گَل آئی غُرْبَت دِیآریندا، اَسیر بولپ غالان اِنسان،
 گَل آئی دُنیا خرابیندا، یاتپ غافل بولان اِنسان!
 گوزینگی آچ، اطرافا بیرباق، نیجه بَکَلر گلیپ گچدی،
 نَه بَحْنُوندیر بُو فانی غا، گونگل بِرپ دُوران اِنسان!
 قَفَسَدَه بُلْبُلَه شَکَر بَرَرَلر، فَقَط هیچ دُورماز،
 عَجَب نَه اُچین قَرار تاپار، بُو زندانا گیرن اِنسان!
 نَه مُشْکَل بولار غَفْلَتدا، غالیپ هیچ اینانمان،
 اُولیم وَقْتی عَزرائیل، گَلَنده اویانان اِنسان
 غارارمیش گونگلینگ آی غافل، نَصِیْحَت نَه ایلَه سین سانگه
 داشدان غاتی بولمیش قَلْبی، اُگیت اثر اَتَمَز اِنسان!
 عَقْلینگی باشینگا آل، الینگده بارقا فُرْصَت،
 سونگسیر عَذاب چَکَچَکدیر (بار آئی) دِیْن اِنسان!

(۱) اِخْلَاص ییلَه عَمَل اَتَمک اُچین اُگُزَنیلَمَه دیک عِلْمِیْنِگ فائِدَه سی بولماز. (حَدِیْقَه) بیرینجی
 جلد، ۳۶۶ و ۳۶۷ صَفْحَه سینده و (مَکْتُوبات) بیرینجی جلد ۵۹، ۴۰، ۳۶ لَنجی و
 ۱۵۷ لَنجی مَکْتُوبلاره باقینگ!

نیازی بُو اَوْگیت لَری، بَر اَوْنِگْچِه اَوَز نَفْسینْگه،

اول گون غوتیلار دینگه غوللیغینی اَدَن اِنسان

الله غا تَوَگَل اَدَنینگ یاوری حَق دیر

ناشاد بولان بُو قَلیم، بیر گون شاد بولماقدیر.

الله تَعَالٰی اِنسانلاری یاراتدی. هَر اِنسانینگ سَعَادَت اِیچینْدَه، مَسْعُود

یاشاماسینی اِیسلَه دیگینی بیلدیردی. (مَسْعُود بولماق)، رَاحَت، غایغیسین

یاشاماق دِیمکدیر. هَر اِنسان هَم مَسْعُود بولماغی اِیسلَه مَکَدَه دیر. هَم

یارادان، هَم یارادیلان عَینی زادی اِیسلَه مَکَدَه بولدیغی حالدا، مَسْعُود بولان

آدام غاتی آزدیر. چَوْنِکِه، الله تَعَالٰی هَر زادی بیر سَبَب بیلَه یاراتماقدا دیر.

الله تَعَالٰی دان بیر زادی اِیسلَه مَک، یا قَوْل بیلَه، سَوَز بیلَه بولار وِیا فِعْل

بیلَه بولار. قَوْل بیلَه اِیسلَه مَک، دُعا اَتْمَکدیر. بیر زادی فِعْل بیلَه اِیسلَه

مَک، بُو زادی مَیدانا کَتیرن سَبَبی اَتْمَکدیر. اِیشلَه مَک، سَبَبَه یایشماق

دِیمکدیر. اِیش اَتْمَان، تَنَبَل اوتیران، سَبَبَه یایشمامیش بولار. الله تَعَالٰی تَنَبَلَه

بیر زاد بَرْمَز. (وَأَنْ لَّیْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى): اِنسان دینگه اِیشلَه دیگی

زادا غاویشار) دِیین آيَه کَریمَه سَوَزیمیزینگ وَثِیقَه سیدیر. کافرْ، الله تَعَالٰی غا

اینامادیقلاری اَوچین، قَوْل بیلَه اِیسلَه مَه یأرْ. دُعا اَتْمَه یأرْ. سَبَبَلَرینگ

تأثیرینی گوردیکلری اَوچین، دینگه فِعْل بیلَه اِیسلَه یأرْ. سَبَبَلَرَه یایشیأرْ.

الله تَعَالٰی هَم، اولارینگ بُو اِیسلَکَلَرینی قَبُول اَدیب، اِیسلَه دیکلَرینی

یارادیأر، بَر یأر.

مَسْعُود بولماق اَوچین گرک بولان سَبَبَلَرَه (نِعْمَت) دِییلیأر. الله تَعَالٰی،

نِعْمَتلَرینی، دوست، دُشْمَن، هَر اِیسلَئَه بَرجگینی وَعَدَه اَتْمَکَدَه دیر. نِعْمَتَه

غاویشماق اَوچین، نِعْمَتینگ آيَه سینینگ خاهلادیغی یالی اِیسلَه مَک

گرکدیر. مُونینگ اَوچین، نِعْمَتی اِیسلَه دیگینی بیلدیرمَک، دُعا اَتْمَک وَ

حَتْمًا بِرِلْحَکِّیْنَه اِنِیْنَامَق، (ایمان اَتَمَک) گِرکدیر. مُونگه اِنِیْنَامَدِیْغَا، هَلَه اِنکَار اَدَنَه بَرِلَمَز. اِنکَار اَدَن مُحْرُوم غَالَار. سَعَادَتَه سَبَب بُولَان نِعْمَتَه غَاوِیْشِمَاق اُؤچین اَدِیْلَن دُعَادَا، بُو اِیْمَان شَرطدیر. دِیْمَک کِه، نِعْمَتَه غَاوِیْشِمَاق اُؤچین، اُؤنْگَچَه اِیْمَانلی بُولَاق، یَعْنِی مُسْلِمَان بُولَاق، سُونْگ، نِعْمَتِیْنِگ سَبَبِیْنَه یَاِیْشِمَاق گِرکدیر. تَمَام نِعْمَتَلَرِیْنِگ اَیْه سِی بُولَان اَللّهُ تَعَالٰی، نِعْمَتَلَرَا غَاوِیْشِمَاق اُؤچین، نَاحِیْلِی دُعَا اَدِیْلْحَکِّیْنِی هَم، مَرَحْمَت اَدِیْپ، بِلْدِیْرَمَکَدَه دِیْر. مُسْلِمَانِیْنِگ دُعَا سِیْنِیْنِگ قَبُول بُولَاسِی اُؤچین، اِیْمَانْدَان سُونْگ، هَر گُون بَاش وَقْت نَمَاز اَوِیْمَاق، اُوسْتِیْنَدَه غُول حَقّی یُوق بُولَاسِی شَرطی هَم اُؤنْگَچَه گَلِیْأَنْدِیْر. شُو وَقْت، دُعَا لَرِیْمِز قَبُول بُولَیْأَر دِیْنَلَرِیْنِگ بُو شَرطَلاری یَرِیْنَه گِتِیْرَمَه دِیْکَلری دُؤشِیْنِیْلِیْأَر.

گَل اَیْ عَاقِل وَصَال اِیْسَلَه، اَوِیَان اِیْنْدی هَوَاءْدَان گَچ
 هَم اَن رُؤی جَمَال اِیْسَلَه، بُولَار اِیْنْدی حُبِّ سِوَاءْدَان گَچ!
 گُونْگَل مُلْکِیْنِگی تَر تَمِیز اَت، گِیْدِیْر کِرْلری، زَنْگَلری،
 خُلُوص بِلَه عِبَادَت اَت، عُجْب بِلَه رِیَادَان گَچ!
 بِلِیْأَر سِیْنِگ، بُو فَنَّا مُلْکی، دَالْدِیْر هِیْچ کِیْمَه باقی،
 بَقَایْ لَا یَزَال اِیْسَلَه، بُو مُلْکِ بِی وَفَادَان گَچ!
 پُولَه بَاش قِرَانَا آلدَانْمَا، سَنی آوَلَا مَاسِیْن دُنْیَا!
 شَای وَ زِیْنَتِیْنَه باقْمَا، چَوْیْرِیْک بُولَان بِنَاءْدَان گَچ!

أولى عالِمَلاَر (سلسلَةُ عَلِيَّه)

نَبِي، صِدِّيق وَسَلَمَان، قاسم، جَعْفَر، بِسْطامِي،
 عِرْفان مَنبَعِي بولدى، أَبُو الحَسَنِ خَرْقَانِي
 أَبُو عَلِي فارمَدِي گلدی سونگ بُو مِيدانا،
 كُؤپ وَلِي يَتيشدِيردى، هَم يُونُسِفِ هَمْدَانِي
 عَبْدُ الخَالِقِ غُنْجِدَوَانِي، مَعْرِفْتَلَر سَماسِيندا،
 دُنْيَانِي آيدينْگلاتدى، هَم عَارِفِ رِيوْگَرِي
 ماوَرَاءُ النَّهْرِ اِيلِي، طُورَسِينا دَک بولدى،
 نُورلاندِيرانلاردان بِيرِي، مُحَمَّدِ اَنْجِير فَعْنَوِي
 عَلِي رَامَتَنِي دِير عَزِيزان وَ پِير نَسَاج،
 كُؤپ كَرَامَت گُورْگَزدى، مُحَمَّد بابا سَماسِي
 سَيِّد آمِيرْگَلال هَم، عِلْم دَرِياسِيندا صَدَف،
 اوندان مِيدانا گلدی، بَهَاءُ الدِّينِ بُخَارِي
 عَلَاءُ الدِّينِ عَطَّار، زَمَانِينِگ قُطْبِي تِي،
 يَعْقُوبِ چَرخِي دا بولدى ظاهِر، اَنوارِ رَحْمَانِي
 عُبيدُ اللهِ اَحْرار وَ خَواجَه مُحَمَّد زَاهِد،
 دَرُويش مُحَمَّد گلدی وَ خَواجَگِي مُحَمَّد اَمْكَنْگِي
 باقِي بِالله دان گَلَن، نُورلارا اُوزِي هَم غَاتِيپ،
 مُؤنْگَلرچَه قَلْب پاكْلَه دِي، اِمَام اَحْمَدِ رَبَّانِي
 عُرْوَةُ الوُثْقَى مَعْصُوم وَ سَيْف الدِّينِ بِيْلَه سَيِّد نُور،
 وَمَظْهَر بِيْلَه عَبْدِ اللهِ، سونْگ خَالِدِ بَغْدادِي
 فَيْض بَرْدِيلَر بُولار هَم، سونْگ بُو نُورِي عَبْدِ اللهِ،
 اَناطُولِي غا يايدي، هَم دَه طَه حَكَارِي

ھم سید صالح دا، غارداشینینگ یرینی توتیب،
فنا فی الله غا غاویشدی صِبْغَةَ اللَّهِ حِیزانی
بُو اُوج ولی نینگ صُحْبَتْلَرِنْدَه تَرْقَى آدیپ،
مُرْشِدِ کَامِل بولدی، سید فَهیم آرواسی
بُو اوئوز دُورت ولی نینگ قلیبری، بیر آئینه یالی،
یایدیلار ھمیشہ جھانا، آنوارِ رَسولُ الله نی
تَمَام بُونُورلار اینگ آخِر، جملَندی بیر خَزینَه دا،
إِسْمی بُوخزینا نینگ: عَبْدُالحَکِیمِ آرواسی
کَلَنَدَه قَلْبِلارِ مُجَدِّدِ اَلْف نینگ فِیضی،
یَتیشدی ھر یَرَدَه بیربیر حَقِیقِی ولی
بُو حَالِی گُورَنَدَه مَصُون بیلَه یَهُودِی،
مُسلمانلارِا هُجُوم آتدی، جانُور یالی
بُو هُجُوملاری، اسلامی یوق اَتَمک اُچین تی،
مُونِی خَبَر بَرِیانَدیر، مائِدَه سُوْرَه سی
ھم بُو سُوْرَه، إِسلاما مُشْرِکَلَر هُجُوم اَدَر دِییار،
مَصُونلارِینگ مُشْرِک بولدیقلارِینی خَبَر بَرِیار
مَشْهُور یالانلاری بیلَه آلداپ جاھللاری،
اَھل سَنَّتَدَن آیردیلار، مۇنگلَرچہ مُسلمانی
هُجُوملاردان ساقلانار، (آيَةُ الْكُرْسِيِّ) اوقیان،
حَفِظِ اَلْهِی دا بولار، (اِسْتِغْفَار دُعَانِی) اوقیان
واندان گلن بیر ولی اِستانبُولدا، پیلارچہ،
بُولاری ھمیشہ آیتدی، یَرَلَشدی حَقِیقِی اِیمان
اَنقَرَه نینگ توپراغی، مۇنگ اُچیز اَلْتَمِیش اِیکیدَه،
جَمْع ضِدِّین آدیپ، شاد بولدی حاجی بیرام

دُعَا اتَّحَكِّينَا زَمَان، سِلْسِلَه نِي اوقِي هَمَان!

صالحلری یاد آتدیکچہ، یاغار رَحْمَتِ رَحْمَان!

سَلَام بولسین، دُعَا بولسین، یُو یازاندان دَائِمَا،

سِلْسِلَه عَلَیْهِ نینگ آرواحینا یا سُبْحَان!

سونگ، بیر فاتحہ بیلہ اِسْتِغْفَار دُعَانِی اوقیب، تُوایینی مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَامینگ مُبارک رُوحلارینا وَ انبیاءنینگ وَ اولیاءنینگ وَ سِلْسِلَه عَلَیْهِ نینگ وَ آبَا وَ اَجْدادی نینگ آرواحینا هَدِیَّه وَ نُورلی قَلْبَلَرینا اِلْتِجَاء اَتْمک گَرکدیر.

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (من تمسك بسنتي عند فساد امتي فله اجر مائة شهيد)
(الحديقة ص: ١٠٨، البريقة ص: ١٠٦، المعلومات ص: ١٥٤) ان الغاية من السنة في الحديث الشريف المذكور هي فرقة أهل السنة ويقال لعالم من علماء احدى المذاهب الأربعة (عالم أهل السنة) وقال الإمام الزباني قدس سره في المکتوب الخامس والخمسين من المجلد الثاني من مکتوباته (إن أفضل العلماء الذين اتبعوا السنة هو الإمام الأعظم أبو حنيفة وبركة الورع والتقوى وبدولة متابعة السنة قد نال في الإجهاد والإستنباط درجة عليّة بحيث يعجز الآخرون عن فهمه فالإمام الشافعي وجد نبذة من دقة فقاوته عليهما الرضوان حيث قال (الفقهاء كلّهم عيال لأبي حنيفة) وإن أغلب المسلمين على نهجه ومذهبه.

تنبيه: إنّ كلاً من المبشرين المسيحيين في سعي مستميت لنشر المسيحية واليهود لنشر الشرائع اليهودية الفاسدة الواردة في التلمود ودار نشر الحقيقة في استانبول يسعى ويجتهد لنشر الدعوة الإسلامية الحنيفة أما الماسونيون ففي بذل لكل مساعيهم لإخماء الأديان كافة فالليبي المنصف الواعي يدرك حقائق الأمور ويمدّد يد العون لمن يسعى ويجتهد لنشر الدين الحق من بين هؤلاء وبذلك يؤدي سعيه هذا إلى إنالة الكثير من الناس السعادة في الدارين وينجيهم من الشقاء.

المسلمون على ثلاثة فرق في العالم اليوم، الأول هم المسلمون الحق المتبعون سبل الصحابة الكرام ويوصفون بـ(أهل السنة) و (الفرقة الناجية) والثاني هم المعروفون بعداوتهم للصحابة الكرام وهؤلاء يوصفون بـ(الشّيعَة) و (الفرقة الضالة). أمّا الثالث فهم المعادون لأهل السنّة والشّيعَة معا ويسمون بـ(الوهابيين) و (النجديين) لظهورهم أول مرة في جزيرة العرب (النجد) وتسمى هذه الفرقة بـ(الفرقة الملعونة) لأنّ الرسول عليه وعلى آله وصحبه الصلاة والسلام قد دعا بلعنة الله على من كفر المسلمين وإنّ مفرّق المسلمين إلى هذه الفرق الثلاثة هم اليهود والإنكليز. وعلى المؤمنين جميعا أن يكتروا كلمة التوحيد (لا إله إلا الله محمد رسول الله) والإستغفار تزكية للنفس وتصفية للقلب.

بوكتايىنگ فهرستى

صفحه نمبرى

موضوع

- ۱-۱- ایمان و اسلام اۋنگ سۆز (مُقَدَّمَه) ۳
- ۱-۲- باشلانغىچ ۱۱
- ۲-۱- ایمان و اسلام ۱۸
- ۳-۱- اسلامىنگ شرطلارى ۲۴
- ۴-۱- ایمانىنگ شرطلارى ۳۳
- ۵-۱- وھابىلار و بۇيله كى مذهبسىزلىك، قىر عذابى: ۷۰
- ۶-۱- سَلَفِيكَلَر ۱۱۰
- ۷-۱- شَرَفُ الدِّينِ مُنِيرى نىنگ مَكْتُوبى: (سَبِيلُكُره يايىشماق كركدیر) ۱۳۲
- ۸-۱- اَللّهُ تَعَالَى باردیر و بىردیر، اوندان باشقا تمام بارلىقلار يوقتى، ۱۴۳
- ۹-۱- أَهْلِ سُنَّتِ اِعتقاد ۱۵۴
- ۱۰-۱- أَهْلِ سُنَّتِ اِعتقاددا بولمانىنگ علامتلىرى: ۱۵۵
- ۱۱-۱- اِمَامُ مُحَمَّدُ مَعْصُوم، (مَكْتُوبَاتى)، ۲ جلد، ۱۱ مَكْتُوبىندا بويىپار كِه: ۱۵۷
- ۱۲-۱- حَضْرَتِ اِمَامِ رَبَّانِى "رَحْمَةُ اللّهِ عَلَيْهِ" مَكْتُوبَات كِتَابى ۲ جلد، ۲۰ مَكْتُوبى: ۱۶۰
- ۱۳-۱- نَمَازدان سونك دعا ۱۶۱
- ۱۴-۱- آچىقلاما: (دُعانىنگ قَبُول بولماسى اۋچىن، شرطلار): ۱۶۲
- ۱۵-۱- تَجْدِيدِ اِيْمَان و نِكَاح دُعاسى ۱۶۳
- ۱۶-۱- كوپ مُهِم تَنْبِيه ۱۶۵
- ۱۷-۱- اَللّٰى دَوْرَتِ فَرَض ۱۶۶
- ۱۸-۱- كُفْر بَحْثى ۱۷۰
- ۱۹-۱- كُفْر اۋچ دۇرلى دىر: جَهْلِي، جُحُودِي و حُكْمِي ۱۷۰
- ۲۰-۱- اِيْمَانىنگ بيزده دواملى غاليب، گيتمه ئىشى اۋچىن: ۱۸۹
- ۲۱-۱- شۇ وقت اِيْمَانى بولدىغى حالده، ايلرىده اِيْمَانى نىنگ گيتمه سىنه سَبَب: ۱۸۹
- ۲۲-۱- گُناهِ كَبَائِرِ حَقَقِيندا ۱۹۲
- ۲۳-۱- اون زاد، آخِر دَم ده اِيْمَانسىز گيتماگه سَبَب بولار: ۱۹۸
- ۲۴-۱- أَهْلِ سُنَّتِ اِعتقاددا بولماق اۋچىن شۇ خُصُوصالار دَقَّت اَتْمَه ليدىر: ۱۹۹
- ۲۵-۱- يامان خۇيلار: ۲۰۰
- ۲۶-۱- حَقِيقَتى مُسْلِمَان ناحيل بولار؟ ۲۰۴
- ۲۷-۱- اُولى عالِمَلار (سَلْسَلَه عَلَيْهِ) ۲۱۶

دُعَاءُ التَّوْحِيدِ

يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ يَا عَفُوُّ يَا كَرِيمُ
فَاعْفُ عَنِّي وَارْحَمْنِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ اللَّهُمَّ
اغْفِرْ لِي وَلِأَبَائِي وَأُمَمَّهَاتِي وَلِأَبَائِهِ وَأُمَمَّهَاتِ زَوْجَتِي وَلِأَجْدَادِي وَجَدَّاتِي وَلِأَبْنَائِي
وَبَنَاتِي وَلِإِخْوَتِي وَأَخَوَاتِي وَلِأَعْمَامِي وَعَمَّاتِي وَلِأَخْوَالِي وَخَالَاتِي وَلِأُسْتَاذِي عَبْدُ
الْحَكِيمِ الْآرَوَاسِي وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ «رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى
عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ» بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

دُعَاءُ الْإِسْتِغْفَارِ

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

إن ناشر كتب -دار الحقيقة للنشر والطباعة- هو المرحوم حسين حلمي ايشيق عليه الرحمة والرضوان المتولد عام ١٣٢٩ هـ. [١٩١١ م] بمنطقة -أيوب سلطان إستانبول- وأعداد الكتب التي نشرها ثلاث وستون مصنفا من العربية وأربع وعشرون مصنفا من الفارسية وثلاث مصنفات أوردية وأربع عشرة من التركية ومقدار الكتب التي أمر بترجمتها من هذه الكتب إلى لغات فرنسية وألمانية وإنجليزية وروسية وإلى لغات أخر بلغت مائة وتسعة وأربعين كتابا وجميع هذه الكتب طبعت في -دار الحقيقة للنشر والطباعة- وكان المرحوم عالما طاهرا تقيا صالحا وتابعا لمشية الله وقد تتلمذ للعلامة البحر الفهامة الولي الكامل المكمل ذي المعارف والخوارق والكرامات عالي النسب السيد عبد الحكيم الارواسي عليه رحمة الباري وأخذ منه وظهر كعالم إسلامي فاضل وكامل مكمل وقد لى نداء ربه المتعال وتوفي ليلة ٢٥ على ٢٦/١٠/٢٠٠١ (الثامن على التاسع من شهر شعبان المعظم سنة إثنين وعشرين وأربعمائة وألف من الهجرة النبوية) ودفن في محل ولادته بمقبرة أيوب سلطان تغمدته الله برحمته الواسعة واسكنه فسيح جناته آمين

اسماء الكتب العربية التي نشرتها مكتبة الحقيقة

عدد صفحاتها

اسماء الكتب

- ١ - جزء عم من القرآن الكريم ٣٢
- ٢ - حاشية شيخ زاده على تفسير القاضى البيضاوى (الجزء الاول) ٦٠٤
- ٣ - حاشية شيخ زاده على تفسير القاضى البيضاوى (الجزء الثانى) ٤٦٢
- ٤ - حاشية شيخ زاده على تفسير القاضى البيضاوى (الجزء الثالث) ٦٢٤
- ٥ - حاشية شيخ زاده على تفسير القاضى البيضاوى (الجزء الرابع) ٦٢٤
- ٦ - الايمان والاسلام ويليهِ السلفيون ١٢٨
- ٧ - نخبة الآلى لشرح بدء الامالى ١٩٢
- ٨ - الحديقة الندية شرح الطريقة المحمدية (الجزء الاول) ٥٩٢
- ٩ - علماء المسلمين وجهلة الوهابيين ويليهِ شواهد الحق ويليهِما العقائد النسفية ويليهِما تحقيق الرابطة ٢٢٤
- ١٠ - فتاوى الحرمين برحرف ندوة المين ويليهِ الدرة المضئية ١٢٨
- ١١ - هدية المهديين ويليهِ المتنبي القادياني ويليهِما الجماعة التبليغية ١٩٢
- ١٢ - المنقذ عن الضلال ويليهِ الجاه العوام عن علم الكلام ويليهِما تحفة الارب ٢٥٦
- ١٣ - المنتخبات من المكتوبات للامام الرباني ٤٨٠
- ١٤ - مختصر (التحفة الاثنى عشرية) ٣٥٢
- ١٥ - الناهية عن طعن امير المؤمنين معاوية ويليهِ الذب عن الصحابة ٢٨٨
- ١٦ - خلاصة التحقيق في بيان حكم التقليد والتلفيق ويليهِ الحديقة الندية ٥١٢
- ١٧ - المنحة الوهبية في رد الوهابية ويليهِ اشد الجهاد ١٩٢
- ١٨ - البصائر لمنكري التوسل باهل المقابر ويليهِ غوث العباد ٤١٦
- ١٩ - فتنة الوهابية والصواعق الالهية وسيف الجبار والرد على سيد قطب ٢٥٦
- ٢٠ - تطهير الفؤاد ويليهِ شفاء السقام ٢٥٦
- ٢١ - الفجر الصادق في الرد على منكري التوسل والكرامات والخوارق ويليهِ ضياء الصدور ويليهِما الرد على الوهابية ١٢٨

- ٢٢ - الحبل المتين في اتباع السلف الصالحين ويليهِ العقود الدرية ويليهِما هداية الموفقين ١٣٦
- ٢٣ - خلاصة الكلام في بيان امراء البلد الحرام (من الجزء الثاني) ويليهِ ارشاد الحيارى في تحذير المسلمين من مدارس النصارى ويليهِما نبذة من الفتاوى الحديثة ٢٨٨
- ٢٤ - التوسل بالنبي وبالصالحين ويليهِ التوسل للشيخ محمد عبد القيوم القادري ٣٣٦
- ٢٥ - الدرر السنية في الرد على الوهابية ويليهِ نور اليقين في مبحث التلقين ٢٢٤
- ٢٦ - سبيل النجاة عن بدعة اهل الزيغ والضلالة ويليهِ كف الرعاع عن المحرمات ويليهِما الاعلام بقواطع الاسلام ٢٨٨
- ٢٧ - الانصاف ويليهِ عقد الجيد ويليهِما مقياس القياس والمسائل المنتخبة ٢٤٠
- ٢٨ - المستند المعتمد بناء نجاة الابد ١٦٠
- ٢٩ - الاستاذ المودودي ويليهِ كشف الشبهة عن الجماعة التبليغية ١٤٤
- ٣٠ - كتاب الايمان (من رد المحتار) ٦٥٦
- ٣١ - الفقه على المذاهب الاربعة (الجزء الاول) ٣٥٢
- ٣٢ - الفقه على المذاهب الاربعة (الجزء الثاني) ٣٣٦
- ٣٣ - الفقه على المذاهب الاربعة (الجزء الثالث) ٣٨٤
- ٣٤ - الادلة القواطع على الزام العربية في التوابع ويليهِ فتاوى علماء الهند على منع الخطبة بغير العربية ويليهِما الحظر والاباحة من الدر المختار ١٢٠
- ٣٥ - البريقة شرح الطريقة (الجزء الاول) ٦٠٨
- ٣٦ - البريقة شرح الطريقة ويليهِ منهل الواردين في مسائل الخيض (الجزء الثاني) ٣٣٦
- ٣٧ - البهجة السنية في آداب الطريقة ويليهِ ارغام المريد ٢٥٦
- ٣٨ - السعادة الابدية في ما جاء به النقشبندية ويليهِ الحديثة الندية في الطريقة النقشبندية ويليهِما الرد على النصارى والرد على الوهابية ١٧٦
- ٣٩ - مفتاح الفلاح ويليهِ خطبة عيد الفطر ويليهِما لزوم اتباع مذاهب الائمة ١٩٢
- ٤٠ - مفاتيح الجنان شرح شرعة الاسلام ٦٨٨
- ٤١ - الانوار المحمدية من المواهب الدنية (الجزء الاول) ٤٤٨
- ٤٢ - حجة الله على العالمين في معجزات سيد المرسلين ويليهِ مسئلة التوسل ٢٨٨
- ٤٣ - اثبات النبوة ويليهِ الدولة المكية بالمادة الغيبية ١٢٨

- ٤٤ - النعمة الكبرى على العالم في مولد سيد ولد آدم ويليهِ نبذة من الفتاوى الحديثة ويليهِما كتاب جواهر البحار ٣٢٠
- ٤٥ - تسهيل المنافع وبهامشه الطب النبوي ويليهِ شرح الزرقاني على المواهب اللدنية ويليهِما فوائد عثمانية ويليهِما خزينة المعارف ٦٢٤
- ٤٦ - الدولة العثمانية من كتاب الفتوحات الاسلامية ويليهِ المسلمون المعاصرون ٢٧٢
- ٤٧ - كتاب الصلاة ويليهِ مواقيت الصلاة ويليهِما اهمية الحجاب الشرعي ١٦٠
- ٤٨ - الصرف والنحو العربي وعوامل والكافية لابن الحاجب ١٧٦
- ٤٩ - الصواعق المحرقة في الرد على اهل البدع والزندقة ويليهِ تطهير الجنان واللسان ٤٨٠
- ٥٠ - الحقائق الاسلامية في الرد على المزايم الوهابية ١١٢
- ٥١ - نور الاسلام تأليف الشيخ عبد الكريم محمد المدرس البغدادي ١٩٢
- ٥٢ - الصراط المستقيم في رد النصارى ويليهِ السيف الصقيل ويليهِما القول الثبت ويليهِما خلاصة الكلام للنبهاني ١٢٨
- ٥٣ - الرد الجميل في رد النصارى ويليهِ ايها الولد للغزالي ٢٢٤
- ٥٤ - طريق النجاة ويليهِ المكتوبات المنتخبة لمحمد معصوم الفاروقي ١٧٦
- ٥٥ - القول الفصل شرح الفقه الاكبر للامام الاعظم ابي حنيفة ٤٤٨
- ٥٦ - جالية الاكدار والسيف البتار (لمولانا خالد البغدادي) ٩٦
- ٥٧ - اعترافات الجاسوس الانكليزي ١٢٨
- ٥٨ - غاية التحقيق ونهاية التدقيق للشيخ السندي ١١٢
- ٥٩ - المعلومات النافعة لأحمد جودت باشا ٥٢٨
- ٦٠ - مصباح الانام وجلاء الظلام في رد شبه البدعي النجدي ويليهِ رسالة فيما يتعلق بادلة جواز التوسل بالنبي وزيارته صلى الله عليه وسلم ٢٢٤
- ٦١ - ابتغاء الوصول لحب الله بمدح الرسول ويليهِ البنيان المرصوص ويليهِما نقيب الشقي ٢٤٠
- ٦٢ - الإسلام وسائر الأديان ٣٣٦
- ٦٣ - مختصر تذكرة القرطبي للأستاذ عبد الوهاب الشعراني ويليهِ قرّة العيون للسمرقندي ٣٥٢

اسماء الكتب الفارسية التي نشرتها مكتبة الحقيقة

عدد صفحاتها

اسماء الكتب

- ۱ - مکتوبات امام رباني (دفتر اول) ۶۷۲
- ۲ - مکتوبات امام رباني (دفتر دوم وسوم) ۶۰۸
- ۳ - منتخبات از مکتوبات امام رباني ۴۱۶
- ۴ - منتخبات از مکتوبات معصومية ويليہ مسلك مجدد الف ثاني (با ترجمه اردو) ۴۳۲
- ۵ - مبدأ ومعاد ويليہ تأييد اهل سنت (امام رباني) ۱۵۶
- ۶ - كيميائي سعادت (امام غزالي) ۶۸۸
- ۷ - رياض الناصحين ۳۸۴
- ۸ - مكاتيب شريفه (حضرت عبدالله دهلوي) ويليہ المجد الثالث ويليہما نامهای خالد بغدادی ۲۸۸
- ۹ - در المعارف (ملفوظات حضرت عبد الله دهلوي) ۱۶۰
- ۱۰ - رد وهابي ويليہ سيف الابرار المسلول على الفجار ۱۴۴
- ۱۱ - الاصول الاربعة في ترديد الوهابية ۱۲۸
- ۱۲ - زبدة المقامات (بركات احمدية) ۴۲۴
- ۱۳ - مفتاح النجاة لاحمد نامقي جامي ويليہ نصايح عبد الله انصاري ۱۲۸
- ۱۴ - ميزان الموازين في امر الدين (در رد نصارى) ۳۰۴
- ۱۵ - مقامات مظهرية ويليہ هو الغني ۲۰۸
- ۱۶ - مناهج العباد الى المعاد ويليہ عمدة الاسلام ۳۲۰
- ۱۷ - تحفه اثني عشرية (عبد العزيز دهلوي) ۸۱۶
- ۱۸ - المعتمد في المعتقد (رساله توريشتي) ۲۸۸
- ۱۹ - حقوق الاسلام ويليہ مالا بد منه ويليہما تذكرة الموتى والقبور ۲۷۲
- ۲۰ - مسموعات قاضي محمد زاهد از حضرت عبيد الله احرار ۱۹۲
- ۲۱ - ترغيب الصلاة ۲۸۸
- ۲۲ - أنيس الطالبين وعدة السالكين ۲۰۸
- ۲۳ - شواهد النبوة ۳۰۴
- ۲۴ - عمدة المقامات ۴۸۰
- ۲۵ - اعترافات جاسوس انگليسي به لغة فارسي ودشمنی انگليسيها به اسلام ۱۶۰

الكتب العربية مع الادرية والفارسية مع الادرية والادرية

- ۱ - المدارج السنية في الرد على الوهابية ويليہ العقائد الصحيحة في ترديد الوهابية النجدية ۱۹۲
- ۲ - عقائد نظاميه (فارسي مع اردو) مع شرح قصيدة بدء الامالي ويليہ احكام سماع از كيميائي سعادت ويليہما ذكر ائمه از تذكرة الاولياء ويليہما مناقب ائمه اربعة ۱۶۰
- ۳ - الخيرات الحسان (اردو) (احمد ابن حجر مكي) ۲۲۴
- ۴ - هر کسی کيلئے لازم ايمان مولانا خالد بغدادی ۱۴۴
- ۵ - اعترافات جاسوس انگليسي به لغة اردو ودشمنی انگليسيها به اسلام ۱۶۰